

Załącznik
do uchwały nr CCXLI/4808/2026
Zarządu Województwa Lubelskiego
z dnia 12 maja 2026 r.

2025

RAPORT

O STANIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
W 2025 ROKU

Lubelskie

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Lublin, maj 2026

Raport opracowany został na podstawie art. 34a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 581 z późn. zm.), zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego szczegółowymi wymogami dotyczącymi opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr IV/95/2019 z dnia 11 marca 2019 r., zmieniona Uchwałą Nr XIV/259/2020 z dnia 24 lutego 2020 r.).

Opracowanie i redakcja:

Departament Strategii i Rozwoju

20-029 Lublin, ul. Artura Grottgera 4, tel. 81 44 16 545, fax 81 44 16 544, strategia@lubelskie.pl

www.lubelskie.pl

Lubelskie

Regionalne Obserwatorium
Terytorialne

Szanowni Państwo,

Raport o stanie województwa lubelskiego za 2025 rok stanowi ósmą edycję tego opracowania, przygotowywanego zgodnie z zasadą ciągłości oraz spójności zakresu informacyjnego. Przyjęta metodologia umożliwia prowadzenie wieloaspektowej, porównawczej analizy oraz pogłębionej oceny kierunków i procesów rozwojowych w perspektywie długookresowej.

Dokument zawiera kompleksowe ujęcie działalności Sejmiku Województwa Lubelskiego w zakresie podejmowanych uchwał, jak również realizacji polityk, programów i strategii rozwojowych, a także aktywności Zarządu Województwa Lubelskiego na rzecz rozwoju regionu w 2025 roku. Opracowanie obejmuje ponadto analizę kluczowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych, identyfikację dominujących trendów rozwojowych oraz ocenę pozycji konkurencyjnej województwa na tle regionów w Polsce.

Pomimo występowania istotnych uwarunkowań zewnętrznych o charakterze europejskim, krajowym oraz wewnętrznym, rozwój województwa lubelskiego w licznych obszarach należy ocenić jako satysfakcjonujący. Znajduje to odzwierciedlenie zarówno w wartościach mierników statystycznych, jak i w skali oraz strukturze inwestycji współfinansowanych ze środków krajowych oraz funduszy Unii Europejskiej.

Jednocześnie wskazać należy, iż Raport nie wyczerpuje w pełni złożoności wszystkich problemów oraz wyzwań, jakie wystąpiły w roku 2025. Samorząd Województwa Lubelskiego konsekwentnie i systemowo realizuje działania ukierunkowane na wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego regionu. Obejmują one w szczególności przedsięwzięcia inwestycyjne w obszarze infrastruktury transportowej, ochrony zdrowia, edukacji, kultury, sportu oraz systemu pomocy społecznej. Do istotnych efektów ostatnich lat zaliczyć należy w szczególności: wzrost wartości produktu krajowego brutto wytworzonego w województwie lubelskim, wzrost liczby osób fizycznych podejmujących prowadzenie działalności gospodarczej, poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie dostępności komunikacyjnej, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, wzrost konkurencyjności MŚP z województwa lubelskiego, a także dynamiczny rozwój sektora odnawialnych źródeł energii.

Istotnym czynnikiem determinującym tempo rozwoju regionu pozostaje wysoka efektywność w zakresie absorpcji środków finansowych w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej. Na szczególne podkreślenie zasługuje sprawna i efektywna realizacja programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Współpraca z partnerami instytucjonalnymi przy wdrażaniu innowacyjnych przedsięwzięć rozwojowych stwarza realne

przesłanki do dalszego wzmacniania potencjału rozwojowego oraz konkurencyjności województwa lubelskiego.

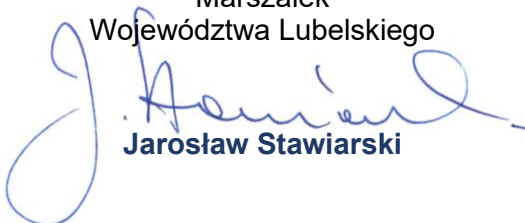
Priorytety strategiczne Samorządu Województwa Lubelskiego, ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju, zostały rozszerzone o zagadnienia związane z bezpieczeństwem regionu oraz jego mieszkańców, w kontekście aktualnych uwarunkowań geopolitycznych.

Wnioski oraz rekomendacje sformułowane w Raporcie mogą stanowić podstawę prowadzenia merytorycznej debaty publicznej, jak również punkt odniesienia dla procesów decyzyjnych oraz realizacji działań o charakterze rozwojowym w kolejnych latach.

Składam wyrazy uznania i podziękowania mieszkańcom województwa lubelskiego, jednostkom samorządu terytorialnego, podmiotom gospodarczym, organizacjom społecznym i pozarządowym, służbom mundurowym oraz instytucjom publicznym za ich wkład w rozwój regionu w 2025 roku.

Szczególne podziękowania kieruję, w imieniu własnym oraz Zarządu Województwa Lubelskiego, do Radnych Sejmiku Województwa Lubelskiego za ich zaangażowanie, wsparcie inicjatyw oraz współdziałanie w podejmowaniu decyzji o strategicznym znaczeniu dla rozwoju województwa.

Wyrażam przekonanie, iż niniejszy Raport stanowić będzie istotny instrument wspierający procesy decyzyjne organów samorządu województwa, a także przyczyni się do skutecznej realizacji działań o strategicznym znaczeniu dla trwałego i zrównoważonego rozwoju Województwa Lubelskiego.

Marszałek
Województwa Lubelskiego

Jarosław Stawiarski

Lublin, maj 2026 r.

Spis treści

1.	Cel i założenia metodyczne Raportu.....	6
2.	Budżet Województwa Lubelskiego.....	10
3.	Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych.....	15
3.1.	Zintegrowana lista przedsięwzięć dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.....	17
3.2.	Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie	19
4.	Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych w poszczególnych obszarach tematycznych.....	23
4.1.	Obszar: Edukacja, Kultura, Ochrona Zabytków i Opieka Nad Zabytkami.....	23
4.1.1.	Edukacja.....	23
4.1.2.	Kultura.....	26
4.2.	Obszar: Ochrona Zdrowia	31
4.3.	Obszar: Pomoc i Integracja Społeczna.....	42
4.4.	Obszar: Rolnictwo i Obszary Wiejskie	50
4.5.	Obszar: Planowanie Przestrzenne	63
4.6.	Obszar: Ochrona Przyrody i Środowiska	71
4.6.1.	Ochrona zasobów przyrodniczych	71
4.6.2.	Ochrona powietrza	75
4.6.3.	Ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych.....	79
4.6.4.	Gospodarowanie odpadami	83
4.6.5.	Ochrona i wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi	87
4.7.	Obszar: Sport i Turystyka	90
4.7.1.	Turystyka.....	90
4.7.2.	Sport.....	97
4.8.	Obszar: Transport	101
4.8.1.	Infrastruktura drogowa.....	101
4.8.2.	Infrastruktura kolejowa.....	108
4.8.3.	Przejścia graniczne	110
4.8.4.	Transport lotniczy	114
4.9.	Obszar: Obronność i Bezpieczeństwo Publiczne.....	117
4.10.	Obszar: Bezrobocie i Rynek Pracy	131
4.11.	Obszar: Telekomunikacja i Cyfryzacja.....	147
4.12.	Obszar: Współpraca Zagraniczna i Europejska Współpraca Terytorialna.....	156
4.12.1.	Współpraca zagraniczna	156
4.12.2.	Współpraca ponadnarodowa i międzyregionalna.....	160
4.12.3.	Współpraca transgraniczna	161

4.13.	Obszar: Rozwój Gospodarczy	164
4.14.	Obszar: Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej	181
4.15.	Obszar: Energetyka.....	185
4.15.1.	Elektroenergetyka.....	185
4.15.2.	Ciepłownictwo	188
4.15.3.	Gazownictwo	190
4.15.4.	Stan rozwoju instalacji OZE	193
4.16.	Obszar: Gospodarowanie Mieniem Wojewódzkim.....	204
5.	Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim	207
5.1.	Polityka Spójności 2021-2027 w Polsce i w województwie lubelskim	207
5.2.	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027	209
5.3.	Wspólna Polityka Rolna w województwie lubelskim.....	217
6.	Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju.....	222
7.	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.....	226
8.	Rządowy Program Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030.....	235
9.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego	238
10.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań.....	238
11.	Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym	241
12.	Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego	242
13.	Podsumowanie – synteza treści Raportu	244
	Wykaz skrótów.....	257
	Spis tabel.....	259
	Spis wykresów	259
	Spis map.....	260
	Spis rycin	261
	Spis fotografii	262
	Wykaz załączników do Raportu o stanie Województwa Lubelskiego	262

1. Cel i założenia metodyczne Raportu

Zgodnie z ustawą o samorządzie województwa¹ Zarząd Województwa Lubelskiego ma obowiązek przedstawiania Sejmikowi Województwa Lubelskiego Raportu o stanie Województwa Lubelskiego **w terminie do dnia 31 maja każdego roku**.

Uwzględniając zapisy zawarte w ustawie **Sejmik Województwa Lubelskiego** określił **szczegółowe wymogi dotyczące sporządzania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego**². W ramach cyklicznego przygotowywania Raportu, wprowadzane były zmiany i modyfikacje wynikające zarówno z aktualnych uwarunkowań rozwoju jak i z **wniosek, uwag i sugestii** zgłaszanych w ramach dyskusji **na forum Sejmiku Województwa Lubelskiego** mających na celu zapewnienie komplementarności oraz podniesienie jego jakości merytorycznej.

Raport został opracowany przez **Departament Strategii i Rozwoju** (pełniący funkcję koordynatora prac) przy udziale i współpracy z departamentami i komórkami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, a także właściwymi samorządowymi jednostkami województwa lubelskiego.

■ Cel Raportu

Celem Raportu jest przedstawienie Sejmikowi WL **informacji o działalności Zarządu WL** w zakresie określonym Ustawą, w szczególności realizacji polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa, w kontekście zmian społeczno-gospodarczych i procesów rozwojowych zachodzących w regionie.

Zgodnie z **wymogami** Ustawy, Raport o stanie województwa stanowi:

- **podsumowanie** działalności Zarządu WL (za rok poprzedni) jako organu wykonawczego samorządu województwa, rozumianej jako zadania realizowane przez **zarząd województwa**, a także zadania, których realizacja należy do kompetencji **marszałka województwa**,
- **podstawę** do debaty dotyczącej działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w kontekście **udzielenia absolutorium**.

W dniu 1 grudnia 2025 r. Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął uchwałę nr XVII/261/2025 w sprawie **aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku**. W związku z tym niniejszy Raport pełni dodatkową funkcję, stanowiąc jedno z istotnych źródeł informacji dla przygotowywanej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.

■ Metodyka sporządzania Raportu

I. **Raport** opracowano **w oparciu o założenia** przyjęte odpowiednio przez Zarząd Województwa Lubelskiego oraz Sejmik Województwa Lubelskiego obejmujące:

---

¹ Art. 34a ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 581 z późn. zm.).

² Uchwała Nr IV/95/2019 z dnia 11 marca 2019 r. zmieniona Uchwałą Nr XIV/259/2020 z dnia 24 lutego 2020 r.

- **ramowy zakres informacyjny** zapewniający spełnienie ustawowych **wymogów prawnych** oraz możliwie kompleksowe przedstawienie działalności Samorządu Województwa Lubelskiego na tle **aktualnych uwarunkowań** społeczno-gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych stanu rozwoju województwa,
  - ustaloną **strukturę Raportu** obejmującą obszary tematyczne wyszczególnione i wskazane w obowiązujących przepisach prawa,
  - **zasady przygotowania** dokumentu zapewniające **kompleksowe i spójne** podejście oraz **porównywalność** poszczególnych edycji Raportu.
- II. Uwzględniając **Uchwałę Sejmiku** w sprawie zakresu merytorycznego Raportu przedstawiono w szczególności:
- **zjawiska kontekstowe** pozwalające odnieść realizację polityk rozwojowych do ogólnej sytuacji i stanu rozwoju województwa,
  - ujęte w **sposób zunifikowany** obszary tematyczne w układzie:
    - **aktualnego stanu** danego obszaru tematycznego przy wykorzystaniu dostępnych danych statycznych i poza statystycznych,
    - opisu **procesów i trendów** analizowanych od 2018 r., stanowiących ważną podstawę, kontekst i przesłankę do działań podejmowanych przez Samorząd WL,
    - **działań podejmowanych** przez Samorząd WL, wraz z wykazem kluczowych inwestycji i zadań prorozwojowych.
- III. **Integralną** częścią Raportu są przedstawione w formie tabelarycznej **szczegółowe działania** podjęte przez Samorząd Województwa Lubelskiego w danym roku kalendarzowym w odniesieniu do każdego obszaru tematycznego, obejmujące:
- **wykaz Uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego** w ujęciu tematycznym/operacyjnym (podjętych w 2025 r.) Załącznik nr I,
  - **kreowanie polityk rozwojowych** - wskazanie **dokumentów strategicznych i programowych** wyznaczających **ramy danej polityki** wraz z wykazem **działań formalnych** podjętych w danym roku kalendarzowym (np. opracowanie, aktualizacja, monitorowanie) – Załącznik nr II,
  - **realizację** polityk rozwojowych – **wykaz zadań** podjętych w danym roku kalendarzowym w ramach działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji danej polityki wraz ze wskazaniem **mierników, wartości i źródeł finansowania** – Załącznik nr III.
- IV. W ramach redakcji edytorskiej dokumentu przyjęto następujące, podstawowe założenia:
- **prezentację** danych finansowych w formie **zaokrąglonych wartości liczbowych**³,
  - **zapewnienie przejrzystości i układu dokumentu** poprzez:

³ Szczegółowe dane i wartości liczbowe są dostępne we właściwych sektorowych dokumentach finansowych, sprawozdawczych oraz monitoringowych

- wprowadzenie **form graficznych** prezentacji danych (mapy, schematy, wykresy i inne),
- **wizualizację** ważniejszych inwestycji/wydarzeń z wykorzystaniem **fotografii, ikonografik** oraz **znaków** i **marek** identyfikujących poszczególne podmioty i produkty związane z obszarem województwa lubelskiego.

■ **Ramowy zakres tematyczny i struktura Raportu**

Merytoryczny zakres informacji zawartych w Raporcie wynika z **kompetencyjnych zadań** realizowanych przez zarząd województwa, a także zadań, których realizacja należy do kompetencji marszałka województwa, tj. przede wszystkim z zakresu ochrony przyrody i środowiska, geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej⁴.

Uwzględniając zasady sporządzania Raportu, jego zakres merytoryczny, a także uwagi zgłaszane przez Radnych Sejmiku Województwa Lubelskiego, w strukturze **Raportu** wyodrębniono:

- **syntetyczną** informację dotyczącą **realizacji Budżetu WL w 2025 r.**,
- **przekrojową informację** o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego (rozdz. 3), w tym wskazanie działań podjętych w 2025 r. w ramach dostępnych mechanizmów implementacji obejmujących m.in.:
  - **Zintegrowaną listę** przedsięwzięć dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku,
  - **Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie**,
- **16 obszarów tematycznych:**
  - Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami,
  - Ochrona zdrowia,
  - Pomoc i integracja społeczna,
  - Rolnictwo i obszary wiejskie,
  - Planowanie przestrzenne,
  - Ochrona przyrody i środowiska,
  - Sport i turystyka,
  - Transport,
  - Obronność i bezpieczeństwo publiczne (obronność, bezpieczeństwo oraz porządek publiczny, a także ochrona ludności i obrona cywilna),
  - Bezrobocie i rynek pracy,
  - Telekomunikacja i cyfryzacja,
  - Współpraca zagraniczna i Europejska Współpraca Terytorialna,

---

⁴ Uwzględnienie zadań należących do kompetencji marszałka nie wynika wprost z art. 34a ustawy o samorządzie województwa, jednak stanowi wypełnienie przyjętej w ramach założeń prac nad dokumentem zasady kompleksowości informacji

- Rozwój gospodarczy,
- Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej,
- Energetyka,
- Gospodarowanie mieniem wojewódzkim.
- informację dotyczącą **wdrażania programów operacyjnych** (rozdz. 5),
- informację na temat pozostałych dostępnych **mechanizmów finansowych**:
  - Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju (rozdz. 6),
  - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności KPO (rozdz. 7),
  - Rządowy Program Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030 (rozdz. 8),
- informację na temat **nadzoru i sposobu kontroli** realizowanych zadań (rozdz. 10),
- **zagregowaną** informację o sposobie **realizacji uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego** przez Zarząd WL (rozdz. 11 oraz załącznik nr I),
- zagregowaną informację **działań Zarządu Województwa Lubelskiego** (rozdz. 12).

W aspekcie najważniejszych aktualnych uwarunkowaniach rozwoju jako nowe elementy Raportu należy wskazać **Rządowy Program Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030** – jako ważny element finansowania działań rozwojowych na obszarze pięciu powiatów i dwóch miast na prawach powiatu w województwie lubelskim.

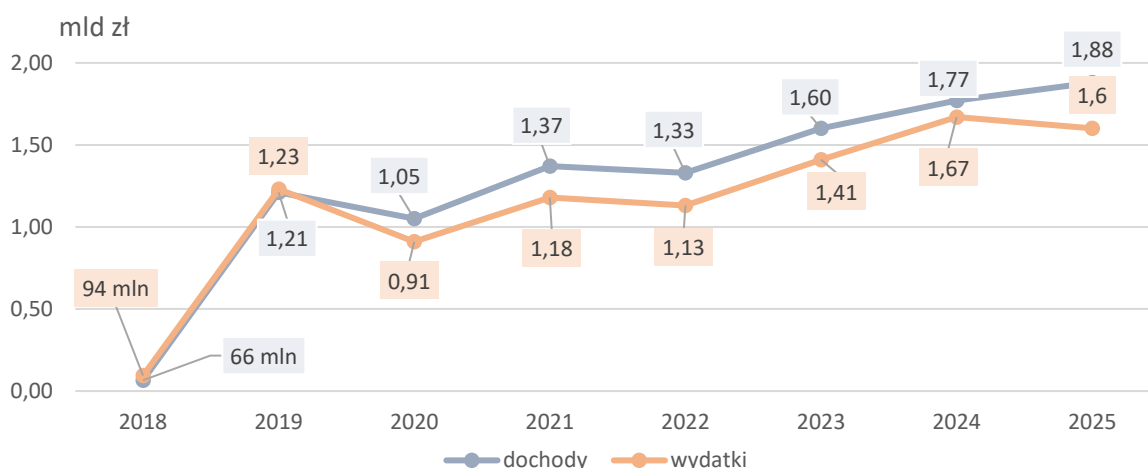
2. Budżet Województwa Lubelskiego

Budżet województwa jest **najważniejszym instrumentem** zapewniającym funkcjonowanie Samorządu Województwa, w ramach którego realizowane są zadania oraz prowadzenie polityki przez Zarząd Województwa. W odniesieniu do Budżetu Województwa Lubelskiego w Raporcie uwzględniono główne informacje dotyczące planu oraz wykonania dochodów i wydatków, ze szczególnym uwzględnieniem kierunków wydatków majątkowych⁵.

W latach 2018-2025 następował systematyczny wzrost dochodów i wydatków z Budżetu Województwa Lubelskiego. W tym okresie najwięcej środków z budżetu w ramach wydatków majątkowych przeznaczonych zostało na dwa obszary, tj.: **transport i ochrona zdrowia**. Począwszy od roku 2020 notowany jest stale **dodatni wynik finansowy**.

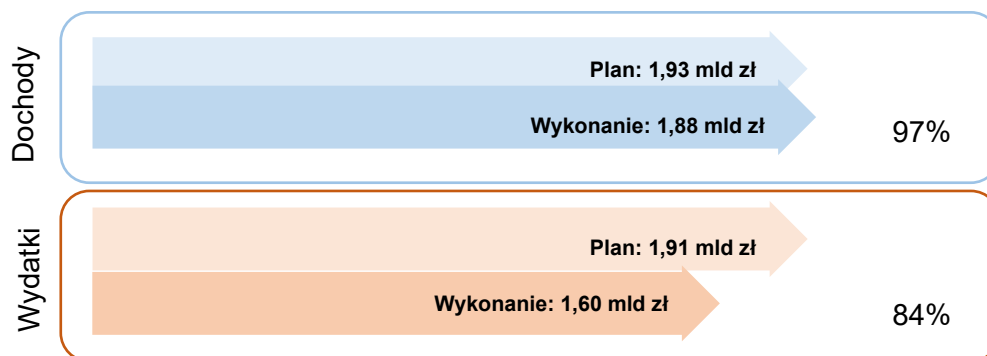
Wykres 1 Wykonanie (dochody i wydatki) Budżetu WL w latach 2018-2025 (mld zł)

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie danych DF UMWL, 2026 r.

⁵ Pełna informacja w tym zakresie jest przedstawiona w Sprawozdaniu z wykonania budżetu Województwa Lubelskiego za 2025 rok.

Plan dochodów i wydatków województwa lubelskiego na 2025 rok oraz poziom wykonania budżetu uchwalony przez Sejmik Województwa Lubelskiego kształtował się następująco:

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie danych DF UMWL, 2026 r.

Rok 2025 Województwo Lubelskie zamknęło **dodatnim wynikiem finansowym**, licznym jako różnica pomiędzy wykonanymi dochodami i wydatkami w kwocie **274,7 mln zł**.

Dochody

Ustalony **plan dochodów** w wysokości **1 929,7 mln zł** został **zrealizowany** w kwocie **1 878,6 mln zł** (tj. w **97,35%**).

Dochody majątkowe wykonano w kwocie **224,5 mln zł** (**90,57%** zakładanego planu w kwocie 247,9 mln zł), natomiast **dochody bieżące** w wysokości **1 654,0 mln zł** (zrealizowano **98,35%** planu w kwocie 1 681,7 mln zł).

Porównanie wykonania i planu dochodów w okresie sprawozdawczym oraz w porównywalnym okresie roku poprzedniego przedstawia Tabela 1.

Tabela 1 Struktura wykonanych dochodów budżetu województwa w 2025 r. w porównaniu do planu 2025 r. oraz wykonania 2024 r. w zł

Lp.	Źródło	Plan na koniec grudnia 2025 r.	Wykonanie		Wskaźnik wykonania 2025 r do planu 2025	Wskaźnik wykonania 2025 r do wykonania 2024	Struktura wykonania 2025
			Na koniec 2025	Na koniec 2024	(4/3)	(4/5)	(4/Σ4)
1.	Dochody własne	749 236 643,89	769 113 028,18	792 385 047,77	102,65%	97,06%	40,94%
2.	Subwencje	709 426 041,31	709 426 041,31	713 949 428,00	100,00%	99,37%	37,76%
3.	Dotacje na finansowanie programów i projektów z udziałem środków z budżetu UE oraz innych środków zagranicznych	306 775 681,22	242 425 778,24	133 862 675,58	79,02%	181,10%	12,90%
4.	Zwroty dotacji i odsetki	1 342 927,56	900 891,58	694 831,02	67,08%	129,66%	0,05%
5.	Dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej	141 163 026,16	138 567 777,41	119 906 095,34	98,16%	115,56%	7,38%
6.	Dotacje na zadania wynikające z porozumień z	4 200 000,00	4 163 620,14	3 778 743,63	99,13%	110,19%	0,22%

Lp.	Źródło	Plan na koniec grudnia 2025 r.	Wykonanie		Wskaźnik wykonania 2025 r do planu 2025	Wskaźnik wykonania 2025 r do wykonania 2024	Struktura wykonania 2025
			Na koniec 2025	Na koniec 2024	(4/3)	(4/5)	(4/Σ4)
	administracją rządową						
7.	Dotacje na zadania własne	11 820 500,00	9 725 317,01	1 672 700,00	82,28%	581,41%	0,52%
8.	Dotacje i środki uzyskane z pomocy finansowej od innych JST	5 690 828,82	4 237 739,50	8 590 214,97	74,47%	49,33%	0,23%
	Razem	1 929 655 648,96	1 878 560 193,37	1 774 839 736,31	97,35%	105,84%	100,00%
	bieżące	1 681 740 549,90	1 654 020 081,60	1 582 318 325,29	98,35%	104,53%	88,05%
	majątkowe	247 915 099,06	224 540 111,77	192 521 411,02	90,57%	116,63%	11,95%

Źródło: Oprac. DF UMWL, 2026 r.

Wydatki

Przyjęty na 2025 rok przez Sejmik Województwa Lubelskiego **plan wydatków** wyniósł **1 910,2 mln zł**. Jego realizacja na koniec 2025 r. przedstawia się następująco:

- **wysokość poniesionych wydatków** wyniosła ogółem **1 603,8 mln zł** (co stanowi **83,96%** planu), w tym:
  - **wysokość wydatków bieżących** wyniosła ogółem **1 241,6 mln zł** (co stanowi **90,68%** planu w kwocie 1 369,2 mln zł),
  - wysokość **wydatków majątkowych** wyniosła ogółem **362,3 mln zł** (co stanowi **66,96%** planu w kwocie 541 mln zł).

Z uwagi na zakres i przedmiot niniejszego raportu, informacje dotyczące budżetu województwa lubelskiego koncentrują się przede wszystkim na **wydatkach inwestycyjnych**, które wskazują na **aspekty prorozwojowe** oraz kształtowanie przestrzeni społeczno-gospodarczej regionu, zgodnie z **celami i priorytetami rozwojowymi** przyjętymi w **SRWL 2030**.

Środki wykorzystywane na te cele obejmują:

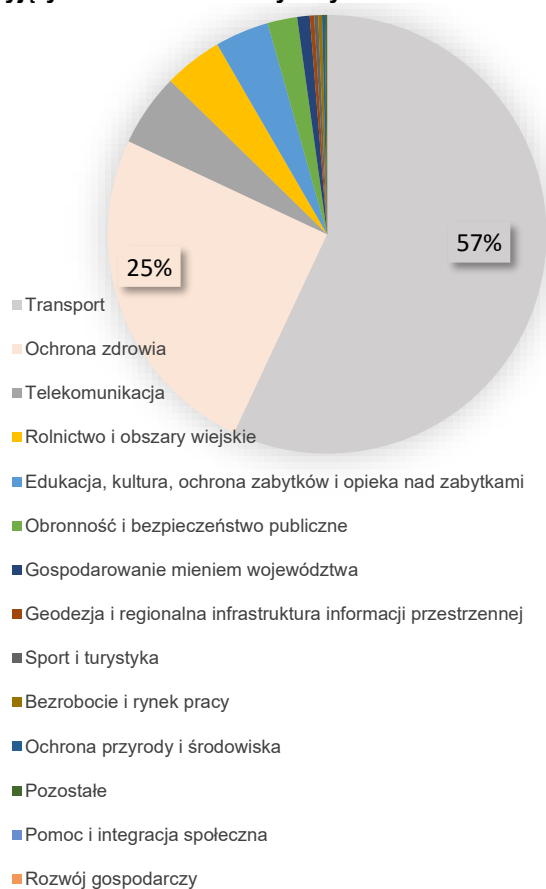
- wydatki na **zadania własne**,
- wydatki na **finansowanie programów lub projektów z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej** oraz **innych środków zagranicznych**,
- wydatki na zadania z zakresu **administracji rządowej**,
- wydatki na **pomoc finansową** dla jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na **zwrot dotacji i odsetek**, udzielonych w latach ubiegłych,
- wydatki na **zadania własne** realizowane z pomocy finansowej od jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na **zadania** realizowane **w ramach porozumień** z jednostkami samorządu terytorialnego.

Tabela 2 Wydatki majątkowe Budżetu WL wg przyjętych obszarów tematycznych

	Dział	Nakłady	
		(zł)	(%)
1.	Transport	206 415 920	57
2.	Ochrona zdrowia	90 515 203	25
3.	Telekomunikacja	19 426 556	5
4.	Rolnictwo i obszary wiejskie	15 626 122	4
5.	Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	14 419 330	4
6.	Obronność i bezpieczeństwo publiczne	7 904 817	2
7.	Gospodarowanie mieniem województwa	3 331 715	1
8.	Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej	1 169 156	0,3
9.	Sport i turystyka	1 062 900	0,3
10.	Bezrobocie i rynek pracy	1 016 899	0,3
11.	Ochrona przyrody i środowiska	775 135	0,2
12.	Pozostałe	584 000	0,2
13.	Pomoc i integracja społeczna	7 639	0,002
14.	Rozwój gospodarczy	2 944	0,001
	SUMA	362 258 335	100

Źródło: Oprac. DF UMWL, 2026 r.

Wykres 2 Wydatki majątkowe Budżetu WL wg przyjętych obszarów tematycznych

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji DF UMWL, 2026 r.

W odpowiedzi na potrzeby rozwojowe regionu i zgodnie z zasadą ich racjonalnego zaspakajania, **najwięcej środków** z Budżetu Województwa Lubelskiego w 2025 r. zostało przeznaczonych na **transport (57%)** oraz **ochronę zdrowia (25%)**. **Strukturę wydatków majątkowych** zrealizowanych w ramach budżetu województwa lubelskiego przedstawiono na Wykresie 2.

Wydatki na **transport (57%)** obejmują:

- zakup i objęcie akcji spółki Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie,
- drogi publiczne wojewódzkie, powiatowe i gminne,
- krajowe pasażerskie przewozy kolejowe.

Wydatki na **ochronę zdrowia (25%)** obejmują:

- szpitale ogólne, sanatoria,
- leczenie psychiatryczne,
- medycyna pracy.

Wydatki na **telekomunikację (5,36%)** obejmują:

- wspólną obsługę jednostek samorządu terytorialnego.

Wydatki na **rolnictwo i obszary wiejskie (4,31%)** obejmują:

- wojewódzkie biura geodezji,
- dotacje dla gmin na budowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

Wydatki na **edukację, kulturę, ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami (4%)** zawierają:

- działalność szkół policealnych, kolegium pracowników służb społecznych, bibliotek pedagogicznych, doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli,
- działalność teatrów, filharmonii, orkiestr, chórów i kapeli, bibliotek, muzeów,
- ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

Skala i przyjęty system wydatkowania środków **odzwierciedla cele i priorytety rozwoju** wskazane w SRWL 2030. Należy podkreślić, że **dochody samorządu** województwa lubelskiego systematycznie **wzrastają**. Począwszy od 2020 r. Budżet Województwa Lubelskiego zamykany jest z **dodatnim wynikiem finansowym**.

3. Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych

Priorytety rozwoju regionu określone są w **strategii rozwoju województwa**, która realizowana jest m.in.: poprzez regionalne programy operacyjne, krajowe programy operacyjne (współfinansowane ze środków UE, budżetu państwa, budżetów samorządów, funduszy prywatnych), programy rozwoju oraz pozostałe dostępne mechanizmy wdrażania.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju regionalnego oraz jest głównym dokumentem umożliwiającym racjonalne organizowanie działań, jak i prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju. To także dokument stanowiący obligatoryjne odniesienie dla dokumentów regionalnych o charakterze sektorowym i operacyjnym. Zgodnie z zasadami prowadzenia polityki rozwoju, strategia województwa określa priorytety i kierunki interwencji, które uwzględniane są w procesie programowania rozwoju oraz przygotowywania dokumentów niezbędnych dla wykorzystania dostępnych mechanizmów wsparcia rozwoju regionalnego, w tym przede wszystkim FEL 2021-2027.

Z najważniejszych działań, podjętych w 2025 roku, związanych z **operacjonalizacją** zapisów SRWL 2030 należy wymienić:

- aktualizację **Zintegrowanej listy przedsięwzięć** dla realizacji celów SRWL 2030,
- **ocenę spójności** projektów Strategii gminnych i ponadlokalnych z ustaleniami SRWL 2030,
- **ocenę zgodności** projektów z kierunkami regionalnej polityki rozwoju określonymi w SRWL2030, planowanych do realizacji ze środków Rządowego Programu Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2025-2030 oraz z rezerwy celowej,
- realizację **projektów rozwojowych** finansowanych z **wielu źródeł**, przede wszystkim z programu regionalnego – FEL 2021-2027, ale także krajowych programów operacyjnych (FEPW, FEnIKS, FENG, FERS).

Zmieniające się uwarunkowania europejskie i krajowe oraz wnioski z wdrażania obecnie obowiązującej Strategii wskazały na potrzebę **pogłębionej analizy** aktualnych priorytetów służących realizacji strategicznych celów rozwojowych województwa lubelskiego. Potrzeba **podjęcia procesu aktualizacji** obowiązującej „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” wynika bezpośrednio z następujących uwarunkowań:

- na poziomie UE – przyjęte zostały wytyczne w zakresie systemu programowania rozwoju po 2027 roku, w tym obejmujących m.in.:
  - przygotowanie Planów Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR),
  - przyjęcie pakietu rozporządzeń ws. Wspólnych Ram Finansowych na lata 2028-2034 kształtujących nowy system wsparcia rozwoju ze środków UE po 2027 r.,
- na poziomie krajowym – zmiany w zakresie dokumentów strategicznych obejmujących m.in.:
  - przyjęcie długookresowej strategii kraju – tj. Koncepcji Rozwoju Kraju 2050,

- prowadzenie prac nad średniookresową strategią rozwoju kraju – tj. Strategią Rozwoju Polski do 2035 r., tj. (planowane przyjęcie dokumentu w 2026 r.),
- podjęcie oraz zaplanowanie prac w zakresie systemu sektorowych dokumentów strategicznych, w szczególności aktualizacja Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR),
- na poziomie regionalnym – zmiany w sytuacji województwa lubelskiego, wynikające przede wszystkim z:
  - nowych uwarunkowań w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
  - podjęcia prac nad sporządzeniem zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

Uwzględniając szerokie uwarunkowania społeczno-gospodarcze i zmiany w otoczeniu formalno-prawnym, zasadne było **podjęcie przez Sejmik Województwa Lubelskiego w grudniu 2025 r. uchwały o rozpoczęciu procesu aktualizacji⁶ „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku”**. Głównym założeniem było zapewnienie powiązania celów i priorytetów nowego dokumentu regionalnego z celami krajowej polityki rozwoju oraz zachowanie wymaganej spójności i komplementarności procesów programowania w nowej perspektywie finansowej po 2027 roku.

---

⁶ Uchwała nr XVII/261/2025 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 1 grudnia 2025 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku”

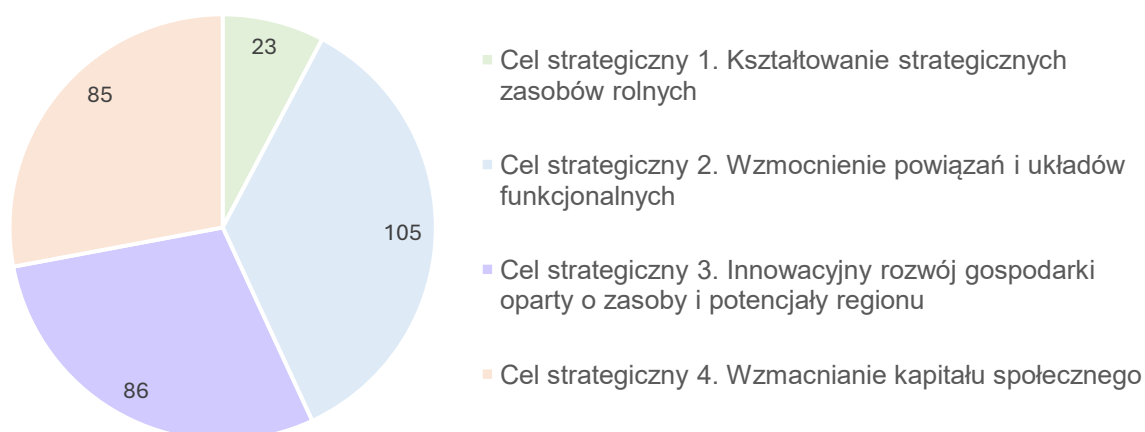
3.1. Zintegrowana lista przedsięwzięć dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Zintegrowana lista przedsięwzięć dla realizacji celów Strategii stanowi **bazę przedsięwzięć** oraz projektów o strategicznym znaczeniu dla realizacji celów i kierunków działań wskazanych w SRWL 2030⁷. Swoim zakresem obejmuje przedsięwzięcia identyfikowane w różnych procesach, w ramach których podmioty z obszaru województwa lubelskiego, w tym m.in.: samorządy lokalne, przedsiębiorcy, instytucje zarządzające sieciami infrastrukturalnymi oraz jednostki badawcze i naukowe, wskazują kierunki odpowiadające określonym płaszczyznom regionalnej polityki rozwoju.

Zintegrowana lista przedsięwzięć zawiera **299 przedsięwzięć** i nie stanowi katalogu zamkniętego. W 2025 roku na Zintegrowaną listę wpisano bądź zmodyfikowano osiem przedsięwzięć.

Przedsięwzięcia znajdujące się na Zintegrowanej liście w większości mają charakter złożony, o **szerokim** lub zróżnicowanym **spektrum oddziaływania** wykraczającym poza jeden cel strategiczny. W związku z tym ich kwalifikacja zależy od znaczenia dla realizacji celów Strategii w zakresie przewidzianej interwencji.

Wykres 3 Przedsięwzięcia ujęte na zintegrowanej liście w układzie celów strategicznych SRWL 2030

Źródło: Oprac. własne DSiR, 2025

Analiza zakresu przedsięwzięć znajdujących się na Zintegrowanej liście wskazuje, że obecnie **największe potrzeby rozwojowe dotyczą** (Wykres 3):

- **inwestycji infrastrukturalnych**, przewidzianych w SRWL 2030 w ramach celu 2. Wzmacnianie powiązań i układów funkcjonalnych,
- **wzmacniania różnych sfer przedsiębiorczości**, wskazanych w Strategii w ramach celu 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu, a także celu 1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych, w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego,
- **rozwijania i wykorzystania potencjału społecznego**, któremu odpowiada cel 4.

⁷ Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Roz. 7.2. Koordynacja wdrażania Strategii.

Wzmacnianie kapitału społecznego.

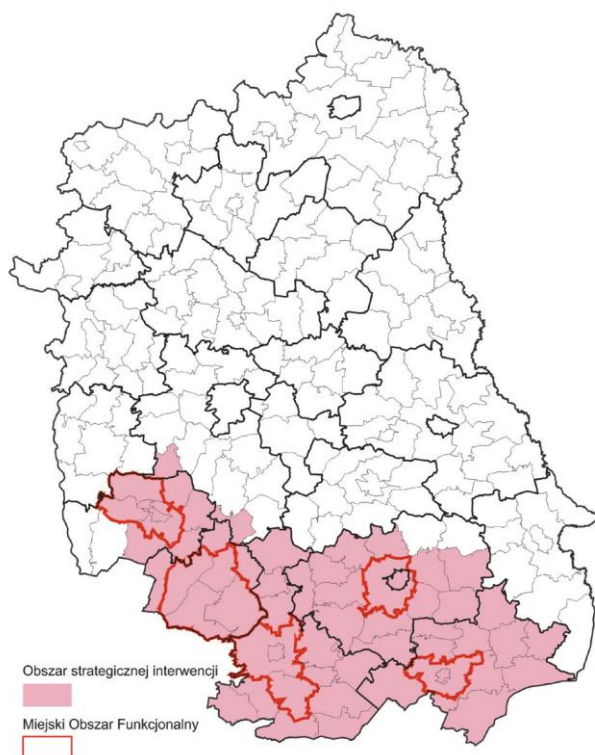
Skuteczna realizacja wdrażanych przedsięwzięć umieszczonych na Zintegrowanej liście przedsięwzięć strategicznych dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku zależy od inicjatywy i aktywności podmiotów je zgłaszających.

3.2. Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” w swym wymiarze terytorialnym określiła pięć subregionalnych obszarów strategicznej interwencji (OSI). Jednym z nich jest **OSI Roztocze**, będący częścią **obszaru funkcjonalnego**, położonego w granicach administracyjnych **dwóch województw**. Z tego względu władze regionalne województw lubelskiego i podkarpackiego postanowiły zsynchronizować swoje działania, aby zapewnić spójne programowanie rozwoju dla tego obszaru.

Mapa 1 OSI Roztocze

Źródło: SRWL 2030, Lublin 2021 r.

Podsumowanie działań

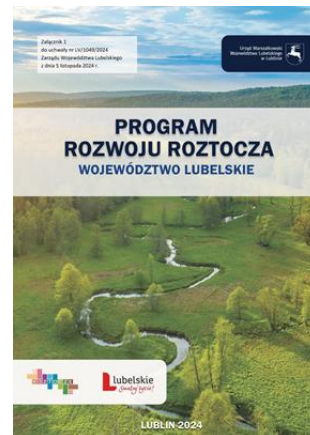
- Opracowanie **Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Roztocza**
- Opracowanie **Założeń Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie**
- Przeprowadzenie **debaty oraz konsultacji społecznych** i opiniowania
- **Przyjęcie** Programu przez ZWL
- Opracowanie **pierwszego Sprawozdania** z realizacji Programu

Opracowano **diagnozę** sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wspólną dla całego obszaru⁸, a następnie przystąpiono do przygotowania **dwóch równoległych programów rozwoju**⁹: dla części lubelskiej (obejmującej OSI Roztocze) oraz dla części podkarpackiej (obejmującej powiat lubaczowski). Koordynację prac oraz zapewnienie wzajemnej komplementarności programów zapewniają Departamenty odpowiedzialne za zarządzanie strategiczne w obu Urzędach Marszałkowskich.

⁸ „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Roztocza”, grudzień 2022

⁹ zgodnie z Art. 15. Ust. 1. ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju programy są dokumentami o charakterze operacyjno-wdrożeniowym ustanawianymi w celu realizacji strategii rozwoju, określającymi działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem realizacji programu i planem finansowym, stanowiącymi element programu.

Formalne ramy prac nad projektem Programu określiła Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego w sprawie przystąpienia do opracowania „Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie”¹⁰. Rok 2023 poświęcony był opracowaniu projektu dokumentu zgodnie z wymogami ustawowymi. W dniu 30 stycznia 2024 r. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął **projekt dokumentu** „Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie”. W marcu 2024 r. przeprowadzona została **debata publiczna** zorganizowana w formie otwartych spotkań w pięciu miastach powiatowych Roztocza. Projekt Programu został uzupełniony i zmodyfikowany o wnioski płynące z tego procesu, a dla tak przygotowanego dokumentu została opracowana „**Prognoza oddziaływania na środowisko**”. Następnie, projekt Programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zostały poddane **konsultacjom społecznym i opiniowaniu** zgodnie z wymogami ustawowymi¹¹.

W dniu 5 listopada 2024 r. „Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie” został **przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego**¹². Zgodnie z założeniami stanowi on **uszczegółowienie zapisów zawartych** w „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” dotyczących obszaru strategicznej interwencji Roztocze (łącznie 58 gmin). Zapewniona została również komplementarność działań wynikających z przygotowywanego równoległe „Programu Rozwoju Roztocza – województwo podkarpackie”.

Dokument Programu, przygotowywany we współpracy z samorządami szczebla lokalnego, stanowi:

- **narzędzie koordynacji** działań rozwojowych na rzecz określonego terytorium, pozwalające na zbudowanie podstaw trwałego partnerstwa samorządu regionalnego, samorządów lokalnych oraz organizacji i instytucji aktywnie działających na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego Roztocza, uwzględniające zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych z województwa podkarpackiego;
- **potwierdzenie zobowiązań różnych podmiotów** (władz gminnych, powiatowych i wojewódzkich) do dążenia do realizacji konkretnych inwestycji i działań;
- podstawę **podejmowania rozmów z władzami centralnymi** w celu uzyskania wsparcia z instrumentów krajowych.

„Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” określiła dla tego obszaru następujący **priorytet rozwoju**: społeczno-gospodarcze wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego Roztocza i Puszczy Solskiej. Bazując na kierunkach interwencji określonych dla OSI Roztocze określono następujące cele Programu:

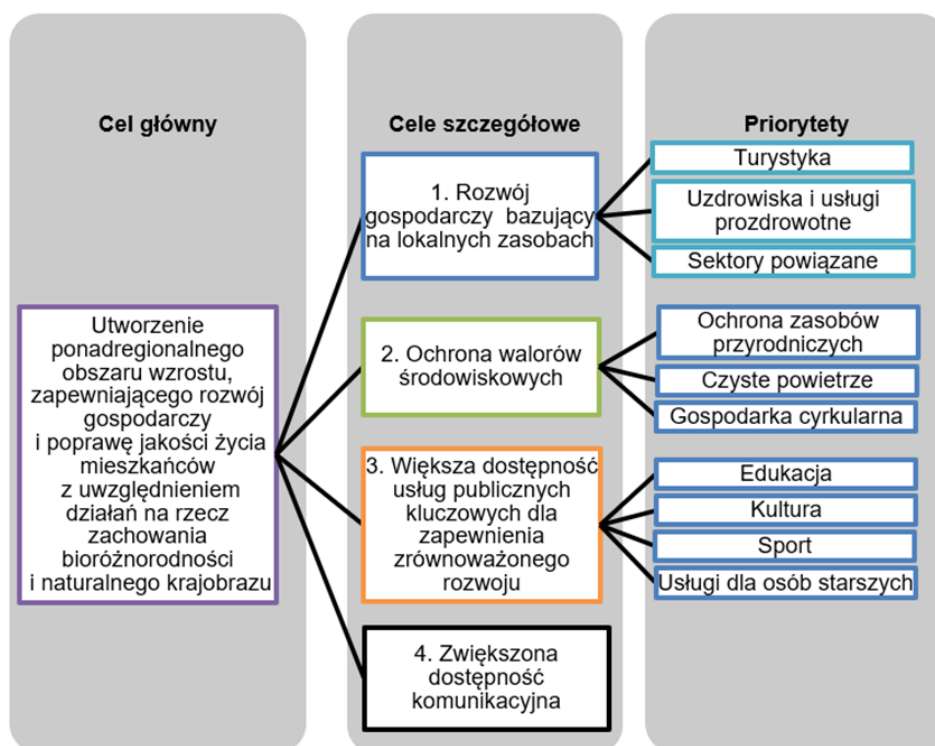
---

¹⁰ Uchwała nr CCCXC/6785/2022 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 30 sierpnia 2022r. w sprawie przystąpienia do opracowania „Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie”

¹¹ ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

¹² Uchwała nr LV/1049/2024 ZWL z dnia 5 listopada 2024 r.

Ryc. 1. Układ celów i priorytetów Programu Rozwoju Rostocza – województwo lubelskie

Źródło: Program Rozwoju Rostocza – województwo lubelskie

Analiza wskaźników monitoringowych¹³ wskazuje, że OSI Rostocze nadal traci mieszkańców szybciej niż województwo lubelskie, głównie z powodu niekorzystnej struktury wieku oraz migracji. Mimo nominalnego wzrostu dochodów samorządów lokalnych pogłębia się dystans wobec średniej wojewódzkiej. Udział dochodów z PIT i CIT w dochodach ogółem spada silniej niż średnio w regionie. Aktywność gospodarcza rośnie nieco wolniej niż w regionie, natomiast turystyka rozwija się bardzo dynamicznie – liczba turystów wzrosła o 12,3%, a liczba miejsc noclegowych na 1 tys. mieszkańców ponad dwukrotnie. Poprawiają się wskaźniki środowiskowe: Rostocze notuje duży wzrost mocy zainstalowanej OZE i odpowiada za ponad połowę przyrostu terenów zielonych w województwie. Wzrasta dostępność edukacji przedszkolnej i uczestnictwo w kulturze, choć to drugie wolniej niż w regionie. Spada liczba beneficjentów pomocy społecznej, lecz wolniej niż średnio w województwie. Poprawia się także jakość infrastruktury drogowej.

Do **najważniejszych realizacji w 2025 r.** należy zaliczyć:

- rozpoczęcie realizacji projektu „Przebudowa, remont i zamiana sposobu użytkowania wraz z konieczną infrastrukturą zespołu pałacowo – parkowego tj. dwór (d. oficyna) i pałac połączone galerią, łącznik oraz park przy ul. Sanatoryjnej 1 w Krasnobrodzie”,
- zorganizowanie pierwszego spotkania gmin uzdrowiskowych oraz starających się o uzyskanie tego statusu, podczas którego zapadła decyzja o powołaniu Stowarzyszenia Lubelskie Uzdrowiska,
- oddanie do użytku zmodernizowanego Autodromu w Biłgoraju,

¹³ Bardziej szczegółowe informacje zostaną zawarte w przygotowywanym aktualnie dokumencie „Program Rozwoju Rostocza – województwo lubelskie. Sprawozdanie roczne z realizacji Programu w 2025 roku”

- otwarcie Muzeum Partyzantów Polskich Osuchy'44,
- oddanie do użytkowania obwodnicy Dzwoli oraz rozbudowanego odcinka DK74 Janów Lubelski – Frampol,
- rozpoczęcie realizacji inwestycji „Budowa drogi S17 Piaski - Hrebenne cz. 2” na odcinku Tomaszów Lubelski – Hrebenne,
- przebudowę 12,3 km dróg wojewódzkich.

Kontynuowano również wsparcie dla przedsiębiorców w postaci specjalnej pożyczki inwestycyjno-obrotowej **„Zainwestuj na Roztoczu”**. Oferta Lubelskiego Regionalnego Funduszu Rozwoju kierowana jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Priorytetowymi kierunkami inwestycji są w szczególności obszary związane z turystyką i zdrową żywnością, usługi prozdrowotne, zielona gospodarka, cyfryzacja oraz procesy logistyczne. W 2025 roku LRFR udzielił przedsiębiorcom z terenu Roztocza **17 pożyczek** na kwotę ponad **9,3 mln zł**.

Podmioty z obszaru OSI Roztocze były aktywne jeśli chodzi o pozyskiwanie **środków z UE** na rozwój. W 2025 r. podpisano łącznie **385 umów** na realizację projektów ze wsparciem funduszy UE, opiewających na kwotę **388 mln zł**.

4. Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych w poszczególnych obszarach tematycznych

4.1. Obszar: Edukacja, Kultura, Ochrona Zabytków i Opieka Nad Zabytkami

4.1.1. Edukacja

Zmieniające się dynamicznie otoczenie powoduje potrzebę stałego wzbogacania wiedzy i kwalifikacji, a także nabywania nowych umiejętności przez społeczeństwo. Jednym z najważniejszych uwarunkowań rozwoju systemu edukacji są **niekorzystne** zmiany liczby i struktury wieku ludności. Zmiany te powodują **proces starzenia** się ludności, który zachodzi z różnym nasileniem we wszystkich obszarach województwa. Wobec tych procesów najważniejszym **wyzwaniem** staje się dostosowanie wszystkich poziomów edukacji do zmiany liczby i struktury wieku ludności oraz wzmocnienie kompetencji ludności przez wdrażanie idei **uczenia się przez całe życie**.

Poziom wykształcenia

Na koniec 2025 roku w woj. lubelskim **wykształcenie wyższe posiadało 32,2% mieszkańców** (w kraju 34,4%), co plasuje region na 7 miejscu wśród polskich regionów. Jednocześnie województwo charakteryzuje się wysokim odsetkiem osób posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niższe (w 2025 roku wyniósł 13%, średnio w kraju 11,8%).

W roku szkolnym 2024/25 we wszystkich typach szkół (łącznie z 6 latkami) kształciło się ponad **285 tys.** osób (tj. o 12,4% mniej w stosunku do roku szkolnego 2017/2018).

W ostatnich latach (2018-2024) odnotowano szereg **zmian** w zakresie **potrzeb** opiekuńczo-wychowawczych, ilości uczniów oraz liczby obiektów wykorzystywanych w celach edukacyjnych w województwie lubelskim. W tym kontekście obserwuje się następujące zjawiska:

- **wzrost odsetka** dzieci objętych **opieką w żłobkach** z 7,7% (2018 r.) do 18% (2024 r.), tj. o 10,3 p. proc.,
- **wzrost liczby żłobków** z 116 (2018 r.) do 212 (2024 r.), tj. o 82,8%,
- **wzrost odsetka** dzieci objętych **wychowaniem przedszkolnym** (w wieku od 3 do 6 lat) z 87% w 2018 r. do 94,8% w 2024 r., tj. o 7,8 p. proc.,
- **wzrost liczby** uczniów **szkół podstawowych** (łącznie z uczniami z potrzebami specjalnymi) ze 142,3 tys. (2018 r.) do 160,1 tys. (2024 r.), tj. o 12,5%,
- **wzrost liczby** uczniów szkół **ponadpodstawowych** z 70,8 tys. (2018 r.) do 105 tys. (2024 r.), tj. o 48%, w tym:
  - w liceach ogólnokształcących z 31,2 tys. (2018 r.) do 42,4 tys. (2024 r.), tj. 35,9%,
  - w technikach z 30,8 tys. (2018 r.) do 36,2 tys. (2024 r.), tj. 17,5%,

Wzrost liczby osób kształcących się w roku szkolnym 2024/25 w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. 0,4%

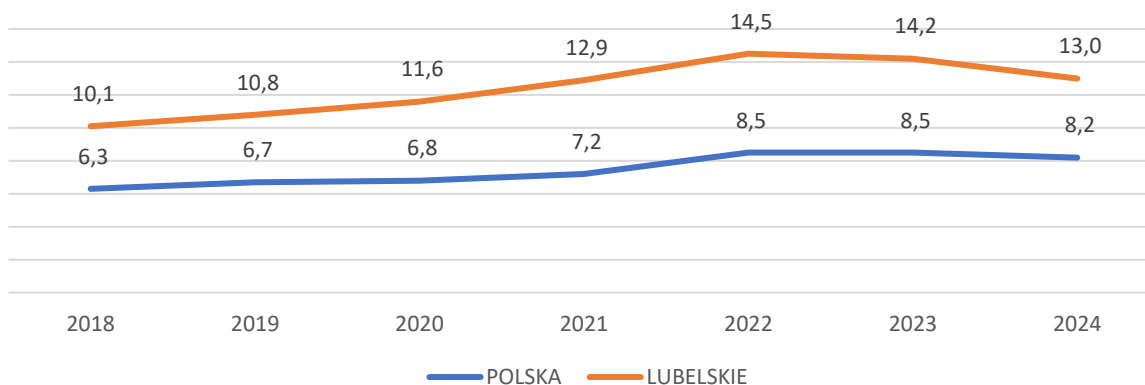
- **wzrost liczby** uczniów **branżowych szkół** I stopnia z ponad 8 tys. (2018 r.) do 10,2 tys. (2024 r.) oraz szkół branżowych II stopnia z 136 (2020 r.) do 730 (2024 r.)

Szkolnictwo wyższe

W roku akademickim 2024/2025 w województwie lubelskim funkcjonowało **15 uczelni wyższych**. Głównym ośrodkiem akademickim jest miasto Lublin, gdzie funkcjonuje 11 uczelni wyższych, w których kształciło się 87,5% ogółu studentów województwa. W szkolnictwie wyższym odnotowano:

- **spadek liczby studentów** o ok. 3,4 tys., tj. z 69,8 tys. w roku akademickim 2017/2018 do 66,4 tys. w roku 2024/2025 (tj. spadek o 4,9%, w Polsce o 0,9%). Jedną z przyczyn jest mniejsza liczba ludności w wieku 19-24 lata, a także większa dostępność i popularność studiów zagranicznych,
- wyraźną tendencję **wzrostową** w zakresie **umiędzynarodowienia** lubelskich szkół wyższych – nastąpił wzrost odsetka studentów cudzoziemców z 10,1% (2018 r.) do 13,6% (2024 r.). Wzrost liczby studentów cudzoziemców następuje w szybszym tempie niż średnio w kraju (Wykres 4).

Wykres 4 Odsetek studentów cudzoziemców w woj. lubelskim i w Polsce w latach 2018-2024

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026 r.

W 2024 roku z możliwości podnoszenia kwalifikacji w formie **studiów podyplomowych** skorzystało ok. **11,4 tys. osób**. Pod względem liczby słuchaczy studiów podyplomowych województwo lubelskie uplasowało się na **4 miejscu w kraju**.

Finansowanie oświaty

Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie z budżetów powiatów i gmin w województwie lubelskim w 2024 r.:

- wyniosły niespełna **6,4 mld zł** (w Polsce 123 mld zł), z czego 4,2 mld zł są to wydatki budżetów gmin bez miast na prawach powiatów,
- udział wydatków na edukację w wydatkach ogółem poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim w 2024 r. wyniósł 37,8% (w Polsce 35,8%),
- najwięcej środków przeznaczono na funkcjonowanie szkół podstawowych – 48,4% (w kraju 45,1%) i przedszkoli – 15,6% (w Polsce 19,4%).

Wzrost **wydatków** jednostek samorządu terytorialnego na edukację (w por. do 2018 r.) 93%

■ Realizowane działania

W ramach działalności oświatowej i edukacyjnej **Samorząd Województwa Lubelskiego** w roku 2025 prowadził sieć **15 jednostek oświatowych** o zasięgu regionalnym, w tym:

- **szkołę specjalną zorganizowaną w podmiocie leczniczym** – w roku szkolnym 2024/2025 średnia liczba uczniów wynosiła odpowiednio: LO - 89, SP – 135, Specjalny Zespół Pozalekcyjnych Zajęć Wychowawczych łącznie dla LO i SP – 235,
- **dziewięć szkół policealnych** – 8 medycznych studiów zawodowych (SP-MSZ) i 1 pracowników służb społecznych (SPPSS) – w roku szkolnym 2024/2025 kształciło się **1 889 słuchaczy** w 17 zawodach z 5 branż. Zdawalność w roku szkolnym 2024/2025 wyniosła ponad **90,34%**,
- **Kolegium Pracowników Służb Społecznych (KPSS)** – w 2025 roku naukę pobierało **34 słuchaczy**. Zdawalność na egzaminie zawodowym wyniosła **100%**,
- placówka doskonalenia nauczycieli – **Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (LSCDN)**. W roku szkolnym 2024/2025 LSCDN w ramach oferty dydaktycznej skierowanej do nauczycieli zrealizował 1 174 grup szkoleniowych, w których wzięło **udział ponad 34 tys.** uczestników,
- cztery **biblioteki pedagogiczne** z 6 filiami:
  - w 2025 r. liczba odwiedzin wyniosła ponad **81 tys.** Zakupiono 5 705 książek oraz 209 tytułów czasopism. Liczba wypożyczeń w bibliotekach pedagogicznych w latach 2018-2025 przekroczyła 1 mln,
  - w roku szkolnym 2024/2025 biblioteki pedagogiczne przeprowadziły **szereg działań wspomagających**, m.in.: wspierały realizację podstaw programowych, rozwijały kompetencje kluczowe oraz upowszechniały czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży.

Samorząd Województwa Lubelskiego realizował następujące **projekty stypendialne**:

- **Studenckie Stypendia Marszałka Województwa Lubelskiego** – w 2025 r. złożono 436 wniosków, z czego **przyznano stypendium 277 osobom** na łączną kwotę **997,2 tys. zł.** W latach 2018-2025 ze stypendium skorzystało łącznie **2147 studentów**,
- **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2024-2025, 2025-2026** (kształcenie ogólne) – w ramach dwóch realizowanych projektów wypłacono **1 418 stypendiów** na łączną kwotę ponad **3,6 mln zł**,
- **Lubelska kuźnia talentów 2024-2025, 2025-2026** (kształcenie zawodowe) – w ramach dwóch realizowanych projektów, wypłacono łącznie **728 stypendiów** na łączną kwotę ponad **1,8 mln zł**.

EDUKACJA – DZIAŁANIA 2025 R.

15 – jednostek oświatowych
277 – Studenckie Stypendia Marszałka WL na łączną kwotę **997,2 tys. zł**
1 418 – stypendia dla uczniów szkół ogólnokształcących
728 – stypendia dla uczniów szkół zawodowych

W ramach programu **FEL 2021-2027**¹⁴ działania w zakresie edukacji realizowane były przede wszystkim poprzez:

- Priorytet **Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych** w ramach Działania 7.1 Infrastruktura przedszkolna oraz Działanie 7.2 Infrastruktura edukacji ogólnej, z którego sfinansowano **22 projekty** o łącznej wartości **55,16 mln zł** (wartość dofinansowania UE – 45,28 mln zł),
- Priorytet **Lepsza edukacja** z którego sfinansowano **428 projektów** o łącznej wartości prawie **562,6 mln zł** (wartość dofinansowania UE – 477,8 mln zł).

4.1.2. Kultura

Kultura stanowi bardzo ważny element życia społeczności. Ważnym zadaniem jest **ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego**. Zważywszy na znaczenie kultury w rozwoju regionalnej społeczności, Zarząd Województwa Lubelskiego podejmował szereg działań mających przyczynić się do rozwoju i zwiększenia dostępności do kultury.

Wydatki jednostek samorządu województwa lubelskiego w 2024 r. przeznaczone na **kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego**:

- wyniosły 638 mln zł, w porównaniu z 2018 r. wzrosły o 79% (w Polsce wzrosły o 68%),
- stanowiły 3,8% wszystkich wydatków poniesionych w województwie (w Polsce 3,6%),
- w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 318 zł (w 2018 r. – 167 zł). W kraju na 1 mieszkańca wydano średnio 333 zł (w 2018 r. – 194 zł).

KULTURA – DZIAŁANIA 2025 R.

11 instytucji kultury

372 osobom przyznano stypendia na łączną kwotę ok. 297 tys. zł

81 Nagród Kulturalnych Województwa Lubelskiego na łączną kwotę 197 tys. zł

Zasoby dziedzictwa

Województwo lubelskie cechuje się bogatymi i różnorodnymi zasobami obiektów dziedzictwa kulturowego w tym m.in.:

- jeden obiekt wpisany na **Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO** tj. Stare Miasto w Zamościu,
- siedem **Pomników Historii**:
  - Kazimierz Dolny,
  - Zamość - historyczny zespół miasta w zasięgu obwarowań XIX wieku,
  - Kozłówka - zespół pałacowo-parkowy,
  - Lublin - historyczny zespół architektoniczno-urbanistyczny,
  - Janów Podlaski - Stadnina Koni,

¹⁴ Lista projektów realizowanych w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 - stan na koniec 2025 r. Źródło: <https://funduszeue.lubelskie.pl/zpr/raporty-analizy/lista-projektow-realizowanych-w-ramach-funduszy-europejskich-dla-lubelskiego-2021-2027/>

- Puławy - zespół pałacowo-parkowy,
- Jabłeczna - prawosławny klasztor św. Onufrego,
- ponad **4,3 tys. zabytków** wpisanych do **rejestrów zabytków nieruchomych**, a wśród nich są: historyczne układy przestrzenne, historyczne układy ruralistyczne, świątynie różnych wyznań, klasztory i inne obiekty sakralne, budowle użyteczności publicznej, pałace i wille, dwory, domy mieszkalne, budynki przemysłowe, parki, zabytki archeologiczne, cmentarze,
- **ok. 22,4 tys.** zabytkowych obiektów ruchomych wpisanych do **rejestrów zabytków ruchomych**, do których należą m.in.: dzieła sztuki plastycznej, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji ich twórców, numizmaty, militaria, wytwory techniki, niektóre materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła,
- **173 wpisy w rejestrze zabytków archeologicznych** (na koniec 2025 r.).

Institucje kultury

Wśród najważniejszych **instytucji kultury** realizujących podstawowe zadania z tego obszaru i mających duży wpływ kulturotwórczy należy wskazać: 55 muzeów, 5 teatrów, operę, filharmonię, 32 kina, w tym 3 multipleksy z 25 salami projekcyjnymi oraz liczne domy kultury, świetlice, ośrodki kultury, biblioteki. W Lublinie funkcjonują **instytucje o oddziaływaniu regionalnym i krajowym**, w tym m.in.: teatr dramatyczny (Teatr im. J. Osterwy), teatr lalkowy (Teatr im. H. Ch. Andersena) oraz jedyny we wschodniej Polsce teatr muzyczny - **Opera Lubelska**. Na uwagę zasługuje twórczość licznej grupy teatrów alternatywnych, w tym m.in.: Ośrodek Praktyk Teatralnych w Gardzienicach, Scena Plastyczna KUL, Lubelski Teatr Tańca.

Wiodącą **instytucją muzyczną** w regionie jest Filharmonia Lubelska im. Henryka Wieniawskiego, posiadająca jedno z najnowocześniejszych w Polsce profesjonalnych urzędzeń prezentujących i rejestrujących wydarzenia artystyczne. Inicjowaniem działań w zakresie animacji kultury oraz współpracą z ośrodkami kultury (JST) na terenie województwa zajmuje się Centrum Spotkania Kultur. Podobną rolę, w zakresie promocji czytelnictwa, pełni Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego.

Wydarzenia

W ostatnich latach w województwie lubelskim zauważalna jest poprawa w zakresie dostępności usług oferowanych przez instytucje kultury. W latach 2018-2024 r. na terenie województwa lubelskiego odnotowano:

- wzrost wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego o 12,6% względem roku poprzedniego,
- według stanu na koniec 2024 r. działalność prowadziło 234 centra i domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice:
  - w ciągu roku placówki zorganizowały ponad 15 tys. imprez,
  - w których wzięło udział ponad 2,3 mln uczestników,
- spadek liczby widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 tys. mieszkańców województwa ze 165 w 2018 r. do 79 w 2024 r., tj. o 52%. W tym samym okresie wskaźnik ten w skali kraju spadł z 388 w 2018 r. do 324, tj. o 16,5%,

- wzrost liczby uczestników imprez masowych z 884 tys. w 2018 roku do ponad 1 mln w 2024 r.

Wydarzenia

Fot. 1 59. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym

Źródło: <https://csklublin.pl/wydarzenia/59-ogolnopolski-festiwal-kapel-i-spiewakow-ludowych-w-kazimierzu-dolnym/>

W 2025 roku w województwie lubelskim odbyło się wiele ważnych, cyklicznych **wydarzeń kulturalnych**, mających długoletnią tradycję. Należą do nich zarówno te, które swoim lokalnym zasięgiem ugruntowują regionalne tradycje, jak i imprezy kulturalne mające ogólnopolskie czy międzynarodowe znaczenie, takie jak: Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym, Festiwal Teatrów Niewielkich w Lublinie, Carnaval Sztukmistrzów w Lublinie, Święto Krainy Rumianku w Hołownie,

Międzynarodowy Podlaski Jarmark Folkloru w Białej Podlaskiej, Festiwal Filmu i Sztuki Dwa Brzegi w Kazimierzu Dolnym i Janowcu, Jarmark Jagielloński w Lublinie, Chmielaki Krasnostawskie w Krasnymstawie, Festiwal Trzech Kultur we Włodawie, Ogólnopolskie Warsztaty Kowalskie w Wojciechowie, Europejski Festiwal Smaku w Lublinie, Sejmik Teatrów Wsi Polskiej w Tarnogradzie, Międzynarodowy Wschodni Salon Sztuki, Międzynarodowy Festiwal im. Wincentego i Franciszka Lesslów w Puławach, Zamość Jazz Festival, Międzynarodowy Festiwal Organowy Lublin – Czuby. Międzynarodowy Podlasie Jazz Festival, Lubelskie Spotkania Teatralne „Zwierciadła” oraz wiele innych trwale wpisanych w kalendarz wydarzeń kulturalnych województwa lubelskiego.

■ Realizowane działania

Ze względu na **znaczenie kultury** w rozwoju regionalnej społeczności, Zarząd Województwa Lubelskiego podejmował szereg działań mających przyczynić się do dalszego rozwoju w tym zakresie. Działania te obejmują przede wszystkim:

- prowadzenie **11** wojewódzkich samorządowych **instytucji kultury**:
  - Centrum Spotkania Kultur w Lublinie,
  - Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie,
  - Muzeum Badań Polarnych w Puławach,
  - Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym,
  - Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie,
  - Muzeum Zamek w Janowcu,
  - Muzeum Zamoyskich w Kozłówce,
  - Opera Lubelska,
  - Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”,
  - Teatr im. J. Osterwy w Lublinie,
  - Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie.
- **mecenat** nad działalnością kulturalną poprzez:
  - **wsparcie stypendialne** dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami – w 2025 r. przyznano

- stypendia dla **372** osób na łączną kwotę **ok. 297,6 tys. zł.** Od 2018 **przyznano 1 690 stypendiów** na łączną kwotę prawie **2,1 mln zł,**
- o przyznawanie **Nagród Kulturalnych Województwa Lubelskiego** za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. W 2025 roku przyznano łącznie **81 Nagród** (finansowe i rzeczowe), asygnując na ten cel **197 tys. zł.** Od 2018 roku Zarząd WL na ten cel przeznaczył **łącznie 1,1 mln zł,**
  - o **wsparcie** realizacji zadań **publicznych** w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
  - o nowe wyróżnienie **„Lubelski Laur Dziedzictwa Kulturowego”**, przyznawane dla uhonorowania osób, instytucji lub organizacji wyróżniających się w dziedzinie twórczości artystycznej, działalności kulturalnej lub ochronie dóbr kultury i dziedzictwa narodowego województwa lubelskiego. W 2025 roku przyznano **25 Laurów.**

Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostki samorządu terytorialnego, stąd samorząd **zapewniał** instytucjom kultury **środki** niezbędne do prowadzenia działalności kulturalnej oraz utrzymania obiektów. Województwo Lubelskie przeznaczyło na ten cel kwotę ponad **129,7 mln zł,** z czego 117 mln zł stanowiły dotacje podmiotowe, a kwota prawie 12,7 mln zł była przeznaczona na wydatki inwestycyjne. Obok budżetu województwa źródłem finansowania zadań inwestycyjnych w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego były środki z Funduszy Europejskich dla Lubelskiego na lata 2021-2027 oraz Programu Operacyjnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Działając na rzecz wzbogacenia oferty kulturalnej województwa lubelskiego Samorząd Województwa, wspierał podmioty społeczne poprzez udzielanie dotacji na zadania publiczne w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w ramach przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2025 roku przyznano **180 dotacji** na kwotę ponad 1,6 mln zł.

W styczniu 2025 r. zakończono proces podziału Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym – jego dotychczasowy Oddział „Zamek w Janowcu” został przekształcony w samodzielną instytucję kultury: **Muzeum Zamek w Janowcu.** Celem procesu było wzmocnienie rozwoju poszczególnych jednostek, pełniejsze ukierunkowanie działań na priorytety merytoryczne oraz zwiększenie efektywności funkcjonowania instytucji. Przedmiotem działalności Muzeum Zamek w Janowcu jest zachowanie wartości zabytkowych Zamku i wzgórza zamkowego oraz upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym Janowca i okolic.

W 2025 roku kontynuowane były przygotowania do kompleksowej modernizacji jednego z najstarszych obiektów teatralnych w kraju - **Teatru im. J. Osterwy w Lublinie.** Zrealizowano m.in. prace projektowe, postępowania przetargowe, przygotowania organizacyjne umożliwiające działanie teatru na czas remontu. To kompleksowa inwestycja obejmująca modernizację i ucyfrowienie obiektu oraz poprawę efektywności energetycznej.

W roku 2025 odbyły się liczne uroczystości upamiętniające **ważne wydarzenia historyczne,** m.in.:

- Konferencja **„Korona w kulturze, obyczaju i sztuce w dawnej Polsce”.** Zorganizowana w Muzeum Sztuki Złotniczej (MNKD), w ramach obchodów Tysiąclecia Korony Polskiej, z prezentacją cennych zabytków złotniczych.

- Konferencja prasowa w Muzeum Zamek w Janowcu. Podczas konferencji prywatny kolekcjoner przekazał muzealia o wyjątkowej wartości historycznej: arras, miecz oraz księgę z rycinami.
- Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie – „**Cała Polska gra Chopina**”. Instytucja uczestniczyła w ogólnopolskim projekcie celebrującym twórczość Fryderyka Chopina. W ramach programu odbyło się 6 wyjątkowych recitali fortepianowych Jana Widlarza – uczestnika XIX Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego w Warszawie.
- Współpraca czterech województw w ramach **1000-lecia koronacji Bolesława Chrobrego**. W Krakowie podpisano list intencyjny pomiędzy województwami: lubelskim, małopolskim, świętokrzyskim, podkarpackim. Samorząd Województwa Lubelskiego zaplanował uroczyste obchody Tysiąclecia Królestwa Polskiego, które odbyły się w Lublinie. Na placu Teatralnym odbył się rodzinny piknik historyczny z udziałem rekonstruktorów, którzy odtworzyli klimat średniowiecznego miasteczka.

Muzeum Badań Polarnych w Puławach było współorganizatorem 40. Międzynarodowego Sympozjum Polarne poświęconego najnowszym badaniom i wyzwaniom związanym ze zmianami klimatycznymi w regionach polarnych zrzeszająca naukowców i ekspertów. Sympozjum Polarne to cykliczna konferencja dedykowana tematyce polarnej, o długiej tradycji sięgającej 1972 roku. Spotkania te od lat stwarzają doskonałą sposobność do integracji, wymiany doświadczeń i dyskusji między polskimi i zagranicznymi badaczami rejonów polarnych, reprezentującymi rozmaite dziedziny naukowe.

We wrześniu Sejmik WL przyjął stanowisko ustanawiające **rok 2026 Rokiem 500-lecia Zamku w Janowcu**. Zaplanowano na ten rok szereg wydarzeń: działania artystyczne, konferencje, przedsięwzięcia edukacyjne, aktywizację społeczności lokalnych, promocję turystyczną regionu.

W Teatrze Starym w Lublinie odbyła się uroczystość z okazji **Międzynarodowego Dnia Teatru**, w związku z tym Zarząd Województwa Lubelskiego uhonorował osoby związane z życiem teatralnym naszego województwa, pracowników artystycznych, technicznych i administracyjnych lubelskich instytucji artystycznych, animatorów życia teatralnego z województwa, społeczników i działaczy kulturalnych.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w **obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami** zrealizowane w 2025 r. przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr III).

4.2. Obszar: Ochrona Zdrowia

Od wielu lat, zarówno w województwie lubelskim, jak i w całej Polsce, obserwuje się złożone **procesy demograficzne**, które mają istotny wpływ na funkcjonowanie i zmiany w systemie ochrony zdrowia. Struktura demograficzna ludności jest jednym z kluczowych czynników wpływających na sytuację w tym zakresie.

Zjawiska takie jak starzenie się społeczeństwa, feminizacja, brak zastępowalności pokoleń oraz spadek liczby urodzeń znacząco **kształtują potrzeby zdrowotne mieszkańców**. Trafne zidentyfikowanie tych potrzeb jest kluczowe dla dostosowania systemu i właściwego zaspokajania oczekiwań mieszkańców w zakresie opieki i ochrony zdrowia zarówno obecnie jak i w przyszłości.

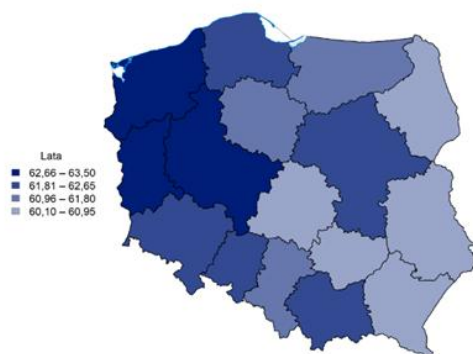
Stan zdrowia ludności

Procesy demograficzne wpływają na stan zdrowia populacji i kształtują potrzeby zdrowotne ludności. W tym kontekście obserwuje się następujące zjawiska:

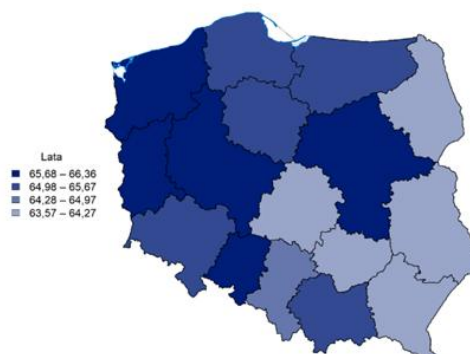
- w 2024 r. w województwie lubelskim urodziło się **12 552 dzieci**, tj. o 6,7 tys. mniej w porównaniu do 2018 r. (w Polsce mniej o 136 tys. w porównaniu z 2018 r.) W ostatnich latach **wskaźnik dzietności** utrzymuje się na niskim poziomie, co wpływa na ogólną strukturę demograficzną kraju,
- w 2024 r. zmarło 22 393 osób, tj. mniej o 1 289 osób w porównaniu do 2018 r. (w Polsce o 5,7 tys. mniej).

Do najczęstszych **przyczyn zgonów** w województwie lubelskim należą choroby układu krążenia (9 776 zgonów) oraz nowotwory (5 644 zgonów).

Mapa 2 Oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (HLYo) dla mężczyzn w 2024 r. w podziale na województwa

Mapa 3 Oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (HLYo) dla kobiet w 2024 r. w podziale na województwa

Źródło: Trwanie życia w zdrowiu w 2024 roku, Opracowanie sygnałne GUS, 2025 r.

- wydłużenie trwania życia w zdrowiu jest jednym z głównych celów polityki zdrowotnej. Oczekiwane lata przeżyte w zdrowiu (Healthy Life Years, HLY) to **wskaźnik**

obrazujący sytuację zdrowotną ludności¹⁵:

- w 2024 r. w województwie lubelskim wskaźnik ten dla kobiet wyniósł 63,6 (Mapa 3), a dla mężczyzn 60,1 (Mapa 2),
- w Polsce wskaźnik ten wynosi dla kobiet - 65,3, mężczyzn - 61,6.

Infrastruktura ochrony zdrowia

W ciągu ostatnich lat w województwie lubelskim obserwowane są **źródnicowane procesy oraz zmiany** dotyczące zarówno **infrastruktury ochrony zdrowia** jak i **dostępu do usług zdrowotnych**. Sytuacja w tym zakresie wygląda następująco:

- na terenie województwa funkcjonują **44 szpitale ogólne** oraz **3 szpitale psychiatryczne**,
- Samorząd Województwa Lubelskiego jest podmiotem tworzącym dla **17 podmiotów leczniczych** funkcjonujących w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, w tym:
  - 12 jednostek leczenia stacjonarnego,
  - 1 zakładu leczenia ambulatoryjnego,
  - 4 jednostek ratownictwa medycznego,

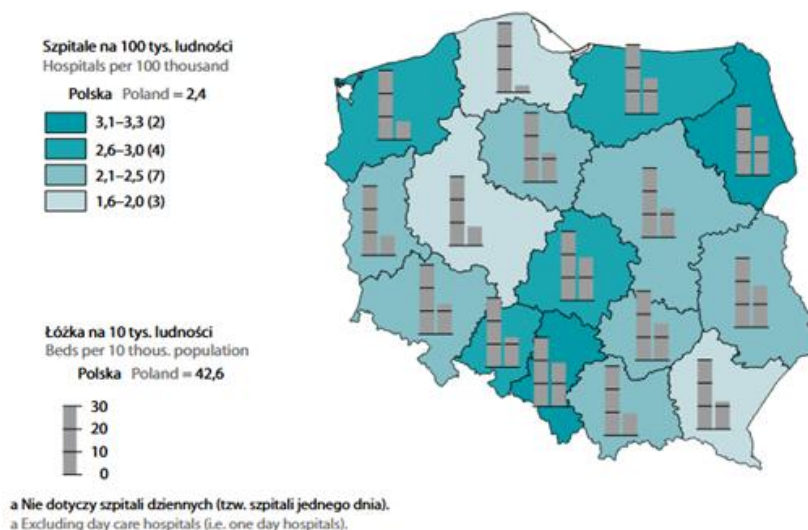
W dniu 1 grudnia 2025 r. Sejmik Województwa Lubelskiego podjął uchwałę nr XVII/259/2025 w sprawie **połączenia** Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Białej Podlaskiej z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu, które nastąpi w 2026 r. Połączenie ma na celu zapewnienie pełnego zakresu świadczeń leczniczych, zwiększenie dostępności do leczenia szpitalnego oraz skorzystanie z wysokospecjalistycznych zasobów diagnostycznych.

- nastąpił **wzrost liczby oddziałów w szpitalach**: z 431 w 2018 r. do 453 w 2024 r.,
- województwo lubelskie cechuje niższy, tj. bardziej **korzystny** niż średnia w kraju, **wskaźnik liczby pacjentów przypadających na łóżko** w szpitalach ogólnych – 209 (w Polsce – 234),
- obserwowane są **pozytywne zmiany** w dziedzinie **onkologii**, tj. dziedzinie priorytetowej dla regionu, w odniesieniu do której nastąpił blisko 18% przyrost łącznej liczby łóżek, tj. z 288 w 2018 r. do 340 łóżek w 2024 r.

---

¹⁵ obliczany na podstawie tablic trwania życia oraz indywidualnie i subiektywnie postrzeganej niepełnosprawności. Wartość HLYx interpretuje się jako przewidywaną średnią liczbę lat jaką ma do przeżycia bez niepełnosprawności osoba w wieku x ukończonych lat, pod warunkiem, że aktualne warunki umieralności i utraty zdrowia populacji nie ulegną zmianie do końca trwania życia tej osoby.

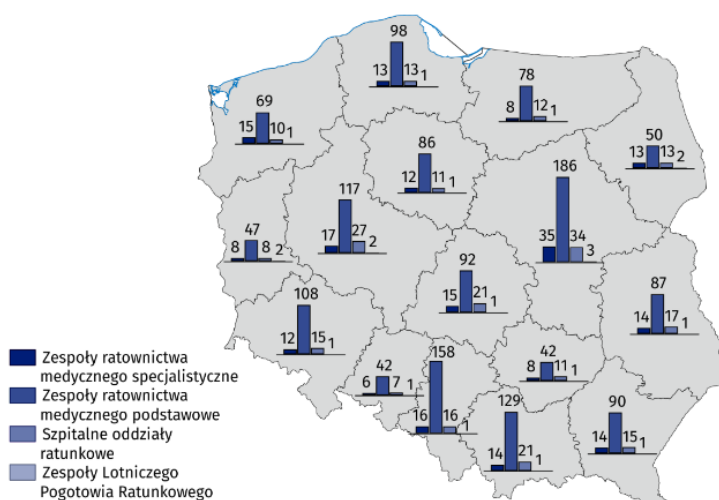
Mapa 4 Szpitale ogólne na 100 tys. ludności oraz łóżka w szpitalach na 100 tys. ludności według województw w 2024 r.

Źródło: Zdrowie i ochrona zdrowia w 2024 r., GUS, 2025 r.

- na koniec 2024 r. leczenie i opiekę **uzdrowiskową** w województwie lubelskim zapewniało: 6 sanatoriów uzdrowiskowych, 2 szpitale uzdrowiskowe i 3 zakłady przyrodolecznicze:
  - przebywało w nich **23,6 tys. kuracjuszy** (więcej o 1,5% niż w roku poprzednim) leczonych stacjonarnie w 2024 roku w szpitalach i sanatoriach uzdrowiskowych, Średnia liczba dni pobytu pacjentów stacjonarnych wyniosła **17,2**,
  - pod względem **liczby kuracjuszy** region plasuje się aktualnie na 8 pozycji wśród wszystkich województw,
  - wykonano **1,3 mln** różnorodnych zabiegów leczniczych,
- szybką pomoc medyczną w nagłych przypadkach świadczyło **119 jednostek systemu ratownictwa medycznego** (Mapa 5),
  - zespoły wyjazdowe ratownictwa medycznego zrealizowały **170,4 tys. wyjazdów** na miejsce zdarzenia (więcej o 12,6% niż w roku poprzednim), z tego 86,6% to wyjazdy do domu, a 4% do zdarzenia w ruchu uliczno-drogowym. W sumie z pomocy skorzystało **170,9 tys. osób** (więcej o 12,7% niż w 2023 r.).
- działalność prowadziło **Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa** posiadające **9 oddziałów terenowych**, do których zgłosiło się **32,8 tys. krwiodawców**, a którzy przekazali łącznie **68,5 tys.** donacji krwi pełnej.

Mapa 5 Jednostki Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w 2025 r.

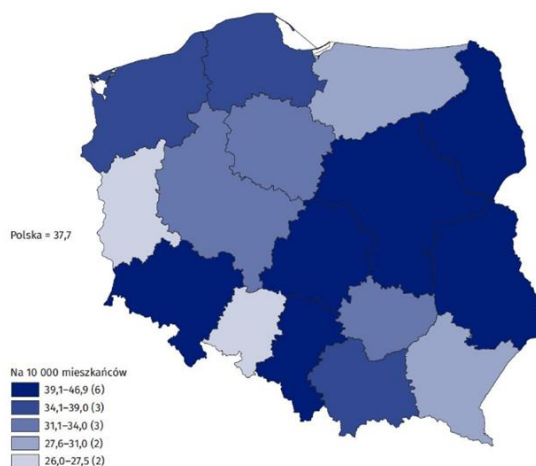
Źródło: Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne w 2025 r., GUS, 2026 r.

Kadra medyczna

Kadra medyczna jest jednym z głównych elementów wpływających na jakość i efektywność systemu opieki zdrowotnej. W województwie lubelskim obserwuje się **stopniową poprawę** zasobów kadrowych w większości **zawodów medycznych**, tj.:

- systematyczny **wzrost liczby lekarzy** z 7 434 w 2021 r. do 8 017 w 2024 r.¹⁶,
  - wyższy niż średni w kraju (37,7) wskaźnik liczby lekarzy pracujących bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. mieszkańców wynoszący 40,2 (Mapa 6), co plasuje województwo lubelskie wraz z województwem dolnośląskim na 4 pozycji wśród wszystkich województw,

Mapa 6 Lekarze pracujący bezpośrednio z pacjentem według wojew. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r.

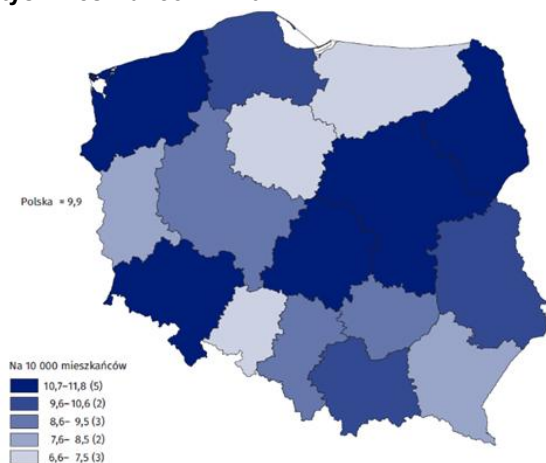

Źródło: Zasoby kadrowe w wybranych zawodach medycznych na podst. źródeł administracyjnych w 2024 r., GUS, 2025 r.

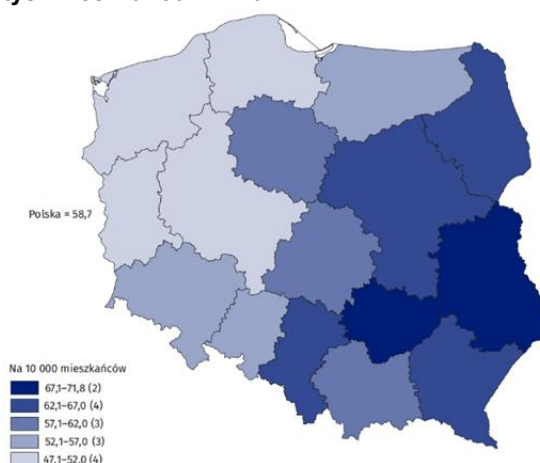
¹⁶ W związku ze zmianą metodologii liczenia wskaźnika od 2021 r. aktualne dane nie mogą być porównywane z danymi historycznymi.

- **wzrost liczby lekarzy dentyistów** z 2 013 w 2021 r. do 2 063 w 2024 r.,
  - **wyższy** niż średni w kraju (9,9) wskaźnik liczby lekarzy dentyistów pracujących bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. mieszkańców wynoszący 10,3 (Mapa 7),
- **wyższy** niż średni w kraju (58,7) **wskaźnik liczby pielęgniarek** pracujących bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. mieszkańców wynoszący 69,8 (Mapa 8), będący jednocześnie drugim z najwyższych wskaźników w kraju (po woj. świętokrzyskim 71,8),

Mapa 7 Lekarze dentyści pracujący bezpośrednio z pacjentem wg województw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r.

Mapa 8 Pielęgniarki pracujące bezpośrednio z pacjentem wg województw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r.

Źródło: Zasoby kadrowe w wybranych zawodach medycznych na podstawie źródeł administracyjnych w 2024 r., Opracowanie sygnałne GUS, 2025 r.

- **wyższy** niż średni w kraju (14,9) **wskaźnik liczby położnych** pracujących bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. mieszkańców (kobiet) wynoszący 16,9, będący jednocześnie trzecim wraz z województwem podkarpackim z najwyższych wskaźników w kraju (po woj. łódzkim 17,3 i podlaskim 17).

Istotnym elementem kształtującym jakość i dostępność usług zdrowotnych w regionie jest ważna **pozycja Lublina** jako **centrum kształcenia** dla **kadry medycznej**. W roku akademickim 2023/2024 w woj. lubelskim studiowało ponad **13,8 tys. studentów na kierunkach z grupy zdrowie i opieka medyczna**, co stanowiło **20,8%** wszystkich studentów w województwie. Tak duża liczba studentów kierunków medycznych przyczynia się do zwiększenia dostępności do wykwalifikowanej kadry medycznej w regionie, co jest niezbędne dla zapewnienia wysokiej jakości usług zdrowotnych. Dodatkowo, obecność uczelni medycznych sprzyja rozwojowi lokalnych instytucji zdrowotnych, co prowadzi do innowacji oraz lepszej organizacji systemu opieki zdrowotnej. Warto również zauważyć, że kształcenie lekarzy i innych specjalistów w regionie jest kluczowe dla zaspokojenia potrzeb w tym zakresie oraz zapewnienia mieszkańcom województwa lubelskiego dostępności do wysokospecjalistycznej opieki medycznej.

■ Realizacja działań Samorządu Województwa i jednostek podległych

Rolą Samorządu Województwa Lubelskiego w kontekście funkcjonowania krajowego i regionalnego systemu opieki zdrowotnej jest między innymi implementacja założeń krajowych strategii ochrony zdrowia do strategii województwa. Podstawą planowania polityki zdrowotnej jest diagnoza sytuacji społeczno-demograficznej ludności oraz czynników wpływających na stan zdrowia. Istotnym narzędziem wykorzystywanym przez Samorząd Województwa Lubelskiego przy kreowaniu regionalnej polityki zdrowotnej są **mapy potrzeb zdrowotnych** tworzone na szczeblu centralnym, które określają wyzwania systemu opieki **zdrowotnej**, a także rekomendowane kierunki działań na poziomie krajowym i wojewódzkim. W połowie roku 2019 uruchomiono **Bazę Analiz Systemowych i Wdrożeniowych** sukcesywnie zwiększając jej możliwości i użyteczność. Rekomendowana przez Ministerstwo Zdrowia baza umożliwi w sposób precyzyjny nie tylko wskazanie problemów występujących w regionalnej opiece zdrowotnej, ale również ich rankingowanie oraz opracowanie celów, których działania winny zmierzać do poprawy zdiagnozowanych obszarów.

Dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju ochrony zdrowia na terenie województwa lubelskiego jest **Wojewódzki Plan Transformacji województwa lubelskiego na lata 2022-2026**¹⁷. Plan został opracowany na podstawie sporządzonej i ogłoszonej przez Ministra Zdrowia **mapy potrzeb zdrowotnych** (MPZ) na okres 1.01.2022 – 31.12.2026, jak również **wyzwań** systemu opieki zdrowotnej i rekomendowanych kierunków działań na terenie województwa lubelskiego w zakresie obszarów zawartych w MPZ, które zostały opracowane przez Ministerstwo Zdrowia we współpracy z Wojewodą Lubelskim oraz danych za 2019 r. zawartych w Bazie Analiz Systemowych i Wdrożeniowych Ministerstwa Zdrowia.

W 2025 r. po raz pierwszy realizowano program polityki zdrowotnej pn. „**Program profilaktyki otyłości wśród dorosłej populacji mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2024-2028**”¹⁸. Program ma na celu ograniczenie zjawiska otyłości wśród mieszkańców regionu poprzez przeprowadzenie kompleksowej interwencji edukacyjno-zdrowotnej, w tym leczenia dietetycznego, wsparcia psychologicznego, oraz wsparcia w zakresie aktywności fizycznej.

Kontynuację polityki zdrowotnej na szczeblu regionalnym realizuje **Program Strategiczny Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2021-2027**¹⁹. Status Programu określa Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku wskazując jego miejsce w grupie regionalnych programów rozwoju. Wytycza ona kluczowe kierunki wsparcia ochrony zdrowia województwa lubelskiego i umożliwia prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju na rzecz budowania efektów synergii. Założeniem Programu jest wyznaczenie kierunków, które będą miały odzwierciedlenie m.in. w działaniach poprawy jakości, dostępności i efektywności w ochronie zdrowia oraz realizowanych programach profilaktycznych na lata następne. W przedmiotowym dokumencie zostały zdiagnozowane **obszary wsparcia** w podziale na poszczególne elementy, tj. potrzeby zdrowotne, organizacja ochrony zdrowia, zasoby ochrony zdrowia (Ryc. 2).

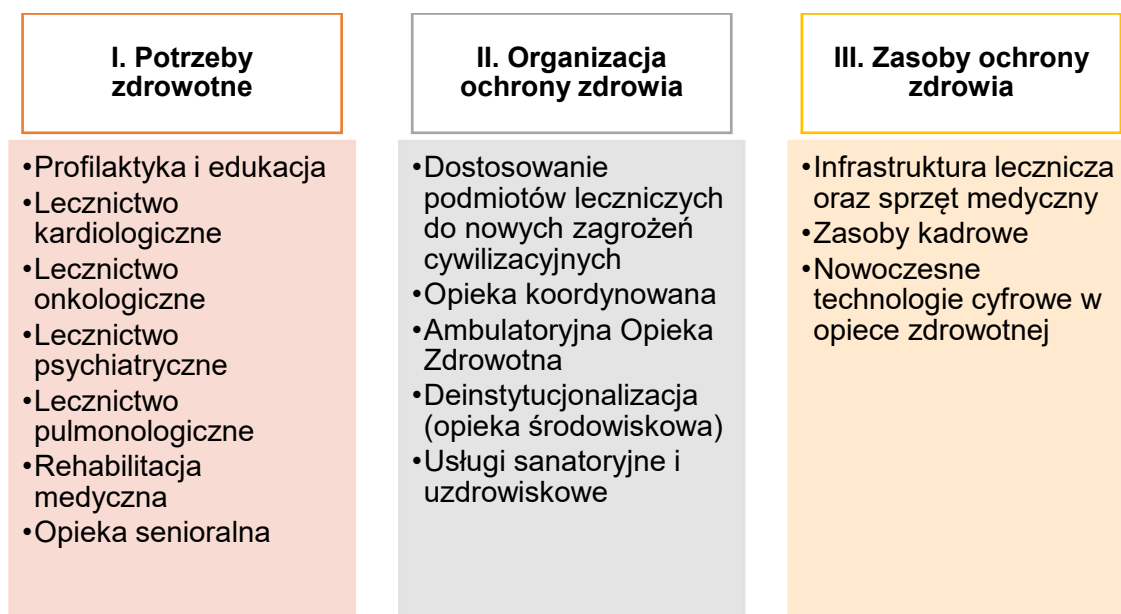
---

¹⁷ przyjęty Obwieszczeniem Wojewody Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2021 r. - zaktualizowany 31 grudnia 2024 r.

¹⁸ przyjęty Uchwałą Nr LXVI/1226/2024 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 3 grudnia 2024 r.

¹⁹ przyjęty Uchwałą Nr CCLXXXIX/5107/2021 Zarządu Województwa Lubelskiego w dniu 24 sierpnia 2021 r.

Ryc. 2 Obszary wsparcia wynikające z Programu Strategicznego Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2021-2027

Źródło: Opracowanie DSiR, Lublin 2026 r.

Według **wstępnych danych finansowych** (Tabela 3) przekazanych w rocznych sprawozdaniach z wykonania planów rzeczowo-finansowych za 2025 r. przez podmioty lecznicze, dodatnie wyniki finansowe wygenerowało **12 podmiotów leczniczych**.

Wyniki finansowe, stan zatrudnienia i liczbę łóżek w jednostkach ochrony zdrowia podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3 Wyniki finansowe, zatrudnienie i liczba łóżek w jednostkach ochrony zdrowia podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego

Lp.	Nazwa podmiotu leczniczego	Wynik finansowy netto w (zł)		Zatrudnienie (wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r.)		Liczba łóżek (wg stanu na dzień 31 grudnia 2025r.)
		2024 r.	2025 r. (dane wstępne*)	umowy o pracę (w osobach)	kontrakty (umowy-ilość)	
1	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. S.K. Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie	-79 949 350,43	-174 630 370,32	2 698	408	1 112
2	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu	53 345 463,33	20 345 804,64	1 612	152	578
3	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej	5 588 567,61	2 902 070,38*	1 475	299	721
4	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie	-6 791 903,77	-2 552 714,82	1 055	157	678
5	Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli	-7 124 658,33	-42 135 305,97	1 723	173	500
6	Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie	-11 288 983,04	-1 777 667,39	963	8	1 021
7	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Radecznicy	5 851 204,54	4 049 699,33	341	20	408

Lp.	Nazwa podmiotu leczniczego	Wynik finansowy netto w (zł)		Zatrudnienie (wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r.)		Liczba łóżek (wg stanu na dzień 31 grudnia 2025r.)
		2024 r.	2025 r. (dane wstępne*)	umowy o pracę (w osobach)	kontrakty (umowy-ilość)	
8	Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Suchowoli	17 524,08	7 372,94	142	2	137
9	Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Celejowie	4 416 403,56	3 871 467,30	193	0	284
10	Kolejowy Szpital Uzdrawiskowy SP ZOZ w Nałęczowie	691 985,00	1 693 243,96	74	17	183
11	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu	1 760 036,20	1 511 758,04	53	1	40
12	Samodzielne Publiczne Sanatorium Gruźlicy i Chorób Płuc w Poniatowej	143 421,06	256 023,56	70	24	48
13	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Lecznicy w Lublinie	478 940,46	-295 410,39	198	101	0
14	Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe SP ZOZ w Lublinie	3 235 647,06	2 973 885,64	253	172	0
15	Stacja Pogotowia Ratunkowego SPZOZ w Białej Podlaskiej	2 095 770,04	2 013 024,63	148	86	0
16	Stacja Ratownictwa Medycznego w Chełmie - SP ZOZ	1 986 502,47	1 300 365,04	125	89	0
17	Samodzielna Publiczna Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Zamościu	193 152,24	21 277,39	217	6	0
			RAZEM	11 340	1 715	5 710

Źródło: Opracowanie DZIIPS na podstawie rocznych sprawozdań finansowych za 2024 r., rocznych sprawozdań finansowych za 2025 r. zatwierdzonych przez Zarząd Województwa Lubelskiego na dzień 28.04.2026 r., miesięcznych informacji finansowych oraz rocznych sprawozdań z wykonania planów rzeczowo-finansowych zawierających wstępne dane wg stanu na dzień 31.12.2025 r. przekazywanych przez podmioty lecznicze podległe SWL.

*dane na podstawie korekty rocznego sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego za rok 2025 przedłożonej przez WSS w Białej Podlaskiej w dniu 30.03.2026 r.

Ostateczne dane finansowe odzwierciedlające wyniki działalności SP ZOZ-ów za 2025 r., uwzględniające wszystkie zdarzenia finansowe mające wpływ na końcowe ustalenie wyniku, do dnia zakończenia badania sprawozdania przez biegłego rewidenta, ujęte zostaną w rocznych sprawozdaniach finansowych, które Departament Zdrowia i Polityki Społecznej przedłoży do zatwierdzenia Zarządowi Województwa Lubelskiego do dnia 30 czerwca 2026 r. zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2026 r., poz. 522)

Kluczowe zadania inwestycyjne zrealizowane w 2025 roku w podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego podmiotach leczniczych:

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SP ZOZ w Lublinie

- Utworzenie nowego Oddziału Neurochirurgii. Wartość zadania wyniosła 15,9 mln zł (Polski Ład)
- Zakup dwóch angiografów. Wartość zadania wyniosła 9,5 mln zł, w tym 9,4 mln zł z BWL
- Zakup gamma kamery dla Zakładu Medycyny Nuklearnej wraz z dostosowaniem pracowni. Wartość zadania wyniosła 4,41 mln zł, w tym 4,37 mln zł z BWL
- „Cross-border Interaction for Modern Diagnostic & Therapeutic Approaches at Regional Hospitals of Lublin Voivodeship and Zakarpattia”. Wartość projektu wyniosła 3,1 mln zł., w tym 1,9 mln zł z BWL
- Zakup mikroskopu operacyjnego dla Oddziału Chirurgii Piersi i Oddziału Urazowo-Ortopedycznego. Wartość zadania wyniosła 2,7 mln zł, w tym 2,6 mln zł z BWL
- Zakup sprzętu oraz wyposażenia do nowego bloku operacyjnego. Wartość zadania wyniosła 2,39 mln zł, w tym 2,37 mln zł z BWL
- Zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych. Wartość zadania wyniosła 2 mln zł, w tym 594 tys. zł z BWL
- Zakup i wdrożenie wielodzielnicowego systemu do zarządzania i nadzoru technicznego środków trwałych. Wartość zadania wyniosła 1,18 mln zł, w tym 1,17 mln zł z BWL
- Poprawa dostępu do szpitalnej diagnostyki i leczenia chorób sercowo-naczyniowych poprzez dofinansowanie zakupu angiografu w 2024 r. Wartość wyniosła 597 tys. zł, w tym 591,5 tys. zł z BWL
- Zakup łóżek dla Oddziału Rehabilitacyjnego z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej”. Wartość zadania wyniosła 499 tys. zł, w tym 494 tys zł z BWL
- Rozszerzenie Dostępności Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie: Projekt na Rzecz Wszystkich”. Wartość 337,1 tys. zł, w tym 49,3 tys. zł z BWL

Szpital Neuropsychiatryczny im. Profesora Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie

- Poprawa dostępności do świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki psychologicznej, psychiatrycznej i leczenia uzależnień dzieci i młodzieży poprzez utworzenie Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci
- i Młodzież. Wartość zadania wyniosła 31,7 mln zł, w tym 2,1 mln zł z BWL
- Funkcjonowanie i rozwój Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży. Wartość zadania wyniosła 1,4 mln zł, w tym 105 tys. zł z BWL
- Poprawa efektywności energetycznej budynków Regionalnego Ośrodka Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Cholewiance poprzez ich termomodernizację i wykorzystanie OZE. Wartość zadania wyniosła 1,1 mln zł, w tym 249,4 tys. zł z BWL
- Termomodernizacja i modernizacja pomieszczeń budynku Sali gimnastycznej Szpitala wraz z podstawowym wyposażeniem. Wartość 85,9 tys. zł, w tym 85,7 z BWL
- Przeprowadzenie działań remontowo - modernizacyjnych mających na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Działu Żywienia, Działu Administracyjno – Gospodarczego, Oddziałów Psychiatrycznych VI i VII oraz poprawę infrastruktury drogowej Szpitala. Wartość wyniosła 261 tys. zł, w tym 234,1 tys. zł z BWL
- Zakup zmotoryzowanej szyny CPM do mobilizacji kończyny dolnej ciągłym ruchem biernym z wózkiem jezdny na potrzeby Oddziału Rehabilitacji Neurologicznej. Wartość wyniosła 25 380 zł, w tym 25 316 zł z BWL

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie

- Doposażenie pracowni endoskopowej, w tym utworzenie pracowni ECPW. Wartość zadania 1,75 mln zł, w 1,73 mln zł z BWL
- Rozwój AOS w Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Chełmie. Wartość wyniosła 1,2 mln zł, w tym 173,8 tys. zł z BWL
- Modernizacja systemu zasilania rezerwowego, istniejącej rozdzielni głównej wraz z zakupem i przyłączeniem do istniejącej infrastruktury agregatu prądowórczego - rezerwowego źródła zasilania dla Szpitala. Wartość 814,7 tys. zł, w tym 802,8 tys. zł z BWL
- Wymiana serwerów wraz z macierzą i odtworzenie danych zintegrowanego systemu zarządzania Szpitalem. Wartość 564, 6 tys. zł, w tym 556,3 tys. zł z BWL
- Remont i modernizacja w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Chełmie. Wartość 635,7 tys. zł, w tym 626,4 tys. zł z BWL
- Utworzenie pracowni elektrofizjologii i elektroterapii przy Oddziale Kardiologii - zakup sprzętu medycznego
- i modernizacja pomieszczeń w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Chełmie. Wartość 154 tys. zł, w tym 151,7 tys. zł z BWL
- Zakup lasera holmowego na blok operacyjny. Wartość 463,9 tys. zł, w tym 457,1 tys. zł z BWL
- „Cross-border Biodiversity – protection of valuable natural areas in Strzyżewice, Chelm, Lviv and Zymna Voda”. Wartość 44,8 tys. zł, w tym 5,7 tys. zł z BWL
- Zakup sterylizatora gazowego niskotemperaturowego przelotowego (2-drzwiowego) do Centralnej Sterylizacji. Wartość 477,6 tys. zł, w tym 470,6 tys. zł z BWL
- Zakup dwóch kluczowych urządzeń medycznych: przezczaszkowego systemu dopplerowskiego oraz nowoczesnego aparatu do cyfrowej rejestracji, oceny i analizy EEG. Wartość 209 tys. zł, w tym 206 tys. zł z BWL
- Zakup dermatomu akumulatorowego. Wartość wyniosła 118,5 tys. zł, w tym 116,8 tys. zł z BWL

Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Lecznicze w Lublinie

- „Creation of Cross-Border Centers for Preventive Examinations in Lubelskie and Volyn Regions”, w ramach programu Interreg NEXT Polska- Ukraina 2021-2027”. Wartość 2,2 mln zł, w tym 140,4 tys. zł z BWL
- Doposażenie i zwiększenie dostępności do świadczeń AOS w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczym w Lublinie. Wartość wyniosła 3,8 mln zł. w tym 574,5 tys. zł z BWL
- Modernizacja infrastruktury wraz z doposażeniem Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczego w Lublinie. Wartość wyniosła 1,9 mln zł, w tym 5,2 tys. zł z BWL
- Modernizacja pomieszczeń Budynku „A” WOMP CP-L w Lublinie wraz z zakupem wyposażenia. Wartość wyniosła 1 mln zł, w tym 839,9 tys. zł z BWL
- Doposażenie i zwiększenie dostępności do świadczeń POZ w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczym w Lublinie. Wartość zadania wyniosła 61,3 tys. zł, w tym 9,2 tys. zł z BWL
- Zakup aparatu do kriolezji. Wartość wyniosła 127 tys. zł., w tym 106,7 tys. zł z BWL
- Zakup aparatu do termolezji wraz z wyposażeniem. Wartość wyniosła 146,8 tys. zł. w tym 123,3 tys. zł z BWL

Fot. 2 Poradnia Ortopedyczna z nowoczesnym zapleczem diagnostyczno-zabiegowym w WOMP-ie w Lublinie

Źródło: www.womp.lublin.pl

Fot. 3 Gamma-kamera SPECT/CT w WSS im. S.K. Wyszyńskiego w Lublinie znacząco podnosi jakość diagnostyki

Źródło: www.szpital.lublin.pl

Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli

- Wsparcie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz leczenia w trybie jednodniowym w COZL poprzez zakup sprzętu medycznego i aparatury medycznej w celu osiągnięcia pełnej funkcjonalności i zabezpieczenia pełnoprofilowej, wysokospecjalistycznej diagnostyki i leczenia pacjentów onkologicznych. Wartość 35,2 mln zł, w tym 8,3 mln zł z BWL
- Poprawa dostępu do usług e-zdrowia oraz cyfryzacja procesów leczenia w COZL w celu osiągnięcia pełnej funkcjonalności i zabezpieczenia pełnoprofilowej, wysokospecjalistycznej diagnostyki i leczenia pacjentów onkologicznych. Wartość 9,5 mln zł, w tym 972,4 tys. zł z BWL
- Wykonanie prac modernizacyjnych infrastruktury Centrum oraz zakup wyposażenia medycznego. Wartość 4,98 mln zł, w tym 4,96 mln zł z BWL
- Zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych. Wartość 1,9 mln zł, w tym 568,5 tys. zł z BWL

Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu

- Poprawa dostępu do Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu. Wartość 4,2 mln zł, w tym 810,1 tys. zł z BWL
- Zakup agregatu prądowłóczego wraz z wymianą istniejącego zbiornika paliwa. Modernizacja automatyki istniejących agregatów. Wartość 1,08 mln zł, w tym 1,07 mln zł z BWL
- Modernizacja Oddziału Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej w ramach zadania pn. "Poprawa dostępności i podniesienie jakości udzielanych świadczeń medycznych w Oddziale Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej w zakresie chorób nowotworowych oraz chirurgii ogólnej. Wartość zadania wyniosła 7,2 mln zł, w tym 7,1 mln zł z BWL(7 098 456,18)

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej

- Poprawa jakości i dostępności do świadczeń medycznych poprzez utworzenie w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Białej Podlaskiej wielospecjalistycznego ośrodka terapii zabiegowych realizowanych w trybie jednego dnia oraz doposażenie AOS. Wartość 2,2 mln zł, w tym 319,4 tys. zł z BWL
- Poprawa dostępności i jakości świadczeń medycznych w dziedzinie onkologii w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Białej Podlaskiej. Wartość 36,6 mln zł, w tym 2,8 mln zł z BWL
- Budowa nowego pawilonu opieki długoterminowej w celu zwiększenia dostępności pacjentów do ZOL w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Białej Podlaskiej. Wartość 7 mln zł, w tym 1 mln z BWL

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w **obszarze ochrony zdrowia** zrealizowane w 2025 r. przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.3. Obszar: Pomoc i Integracja Społeczna

Działania z zakresu **pomocy i integracji społecznej** obejmują systemowe formy wsparcia, których celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie sytuacji trudnych pod względem społecznym, ekonomicznym lub zdrowotnym. Zakres działań obejmuje w szczególności wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb, wzmacnianie zasobów niezbędnych do osiągnięcia większej samodzielności życiowej oraz tworzenie warunków sprzyjających pełnemu uczestnictwu w życiu społecznym i lokalnym środowisku.

Korzystający z pomocy społecznej

Pomimo wyraźnego spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej, problem ubóstwa wśród mieszkańców województwa wciąż pozostaje aktualny. Według ostatnich dostępnych danych wskaźnik **zasięgu ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych** w 2024 r. w województwie lubelskim wynosił **16,7%** i był wyższy o 2,9% od średniej wartości dla Polski. **Spadek** wskaźnika w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,7% dla województwa oraz o 2% dla Polski. Istnieje także potrzeba wsparcia dla rodzin, które zmagają się z kryzysami oraz trudnościami w zakresie opieki i wychowania dzieci.

Główne powody przyznania pomocy i wsparcia rodzin w woj. lubelskim w 2025 r.:

- **ubóstwo** – 16,8 tys. rodzin (mniej o 747 rodzin w porównaniu do 2024 r.),
- **długotrwała lub ciężka choroba** – 17,1 tys. rodzin (więcej o 527 niż w 2024 r.),
- **niepełnosprawność** – 15,4 tys. rodzin (więcej o 555 niż w 2024 r.),
- **bezrobocie** – 11,5 tys. rodzin (mniej o 350 rodzin niż w 2024 r.).

W woj. lubelskim w 2025 r. **udzielono** pomocy i wsparcia ok. **127,3 tys. osobom**, (6,4% mieszkańców całego regionu) tj. o 2 tys. osobom więcej niż w roku poprzednim. Pomoc w formie świadczeń przyznana została ok. 44,6 tys. osobom, z czego 56,5% stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy.

Łączna liczba osób w rodzinach, którym wypłacono **świadczenia pieniężne** w 2025 r. wyniosła ok. 42,4 tys. (o 7,8 tys. więcej niż w 2024 r.). **Zasiłek okresowy** otrzymało ok. 10 tys. osób (o 111 osób więcej niż w 2024 r.).

W ramach świadczeń niepieniężnych udzielanych w pomocy społecznej dominującą formę wsparcia stanowi **praca socjalna**, z czego w 2025 r. w woj. lubelskim skorzystały **46 292 rodzin**. Jedną z ważniejszych form wsparcia w ramach świadczeń niepieniężnych jest **pomoc w formie posiłku**. Z tej możliwości skorzystało w 2025 r. w regionie 15,3 tys. osób. Dominującą grupę stanowią dzieci (14,2 tys. dzieci), m.in.: w ramach programu wieloletniego **„Posiłek w szkole i w domu”**. Na tę formę wsparcia przeznaczono w 2025 roku około 15,2 mln zł.

Program „Rodzina 800+” obejmował wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2025 r. ponad **241,7 tys.** dzieci w województwie lubelskim otrzymało wsparcie z tego Programu (4,8% w skali kraju). Roczna kwota wypłat świadczenia wychowawczego wyniosła 3,2 mld zł.

Program **„Dobry Start” (300+)** to jednorazowe wsparcie w wysokości 300 zł na wyprawkę szkolną dla każdego ucznia do 20 roku życia (lub 24 przy niepełnosprawności), mające na celu

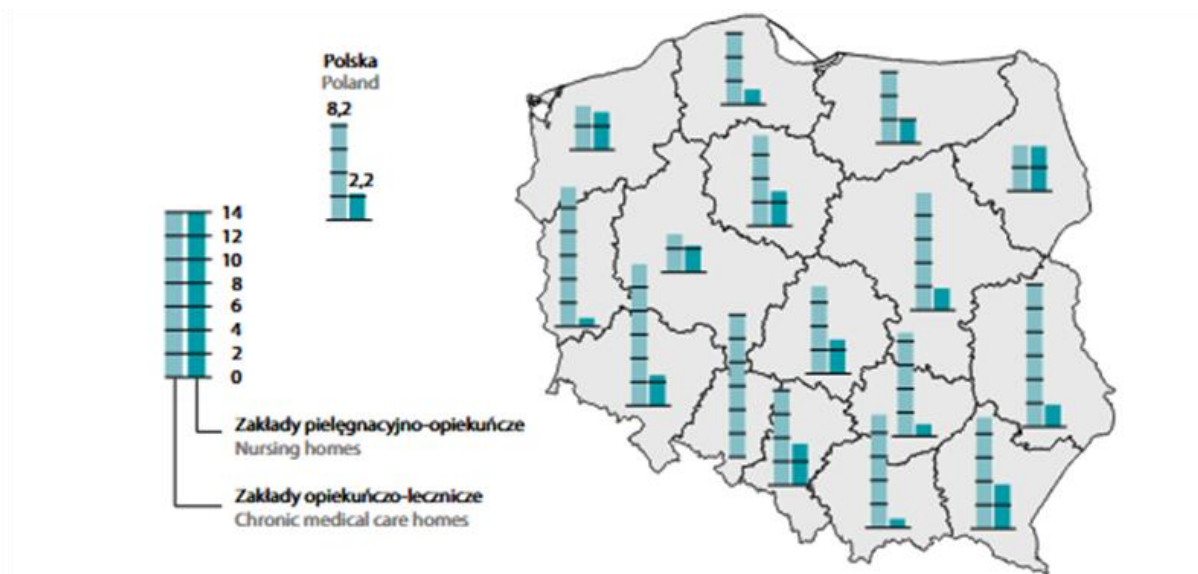
wyrównywanie szans edukacyjnych i wsparcie rodzin. W 2025 r. w regionie to świadczenie przyznano ponad **237,7 tys.** dzieciom na kwotę ponad 71,3 mln zł.

Starzenie się społeczeństwa

Z uwagi na występujące zarówno w kraju, jak i w województwie lubelskim **zjawisko starzenia się społeczeństwa** system wsparcia i pomocy społecznej ulega dostosowaniu do zmieniających się potrzeb. W regionie obserwowany jest **stały wzrost** liczby osób w wieku 60 lat i więcej²⁰, których pod koniec 2024 r. było ok. 557 tys. osób, co stanowiło **27,9% mieszkańców województwa lubelskiego** (średnia w kraju 26,6%). Najliczniejszą grupą seniorów są osoby w przedziale wiekowym 70 lat i więcej, którzy stanowią **52,8% ogółu** osób w wieku 60 i więcej lat (w Polsce 52,3%).

Istotną rolę w systemie opieki zdrowotnej nad osobami starszymi pełnią zakłady **opieki długoterminowej** (Mapa 9), zapewniające pacjentom całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze i rehabilitacyjne, kontynuację leczenia w dłuższym okresie, a także zakłady zapewniające **opiekę hospicyjno-paliatywną** (Mapa 10).

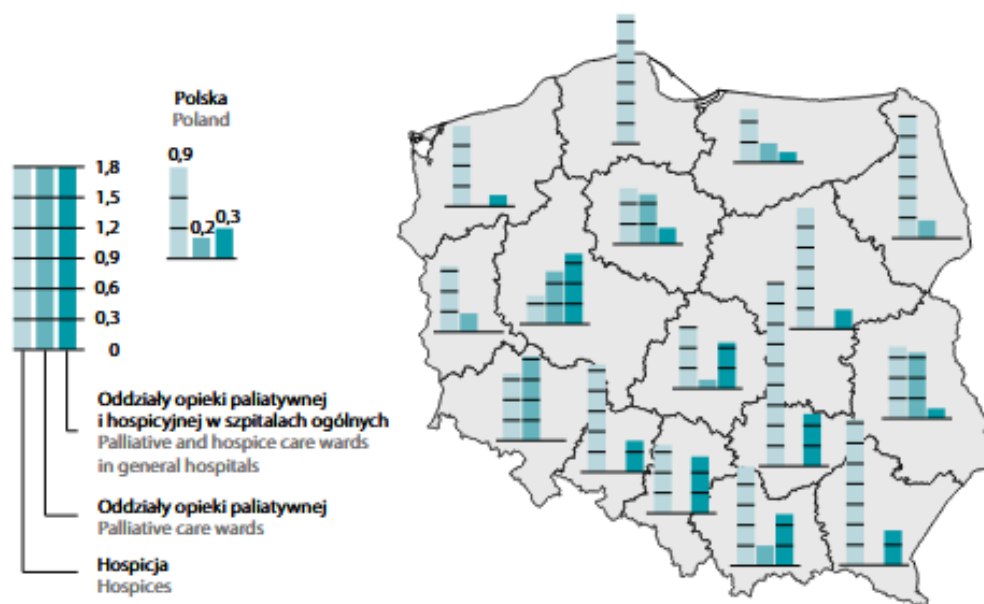
Mapa 9 Łóżka w zakładach opieki długoterminowej na 10 tys. ludności w 2024 r.

Źródło: Zdrowie i ochrona zdrowia w 2024 r., GUS 2025 r.

²⁰ Zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych, za osobę starszą uznaje się każdą osobę, która ukończyła 60. rok życia

Mapa 10 Łóżka w hospicjach, oddziałach opieki paliatywnej oraz na oddziałach opieki hospicyjno-paliatywnej w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2024 r.

Źródło: Zdrowie i ochrona zdrowia w 2024 r., GUS 2025 r.

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonuje **17 hospicjów**, w tym **7 oddziałów medycyny paliatywnej** (M. Opole Lubelskie, M. Łęczna, M. Ryki, M. Lublin, M. Zamość, M. Chełm i M. Kraśnik) oraz **10 hospicjów stacjonarnych** w M. Dęblin (2 placówki), Łabuńkach (powiat zamojski), M. Lubartów, M. Lublin (2 placówki), M. Puławy, miejscowości Curyn (gmina Wisznice), M. Biała Podlaska, M. Włodawa. W 2024 r. opieką hospicyjną domową objęto **2,8 tys.** dorosłych oraz **101** dzieci, natomiast długoterminową opieką pielęgniarstwa domową objęto **4,1 tys. osób**²¹.

Dostępność wybranych usług społecznych oferowanych przez domy pomocy społecznej oraz stacjonarne placówki wsparcia w 2025 r. na terenie województwa lubelskiego przedstawiono poniżej:

- z pomocy w formie **usług opiekuńczych** skorzystało ogółem 5 331 osób (o ponad 350 osób więcej w stosunku do 2024 r.),
- funkcjonowało:

W 2025 r. przyjęto do realizacji m.in. programy, plany będące kontynuacją ich poprzednich edycji:

- Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2026-2030
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2026-2030
- Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2026-2030
- Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Lubelskiego na lata 2025-2027
- Wojewódzki Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026-2030
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2030

²¹ Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2026-2030

- **45 domów pomocy społecznej**, które dysponowały 4 480 miejscami, a z ich usług skorzystało 4 341 osób,
- **20 placówek** zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku,
- **62 dzienne domy pomocy, 488 klubów** i innych miejsc spotkań seniorów, a także **105 mieszkań treningowych i wspomaganych**²²,
- zatrudnionych było **1 324 pracowników socjalnych** (o 26 mniej niż w 2024 r.).

W ostatnich latach w woj. lubelskim odnotowano szereg korzystnych zmian w zakresie przeciwdziałania zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Do najważniejszych z nich należą:

- **spadek wskaźnika zagrożenia ubóstwem** po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych z 26,5% (2019) do 16,7% (2024 r.), tj. o 9,8% (w Polsce o 1,6%),
- **wzrost wskaźnika dochodu rozporządzalnego na 1 osobę** o 18% w porównaniu do 2023 r.,
- **spadek wskaźnika** liczby osób **korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. ludności** z 360 (2018) do 221,1 (2024), tj. spadek o 138,9, wartość wskaźnika jest porównywalna ze średnią dla Polski.

■ Realizowane działania

Zadania Samorządu w obszarze pomocy i integracji społecznej określa **ustawa o pomocy społecznej**²³. **Kluczowe działania realizowane przez** Samorząd Województwa Lubelskiego w poszczególnych obszarach obejmują:

Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

Jednym z najważniejszych zadań realizowanych przez Samorząd Województwa Lubelskiego jest **promowanie nowych rozwiązań** w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Wiodącą rolę w tym zakresie pełni **Ośrodek Adopcyjny** funkcjonujący w strukturach **Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie**. Rodziny adopcyjne uzyskują wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. Ośrodek Adopcyjny podejmuje różnorodne działania w zakresie promowania idei adopcji.

W 2025 r. w województwie lubelskim zgłoszono do adopcji **236 dzieci**, spośród których **74** zakwalifikowano do adopcji, a **62** zostało przysposobionych.

Na koniec 2025 r. wsparcie w ramach **rodzinnych form** pieczy zastępczej realizowało:

- **33** rodzinne domy dziecka, w których przebywało **261** dzieci,
- **1 789** rodzin zastępczych, w których umieszczonych było **2 670** dzieci.
- **92** placówki opiekuńczo-wychowawcze, w których przebywało **967** dzieci.

Liczba dzieci z postanowieniem sądu oczekujących na umieszczenie w pieczy zastępczej z powodu braku miejsca w 2025 r. wyniosła **57**. W 2025 r. liczba rodzin korzystających

²² Oceny zasobów pomocy społecznej za 2024 r.

²³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. 2025 poz. 1214 z późn. zm.)

z pomocy asystenta rodziny wynosiła **2 256**, natomiast zatrudnionych asystentów rodziny było **265**.

W województwie lubelskim rozpoczęto realizację projektu „**Droga do rodziny. Od kandydata do rodzica adopcyjnego**” współfinansowanego z Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027. Projekt o wartości 2,48 mln zł (w tym 2,11 mln zł UE) potrwa do 2028 r., a jego beneficjentem jest ROPS w Lublinie. Jego celem jest wsparcie 500 osób zaangażowanych w proces adopcji, poprzez spotkania informacyjne, konsultacje, warsztaty, grupy wsparcia, szkolenia oraz rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej. W 2025 r. zrealizowano pierwsze działania m.in. spotkania w 6 powiatach, 72 godziny konsultacji, 19 grup wsparcia dla kandydatów i rodziców adopcyjnych oraz 4 seminaria.

Program „Aktywny Rodzic” (tzw. babciowe) to rządowe wsparcie w wysokości do 1500 zł lub 1900 zł miesięcznie na dzieci w wieku 12-35 miesięcy, działające od 1 października 2024 r. Celem programu jest ułatwienie godzenia aktywności zawodowej z wychowywaniem dzieci do lat 3. Program oferuje trzy formy wsparcia:

- **dla pracujących („aktywni rodzice w pracy”)** - w 2025 r. w województwie lubelskim świadczenie wypłacono na 11,6 tys. dzieci, co stanowi około 5,4% wartości krajowej, na kwotę ok. 122 mln zł,
- **korzystających ze żłobka („aktywnie w żłobku”)** - w 2025 r. świadczenie wypłacono na 12,6 tys. dzieci, co odpowiada około 4,1% wartości krajowej, na kwotę ok. 139,5 mln zł,
- **opiekujących się dzieckiem w domu („aktywnie w domu”)** - w 2025 r. świadczenie wypłacono na 10,3 tys. dzieci, co stanowi około 5,2% wartości krajowej, na kwotę ok. 32,8 mln zł.

Pomoc i integracja społeczna

W 2025 r. kontynuowane były działania związane z **promowaniem i wspieraniem podmiotów realizujących usługi społeczne** w środowisku lokalnym m.in. poprzez popularyzację idei Centrów Usług Społecznych (CUS). Na terenie woj. lubelskiego w 2025 r. funkcjonowało **9 CUS** (Bełżyce, Opole Lubelskie, Wojcieszków, Świdnik, Łuków, Sułów, Krzywdy, Strzyżewice oraz Józefów).

Najważniejsze inicjatywy realizowane w 2025 r. obejmowały m.in.:

- **działania na rzecz rodzin:**
  - w Muzeum Wsi Lubelskiej zorganizowano wydarzenie pn. „Integracyjny Wojewódzki Dzień Rodzin” w formie pikniku międzypokoleniowego, w którym wzięło udział **500 osób** – rodziny z dziećmi, seniorzy, obywatele państw trzecich, w tym migranci, przedstawiciele instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujący z migrantami, potencjalni pracodawcy zatrudniający obywateli państw trzecich,
- **działania dotyczące polityki senioralnej:**
  - odbyły się **3 posiedzenia** Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej i **2 wizyty studyjne**,

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zorganizował **2 konkursy** promujące innowacyjne i wielozakresowe działania na rzecz seniorów tj.: Gmina przyjazna Seniorom i Aktywny Senior,
- wydano **3 667** Ogólnopolskich Kart Seniora.
- działania **związane ze szkoleniem kadr pomocy społecznej**
  - zorganizowano **28 szkoleń** pt. "Wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy domowej poprzez wsparcie zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych", w których uczestniczyło **1 240 osób**. Ponadto, w ramach projektu „Efektywna polityka społeczna w województwie lubelskim” przeszkolono **410 osób**.

Profilaktyka uzależnień

Zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom Samorząd WL realizował w oparciu o **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** oraz **Przeciwdziałania Narkomanii** na lata 2022-2025²⁴.

W ramach **otwartych konkursów** ofert dofinansowano zadania zlecone, na podstawie zawartych 25 umów na łączną kwotę ok. **610 tys. zł**, działaniami objęto łącznie **4,8 tys. osób**. Wsparciem objęto działania profilaktyczne, informacyjno-edukacyjne, terapeutyczne, reintegracyjne oraz z zakresu redukcji szkód zdrowotnych i społecznych, które skierowane były do dzieci, młodzieży i dorosłych zagrożonych uzależnieniem oraz osób współuzależnionych także do przedstawicieli instytucji współpracujących w obszarze profilaktyki uzależnień.

W ramach umowy zawartej ze Szpitalem Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie dofinansowano działalność Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia na kwotę **30 tys. zł**.

Zawarto również porozumienia z Komendą Wojewódzką Policji w Lublinie, Komendą Miejską Policji w Lublinie, Komendą Powiatową Policji w Kraśniku w ramach których zakupiono **7,2 tys.** sztuk materiałów profilaktyczno-edukacyjnych na łączną kwotę ok. **31,7 tys. zł**.

W 2025 r. przeprowadzono badanie społeczne pn.: "Diagnoza województwa lubelskiego w zakresie używania substancji psychoaktywnych wśród osób dorosłych oraz ich dostępności" (koszt 41,7 tys. zł.).

Działania **Regionalnego Punktu Diagnostyki i Terapii FAS/FASD** w 2025 r.

- **14 specjalistów**, którzy łącznie przepracowali 2 850 godzin, z tego 2 544 godziny (ok. 89%) poświęcono na diagnozę i terapię w zakresie FAS/FASD,
- do punktu zgłosiło się 134 dzieci,
- 167 osób zakończyło spotkania ze specjalistami i ma ustalony kod diagnostyczny, z czego 155 osób usłyszało diagnozę w kierunku FAS/FASD,

²⁴ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XL/612/2022 z dnia 17 października 2022 r.

- o rozpoczęto realizację projektu „**FASD i Autyzm: słuchamy, wspieramy, działamy**” współfinansowanego z Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027. Jego wartość to 3,63 mln zł, z czego 85% stanowią środki UE. Projekt ma na celu zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla 314 osób, w tym dzieci z FASD i ASD, ich rodziców i opiekunów oraz pracowników ROPS. Działania obejmują szkolenia, terapie (np. logopedia, integracja sensoryczna, biofeedback, zajęcia ze zwierzętami), rozwój kompetencji personelu oraz doposażenie placówek w Lublinie, Zamościu, Chełmie i Białej Podlaskiej. W 2025 r. zrealizowano pierwsze działania m.in. zajęcia z udziałem zwierząt, masaż metodą S. Masgutovej dla dzieci z FASD i ASD (autyzm), szkolenia dla pracowników i zakup sprzętu do zajęć metodą biofeedbacku.

Rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych

Zarząd Województwa Lubelskiego w ciągu ostatnich lat aktywnie wspierał rozwój bazy i infrastruktury obiektów usług społecznych. Na przebudowę i rozbudowę obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami na przestrzeni lat 2021-2025 przeznaczono ponad **18 mln zł** (środki PFRON), które skierowano na realizację **33** obiektów na terenie województwa lubelskiego. Inwestycje te w istotny sposób poprawiły jakość i funkcjonalność infrastruktury w wielu jednostkach o podstawowym znaczeniu dla skutecznego przebiegu procesu rehabilitacji społecznej.

W latach 2018-2025 w województwie lubelskim udzielono wsparcia finansowego na dofinansowanie kosztów działania **9 Zakładów Aktywności Zawodowej** (ZAZ) w wysokości prawie **80,5 mln zł** (środki PFRON) oraz ponad **7,7 mln zł** (środki budżetu WL). W tym okresie powstały **dwa nowe zakłady**, na utworzenie których przekazano prawie **2,1 mln zł**.

W 2025 r. na funkcjonowanie **Zakładów Aktywności Zawodowej** samorząd przeznaczył ponad 16 mln zł w tym: ponad 14,5 mln zł ze środków PFRON oraz ponad 1,5 mln zł ze środków budżetu WL. Nastąpił również **wzrost zatrudnienia** osób z niepełnosprawnościami w ZAZ z 359 osób do 366 osób. Zawarto **194 umów** z organizacjami pozarządowymi w ramach zlecenia zadań publicznych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami na kwotę prawie **7,1 mln zł**.

Wspieranie ekonomii społecznej

Województwo Lubelskie jest **liderem w Polsce** w zakresie organizacji i funkcjonowania Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES). W regionie zarejestrowanych jest ok. **8 tys.** podmiotów ekonomii społecznej.

W grupie podmiotów ekonomii społecznej znaczący udział stanowią **Koła Gospodyń Wiejskich** (KGW) - w województwie lubelskim funkcjonuje **1 972** takich podmiotów. Region znajduje się wśród **trzech** województw o największej liczbie działających KGW (po Wielkopolsce i Mazowszu).

W 2025 r. w województwie lubelskim zarejestrowano 9,4 tys. podmiotów organizacji pozarządowych tj. fundacje, stowarzyszenia oraz organizacje pożytku publicznego.

Organizacje pozarządowe są wiodącym partnerem Samorządu Województwa, mocno zaangażowane w rozwój regionalny, ograniczanie ryzyka występowania wykluczenia społecznego i inwestowania w rozwój kapitału ludzkiego. Zgodnie z wykazem organizacji pożytku publicznego (OPP) uprawnionych do otrzymania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych za 2024 r. **464** organizacji prowadzi działalność na terenie województwa lubelskiego, co stanowi **4,8% ogółu** tego typu organizacji w Polsce.

Wśród licznej grupy PES szczególną kategorię stanowią podmioty realizujące działania **z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej**, w szczególności:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej – 59,
- Zakłady Aktywności Zawodowej – 9,
- Kluby Integracji Społecznej – 30,
- Centra Integracji Społecznej – 10,

których łączna liczba w 2025 r. wyniosła 108. Na koniec 2025 roku w woj. lubelskim było zarejestrowanych **127 przedsiębiorstw społecznych**.

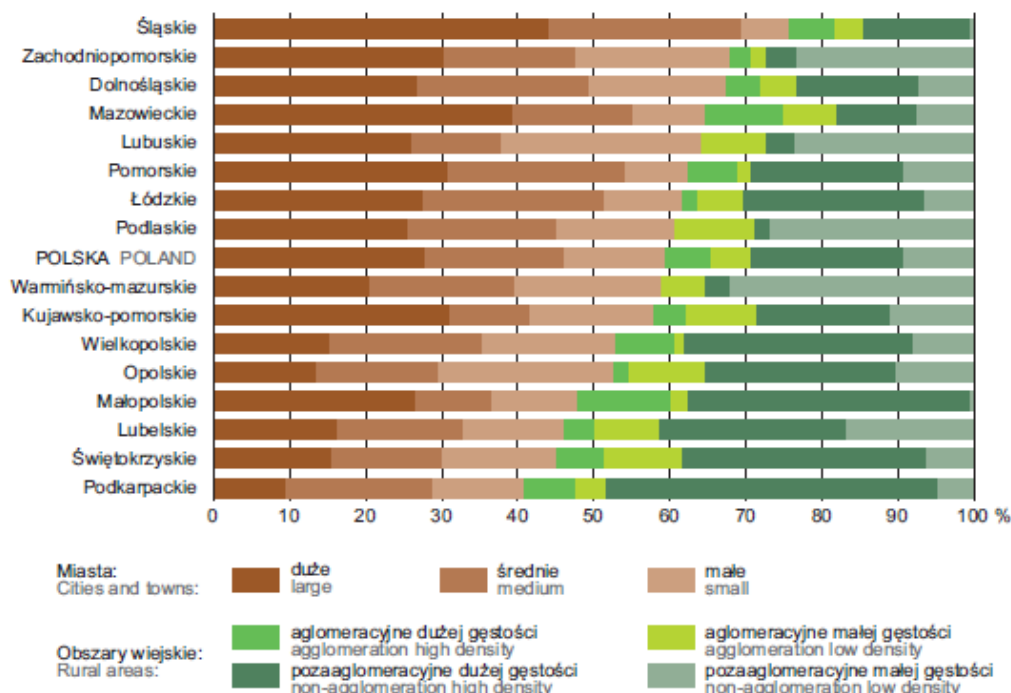
Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące głównych efektów i dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz realizuje zadania w **obszarze pomocy i integracji społecznej** w 2025 r. przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.4. Obszar: Rolnictwo i Obszary Wiejskie

Rolnictwo stanowi dominujący sektor gospodarki województwa lubelskiego. Na obszarach wiejskich województwa zamieszkuje **1,1 mln** osób, tj. **53,8%** ogółu mieszkańców, przy czym w rolnictwie zatrudnionych jest **136,5 tys. osób**, tj. **18,0% ogółu pracujących**²⁵.

Obszary wiejskie województwa lubelskiego mają w większości charakter **pozaaglomeracyjny**, czyli znajdują się poza granicami FUA (Funkcjonalnych Obszarów Miejskich obejmujących miasta i ich strefy dojazdów do pracy) miast wojewódzkich lub poza granicami FUA pozostałych miast liczących co najmniej 150 tys. mieszkańców. **Obszary wiejskie pozaaglomeracyjne** skupiają **ponad 40% ludności regionu** (Wykres 5).

Wykres 5 Ludność według wielkości miast i delimitacji obszarów wiejskich

Źródło: Rocznik statystyczny województw 2025 GUS.

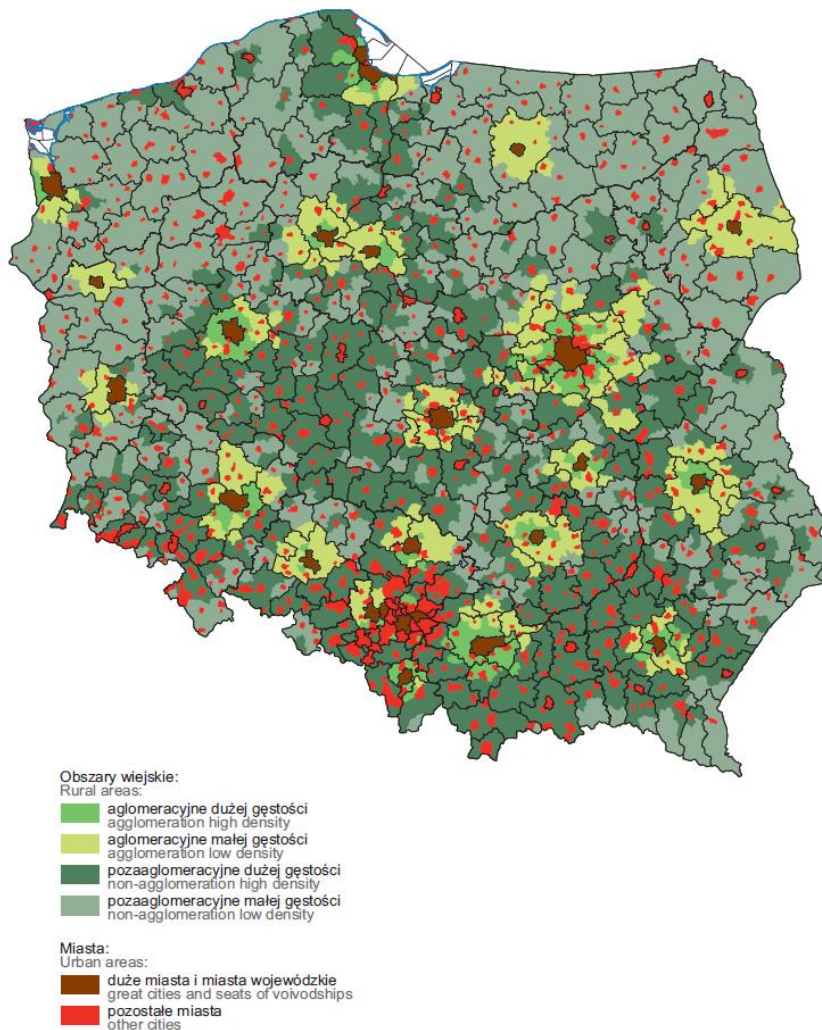
Ponad połowa obszarów **pozaaglomeracyjnych** to obszary dużej gęstości zaludnienia definiowanej jako większa od 1/3 średniej gęstości zaludnienia dla Polski w 2023 r. (przyjętej na poziomie 40 osób/km²). Stanowią je głównie gminy położone w północno-zachodniej i zachodniej części województwa. Obszary wiejskie pozaaglomeracyjne małej gęstości zajmują natomiast wschodni pas regionu oraz częściowo jego południowy teren.

Z kolei obszary wiejskie **aglomeracyjne** województwa lubelskiego, znajdujące się w granicach FUA miast wojewódzkich lub w granicach FUA pozostałych miast, liczących co najmniej 150 tys. mieszkańców, stanowią mniej niż 15% ludności regionu. Obszary wiejskie aglomeracyjne dużej gęstości (większej od średniej gęstości zaludnienia dla Polski w 2023 r. przyjętej jako 120 osób/km²) skupiają mniej niż 5% ludności województwa i znajdują się wokół

²⁵ Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2025, GUS.

miasta Lublin. Obszary wiejskie aglomeracyjne małej gęstości zajmują obszar całego powiatu lubelskiego i świdnickiego oraz pojedyncze gminy sąsiadujących z nimi powiatów (Mapa 11)²⁶.

Mapa 11 Delimitacja Obszarów Wiejskich

Źródło: Rocznik statystyczny województw 2025 GUS.

Region lubelski posiada **duży potencjał** do rozwoju produkcji zarówno roślinnej jak i zwierzęcej. Korzystne czynniki glebowo-klimatyczne, duża powierzchnia użytków rolnych (1,77 mln ha) oraz wysoki ich udział w powierzchni ogólnej (**70,2%**) decydują o dogodnych warunkach do prowadzenia produkcji rolniczej.

Kluczowe czynniki wpływające na rozwój sektora rolnego to:

- struktura użytkowania gruntów rolnych i leśnych,
- wielkość produkcji i specjalizacje rolnicze,
- promocja produktów rolnych,
- efektywne łańcuchy żywnościowe.

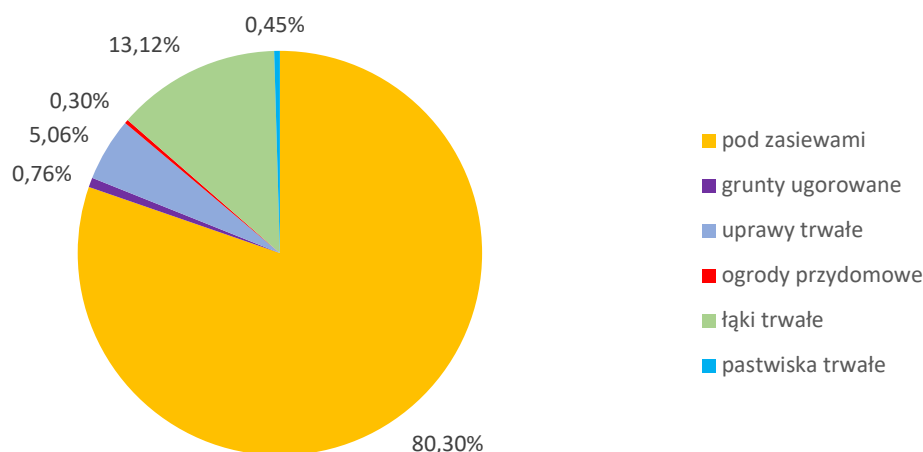
²⁶ Rocznik statystyczny województw 2025 GUS

Struktura użytkowania gruntów rolnych i leśnych

Strukturę użytkowania gruntów w województwie lubelskim charakteryzuje:

- dominacja użytków pod zasiewami, które stanowią **80%** (1,1 mln ha) w ogólnej powierzchni **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** wynoszących **1,37 mln ha**,
- spadek powierzchni **upraw trwałych** o 1,3%, **gruntów ugorowanych** o 29% oraz **pastwisk** o 40,3% w stosunku do 2018 r.

Wykres 6 Struktura użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. Rocznika statystycznego województw 2025 GUS.

- brak znaczących zmian od 2018 r. w **powierzchni gruntów leśnych**, których udział w 2024 r. stanowił 24% ogółu powierzchni województwa, licząc 598,4 tys. ha. **Lesistość** wyniosła **23,5%**. **Powierzchnia lasów** w regionie wyniosła 589,5 tys. ha, w tym **lasy publiczne** zajmowały powierzchnię 347,9 tys. ha, a **prywatne** – 241,5 tys. ha. Pozostałą część o powierzchni 8,9 tys. ha stanowiły **grunty związane z gospodarką leśną**,
- duża powierzchnia **gruntów pod stawami wynosząca 10,8 tys. ha** (2 miejsce w kraju), która od 2018 r. wzrosła o 4%. **Największe zasoby** występują w powiatach: **lubartowskim, parczewskim, ryckim i tomaszowskim**. Funkcjonujące w regionie stawy rybne pozwoliły na utrzymanie wieloletniej, **pierwszej pozycji w kraju** pod względem wielkości **produkcji karpia konsumpcyjnego**.

Strukturę wielkościową gospodarstw rolnych charakteryzuje:

Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2023 r.

- ↑ **1,37 mln ha** – użytki rolne w dobrej kulturze rolnej
- ↑ **1,1 mln ha** – użytki rolne pod zasiewami
- ↓ **10,5 tys. ha** – grunty ugorowane
- ↓ **153,4 tys.** gospodarstw rolnych
- ↑ **8,45 ha** – średnia powierzchnia gospodarstwa (2025 r.)
- ↓ **76,7%** gospodarstw o powierzchni do 10 ha
- ↑ **1621** certyfikowanych gospodarstw ekologicznych (2024)

- utrzymująca się tendencja **zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych**, przy jednoczesnym **wzroście** ich średniej **powierzchni ogólnej** oraz użytków rolnych. W 2024 r. funkcjonowało **153,4 tys. gospodarstw rolnych** (w 2016 r. było 180 tys.). Wg danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w 2025 r. przeciętna **powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie** od 2018 r. **zwiększyła się** o 7,5% i wyniosła **8,45 ha** (średnia dla Polski – **11,75 ha**)²⁷,
- dominujący udział małych gospodarstw rolnych **o powierzchni do 10 ha**, stanowiących **76,7%** ogólnej liczby gospodarstw rolnych²⁸,
- **wzrost** liczby **gospodarstw ekologicznych** o 10,6% od 2018 r. W 2024 r. w regionie funkcjonowało **1 621 certyfikowanych gospodarstw ekologicznych**, w których powierzchnia ekologicznych użytków rolnych wyniosła **25 675 ha** (wzrost o 13,2% od 2018 r.). Na terenie województwa lubelskiego działa największa ogólnopolska organizacja zrzeszająca producentów rolnych posiadających certyfikowane gospodarstwa ekologiczne – Polskie Towarzystwo Rolników Ekologicznych.

Wielkość produkcji i specjalizacje rolnicze

Istotnym elementem wpływającym na konkurencyjność gospodarstw rolnych jest wielkość produkcji, a także profil ich specjalizacji. Województwo lubelskie charakteryzuje:

- przewaga **gospodarstw specjalizujących się w uprawach polowych**²⁹, które stanowią **65%** ogółu gospodarstw rolnych (w 2010 r. stanowiły 39%). Wysoki odsetek stanowią również **gospodarstwa mieszane o profilu roślinno-zwierzęcym - 9,7%** (w 2010 r. – 23%) oraz **specjalizujące się w uprawach trwałych**³⁰ wynoszące 8% (w 2010 r. – 8,5%). Taki typ upraw powoduje, że w regionie aż **66%** gospodarstw zakwalifikowanych jest do **najniższej klasy wielkości ekonomicznej** w przedziale do 8 tys. euro³¹,
- utrzymująca się od wielu lat przewaga **produkcji roślinnej**, której udział w 2024 r. wyniósł **59,6%** (spadek o 11,7% w stosunku do roku poprzedniego), co plasuje region na **3 miejscu** (po woj. dolnośląskim i małopolskim). W strukturze produkcji towarowej w kraju w 2024 r. przeważa produkcja zwierzęca, która stanowi **64,5%**³²,
- dominacja **zbóż** w strukturze zasiewów, których powierzchnia w 2024 r. to **587,7 ha**, a zbiory stanowiły **12%** zbiorów zbóż w Polsce (**2 miejsce**). Wśród zbóż **44,2% powierzchni** zajmują zasiewy **pszenicy (305,9 ha)**, co daje Lubelszczyźnie **1 miejsce** w kraju (**12,8%** zasiewów krajowych). Ponadto **16,3%** powierzchni stanowią zasiewy pszenżyta, **10,7%** owsa i **9,3%** jęczmienia. Najmniejszy udział mają zasiewy żyta **4,4%** i mieszanek zbożowych – **2,4%** (Wykres 7)³³.

²⁷ <https://www.gov.pl/web/arimr/srednia-powierzchnia-gruntow-rolnych-w-gospodarstwie-w-2025-roku>

²⁸ Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2025, GUS

²⁹ Gospodarstwa, dla których: P1 > 2/3 całkowitej standardowej produkcji gospodarstwa rolnego (GSP) - P1 – standardowa produkcja z następujących upraw: zboża, strączkowe, ziemniaki, buraki cukrowe, rośliny przemysłowe (tytoń, chmiel, rzepak i rzepik, słonecznik, soja, len, konopie, zioła i rośliny aromatyczne, pozostałe uprawy przemysłowe), warzywa i truskawki w uprawie polowej.

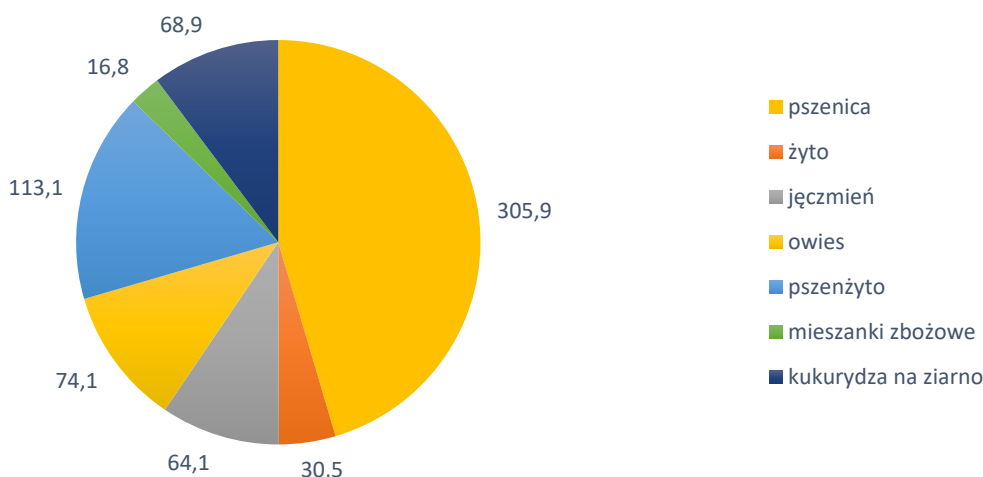
³⁰ standardowa produkcja z następujących upraw: plantacje drzew i krzewów owocowych, winnice, pozostałe uprawy trwałe (np. wiklina), uprawy trwałe pod osłonami

³¹ Powszechny Spis Rolny, 2020. Charakterystyka gospodarstw rolnych; brak możliwości porównania danych do 2018 r. z uwagi na pochodzenie danych z Powszechnych Spisów Rolnych przeprowadzanych co 10 lat.

³² BDL GUS 2025 r.

³³ Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2025, GUS.

Wykres 7 Powierzchnia zasiewów zbóż [tys. ha]

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. Rocznika Statystycznego Województwa Lubelskiego 2025 GUS.

- Utrzymujący się **trend wzrostowy** w powierzchni uprawy **roślin przemysłowych** w strukturze produkcji roślinnej województwa. Powierzchnia zasiewów **rzepaku i rzepiku** w 2024 r. stanowiła **12,2%** zasiewów w Polsce, a zbiory były o **48,2%** wyższe niż w 2018 r. i wyniosły **4,4 mln dt** (decytony). Pod względem produkcji rzepaku Lubelszczyzna zajmuje **1 miejsce w Polsce**.
- Region przoduje w uprawie **roślin strączkowych jadalnych**, których powierzchnia upraw w 2024 r. wyniosła **39,2 tys. ha** (19% upraw krajowych). W porównaniu do roku 2018 ich powierzchnia wzrosła o **46,4%**, a **soi** o **627,3%**.
- **Spadek zbiorów buraka cukrowego** o **10,3%** w stosunku do roku 2018 (**3 miejsce w kraju**).
- **Wzrost zbiorów warzyw gruntowych** o **27,4%** w stosunku do 2018 r. W 2024 r. wyniosły 5,6 mln dt, stanowiąc **prawie 15%** zbiorów krajowych (**2 miejsce w Polsce**)³⁴.
- **1 miejsce** w uprawie **tytoniu**, którego zbiory wyniosły – **116,4 tys. dt** (**60,6%** produkcji w Polsce), **chmielu** (**90,1%** krajowej produkcji).

Zbiory głównych upraw w 2024 r.

- ↑ 17,3 mln dt – pszenica
- ↑ 4,8 mln dt – pszenżyto
- ↓ 21,6 mln dt – buraki cukrowe
- ↑ 4,4 mln dt – rzepak i rzepik
- ↑ 43,0 tys. dt – ziarno słonecznika
- ↑ 152,7 tys. dt – soja
- ↑ 5,6 mln dt – warzywa gruntowe
- ↑ 1,2 mln dt – rośliny strączkowe jadalne
- ↓ 116,4 tys. dt – tytoń
- ↑ 5,3 tys. dt – len

³⁴ Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2024 r., GUS.

- **2 miejsce** w uprawie **lnu**, którego zbiory stanowiły **29,7%** krajowej produkcji (**5,3 tys. dt**)³⁵.
- **2 miejsce** w wielkości **upraw sadowniczych** (po woj. mazowieckim), które zajmują prawie **72,4 tys. ha** (**23%** powierzchni sadów w Polsce). Region posiada wykształconą specjalizację sadowniczą i od wielu lat **pozostaje liderem w zbiorach owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** (głównie maliny, porzeczki i truskawki) z ilością ponad **1,5 mln dt** (2024 r.), co stanowi **32,2% zbiorów krajowych**.
- Utrzymujące się od 2022 r. **4 miejsce** w kraju pod względem wielkości **zbiorów owoców z drzew** z udziałem na poziomie prawie **8%** (2024 r.)³⁶.
- **Spadek z 1 w 2022 r. na 5 miejsce w produkcji miodu**, którego w 2024 r. wyprodukowano **2,5 mln kg**³⁷.
- **Udział w krajowym pogłowiu zwierząt** w sztukach przeliczeniowych LSU w 2024 r. wyniósł **5,4%**, co dało **7 miejsce** w Polsce. Generalnie pogłowia zwierząt systematycznie zmniejsza się, natomiast w 2024 r. odnotowano wzrost pogłowia drobiu i kóz, a także niewielki wzrost dotyczący trzody chlewnej.
- W 2024 r., po trzech latach tendencji spadkowej (2021-2023), nastąpił niewielki **wzrost o 2,6% w pogłowiu trzody chlewnej** w stosunku do 2018 r. oraz wzrost o 7% w stosunku do roku poprzedniego. W 2024 r. wyniosło **458,7 tys. sztuk** (**7 miejsce** w Polsce).
- **Spadek do 2018 r. pogłowia bydła o 11,5%**, które w 2024 r. wyniosło **334,8 tys. sztuk** (**7 miejsce** w Polsce).
- **Spadek pogłowia owiec o 9,5%**, które wyniosło **18,3 tys. szt.**
- **Wzrost pogłowia kóz o 34%**, które wyniosło **4,6 tys. sztuk**, co dało **6 miejsce** w kraju.

Pozycja regionu w rankingu produkcji roślinnej w 2024 r.

1 miejsce w zbiorach:

- pszenicy
- roślin strączkowych
- owoców miękkich
- tytoniu
- chmielu
- rzepaku i rzepiku

2 miejsce w zbiorach:

- lnu
- warzyw gruntowych

3 miejsce w zbiorach:

- buraka cukrowego

Pogłowia zwierząt w 2024 r.

- ↓ **5,4%** – udział w pogłowiu zwierząt
- ↑ **458,7 tys. szt.** trzody chlewnej
- ↓ **334,8 tys. szt.** bydła
- ↑ **13,2 mln szt.** drobiu
- ↓ **13,9 tys. szt.** koni
- ↓ **18,3 tys. szt.** owiec
- ↑ **4,6 tys. szt.** kóz

³⁵ BDL GUS 2025 r.

³⁶ Produkcja upraw rolnych i ogrodniczych w 2024 r., GUS.

³⁷ Fizyczne rozmiary produkcji zwierzęcej w 2024 r., GUS.

- **Największy spadek o 32%** odnotowano w przypadku **pogłowia koni**, które liczy **13,9 tys. szt.**
- **Wzrost pogłowia drobiu o 51,6%** w stosunku do 2018 r., województwo zajmuje **6 miejsce** w kraju (prawie 5% pogłowia w Polsce) z **13,2 mln szt.**³⁸.
- Niewielki **wzrost produkcji mięsa w 2024 r. o 3,5%** w stosunku do roku 2018 z wynikiem 271,8 tys. ton. Największy wzrost o 88,4% dotyczył produkcji mięsa drobiowego, a następnie mięsa wołowego, którego produkcja wzrosła o 17%. Utrzymuje się natomiast tendencja spadkowa produkcji mięsa wieprzowego – w 2024 r. zanotowano spadek o 44,8% w stosunku do roku 2018.
- Należy odnotować **dobre wyposażenie** gospodarstw rolnych w **maszyny rolnicze**. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 w gospodarstwach znajduje się **174 tys. szt. ciągników rolniczych** (2 miejsce w kraju z udziałem 12%). Natomiast pod względem liczby **kombajnów**, zarówno zbożowych, jak i buraczanych, województwo lubelskie zajmuje **1 miejsce** w kraju z udziałem odpowiednio 13,8% i 27,5%. W 2023 r. w województwie lubelskim nastąpił **wzrost** liczby ciągników **o 3,4%** i wynosi 179,9 tys. szt.
- **Nakłady pracy** w indywidualnych gospodarstwach rolnych wg Powszechnego Spisu Rolnego 2020 rozkładają się na **rodzinną siłę roboczą** wynoszącą **156 tys. AWU** Roczna jednostka pracy (Annual Work Unit) (wg danych PSR 2010 było 227 tys. AWU) oraz **pracowników najemnych stałych** - 3,8 tys. AWU (PSR 2010 – 1,6 tys. AWU) i **dorywczych** - 4,4 tys. AWU (PSR 2010 – 3,8 tys. AWU). Województwo lubelskie zajmuje 2 miejsce pod względem zatrudnienia pracowników najemnych dorywczych (po mazowieckim – 10,7 tys. AWU)³⁹. W 2023 r. **rodzinną siłę roboczą** utrzymała się na podobnym poziomie i wyniosła **156,5 tys. AWU**, natomiast nastąpił znaczny **spadek o 60,5% pracowników najemnych stałych** do poziomu 1,5 tys. AWU oraz **wzrost o 93,2% pracowników najemnych dorywczych** - 8,5 tys. AWU⁴⁰.

Efektywne łańcuchy żywnościowe

Łańcuch żywnościowy definiuje się jako „współdziałający w różnych obszarach funkcjonalnych producenci rolni, firmy pośredniczące (handlowe), przedsiębiorstwa przetwórcze, produkcyjne, usługowe oraz ich klienci, między którymi przepływają strumienie produktów rolno – żywnościowych, informacji i środków finansowych”.

Jednym z dziesięciu celów Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 jest poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Odbywa się to za pomocą takich środków jak: zacieśnienie współpracy między rolnikami, zwiększenie przejrzystości rynku i zapewnienie skutecznych mechanizmów zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych.

Przemysł spożywczy to jeden z podstawowych gałęzi przemysłu w województwie lubelskim, a jego udział w **ogólnej produkcji przemysłowej** w 2020 r. wyniósł **22,4% (wzrost o 2,3% od 2018 r.)**. Główne ośrodki koncentracji przemysłu rolno-spożywczego to: powiat lubelski i m. Lublin, powiaty: puławski i janowski, Biała Podlaska, Chełm, Zamość, Tomaszów Lubelski.

W 2024 r. Lubelszczyzna dostarczyła m.in.:

³⁸ Zwierzęta gospodarskie w 2024 r., GUS

³⁹ PSR 2020. Charakterystyka gospodarstw rolnych.

⁴⁰ Rocznik statystyczny województwa lubelskiego 2025, GUS

- **14,9%** krajowej produkcji **mięsa wołowego** (w 2018 r. – 7,2%) i **4,7% wieprzowiny** (w 2018 r. – 5,5%),
- **5,9%** krajowej produkcji **soków owocowych i warzywnych** (w 2018 r. – 12,4%)
- produkty mleczne:
  - **2,5% mleka** (w 2018 r. – 1,6%),
  - **12,9% serów podpuszczkowych dojrzewających** (w 2018 r. – 15%),
  - **3,3% serów świeżych niedojrzewających i twarogu** (w 2018 r. – 3,4%),
- **16,2% mąki pszennej** (w 2018 r. – 15,6%)⁴¹

Do dominujących w regionie branż należą:

- **przetwórstwo owoców i warzyw** w ramach, której na terenie województwa lubelskiego funkcjonują m.in.: Chłodnia „Mors” Sp. z o.o. w Zamościu, zakłady produkcyjne Grupy Real S.A. (Chłodnia Bronisławów, Chłodnia Klikawa, Zakład Produkcji Koncentratów w Nieleddwi), przedsiębiorstwo Uren Novaberry sp. z o.o., firma Osmofrost Sp. z o.o., LST – Polska sp. z o.o., Austria Juice Poland Sp. z o.o. w Chełmie, Andros Polska Sp. z o.o. w Łopatkach, a także REYPOL Sp. z o.o. w Janowcu,
- **przetwórstwo zbóż**, gdzie największymi zakładami są m.in.: Lubella S.A. w Lublinie, Zespół Młynów w Chełmie Sp. z o.o., Zamojskie Zakłady Zbożowe Sp. z o.o., Zakłady Zbożowo-Młynarskie Werbkowice, Elewator Zbożowy ELEWARR Sp. z o.o. Oddział w Krupcu, Wytwórnia Makaronów Domowych POL – MAK S.A. w Ludwinie, As - Babuni Sp. z o.o. w Niemcach oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe JANEX Sp.j. w Janowie Lubelskim,
- **cukrownictwo, mleczarstwo i przetwórstwo mięsne**, wśród których największe znaczenie mają: Cukrownia Krasnymstaw i Cukrownia Werbkowice – będące Oddziałami Krajowej Grupy Spożywczej S.A., Spółdzielnia Mleczarska „Bieluch” w Chełmie, Okręgowe Spółdzielnie Mleczarskie m.in. w Krasnymstawie, Radzyniu Podlaskim, Rykach i Piaskach, zakłady mięsne m. in. w Łukowie, w Płudach, w Lublinie,
- **branża piwowarska i gorzelnicza** wraz z głównymi zakładami w tej dziedzinie: PERŁA Browary Lubelskie S.A., Stock Polska Sp. z o.o., Browar Janów Lubelski sp. z o.o., Browar Jagiełło sp. z o.o. z Pokrówki koło Chełma.

Do innych ważnych zakładów należy zaliczyć: Herbapol Lublin S.A. oraz Spółdzielnia Pszczelarska APIS w Lublinie.

Lubelski Rynek Hurtowy S.A. działający w Elizówce k. Lublina, jest ponadregionalnym rynkiem hurtowym, który stanowi stałe miejsce zaopatrzenia dla większości firm z południowo-wschodniej części Polski. Rynek Elizówka wyposażony jest w nowoczesną infrastrukturę, gdzie prowadzony jest obrót produktami rolno-spożywczymi (tj.: owoce, warzywa, nabiał, mięso, ryby), ogrodnictwami i innymi.

W celu umocnienia pozycji rynkowej poprzez osiągnięcie większych korzyści oraz eliminację pośredników handlowych rolnicy organizują się w **grupy producenckie**. Dają one możliwość udziału w nowoczesnych kanałach dystrybucji, kontraktacji produkcji, a także realizacji funkcji z kolejnych ogniw łańcucha żywnościowego (w tym przetwórstwa).

⁴¹ Rocznik statystyczny województwa lubelskiego 2025

Wg rejestru grup producenckich prowadzonego przez ARiMR w 2025 r. w województwie lubelskim uznane były **4 grupy producentów rolnych (GPR)**, w tym 1 działająca w powiecie parczewskim (z siedzibą w gminie Jabłoń) w zakresie produkcji świń żywych i mięsa wieprzowego świeżego, 2 grupy zajmujące się produkcją suszonych liści tytoniu (z siedzibą w gm. Łukowa – pow. biłgorajski oraz gm. Sułów – pow. zamojski), a także 1 grupa zajmująca się produkcją ziarna zbóż i nasion roślin oleistych (z siedzibą w gm. Hrubieszów – pow. hrubieszowski). W trakcie roku 2025 r. zakończyły działalność 2 grupy z powiatu parczewskiego zajmujące się produkcją świń żywych i mięsa wieprzowego świeżego. Pod względem liczby członków **dominują grupy tytoniowe** zrzeszające prawie 94% wszystkich członków uznanych grup producenckich⁴².

W województwie lubelskim prężnie działają liczne **organizacje grup produkujących owoce, warzywa** oraz **grzyby**. W 2025 roku działało **14 organizacji** zrzeszających łącznie **529 producentów rolnych**, w tym najwięcej na terenie powiatów: opolskiego oraz łęczyńskiego⁴³.

Działania rozwojowe Samorządu Województwa Lubelskiego

Do podstawowych działań w sferze rolnictwa należą:

- ochrona gruntów rolnych,
- organizacja obwodów łowieckich oraz udział w kształtowaniu łowieckich planów hodowlanych,
- promocja produktów regionalnych,
- wdrażanie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
- wdrażanie programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa 2021-2027.

Ochrona gruntów rolnych

Ograniczenie przeznaczania gruntów na cele nierolnicze i nieleśne realizowane jest poprzez uzyskanie zgody poprzedzonej analizą na zmianę przeznaczenia, w przypadku gruntów rolnych i leśnych przeznaczanych na cele nierolnicze i nieleśne, stanowiących użytki rolne klas I-III – ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, z kolei gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – ministra właściwego ds. ochrony środowiska, a pozostałych gruntów leśnych – marszałka województwa, wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej. W 2025 r. wydano **5 decyzji** dotyczących zmiany przeznaczenia gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa na cele nieleśne, wyrażono **1 opinię** dotyczącą zmiany przeznaczenia gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa na cele nieleśne oraz wyrażono **24 opinie** dotyczące zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Łowiectwo

Dla rejonów hodowlanych obejmujących sąsiadujące ze sobą obwody łowieckie, Samorząd WL sporządził 10-letnie plany hodowlane dla prowadzenia gospodarki łowieckiej. Na terenie Lubelszczyzny znajduje się **8 rejonów hodowlanych**, na których gospodarkę prowadzi ok. 130 kół łowieckich zrzeszonych w Polskim Związku Łowieckim.

⁴² <https://www.gov.pl/web/arimr/rejestr-grup-producentow-rolnych>

⁴³ <https://rpu.arimr.gov.pl/>

Sejmik Województwa Lubelskiego wyznaczył **316 obwodów łowieckich**⁴⁴. Na terenie każdego z nich prowadzona jest ocena liczebności zwierzyny na podstawie, której możliwe jest właściwe i racjonalne gospodarowanie populacjami zwierzyny łownej. W 2025 r. można było polować na 28 gatunków zwierząt, które znajdowały się na liście gatunków zwierząt łownych ustalonej przez ministra właściwego ds. środowiska. Na terenie województwa występuje większość tych gatunków, a do najważniejszych zalicza się: zwierzynę grubą (łoś, jeleń szlachetny, daniel, sarna, dzik), zwierzynę drobną (zając, dziki królik, bażant, kuropatwa, dzikie gęsi, dzikie kaczki, łyska, słonka, jarząbek, grzywacz) oraz drapieżniki (lis, borsuk, kuna, tchórz, norka amerykańska, szakal)⁴⁵.

Wg danych GUS ogólna **liczba** ważniejszych **zwierząt łownych** w 2024 r. wyniosła **327,7 tys. szt.** i zwiększyła się od 2018 r. o 58,2 tys. szt. Spadek nastąpił w przypadku populacji dzików o blisko 38%⁴⁶.

Samorząd Województwa Lubelskiego, w celu poprawy sytuacji w populacji zwierzyny drobnej, opracował „**Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie lubelskim w latach 2009-2020 z perspektywą do roku 2030**” mający na celu **ograniczenie spadku** liczebności zajęcy i kuropatw oraz wypracował działania umożliwiające odbudowę stanów populacji tych gatunków. Od 2010 r. Program realizowany jest przy wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. W ramach realizacji Programu w latach 2010-2024 zostało wsiedlonych 2 320 sztuk zajęcy oraz 19 072 sztuk kuropatw celem zachowania bioróżnorodności środowiska. W 2025 r. wsiedlono 3 572 sztuk kuropatw do środowiska naturalnego. Łącznie od początku realizowania Programu wsiedlono do środowiska 24 964 sztuki zwierzyny drobnej.

Zgodnie z ustawą Prawo łowieckie Zarząd Województwa odpowiada za **szkody w uprawach i płodach rolnych** wyrządzone przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny na terenach nie wchodzących w skład obwodów łowieckich oraz za łosie na obwodach polnych, gdzie odszkodowania za wyrządzone szkody łowieckie wypłacane są ze środków budżetu państwa. W 2025 r. rozpatrzono 823 takie wnioski.

Promocja produktów regionalnych

Do działań związanych z prowadzeniem **Listy Produktów Tradycyjnych (LPT)** zobowiązani są marszałkowie województw, którzy przyjmują i oceniają wnioski o rejestrację produktów.

LPT zawiera wykaz produktów rolnych, środków spożywczych i napojów spirytusowych, których jakość lub wyjątkowe właściwości wynikają ze stosowania tradycyjnych metod produkcji, czyli takich, które wykorzystywane są od co najmniej 25 lat.

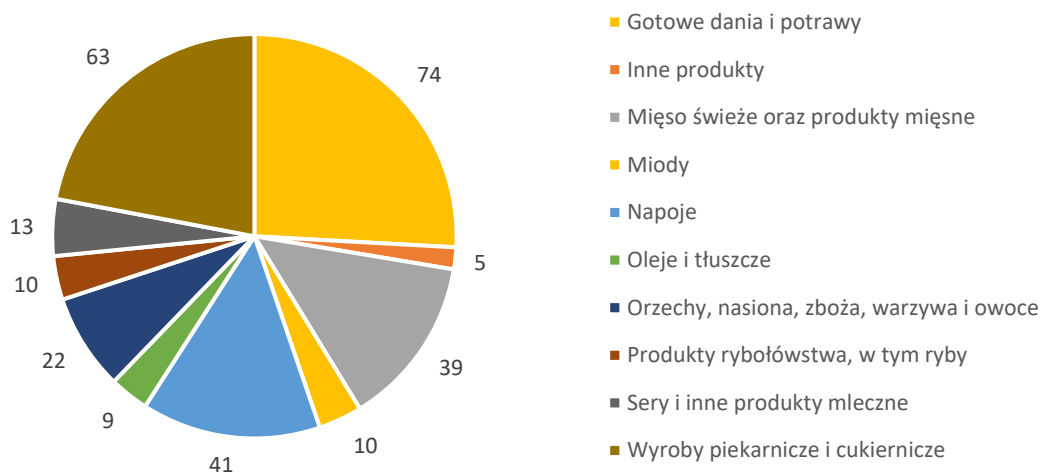
⁴⁴ Uchwała Nr XXVII/450/2021 Sejmiku Woj. Lub. z dn. 13 lipca 2021 r. w spr. podziału województwa lubelskiego na obwody łowieckie oraz zaliczenia obwodów łowieckich do kategorii zmieniona Uchwałą Nr XXXVII/584/2022 Sejmiku Woj. Lub. z dn. 22 czerwca 2022 r.

⁴⁵ na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych oraz rozporządzeń zmieniających oraz <https://www.lubelskie.pl/lowiectwo-i-ochrona-zwierzat/>

⁴⁶ GUS BDL.

Na koniec 2025 r. na liście znajdowały się **286 wpisów** z terenu województwa lubelskiego, z czego 26% stanowiły gotowe dania i potrawy, 22% wyroby piekarnicze i cukiernicze, 14% napoje, 14% mięso świeże i produkty mięsne, 8% orzechy, nasiona, zboża, warzywa i owoce, 5% sery i inne produkty mleczne, 3% miody, 3% oleje i tłuszcze, 3% produkty rybołówstwa, w tym ryby oraz 2% inne produkty (Wykres 8)⁴⁷.

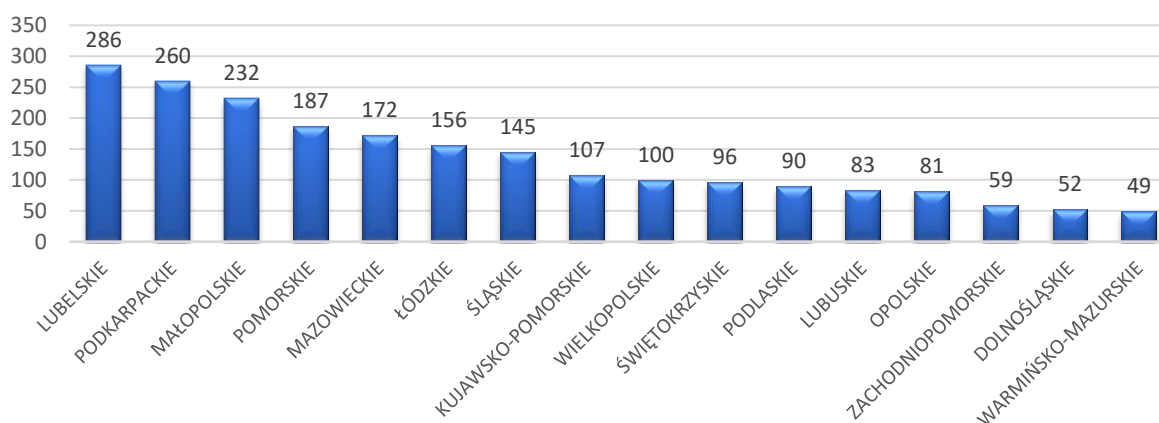
Wykres 8 Zróżnicowanie produktów z Listy Produktów Tradycyjnych w województwie lubelskim

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych MRiRW w 2025 r.

W 2025 r. na Ministerialną Listę Produktów Tradycyjnych **wpisano 13 produktów** z Lubelszczyzny. Wpisano produkty będące wizytówką województwa lubelskiego: mieszek, pierogi podrobowe lubelskie, pierogi z siemieniem konopnym, szare kluski "kudłate", zalewajka z Gór Opolskich, paszтет z Moroczyna, paszтет bronicki, świeżonka staropolska ze Stefankowic, kapuśniak z burakiem cukrowym i ziemniakami z Leonina, boszcz na zakwasie, karp z Pustelni, wędzony jesiotr z Pustelni, szczupak smażony z Kępy Gosteckiej. Region posiada **1 miejsce w klasyfikacji województw pod kątem ilości potraw i produktów**.

Wykres 9 Liczba produktów z Listy Produktów Tradycyjnych w podziale na województwa

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych MRiRW w 2025 r.

⁴⁷ Lista produktów tradycyjnych - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Portal Gov.pl (www.gov.pl)

Natomiast **produktami** wpisanymi do **rejestr**u **Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjne Specjalności** pochodzącymi z województwa lubelskiego są: cebularz lubelski i trójniak staropolski tradycyjny⁴⁸.

W 2025 roku nadano **2 certyfikaty** zgodności/świadectwa jakości dla cebularza lubelskiego, które otrzymały Piekarnia Tadeusz Zubrzycki z Poniatowej oraz FIRMA "POLA" Karol Krzyszczak oraz **1 certyfikat** zgodności/świadectwa jakości dla trójniaka staropolskiego tradycyjnego, które otrzymała Spółdzielnia Pszczelarska APIS w Lublinie.

Samorząd Województwa w 2025 r. prowadził aktywną działalność edukacyjną, informacyjną, a także w zakresie promocji wysokiej jakości żywności tradycyjnej, ekologicznej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego poprzez organizację, udział i wsparcie **25 wydarzeń** promujących lubelskie rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, lokalną żywność tradycyjną i wysokiej jakości, łowiectwo oraz obszary wiejskie.

W trakcie realizacji znajduje się przedsięwzięcie pn. „**System promocji lubelskich produktów rolno-spożywczych**”, które obejmuje zadania służące upowszechnianiu lubelskich produktów i wyrobów żywnościowych. W ramach przedsięwzięcia organizowane są konkursy i eventy promujące produkty żywnościowe wysokiej jakości, charakterystyczne dla naszego regionu, a także inne działania promocyjne.

Samorząd WL aktywnie wspierał lokalne społeczności tj.: **Koła Gospodyń Wiejskich**, organizując konkurs pn.: „Kobieta Przedsiębiorcza w stylu wege”. W województwie koła gospodyń wiejskich działają bardzo prężnie, wspierając rozwój przedsiębiorczości oraz aktywnie działając na rzecz środowisk wiejskich. Rozwijają kulturę ludową lokalną i regionalną, podtrzymując polskie wielowiekowe tradycje.

Na Lubelszczyźnie funkcjonuje **1 972 kół gospodyń wiejskich**, co plasuje region na **3 miejscu** w Polsce (po Wielkopolsce i Mazowszu)⁴⁹. Działalność ta wpisuje się w zadania Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na rzecz wspierania aktywności mieszkańców wsi.

Aktywność ekonomiczna

Na obszarach wiejskich województwa lubelskiego w IV kwartale 2025 r. **współczynnik aktywności zawodowej** wynosił **57,8%**, co informuje o udziale osób pracujących i bezrobotnych (stanowiących razem grupę aktywnych zawodowo) w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (Wykres 10)⁵⁰.

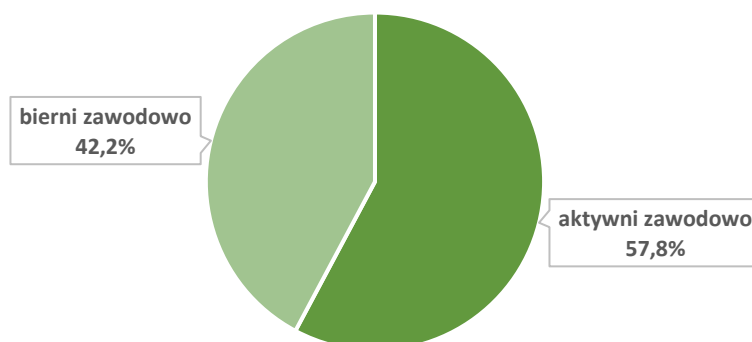
⁴⁸ Wykaz producentów ChNP, ChOG, GTS - Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych – Portal Gov.pl (www.gov.pl)

⁴⁹ <https://krkgw.arimr.gov.pl/>, stan na 06.03.2026 r.

⁵⁰ GUS BDL

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2025 r. wynosił **55,8%**, co oznacza, że ponad połowę ludności w wieku 15-89 lat z terenów wiejskich regionu stanowiły osoby pracujące⁵¹. Z kolei **stopa bezrobocia** na wsi w województwie lubelskim wynosiła **3,6%**, co stanowi informację o udziale bezrobotnych⁵² w liczbie aktywnych zawodowo.

Wykres 10 Aktywność ekonomiczna ludności obszarów wiejskich województwa lubelskiego

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych GUS w 2025 r.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. dotyczących **obszaru rolnictwa i obszarów wiejskich** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr III).

⁵¹ Według definicji GUS **osoby pracujące** to osoby w wieku 15-89 lat, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
  - b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
  - c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

⁵² Według definicji GUS **bezrobotni** to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniają jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni - tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

4.5. Obszar: Planowanie Przestrzenne

Stan **zagospodarowania przestrzennego** województwa lubelskiego jest wynikiem decyzji podejmowanych na poziomie lokalnym i regionalnym przez organy samorządu terytorialnego, zgodnie z ich ustawowymi kompetencjami. Proces ten odbywa się w ramach aktów planowania przestrzennego, które wyznaczają kierunki rozwoju oraz określają zasady gospodarowania przestrzenią, uwzględniając zarówno uwarunkowania formalnoprawne, jak i potrzeby społeczno-gospodarcze regionu.

Aktualne uwarunkowania polityki rozwoju

Wejście w życie nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziło istotne **zmiany w systemie dokumentów planistycznych na poziomie gminnym**. Zgodnie z nowymi przepisami, dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP) tracą ważność z końcem czerwca 2026 r. W ich miejsce wprowadzono **plany ogólne**, które od połowy 2026 roku staną się podstawowym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej na szczeblu gminnym. Ze względu na fakt, że ustalenia obowiązujących MPZP są uwzględniane przy sporządzaniu planów ogólnych, w roku 2025 r. nastąpił znaczący wzrost liczby procedowanych postępowań dotyczących planów miejscowych.

Dodatkowe uwarunkowania do prowadzenia polityki rozwoju na poziomie lokalnym wynikają z przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawy o samorządzie gminnym. Wskazują one **strategię rozwoju gminy** lub **strategię rozwoju ponadlokalnego** jako dokumenty, które od stycznia 2026 r. wyznaczają obligatoryjne ramy dla prowadzonej polityki rozwoju przestrzennego. Dokumenty te diagnozują potrzeby i możliwości rozwojowe oraz wyznaczają wytyczne dla aktów planowania przestrzennego, przede wszystkim planów ogólnych. Mają również wpływ na pozyskiwanie przez gminę dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich. W 2025 r. **strategie gminne** oraz **ponadlokalne** opracowywane były zgodnie z nowymi wymaganiami, m.in. w zakresie sporządzenia **modelu funkcjonalno-przestrzennego** oraz określenia **rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie**, a także uwzględnienia obszarów strategicznej interwencji określonych w strategii rozwoju województwa.

Wprowadzone regulacje mają na celu nie tylko **uproszczenie i uporządkowanie systemu planowania przestrzennego**, ale również jego głębszą **integrację z planowaniem strategicznym** na poziomie lokalnym. Plany ogólne będą musiały pozostawać w zgodności z dokumentami takimi jak strategie rozwoju gmin, co przekłada się na budowanie ścisłych relacji **polityki przestrzennej z długoterminowymi celami społeczno-gospodarczymi**.

Rok 2025 był okresem wprowadzania nowych regulacji prawnych, które bezpośrednio wpływają na rozszerzenie zadań samorządu województwa w obszarze planowania przestrzennego. W tym zakresie, na skutek nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach

Planowanie przestrzenne w regionie w 2025 r.

57,6% – pokrycie województwa obowiązującymi MPZP

203 gminy przystąpiły do sporządzenia planu ogólnego

energii, organom samorządu województwa powierzono kompetencje dotyczące sporządzania i uchwalania **planów obszarów przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii (OPRO)**.

Kolejnym uwarunkowaniem dla działań podejmowanych przez samorząd województwa są zmiany przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze, w ramach których na skutek podjętej przez ministra właściwego do spraw środowiska decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną, organy samorządu województwa zostają zobligowane do uruchomienia procesu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa w określonym zakresie, co było przedmiotem podjętej w grudniu 2025 r. **uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego o przystąpieniu do zmiany PZPWL**.

W tym kontekście, w ramach działań właściwych odpowiednio dla Zarządu Województwa Lubelskiego oraz Sejmiku Województwa Lubelskiego, w 2026 roku przewidziano realizację zadań o charakterze procesowym, tj.: zmianę planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz opracowanie planów obszarów przyspieszonego rozwoju odrębnie dla instalacji słonecznych i wiatrowych.

Stan rozwoju zagospodarowania

W województwie lubelskim w 2025 r., podobnie jak w latach poprzednich, proces kształtowania i prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej realizowany był na podstawie **Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego** przyjętego Uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dn. 30 października 2015 r. (PZPWL 2015), którego ustalenia uwzględniane są w określonym zakresie odpowiednio w:

- studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (SUiKZP) – na podstawie przepisów przejściowych znowelizowanej we wrześniu 2023 r. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- planach ogólnych (POG),
- miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP),
- decyzjach administracyjnych, tj. decyzjach o warunkach zabudowy oraz decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W kontekście nowo wprowadzonych regulacji prawnych w zakresie planowania przestrzennego, a także przewidzianych w art. 45 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, cyklicznych przeglądach zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w 2026 roku prowadzone będą prace obejmujące przygotowanie **Raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa** z uwzględnieniem:

- **analizy stanu zagospodarowania przestrzennego** – w ramach której przedstawione zostaną zmiany przestrzeni województwa w odniesieniu do głównych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej określonej w PZPWL 2015;
- **oceny realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym** – w ramach której zawarte zostaną szczegółowe informacje dotyczące stopnia realizacji inwestycji wskazanych w rozdz. VIII PZPWL 2015 – Zadania i inwestycje celu publicznego.

Stan planistyczny województwa lubelskiego w latach 2018-2025 r. charakteryzuje:

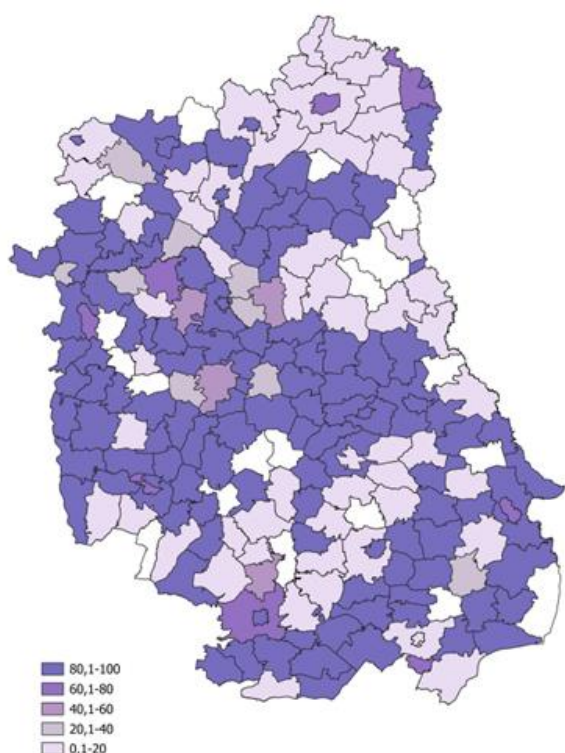
- stała liczba tj. **211 obowiązujących** SUiKZP gmin, która ze względu na nowelizację ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i związany z tym stan

zaawansowania prac nad planami ogólnymi, na koniec 2025 r. nie uległa zmianie;

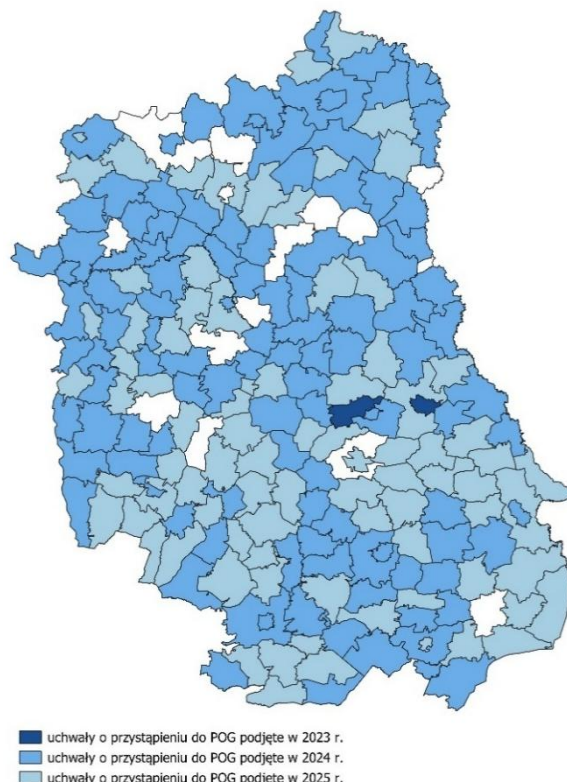
- po okresie spadku o **18,3% powierzchni terenów wskazanych w studium do sporządzenia MPZP w latach 2018-2022**, nastąpił gwałtowny wzrost o **35,3%** w latach 2022-2024, tj. z **834,4 tys. ha** w 2022 r. do **1,13 mln ha** powierzchni terenów w roku 2024; świadczy to o większej dynamice procesów sporządzania MPZP w stosunku do aktualizacji SUIKZP gmin spowodowany nowelizacją przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- wzrost o **47,9%** liczby obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego z **1 590** w 2018 r. dla powierzchni **1,42 mln ha**, do **2 352** obejmujących **1,45 mln ha** w roku 2024, przy czym procentowy wzrost powierzchni, dla której uchwalono MPZP wzrósł zaledwie o **2%**.

Województwo lubelskie znajduje się **w czołówce regionów z największym udziałem powierzchni objętej planami miejscowymi** - blisko 58%, co stanowi **4 wynik w kraju** za województwami: śląskim, małopolskim i dolnośląskim. Nadal jednak dostrzegalne jest wyraźne **zróźnicowanie wewnątrzregionalne** pod względem **udziału powierzchni objętej obowiązującymi MPZP** w powierzchni gmin (Mapa 12). Niezmiennie, powiaty położone w centralnej części województwa wykazują się największym pokryciem miejscowymi planami, szczególnie: lubelski, łęczyński, świdnicki, rycki, puławski, opolski i chełmski. Region nadal pozostaje **liderem** na tle kraju pod względem **liczby miast powiatowych i pozostałych małych miast** oraz liczby **gmin posiadających pełne pokrycie MPZP**.

Mapa 12 Udział powierzchni objętej MPZP w ogólnej powierzchni gmin

Mapa 13 Gminy, które przystąpiły do sporządzenia planu ogólnego

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych BDL oraz DSiR, Lublin 2026 r.

W 2025 r. w wielu gminach województwa lubelskiego rozpoczęły się lub były kontynuowane prace zmierzające do uchwalenia **planu ogólnego gminy**. Od czasu

nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do końca 2025 r., **203** Rady Gmin podjęło **uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego** (Mapa 13).

Prowadzenie polityki rozwoju przestrzennego województwa

Samorząd Województwa Lubelskiego uczestniczył w procesie opiniowania i uzgadniania projektów dokumentów stanowiących podstawę wprowadzania zmian w zagospodarowaniu przestrzeni regionu.

W procesie wdrażania ustaleń PZPWL 2015, w 2025 r. Zarząd Województwa Lubelskiego zgłosił **208 wniosków do projektów lokalnych dokumentów planistycznych**, w tym:

- **2** do projektów zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
- **84** do projektów planów ogólnych,
- **122** do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dokonał **oceny zgodności lokalnych polityk rozwoju przestrzennego z polityką regionalną**, w tym:

- **3** projektów zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie zgodności z ustaleniami PZPWL 2015,
- **84** projektów planu ogólnego w zakresie zgodności z ustaleniami PZPWL 2015,
- **211** projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla **104 gmin** w zakresie zgodności z zadaniami Samorządu Województwa Lubelskiego.

ZWL w roku 2025 wyraził również stanowisko dotyczące **proponowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym realizowanych w trybie decyzji administracyjnych** poprzez:

- **129** uzgodnień projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, w tym przede wszystkim dotyczących rozbudowy sieci infrastruktury technicznej i drogowej,
- **54** uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy,
- **341 opinii w zakresie inwestycji realizowanych na podstawie przepisów szczególnych** (tzw. specustaw), w tym:
  - **269** opinii w zakresie realizacji inwestycji drogowych,
  - **19** opinii dotyczących realizacji inwestycji mieszkaniowych,
  - **45** opinii w sprawie Gminnych Programów Rewitalizacji (co jest efektem uruchomienia dotacji na działania rewitalizacyjne w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 – Priorytet 11: Rozwój zrównoważony terytorialnie),
  - **2** opinie dotyczące inwestycji w zakresie sieci przesyłowych,
  - **1** opinię w zakresie realizacji budowli przeciwpowodziowych,
  - **1** opinię dotyczącą inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego,
  - **4** opinie w zakresie realizacji terminalu gazowego.

Wdrażanie terytorialnego wymiaru Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030

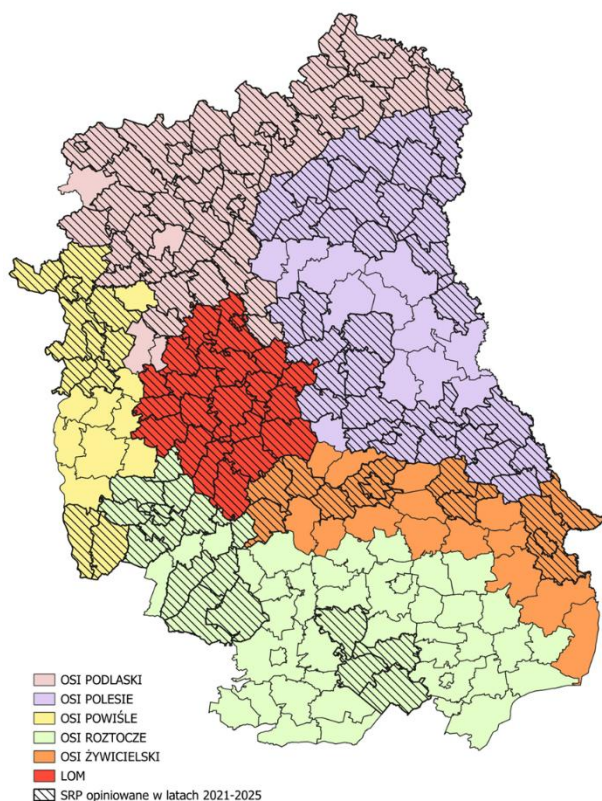
Innym aspektem kształtowania przestrzeni na poziomie regionalnym jest **wdrażanie terytorialnego wymiaru Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030**⁵³, które ukierunkowane jest na zapewnienie spójności polityk rozwojowych prowadzonych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i regionalnym.

W 2025 r., ZWL wyraził **opinie** oraz sformułował **rekomendacje** w zakresie uwzględnienia ustaleń SRWL 2030 dla **74 samorządów**⁵⁴, tj. w odniesieniu do:

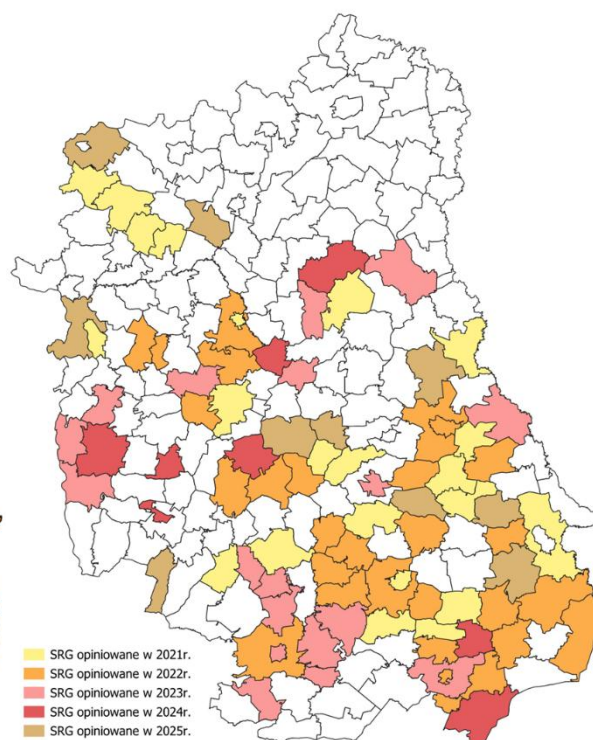
- **14 projektów** Strategii Rozwoju Gmin,
- **6 projektów** Strategii Rozwoju Ponadlokalnego (61 gmin).

Natomiast w latach 2021-2025 r., tj. od uchwalenia obowiązującej SRWL 2030, Zarząd Województwa Lubelskiego łącznie **zaopiniował strategię rozwoju lokalnego i ponadlokalnego dla 187 samorządów** z województwa lubelskiego (Mapa 14, Mapa 15), spośród których **87 jednostek samorządowych** uchwaliło strategię rozwoju gminy, natomiast strategię rozwoju ponadlokalnego zostały uchwalone dla **133 samorządów**.

Mapa 14 Gminy posiadające strategię rozwoju ponadlokalnego opiniowane przez ZWL w latach 2021-2025 w kontekście OSI

Mapa 15 Projekty strategii rozwoju gmin opiniowane przez ZWL w latach 2021-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych BDL oraz DSiR, Lublin 2026 r.

Rewitalizacja pozostaje jednym z kluczowych narzędzi polityki rozwoju lokalnego, a Samorząd Województwa Lubelskiego, w ramach swoich ustawowych kompetencji,

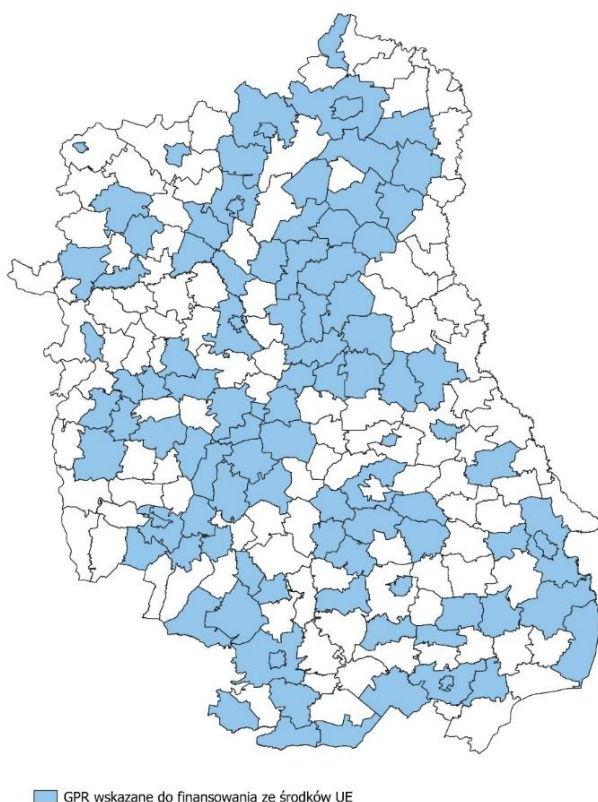
⁵³ przyjętej uchwałą Nr XXIV/406/2021 w dniu 29 marca 2021 r.

⁵⁴ Gmina Piaski opracowała SRG i SRP

uczestniczy w opiniowaniu i ocenie **Gminnych Programów Rewitalizacji**. Są to dokumenty o charakterze operacyjnym, które określają szczegółowe działania na rzecz wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

W 2025 r. ZWL wyraził **opinie** oraz sformułował **rekomendacje** dla **45** samorządów w odniesieniu do **Gminnych Programów Rewitalizacji** dotyczące sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. Jednocześnie w 2025 r. Zarząd Województwa Lubelskiego podjął uchwały o wpisaniu **60 Gminnych Programów Rewitalizacji** do „**Wykazu pozytywnie zaopiniowanych strategii terytorialnych województwa lubelskiego**”, co umożliwiła uzyskanie finansowania projektów ze środków Funduszy Europejskich. Pełny wykaz obejmuje **101 Gminnych Programów Rewitalizacji**⁵⁵, które uzyskały pozytywną opinię ZWL w zakresie możliwości finansowania ze środków unijnych (Mapa 16). Działania te miały na celu zapewnienie **zgodności lokalnych procesów rewitalizacyjnych z polityką rozwoju województwa**, w szczególności w zakresie **działań społecznych**, wzbogaconych o **działania gospodarcze, infrastrukturalne i przestrzenne** oraz efektywne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania.

Mapa 16 Gminne Programy Rewitalizacji, które uzyskały pozytywną opinię ZWL w zakresie możliwości finansowania z Funduszy Europejskich

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026 r.

⁵⁵ Stan na 10.03.2026 r.

Audyt krajobrazowy województwa lubelskiego

W 2025 r. kontynuowane były prace nad Audytem krajobrazowym województwa lubelskiego, które koncentrowały się na przeprowadzeniu procesu **opiniowania projektu Audytu** przez organy i instytucje wskazane w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tj.: regionalnego dyrektora ochrony środowiska, dyrektorów parków narodowych i krajobrazowych położonych w granicach województwa, wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz rady gmin położonych na terenie województwa.

Tabela 4 Zakres prac na Audytem krajobrazowym województwa lubelskiego w latach 2019-2025.

Rok	Zakres prowadzonych prac
2019	<ul style="list-style-type: none"> delimitacja krajobrazów indywidualnych
2020	<ul style="list-style-type: none"> weryfikacja granic krajobrazów klasyfikację typologiczną krajobrazów zebranie i opracowanie danych do charakterystyki krajobrazów w zakresie cech analitycznych przyrodniczych i kulturowych
2021	<ul style="list-style-type: none"> ocena zidentyfikowanych krajobrazów identyfikacja krajobrazów priorytetowych w obrębie krajobrazów indywidualnych
2022	<ul style="list-style-type: none"> wskazanie zagrożeń dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych oraz wartości krajobrazów w obrębie rezerwatów przyrody, parków narodowych i krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu sformułowanie rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych
2023	<ul style="list-style-type: none"> sformułowanie rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych (kontynuacja prac) określenie lokalnych form architektonicznych zabudowy dla krajobrazów priorytetowych
2024	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego wraz z załącznikami przygotowanie dokumentacji audytu krajobrazowego opracowanie Geoportalu
2025	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadzenie procesu opiniowania projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego analiza uwag zgłoszonych w procesie opiniowania przygotowanie Raportu z opiniowania przygotowanie projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego uwzględniającego zmiany wynikające ze zgłoszonych uwag na etapie opiniowania

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026 r.

W terminie wyznaczonym na opiniowanie projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego swoje stanowiska przedstawiły:

- 13 Rad Gmin**, tj.: m. Biała Podlaska, Biłgoraj, Dorohusk, Hrubieszów, Komarów-Osada, m. Krasnystaw, Krzczonów, Łęczna, Ostrów Lubelski, Spiczyn, Szczebrzeszyn, Trzeszczany, Werbkowice.
- 4 organy opiniujące**, tj.: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, Dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego, Dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych, Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W odniesieniu do zakresu merytorycznego przekazanych opinii wyodrębniono:

- uwagi ogólne**, w tym dotyczące skutków formalno-prawnych uchwalenia Audytu krajobrazowego oraz interpretacji jego treści,
- uwagi szczegółowe** odnoszące się do konkretnych elementów Audytu

krajobrazowego, w tym Karty Charakterystyki Krajobrazu, Karty Oceny Krajobrazu, Karty Zagrożeń Krajobrazu, Karty Rekomendacji i Wniosków,

- uwagi dotyczące **przesłanek do typowania jednostek krajobrazowych jako priorytetowe**, zgłoszone przez instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i dziedzictwa kulturowego.

W efekcie uwzględnienia uwag zgłoszonych na etapie opiniowania projektu Audytu, w tym zastosowania tzw. podejścia eksperckiego:

- wyznaczono **1 944 jednostki krajobrazowe**, które sklasyfikowano w **12** typach krajobrazu i **36** podtypach krajobrazu,
- wskazano **162 krajobrazy priorytetowe**, stanowiące tj. 8,33% wszystkich zidentyfikowanych krajobrazów, obejmujących powierzchnię ok. 282,6 km²,
- **1 091 krajobrazów** (w tym 162 krajobrazy priorytetowe) poddano analizie **zagrożeń**.

W wymiarze formalnym, w odniesieniu do wszystkich **1 944** jednostek krajobrazowych opracowano:

- **Karty Charakterystyki Krajobrazu,**
- **Karty Oceny Krajobrazu.**

Dla **1 091** jednostek krajobrazowych (w tym 162 krajobrazów priorytetowych) sporządzono indywidualne:

- **Karty zagrożeń,**
- **Karty rekomendacji i wniosków.**

Natomiast dla **8** obszarów wyróżniających się **lokalną formą architektoniczną** przygotowano:

- **Karty Lokalnych Form Architektonicznych Zabudowy,**
- dokumentację fotograficzną obiektów charakterystycznych dla Lokalnych Form Architektonicznych Zabudowy,
- Mapy Lokalnych Form Architektonicznych Zabudowy w skali 1:2 000.

Realizując wymogi Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, w ramach prac nad Audytem krajobrazowym województwa lubelskiego na bieżąco aktualizowana jest **dokumentacja**, która zostanie udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie na etapie konsultacji społecznych projektu Audytu.

Ze względu na złożoność oraz obszerny zakres merytoryczny treści audytu krajobrazowego, zespół opracowujący projekt Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego przygotował **Geoportal**, który dzięki prostym i intuicyjnym narzędziom umożliwia dostęp do informacji zawartej zarówno w postaci danych przestrzennych, jak i w powiązanych z nimi formularzach.

Rok 2026 przewidziany został na przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego oraz fazę końcową, tj. przedłożenie do uchwalenia przez Sejmik Województwa Lubelskiego.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. w **obszarze planowania przestrzennego** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.6. Obszar: Ochrona Przyrody i Środowiska

Województwo lubelskie charakteryzuje się znaczącymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi oraz stosunkowo dobrym stanem środowiska. Działania podejmowane w celu **ochrony przyrody i środowiska** regionu obejmują przede wszystkim:

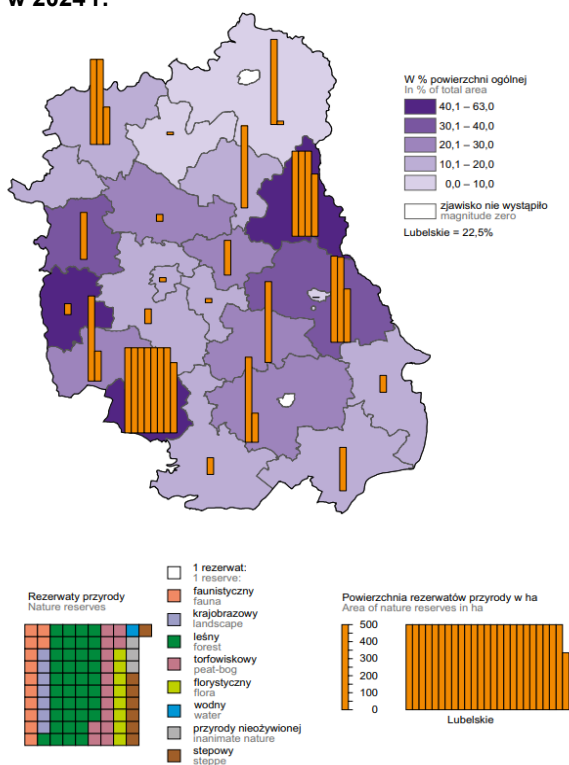
- **zachowanie** walorów przyrodniczych i krajobrazowych **systemu obszarów chronionych**,
- **poprawę** lub **utrzymanie stanu** poszczególnych **komponentów środowiska**,
- **racjonalne wykorzystanie** zasobów środowiska.

4.6.1. Ochrona zasobów przyrodniczych

System ochrony przyrody

Wyznaczony w regionie **system obszarów chronionych** od lat nie ulega znaczącym zmianom zarówno pod względem liczby i rodzajów form, jak również ich powierzchni. Formy ochrony przyrody na koniec 2024 r. zajmowały łącznie **22,5% powierzchni województwa**, w 2023 r. – 22,7% (bez obszarów Natura 2000). Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w województwie lubelskim na 1 mieszkańca wynosi **0,28 ha**, w Polsce - **0,27 ha**⁵⁶.

Mapa 17 Powierzchnia obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych (bez obszarów Natura 2000) w 2024 r.

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2025 r.

System obszarów chronionych w 2025 r.

2 parki narodowe: Poleski PN i Rztoczański PN

17 parków krajobrazowych

17 obszarów chronionego krajobrazu

97 rezerwatów przyrody

124 obszary Natura 2000

2 transgraniczne rezerваты biosfery UNESCO

1 obszar RAMSAR

↔ System Ochrony Przyrody WL ma charakter stały

⁵⁶ BDL GUS, 2025 r.

Na system obszarów **chronionych** Lubelszczyzny składają się **2 parki narodowe**: Poleski i Roztoczański o łącznej powierzchni 18 242,7 ha (0,7% pow. woj.), **17 parków krajobrazowych** o powierzchni 235 831,66 ha (9,4% pow. woj.), **17 obszarów chronionego krajobrazu** (12% pow. woj.). W 2025 r. ustanowiono **4 nowe rezerwy przyrody**: **Zakrzów** na terenie gminy Łęczna, **Kahiza** na terenie gminy Sosnowica, **Starodrzew Sosnowy** na terenie gminy Chełm i **Wielkie Bagno** na terenie gminy Terespol. Obecnie liczba **rezerwatów przyrody** wynosi **97**, wśród których dominują rezerwy leśne, torfowiskowe i faunistyczne. Na koniec 2025 r. system uzupełniały użytki ekologiczne (229), zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (7), stanowiska dokumentacyjne (4) oraz pomniki przyrody (1 437)⁵⁷.

W 2024 roku łączna powierzchnia parków krajobrazowych w województwie lubelskim zmniejszyła się w porównaniu do roku 2023. Zmiana ta wynika z wejścia w życie uchwały Nr LVI/811/2024 Sejmiku Województwa Lubelskiego, która precyzyjnie określiła granice **Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”**. Po przeprowadzeniu uszczegółowienia przebiegu granicy Parku w dotychczas obowiązujących granicach, zmieniła się obliczona powierzchnia Parku i wynosi ona 30 666,97 ha (mniej o 4 428,03 ha)⁵⁸.

Zgodnie z Uchwałą nr XVI/249/2025 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 23 października 2025 r. uszczegółowiono i doprecyzowano także przebieg granic **Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego**. Obliczona powierzchnia Parku wynosi teraz 9 449,48 ha (więcej o 59,48 ha)⁵⁹.

W ramach europejskiej sieci obszarów **Natura 2000**, na terenie województwa lubelskiego występują **23** obszary specjalnej **ochrony ptaków (OSO)**, które zajmują 13,4% powierzchni ogólnej województwa oraz **101** specjalne obszary **ochrony siedlisk (SOO)** – 6,6% powierzchni ogólnej województwa⁶⁰.

Międzynarodową rangę walorów przyrodniczo – krajobrazowych podkreślają **2 transgraniczne rezerwy biosfery UNESCO**:

- **TRB Polesie Zachodnie** obejmujący obszary w Polsce, Białorusi i Ukrainie,
- **TRB Roztocze** obejmujący tereny w Polsce i Ukrainie.

Na liście obszarów wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe (tzw. liście ramsarskiej) znajduje się **Poleski Park Narodowy**.

■ Realizowane działania

W celu zachowania walorów przyrodniczych regionu kluczowe znaczenie mają działania obejmujące:

- **zarządzanie** oraz **racjonalne zagospodarowanie** terenów w obrębie **form ochrony przyrody** podporządkowane zachowaniu walorów przyrodniczych,
- **edukację ekologiczną**.

⁵⁷ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – stan na 31.12.2025 r.

⁵⁸ Duże zmniejszenie powierzchni Parku wynikało nie tylko z uszczegółowienia granic ale przede wszystkim z naprawienia błędu zawartego w dotychczas obowiązującym Rozporządzeniu Nr 12 Wojewody Lubelskiego w sprawie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”.

⁵⁹ Różnica między powierzchnią zapisaną w Rozporządzeniu nr 10 Wojewody Lubelskiego, a powierzchnią obliczoną po ustaleniu dokładnego przebiegu granicy Parku i otuliny wynika ze stopnia szczegółowości wyznaczenia granic oraz ze zwiększenia dokładności wykonywanych pomiarów, a także uporządkowania granicy otuliny Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego z granicą otuliny Roztoczańskiego Parku Narodowego.

⁶⁰ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody - stan na 31.12.2025 r.

Samorząd WL sprawuje funkcje nadzorczo-zarządcze nad ochroną przyrody w **17 parkach krajobrazowych** oraz **17 obszarach chronionego krajobrazu** w regionie. Jednostką samorządową odpowiedzialną za realizację działań na terenie ww. form ochrony przyrody jest **Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych (ZLPK)**, który swoje zadania realizuje przy pomocy Oddziałów w: Chełmie, Zamościu, Białej Podlaskiej, Janowie Lubelskim i Lubartowie z Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie.

Działania ZLPK zmierzają do zachowania i ochrony szczególnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych na terenie parków krajobrazowych. W tym celu organizuje i prowadzi działalność naukową, dydaktyczną, turystyczną, rekreacyjną oraz administracyjną.

W celu właściwego zarządzania obszarami chronionymi dyrektor ZLPK sporządza **Plan ochrony dla parku krajobrazowego** na okres 20 lat. W województwie lubelskim **3 parki krajobrazowe** posiadają obowiązujące **plany ochrony**, tj.: **Kazimierski PK, Nadwieprzański PK** oraz **Szczebrzeszyński PK** (obowiązują do 2042 r.)⁶¹. W 2025 r. rozpoczęto prace nad przygotowaniem planów ochrony dla Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego oraz Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie.

Fot. 4 Czynna ochrona żoły w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym

Źródło: ZLPK, 2025 r.

W ramach zadań związanych z ochroną przyrody pracownicy Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych w 2025 r. prowadzili inwentaryzację siedlisk przyrodniczych, stanowisk roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową oraz ich siedlisk, w tym m.in. inwentaryzację nor chomika europejskiego na terenie Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego i Szczebrzeszyńskiego Parku Krajobrazowego. Ponadto ZLPK rokrocznie realizuje czynności z zakresu ochrony czynnej gatunków chronionych na terenie podległych parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu. W 2025 r. objęły one m.in. ochronę siedlisk żoły oraz monitoring lęgówisk, zabezpieczanie gniazd, a także dokumentację stanowisk i oznakowywanie kolejnych samic żółwia błotnego.

ZLPK realizuje również działania z zakresu **edukacji przyrodniczej** w szkołach i wśród miejscowego społeczeństwa, a także promuje wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe i turystyczne parków krajobrazowych. Działania edukacyjne mają różnorodną formę, tj.: zajęcia w placówkach oświatowych, zajęcia w terenie, konkursy oraz wydarzenia i akcje edukacyjne. W 2025 roku z ww. **form edukacji** skorzystało łącznie **24,8 tys.** osób.

---

⁶¹ Stan na dzień 31 grudnia 2025 r.

Nową inicjatywą w zakresie zachowania walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego jest powołanie przez Zarząd Województwa Lubelskiego Zespołu przyrodniczo-historycznego ds. utworzenia Parku Krajobrazowego „Pradoliny Wieprza” oraz Kraszczadzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu⁶². Ponadto w listopadzie 2025 r. podpisano umowę na realizację zadania pn.: „Opracowanie dokumentacji dla zadania: **Utworzenie Parku Krajobrazowego Pradolina Wieprza oraz Kraszczadzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**”.

Stan zachowania bioróżnorodności

Ważną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej regionu spełniają lasy. W 2024 r. grunty leśne w województwie lubelskim zajmowały powierzchnię **598,4 tys. ha**. Lasy zajmowały obszar **589,5 tys. ha**, co stanowiło **23,5%** powierzchni województwa (14 miejsce w Polsce). W strukturze własnościowej przeważają lasy publiczne, które stanowiły 59% ogólnej powierzchni lasów, w tym w zarządzie Lasów Państwowych znajdowało się **94,8%** lasów publicznych. Lasy prywatne zajmowały **241,5 tys. ha** (41% lasów). W województwie lubelskim w 2024 r. na jednego mieszkańca przypadło **0,29 ha** lasów⁶³.

Fot. 5 Inwentaryzacja nor chomika europejskiego w Szczepreszyńskim Parku Krajobrazowym

Źródło: ZLPK, 2025 r.

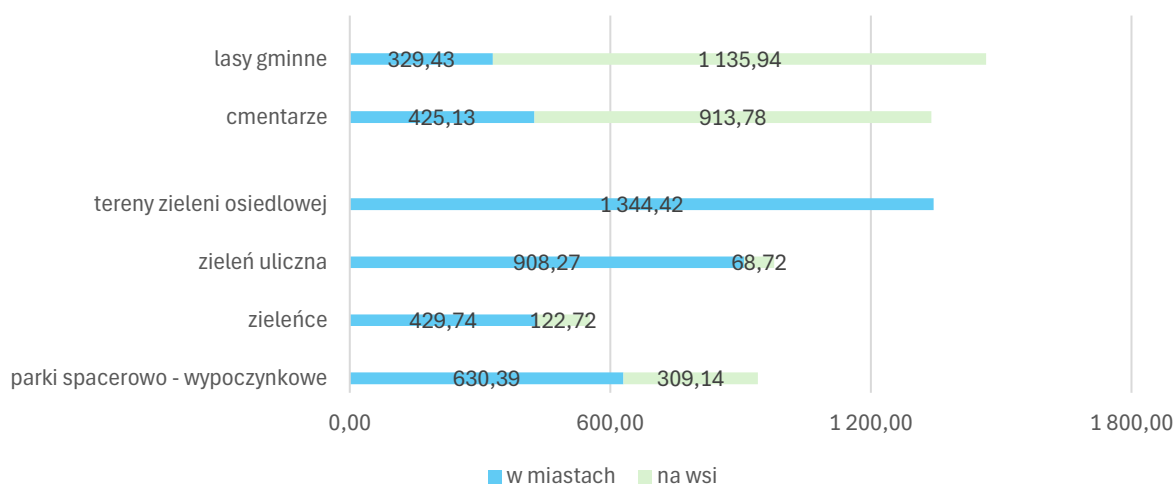
Istotne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności oraz jakości życia mieszkańców mają **tereny zieleni**⁶⁴. W 2024 r. łączna powierzchnia zajmowana przez: parki spacerowo - wypoczynkowe, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej, zieleń uliczną, cmentarze oraz lasy gminne wyniosła **6 617,68 ha** (wzrost o 3% w stosunku do 2018 r.) (Wykres 11).

⁶² Uchwała Nr CX/2020/2025 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie powołania Zespołu przyrodniczo-historycznego ds. utworzenia Parku Krajobrazowego „Pradoliny Wieprza” oraz Kraszczadzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

⁶³ Leśnictwo i łowiectwo w województwie lubelskim w 2024 r. Urząd Statystyczny w Lublinie (stan: 22.12.2025 r.)

⁶⁴ Tereny zieleni – tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym, BDL GUS za 2024 r.

Wykres 11 Tereny zieleni w miastach i na wsi w województwie lubelskim w 2024 r. [w ha]

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. BDL GUS, 2026 r.

■ Realizowane działania

W celu utrzymania różnorodności biologicznej w regionie istotne znaczenie ma:

- **zachowanie terenów leśnych** oraz biologicznie czynnych,
- **ograniczenie wycinania drzew** w terenach miejskich.

Ograniczenie przeznaczania gruntów na cele m.in. nieleśne realizowane jest poprzez uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia, udzielanej przez:

- ministra właściwego ds. ochrony środowiska w przypadku gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa,
- marszałka województwa – w przypadku pozostałych gruntów leśnych, wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

W 2025 r. wydano **8 decyzji** dotyczących **zmiany przekształcenia gruntów leśnych na nieleśne** oraz **1 opinię** dotyczącą zmiany przeznaczenia gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa na cele nieleśne dla nieruchomości zlokalizowanych na terenie województwa lubelskiego.

Samorząd Województwa Lubelskiego uczestniczy w procesie kształtowania zieleni w miastach poprzez **wydawanie zezwoleń** na usunięcie drzew lub krzewów dla miast na prawach powiatu. W 2025 r. wydano łącznie **527 decyzji**, w tym zezwolono na wycięcie **1 664** drzew i 283 m² krzewów, a odmówiono usunięcia **132 drzew**. W celu ograniczenia negatywnego wpływu na bioróżnorodność nakazano **nasadzenie 2 108 nowych drzew** i **205 m² krzewów**.

4.6.2. Ochrona powietrza

Stan jakości powietrza

Stan **jakości powietrza** uzależniony jest od ilości substancji zanieczyszczających, na które składają się: **pyły** oraz **gazy**.

Głównym **źródłem** zanieczyszczenia powietrza w regionie jest **emisja antropogeniczna** pochodząca z sektora komunalno-bytowego (benzo(a)piren, pyły zawieszane PM_{2,5} i PM₁₀, SO_x), z komunikacji (NO_x) oraz z działalności przemysłowej⁶⁵. Całe województwo zostało podzielone na dwie części: strefę aglomeracja lubelska i strefę lubelską.

W ostatnich latach obserwowana jest poprawa **jakości powietrza** w województwie lubelskim. Ocena stanu powietrza za 2024 rok wykazała, **brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego** pyłu zawieszanego **PM_{2,5}** oraz **PM₁₀**, a także **brak przekroczeń** poziomu docelowego stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. W sezonie letnim rejestrowany był wzrost stężeń ozonu. W obu strefach: strefa lubelska i aglomeracja lubelska został **przekroczony** poziom celu długoterminowego **ozonu O₃**.

Stwierdzono również, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu na stacjach pomiarowych w województwie⁶⁶. Natomiast roczna ocena jakości powietrza za 2024 rok wykazała przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Wystąpienie przekroczenia mogło być spowodowane ostrzejszymi temperaturami ujemnymi w okresie grzewczym niż w roku poprzednim.

Na koniec 2024 r. na terenie województwa lubelskiego działało **94** zakładów określanych jako szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza (o 3 mniej niż w 2018 r.). Większość zakładów posiadała urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych (60,3%). W urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych wyposażonych było tylko 6,4% zakładów. Niemniej jednak w stosunku do roku 2018 obserwowany jest **znaczący spadek** emisji **zanieczyszczeń** z zakładów szczególnie uciążliwych, zarówno pyłowych o 46,94%, jak i gazowych – o ponad 26,47% (bez CO₂).

Emisja **zanieczyszczeń pyłowych** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2024 r. wyniosła **763 t**⁶⁷, co stanowiło 5% zanieczyszczeń krajowych. Najwięcej zanieczyszczeń pochodziło ze spalania paliw (46,8%), a ich udział w porównaniu z rokiem wcześniejszym zmniejszył się o 7,1 p. proc. W ciągu roku wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych zmniejszyła się o 14,4%.

W 2024 r. emisja **zanieczyszczeń gazowych** (bez CO₂) z zakładów szczególnie uciążliwych wyniosła **14 999 t**. Największy udział w tych zanieczyszczeniach miał dwutlenek węgla (31,6%) i tlenki azotu (31,8%). W stosunku do 2023 roku - emisja zanieczyszczeń gazowych zmniejszyła się o 16,7%.

Stan powietrza (badany w 2024 r.)

- brak przekroczeń w zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}
- przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie lubelskiej
- przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu O₃

⁶⁵ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ, Warszawa.

⁶⁶ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ, Warszawa.

⁶⁷ BDL GUS, 2025 r.

Dzięki podjętym działaniom z zakresu ochrony powietrza w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano lub zneutralizowano **97,8%** wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i **92,7%** wytworzonych zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂). W porównaniu z 2023 r. wielkość zatrzymanych zanieczyszczeń pyłowych w zanieczyszczeniach wytworzonych nie uległa zmianie, zaś gazowych wzrosła o 1,3 p. proc.

Tabela 5 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tonach (t)

L.p.	Rodzaj zanieczyszczenia	2018	2023	2024	Zmiana procentowa 2018-2024 (%)
1.	Zanieczyszczenia pyłowe, w tym:	1 438	891	763	-46,94
	pyły ze spalania paliw	762	480	357,1	-53,14
2.	Zanieczyszczenia gazowe (bez CO₂), w tym:	20 399	16 435	14 999	-26,47
	dwutlenek siarki	5 907	6 029	2 999,8	-49,22
	tlenek węgla	5 507	3 405	4 769,7	-13,39
	tlenki azotu	6 066	4 776	4 739,7	-21,86
3.	Zanieczyszczenia gazowe: CO₂	5 067 665	4 854 496	5 068 487	+0,0162

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. BDL GUS, 2026 r.

■ Realizowane działania

Do poprawy stanu powietrza atmosferycznego w regionie przyczyniają się działania obejmujące m.in.:

- **wymianę** przestarzałych **instalacji** do spalania paliw stałych,
- **zmniejszenie zużycia energii** poprzez:
  - **poprawę** efektywności **energetycznej** budynków,
  - **wymianę** oświetlenia ulicznego,
  - rozwój **transportu niskoemisyjnego**.

Mając na uwadze konieczność poprawy jakości powietrza, w 2021 r. Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął **uchwałę antysmogową**⁶⁸, która zakłada m.in. stopniową **wymianę** przestarzałych instalacji do spalania paliw stałych o mocy mniejszej niż 1 MW. Instalacje bezklasowe i klasyfikowane do 1 i 2 klasy powinny zostać wymienione do końca 2023 roku. Natomiast od stycznia 2030 roku wszystkie kotły na paliwa stałe będą musiały spełniać wymagania w zakresie sezonowej sprawności i emisji zanieczyszczeń określone w rozporządzeniu komisji UE 2015/1189. W nowo budowanych budynkach mających dostęp do sieci ciepłowniczej lub gazowej obowiązuje zakaz użytkowania instalacji na paliwo stałe. Jednocześnie zapisy uchwały zakazują stosowania następujących paliw:

- miałów i mułów węglowych, flotokoncentratów oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem,
- węgla kamiennego, który nie spełnia któregośkolwiek z wymagań określonych prawem, oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem,
- biomasy, której wilgotność przekracza 20%.

⁶⁸ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIII/388/2021

W województwie lubelskim realizowany jest „Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu”⁶⁹ oraz „Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu”⁷⁰ i ich aktualizacje⁷¹. W ramach tych programów w 2025 r. zrealizowano następujące działania:

- **zmieniono sposób ogrzewania** (zlikwidowano nieefektywne źródła ciepła na paliwa stałe) łącznie w **3 468 budynkach** jednorodzinnych i wielorodzinnych, w tym w obrębie aglomeracji lubelskiej - w 83 budynkach, a w strefie lubelskiej – 3 385,
- przeprowadzono **termomodernizację 2 326 budynków** (wraz z likwidacją nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe lub bez wymiany źródeł ciepła), w tym w aglomeracji lubelskiej – 46, a w strefie lubelskiej – 2 280,
- przeprowadzono **termomodernizację 5 185 budynków** (bez wymiany źródeł ciepła), w tym w obrębie aglomeracji lubelskiej - w 99 budynkach, a w strefie lubelskiej – 5 086,
- wybudowano **1 704 budynki mieszkalne**, wykorzystujące **niskoemisyjne lub zeroemisyjne** źródła ciepła, w tym w aglomeracji lubelskiej - 31 budynków, a w strefie lubelskiej – 1 673.

Redukcję wielkości emisji poszczególnych substancji w powietrzu w ciągu roku oraz wysokość poniesionych kosztów przedstawia Tabela 6.

Tabela 6 Efekty redukcji emisji poszczególnych substancji w ramach realizacji Programu ochrony powietrza w województwie lubelskim w 2025 r.

Redukcja wielkości emisji substancji w powietrzu [kg/rok]		
substancja	aglomeracja lubelska	strefa lubelska
PM10	7874,6	455 889,7
PM2,5	7757,4	449 335,1
B(a)P	4,5	260,2
Wysokość poniesionych kosztów	41 555 325,17 zł	416 373 737,35 zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie sprawozdania ZWL z realizacji programu ochrony powietrza za rok 2025.

Samorząd Województwa Lubelskiego wspiera działania zmierzające do poprawy stanu powietrza, jego ochrony udzielając wsparcia w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. W tym zakresie istotne znaczenie mają inwestycje realizowane w ramach priorytetu 4 Efektywne wykorzystanie energii opisane w rozdziale Energetyka.

W ramach współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej od 2023 r. Województwo Lubelskie realizuje projekt **ADAPTO** - Regions adapting to climate change w ramach Programu Interreg Europa 2021-2027, którego celem jest poprawa skuteczności instrumentów polityki regionalnej i lokalnej wspierających adaptację do zmian klimatu ze szczególnym naciskiem na identyfikację i rozwój narzędzi wdrażania i monitorowania. Województwo Lubelskie, w trosce o poprawę stanu środowiska oraz metod gospodarowania jego zasobami,

⁶⁹ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XVIII/291/20 z dnia 27 lipca 2020 r.

⁷⁰ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XVIII/292/20 z dnia 27 lipca 2020 r.

⁷¹ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLIX/716/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. i Nr XLIX/717/2023 28 czerwca 2023 r.

podejście się usprawnienia Programu Ochrony Środowiska wpisując się w kontekst polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 roku.

4.6.3. Ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych

Stan jakości wód

Województwo lubelskie posiada **zasoby** eksploatacyjnych **wód podziemnych** na średnim poziomie (7,17% zasobów Polski), które na koniec 2024 r. wyniosły ponad **155,7 tys. m³/h⁷²**. Od lat obserwuje się stopniowy proces **odnawiania się zasobów wód podziemnych** w regionie na poziomie 1-2% rocznie, co powoduje ich stopniowe zwiększanie – od 2018 r. wzrost o 9,2 tys. m³/h.

Większość ustalonych zasobów eksploatacyjnych zwykłych **wód podziemnych** związana jest z utworami piętra kredowego – 74%, co wyróżnia województwo na tle kraju⁷³.

Regionalny **monitoring jakości** wód podziemnych przeprowadzony na terenie Lubelszczyzny w 2024 r. wykazał, że badane źródła w większości charakteryzowały się wysoką jakością wód podziemnych. W pięciu źródłach występowały wody dobrej jakości (klasa II), w jednym źródle jakość wód spełniała wymagania klasy III (wody zadowalającej jakości), a w jednym stwierdzono wody niezadowalającej jakości (klasa IV)⁷⁴.

Region posiada dość **rzadką sieć rzeczną**. Głównymi rzekami województwa są: Wisła, Bug, Wieprz, Krzna, Bystrzyca, Huczwa, Tyśmienica i Tanew. Duże zaplecze wody stanowi Polesie wraz z **68 jeziorami** Równiny Łęczyńsko – Włodawskiej.

Sieć wodną województwa, zgodnie z II aktualizacją PGW, stanowią 235 jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych (w tym 215 naturalnych, 18 silnie zmienionych i 2 sztuczne), 23 JCWP jeziorne oraz 1 JCWP zbiornikowa⁷⁵. **Ocena stanu jednolitego części wód powierzchniowych** przeprowadzana na podstawie stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego wskazuje na **zły stan wód powierzchniowych** w województwie lubelskim⁷⁶.

Stan wód w 2024 r.

- **155,7 tys. m³/h** – zasoby wód podziemnych
- **Jednolite Części Wód Podziemnych** – w większości dobry stan wód
- **Jednolite Części Wód Powierzchniowych** – zły stan wód

⁷²Regulska M., Paszkiewicz A., Pergoł S., Przybycin M., 2025 Bilans Zasobów Eksploatacyjnych Wód Podziemnych w Polsce, wg stanu na 31 grudnia 2024 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytutu Badawczy, Warszawa 2025 r.

⁷³Regulska M., Paszkiewicz A., Pergoł S., Przybycin M., 2025 Bilans Zasobów Eksploatacyjnych Wód Podziemnych w Polsce, wg stanu na 31 grudnia 2024 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytutu Badawczy, Warszawa 2025 r.

⁷⁴Ocena jakości wód podziemnych na podstawie monitoringu regionalnego na terenie województwa lubelskiego w 2024 r. GIOŚ DMŚ RWMS w Lublinie, 2024 r.

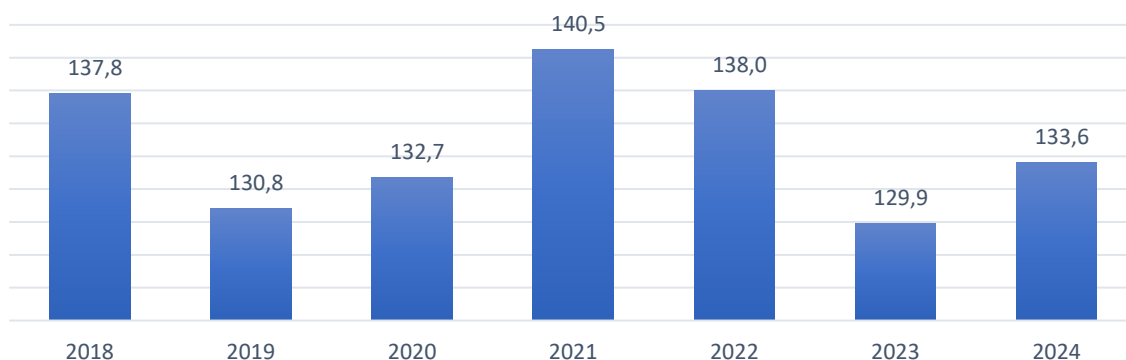
⁷⁵ karty.apgw.gov.pl

⁷⁶ karty.apgw.gov.pl

Wykorzystanie zasobów wodnych

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla potrzeb socjalno-bytowych są wody podziemne. Od 2019 r. **pobór wody** na Lubelszczyźnie na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zmniejszył się o ok. 2,5% i w 2024 roku wyniósł ok. **289,1 hm³**, co stanowi ok. 3,4% poboru krajowego⁷⁷. W 2024 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim zużyto **267,7 hm³ wody**, w tym najwięcej na potrzeby napełniania i uzupełniania stawów rybnych (37,99%) oraz przemysłu (33,07%).

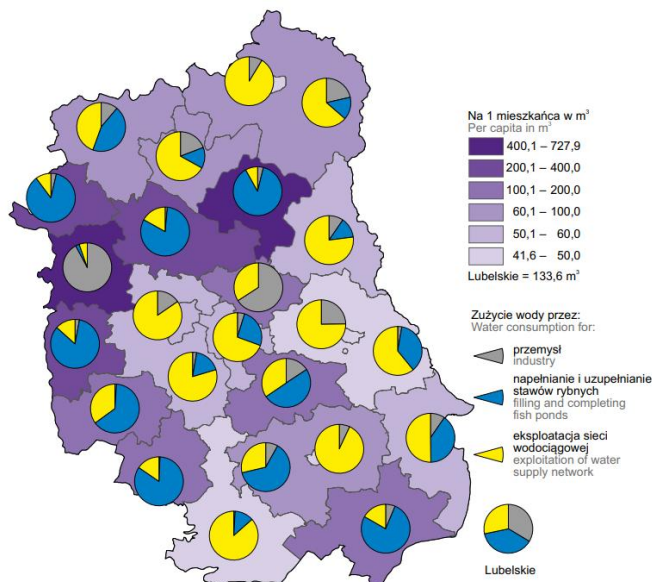
Wykres 12 Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca województwa lubelskiego [m³]

Źródło: Oprac. własne na podst. BDL GUS, 2026 r.

Średnie **zużycie wody na 1 mieszkańca** województwa lubelskiego w 2024 r. wyniosło **133,6 m³** i było znacznie mniejsze niż średnia dla kraju wynosząca 214,1 m³ (Wykres 12). Największą wartość wskaźnik osiągnął dla powiatów: **puławskiego** - 727,9 m³ (zwiększone zużycie na potrzeby przemysłu) i **parczewskiego** – 463,6 m³ (zwiększone zużycie na potrzeby napełniania stawów) (Mapa 18).

Mapa 18 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2024 r. wg powiatów

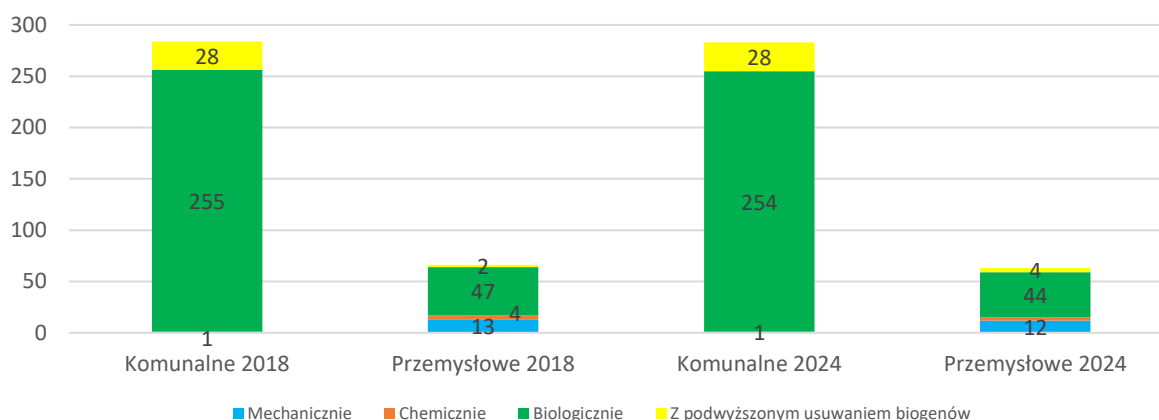

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2025 r.

⁷⁷ BDL GUS, 2025 r

Średnie użycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych ogółem w 2024 r. wyniosło **32,1 m³** (w miastach 33,3 m³, a na wsi 31 m³)⁷⁸.

Wykres 13 Oczyszczalnie ścieków w województwie lubelskim [w szt.]

Źródło: Oprac. własne na podst. BDL GUS, 2026

W regionie w 2024 r. funkcjonowało **346 oczyszczalni ścieków** przemysłowych i komunalnych o łącznej przepustowości **498,4 tys. m³/dobę**, przy czym **82%** stanowiły **oczyszczalnie ścieków komunalnych**. Ich liczba w ostatnich latach nie uległa zmianie. Natomiast w stosunku do 2018 r. nastąpił nieznaczny spadek - o 3 oczyszczalnie przemysłowe. Pod względem sposobu oczyszczania ścieków ponad **86,1%** stanowią **biologiczne oczyszczalnie ścieków** (Wykres 13).

Ilość ścieków komunalnych i przemysłowych, wymagających oczyszczenia stale **rośnie** i w 2024 r. wyniosła **75,99 hm³**, z czego oczyszczonych zostało **99,6%**. Większość z nich (58,4%) była oczyszczona metodą z podwyższonym usuwaniem biogenów (Tabela 7).

Tabela 7 Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi na terenie województwa lubelskiego [hm³]

L.p.	Ścieki wymagające oczyszczenia	2018	2024
1.	Oczyszczane, w tym:	72,6	75,7
	mechanicznie	13,8	12,6
	chemicznie	1,4	1,9
	biologicznie	17,0	17,0
	z podwyższonym usuwaniem biogenów	40,4	44,2
2.	Nieoczyszczane	0,6	0,3
Razem		73,2	76

Źródło: Oprac. własne na podst. BDL GUS, 2026 r.

Infrastruktura wodno – kanalizacyjna w 2024 r.

23 tys. km – długość sieci wodociągowej

7,9 tys. km – długość sieci kanalizacyjnej

15,4% wzrost długości sieci kanalizacyjnej od 2018 r.

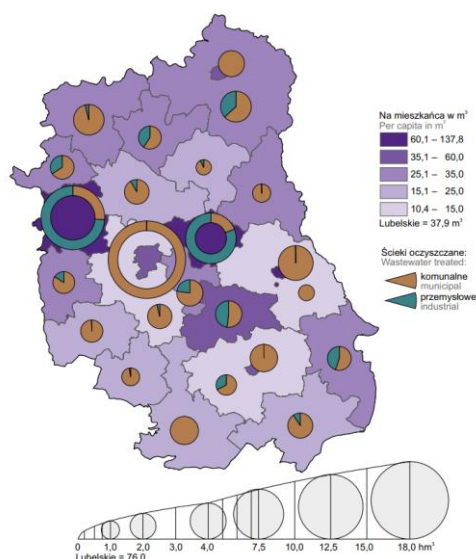
346 oczyszczalni ścieków

⁷⁸ Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2025 r

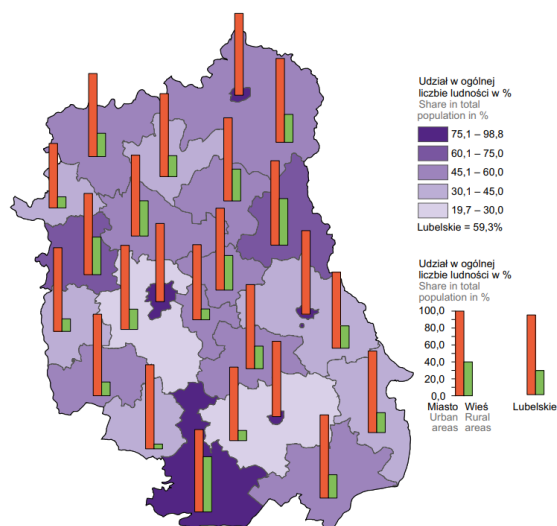
Ogółem w 2024 r. na 1 mieszkańca przypadło **37,6 m³** ścieków komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzanych do zarejestrowanych instalacji.

Najwięcej ścieków komunalnych i przemysłowych przypadających na 1 mieszkańca wytworzono w powiatach: **puławskim i łęczyńskim**, przy czym większość stanowiły ścieki przemysłowe (Mapa 19).

Mapa 19 Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w 2024 r.

Mapa 20 Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w woj. lubelskim w 2024 r.

Źródło: Rocznik statystyczny województwa lubelskiego 2025, GUS, Lublin.

W celu poprawy stanu wód stale rozbudowywana jest **infrastruktura wodno-kanalizacyjna**. Długość **sieci wodociągowej** w województwie wynosi ok. **23,0 tys. km**, natomiast długość **sieci kanalizacyjnej**, wynosi ok. **7,9 tys. km** (wzrost o prawie 15,4% od 2018 r.). Wyraźnie zaznacza się dysproporcja pomiędzy obszarami miejskimi, w których **90,6% mieszkańców** korzysta z kanalizacji sanitarnej, a obszarami wiejskimi, gdzie odsetek korzystających z kanalizacji wynosi **24,7%**. Najmniejszy odsetek ludności korzysta z oczyszczalni ścieków w powiatach: **lubelskim i zamojskim** (Mapa 20). Dysproporcje te wynikają przede wszystkim z dużego rozproszenia zabudowy na terenach wiejskich, co utrudnia realizację sieci kanalizacyjnych.

■ Realizowane działania

W celu **poprawy i zachowania dobrego stanu wód** podejmowane są działania zmierzające do:

- racjonalizacji **poboru wód podziemnych**,
- ograniczenia emisji zanieczyszczeń wód poprzez **rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej**.

Samorząd Województwa Lubelskiego wspiera działania zmierzające do poprawy stanu wód, zwiększenia zasobów wodnych oraz zapewnienia dobrej jakości wody do spożycia mieszkańcom regionu, m.in. udzielając dofinansowania w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 dla inwestycji z zakresu **gospodarki wodno-ściekowej** w ramach priorytetu Ochrona zasobów środowiska i klimatu, Działanie:

Zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa. Zgodnie ze stanem na 31.12.2025 r. w ramach Działania 3.4 i 3.5 zakontraktowanych było **17 umów** o dofinansowanie o wartości ogółem **101 mln zł**, w tym wkład UE **68 mln zł**⁷⁹.

4.6.4. Gospodarowanie odpadami

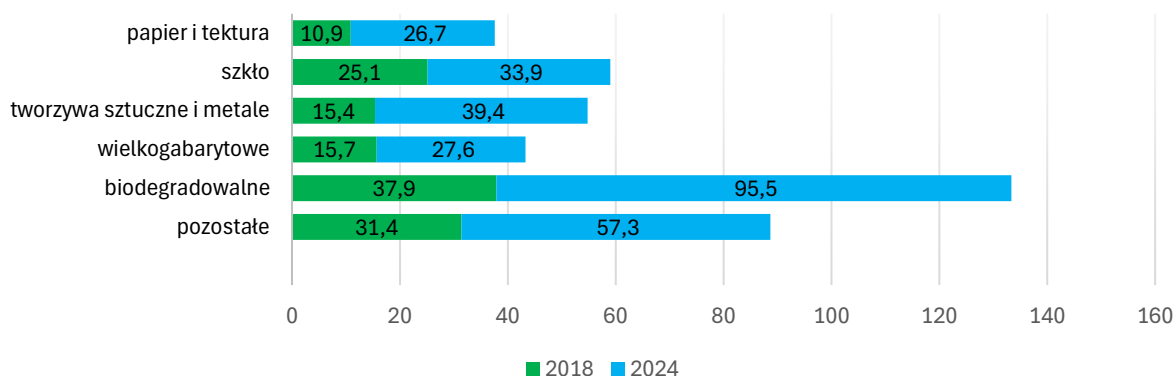
System gospodarki odpadami

Istotny wpływ na stan poszczególnych komponentów środowiska ma właściwie prowadzona **gospodarka odpadami**. Od wielu lat w regionie obserwowany jest stopniowy **wzrost ilości** wytwarzanych **odpadów komunalnych**. W 2024 r. zebrano ich ponad **556 tys. Mg**, tj. o 18,4% więcej niż w roku 2018⁸⁰. Proporcjonalnie do ilości zbieranych odpadów **rośnie masa odpadów komunalnych** przypadająca na 1 mieszkańca województwa, która w 2024 r. wyniosła **278 kg** (wzrost o 25% od 2018 r.)⁸¹. Średnia dla kraju to **377 kg**.

Województwo lubelskie jest **liderem** pod względem udziału **zbieranych selektywnie** odpadów komunalnych w stosunku do ilości wszystkich zebranych odpadów. W 2024 r. wskaźnik ten wyniósł **50,3%** (średni udział w kraju 42%). Istotną rolę w selektywnej zbiórce odpadów spełniają Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało **200 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych** (PSZOK), które prowadzone były samodzielnie przez gminę, a wspólnie z innymi gminami – 23 punkty.

Wykres 14 Odpady komunalne w woj. lubelskim w latach 2018 i 2024 [w tys. Mg]

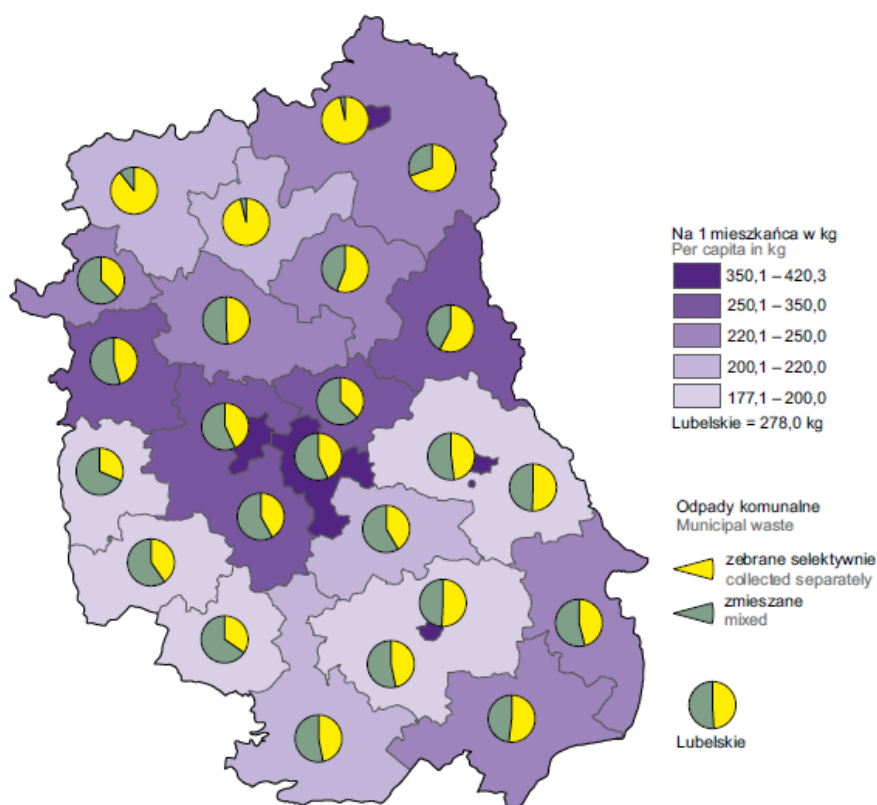
Źródło: Oprac. własne na podst. BDL GUS, 2026 r.

⁷⁹<https://funduszeue.lubelskie.pl/media/zpr/lista-projektow-realizowanych-z-funduszy-europejskich-w-województwie-lubelskim/lista-projektow-realizowanych-w-ramach-funduszy-europejskich-dla-lubelskiego-2021-2027/>

⁸⁰ BDL GUS, 2025 r.

⁸¹ BDL GUS, 2025 r.

Mapa 21 Odpady komunalne wytworzone w woj. lubelskim w 2024 r.

Źródło: Rocznik statystyczny województwa lubelskiego 2024, GUS Lublin

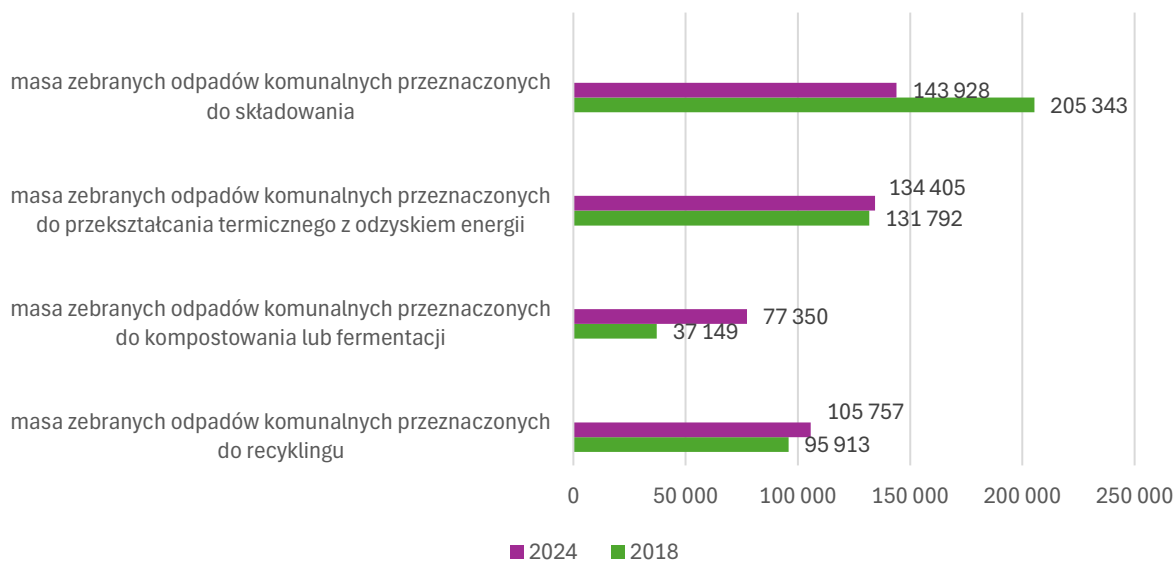
Analiza danych statystycznych GUS za 2024 r. wskazuje, że selektywne zbieranie odpadów przyczyniło się do znaczącego zwiększania ilości odpadów poddanych kompostowaniu (wzrost o 108% w odniesieniu do 2018 r.). W województwie lubelskim do składowania przeznaczono **143,9 tys. Mg** odpadów głównie po ich wcześniejszym przetworzeniu w instalacjach komunalnych, co stanowiło 25,9% wszystkich zebranych odpadów komunalnych. Natomiast do przekształcania termicznego z odzyskiem energii przekazano **134,4 tys. Mg** odpadów nie nadających się do recyklingu i dalszego przetworzenia (co stanowi 24% zebranych odpadów komunalnych). W stosunku do roku 2018 ilość odpadów przeznaczonych do składowania zmniejszyła się o około 30%⁸².

W 2024 roku w województwie lubelskim wytworzono również **5,9 mln Mg odpadów innych niż komunalne**. W odniesieniu do tego rodzaju odpadów obserwowana jest znaczna **tendencja malejąca** (spadek o ok. 21% w odniesieniu do 2018 r.). Większość wytworzonych w regionie odpadów pochodziła z fizycznej i chemicznej przeróbki kopalin. Na koniec 2024 r. unieszkodliwiono **2,4 mln Mg** odpadów innych niż komunalne, które stanowiły 41% wytworzonych odpadów⁸³.

⁸² BDL GUS, 2025 r.

⁸³ BDL GUS, 2026 r.

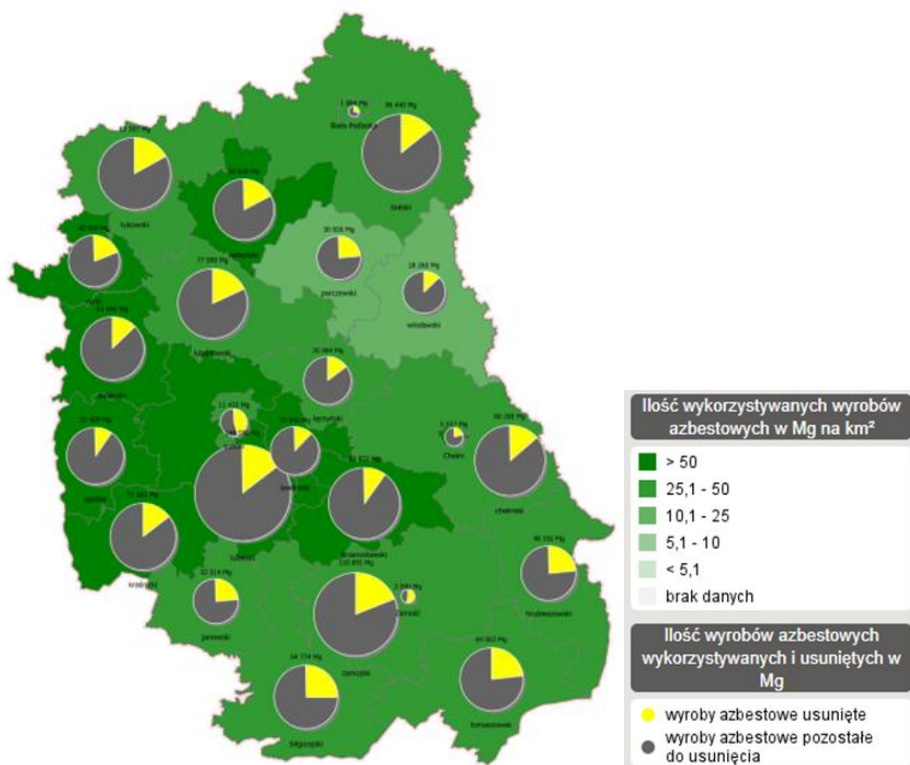
Wykres 15 Masa zebranych odpadów komunalnych z podziałem na sposoby zagospodarowania [Mg] w latach 2018 i 2024

Źródło: Oprac. własne na podst. BDL GUS, 2026

Odrębną grupę stanowią **odpady niebezpieczne**, w tym odpady zawierające **azbest**, których zinwentaryzowana ilość na terenie województwa lubelskiego wynosi **1,332 mln Mg**. Wg bazy danych (GeoAzbest) na koniec 2025 r. unieszkodliwiono ponad **226 tys. ton** wyrobów zawierających azbest. Ocenia się, że do unieszkodliwienia pozostało 1,1 mln Mg odpadów azbestowych, w tym najwięcej w powiatach: **lubelskim i zamojskim** (Mapa 22) .

Mapa 22 Poziom unieszkodliwiania odpadów azbestowych [Mg] wg powiatów

Źródło: Oprac. własne na podst. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/baza-azbestowa> (stan na 13.03.2026 r.)

■ Realizowane działania

Działania prowadzone w ramach **gospodarki odpadami** zmierzają do ograniczenia ich negatywnego wpływu na środowisko oraz zdrowie ludzi i obejmują m.in.:

- **organizację systemu** gospodarowania odpadami komunalnymi,
- właściwe **zagospodarowanie odpadów**, w tym niebezpiecznych,
- działania **edukacyjne**, również w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.

System gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie lubelskim opiera się na funkcjonujących instalacjach komunalnych (IK), obejmujących:

- **14 instalacji** mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych,
- **15 instalacji** składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych⁸⁴.

Ponadto na terenie województwa funkcjonuje **składowisko odpadów przemysłowych** (Grupa Azoty) oraz **obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych** (Lubelski Węgiel Bogdanka). Natomiast odpady zawierające azbest składowane są na 3 **składowiskach odpadów** zlokalizowanych w miejscowościach: Srebrzyszcze (gm. Chełm), Lasy (gm. Kraśnik) oraz Włodawa (gm. Włodawa). Na terenie cementowni w Chełmie funkcjonuje jedyna w województwie instalacja termicznie przetwarzająca odpady pochodzące z przetwarzania odpadów komunalnych.

W ramach systemu gospodarowania odpadami prowadzona jest również baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami **BDO**, zawierająca rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. W 2025 r. zweryfikowano i zatwierdzono **2 954 wniosków** dotyczących **wpisu do BDO (rejestracja, aktualizacja, wykreślenie)**. Wpływy do budżetu WL z tytułu opłaty rejestrowej i rocznej wyniosły ok. 140 tys. zł. Z kolei z tytułu opłat recyklingowych produktowych oraz opłaty za produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (SUP) wyniosły ok. 534 tys. zł.

W 2025 r. Zarząd Województwa Lubelskiego zakończył prace związane z aktualizacją Wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 24 stycznia 2025 r. uchwałą Nr X/142/2025 przyjął „**Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2028**”. Dokument służy do osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska. Zawiera analizę stanu gospodarki odpadami, w tym informacje na temat sposobów zapobiegania, ilościach i rodzajach powstających odpadów, systemach ich zbierania oraz sposobach przetwarzania. Ważnym elementem dokumentu jest Plan inwestycyjny określający potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych. Umieszczenie w nim planowanych inwestycji wraz z kosztami i źródłami finansowania oraz harmonogramem ich realizacji, jest warunkiem dopuszczalności finansowania ze środków Unii Europejskiej lub funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zarząd Województwa Lubelskiego **wspiera** działania z zakresu gospodarowania odpadami poprzez udzielanie dofinansowania ze środków UE w ramach programu Fundusze

---

⁸⁴ Dane DŚiZn UMWL, 2025 r. https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=1101&action=detail_s&document_id=1424683

Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 Priorytet: Ochrona zasobów środowiska i klimatu poprzez Działania: Gospodarka odpadami w sektorze publicznym oraz Gospodarka odpadami w sektorze publicznym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych⁸⁵.

Znaczącą rolę we wdrażaniu rozwiązań proekologicznych, wpływających na poprawę stanu komponentów środowiska, ma **podnoszenie świadomości ekologicznej** mieszkańców regionu. W 2025 r. Samorząd WL przeznaczył ponad około 0,7 mln zł (środki własne) na **działania promocyjno-edukacyjne** w powyższym zakresie.

4.6.5. Ochrona i wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi

Stan powierzchni ziemi

Wykorzystanie powierzchni ziemi definiowane jest udziałem terenów o zróżnicowanym charakterze użytkowania. Województwo lubelskie cechuje niski udział **terenów zabudowanych i zurbanizowanych** w powierzchni ogółem (na koniec 2024 r. było to **4,2%**) przy wysokim udziale użytków rolnych - 70,1% oraz terenów leśnych i zadrzewionych - 23,7% powierzchni województwa. Na niskim poziomie utrzymuje się także odsetek gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania, które zajmują ok. 2 985 ha, co stanowi ok 0,119% powierzchni województwa. W 2024 r. **zrekultywowano i zagospodarowano 81 ha gruntów**.

Wykorzystanie surowców naturalnych

Na Lubelszczyźnie występują liczne **złoża surowców**. Według danych bazy MIDAS na terenie województwa lubelskiego w 2025 r. udokumentowanych było **1 320 złóż**, wśród których **240** to **złoża zagospodarowane**. Ponad **78%** wszystkich udokumentowanych złóż stanowią **złoża piasków i żwirów**. Od 2018 r. udokumentowano **1 złożo węgla kamiennego**, tj. **Sawin I**, **2 złoża gazu ziemnego**, **złożo fosforytów**, **5 złóż bursztynów** oraz **4 złoża glaukonitów**. Nie wszystkie kopaliny mają znaczenie gospodarcze i są eksploatowane.

Około 1 214 km² zajmują ogółem udokumentowane złoża **węgla kamiennego** położone w **Lubelskim Zagłębiu Węglowym**. Obecnie eksploatowane są trzy złoża: **Bogdanka**, **Lubelskie Zagłębie Węglowe - obszar K-3** i **Ostrów** (od 2021 r.)⁸⁶. Trwa przygotowanie do eksploatacji złoża Lubelskie Zagłębie Węglowe – obszar K - 6 i K - 7. W 2025 r. wydobycie węgla kamiennego w kopalni Bogdanka wyniosło niemal **7,6 mln ton**, o 327 tys. ton mniej niż w 2024 r.⁸⁷

Duże znaczenie w bilansie wydobycia kopalin mają **złoża wapieni i margli** stosowanych w przemyśle cementowym – występuje **11 złóż**, w tym jedno eksploatowane złożo Chełm (7,19% krajowego wydobycia). Lubelszczyzna należy również do jednego z **najbardziej zasobnych w torf**. Na terenie województwa zlokalizowane są **34 złoża**, z których w 2024 roku wydobyto do celów rolniczych i borowin 0,371 mln m³ surowca, co stanowiło 30,5% wydobycia krajowego.

⁸⁵ <https://funduszeue.lubelskie.pl/>

⁸⁶ Bilans złóż kopalni w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r., 2025, PIG, PIB, Warszawa.

⁸⁷ Sprawozdanie zarządu z działalności Grupy Kapitałowej LW Bogdanka za 2025 r.

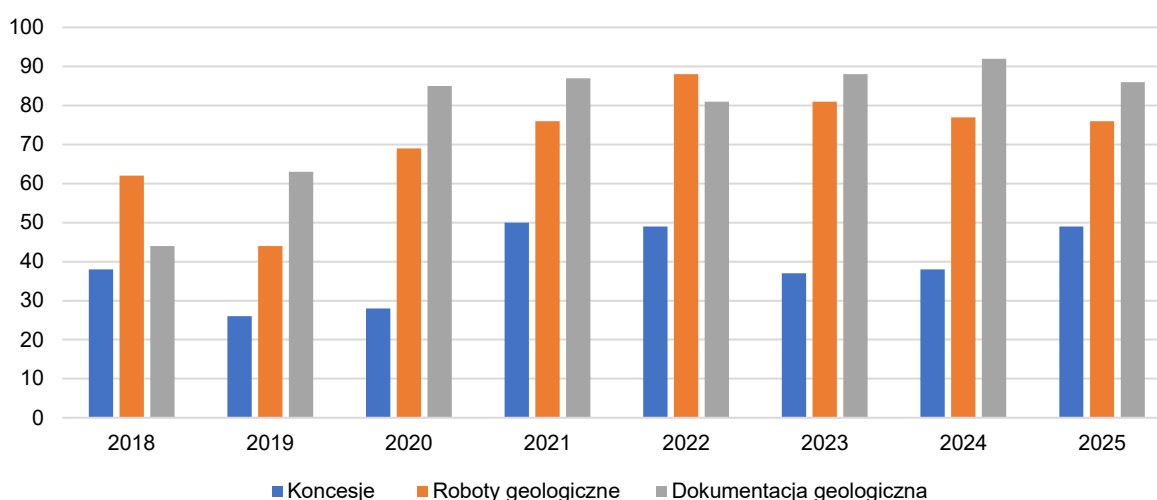
Na terenie powiatu lubartowskiego udokumentowane są jedyne w Polsce złoża osadów **glaukonitonośnych – 9 złóż** oraz **fosforytów - 1 złożo**. Na obszarze tym zlokalizowanych jest także **11 złóż bursztynu**, z których jedno jest eksploatowane.

Wody mineralne lecznicze chlorkowe eksploatowane były z ujęcia **Nałęczów**, z którego w 2025 roku pozyskano 2 373,7 m³.

■ Realizowane działania

Rozwój budownictwa, a w konsekwencji wzrost zapotrzebowania na surowce mineralne wymaga podejmowania działań w kierunku **racjonalnego wykorzystania** zasobów naturalnych regionu. Wyrazem zainteresowania przedsiębiorców działalnością wydobywczą są składane wnioski dotyczące uzyskania koncesji lub prowadzenie prac geologicznych. W 2025 r. Marszałek WL wydał **49** decyzji dotyczących **koncesji na wydobywanie kopalin**, a także zatwierdził **86 dokumentacji geologicznych** oraz **76 projektów robót geologicznych** (Wykres 16).

Wykres 16 Koncesje i decyzje z zakresu geologii wydane w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych DŚiZN, 2026 r.

Istotnym wsparciem w realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska są programy priorytetowe NFOŚiGW, wdrażane na poziomie regionalnym przez WFOŚiGW. W 2025 r. WFOŚiGW w Lublinie zawarł łącznie **10 652** umów o dofinansowanie na kwotę **794,9 mln zł⁸⁸**.

⁸⁸ Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Lublinie za 2025 r.

Największy udział w rozdysponowanych środkach miały działania realizowane w ramach Programu priorytetowego „**Czyste powietrze**”. Do końca 2025 r. **201 gmin** z województwa lubelskiego zawarło porozumienia z WFOŚiGW w Lublinie o współpracy przy wdrażaniu Programu. W efekcie podejmowanych działań w 2025 r. zawarto łącznie **10 354 umowy** na kwotę **772,1 mln**. Szacuje się, że w 2025 r. realizacja Programu spowodowała **ograniczenie** w regionie **zużycia energii końcowej** na poziomie **189,9 GWh/r**. Umożliwiło to ograniczenie emisji m.in. CO₂, pyłów PM10 i benzo(a)pirenu. Dzięki aktywności mieszkańców województwa, w ramach programu Czyste Powietrze wymieniono prawie **6,5 tys. nieefektywnych źródeł ciepła**.

Tabela 8 Efekty ekologiczne programu Czyste Powietrze w województwie lubelskim w 2025 r.

Ograniczenie emisji	Jednostka	Efekty
pył PM10	Mg/rok	474,62
benzo(a)piren	Mg/rok	107,82
CO ₂	Mg/rok	118 431,97

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie sprawozdania z działalności WFOŚiGW w Lublinie za 2025 r.

Program priorytetowy „**Ciepłe mieszkanie**” stanowi uzupełnienie Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Jego celem jest **poprawa jakości powietrza** oraz zmniejszenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych. W 2025 r. wypłacono środki w łącznej kwocie blisko **1,2 mln zł**. W efekcie prowadzonych działań **zmniejszono emisję CO₂** o ponad 341 Mg/rok.

Innym ważniejszym programem wdrażanym w 2025 r. przez WFOŚiGW na terenie województwa lubelskiego był Program priorytetowy pn. „**Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest - Część 2**” Przedsięwzięcia w zakresie zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest realizowane w gospodarstwach rolnych”. Zawarto **127 umów** na kwotę prawie **8,3 mln zł**.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. w obszarze **ochrony przyrody i środowiska** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

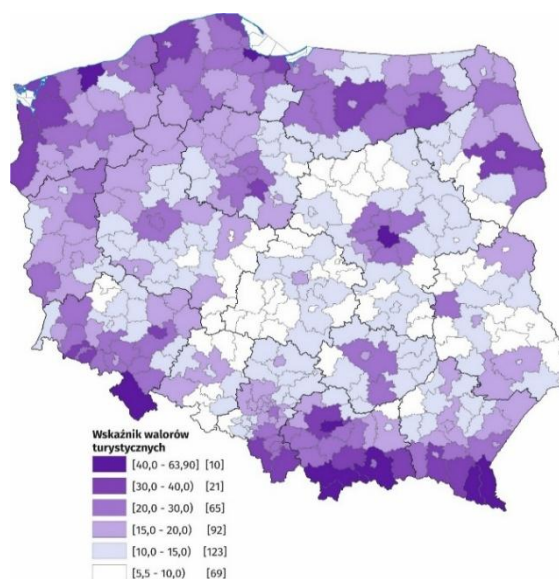
4.7. Obszar: Sport i Turystyka

4.7.1. Turystyka

Województwo lubelskie to region z ponad **550-letnią historią**, charakteryzujący się **pięknymi krajobrazami, bogactwem przyrodniczym, tradycją oraz wielokulturową tożsamością**. Liczne tereny chronione przyrodniczo, w tym: dwa parki narodowe, siedemnaście parków krajobrazowych, dzika naturalna przyroda, pyszne regionalne potrawy oraz bogata oferta kulturalna i festiwalowa, to magnesy przyciągające turystów. Jednym z najszybciej rozwijających się sektorów turystyki w regionie jest turystyka aktywna (głównie rowerowa). W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu podejmowane są liczne działania mające na celu dostosowanie oferty turystycznej zarówno do oczekiwań podróżnych poszukujących z jednej strony kontaktu z naturą, ciszy i spokoju, a z drugiej niezwykłych wrażeń artystycznych i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego. Pod względem **atrakcyjności turystycznej** na tle kraju najwyższą wartości wskaźnika w województwie lubelskim uzyskał **powiat puławski**, a następnie miasto **Lublin** oraz **powiaty: białski, biłgorajski i zamojski** (Mapa 23).

Wybrane obiekty, obszary i elementy dziedzictwa niematerialnego z terenu województwa mają znaczenie także w skali ponadregionalnej. Od 1992 r. na **Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO** znajduje się **Stare Miasto w Zamościu**. Natomiast na **Krajowej Liście Dziedzictwa Niematerialnego**, prowadzonej przez MKiDN znajduje się 7 wpisów: **Perebor** – nadbużańskie tradycje tkackie, **Zwyczaj dunajowania w Łukowej** i okolicach, **Brodacze ze Sławatycz** – oryginalny zwyczaj pożegnania starego roku, umiejętność wykonywania pajaków ze słomy, papieru i bibuły, chodzenie po szczudrakach w Karczmiskach, tradycja wykonywania pisanek batikowych, umiejętność wykonywania pisanek technika drapanąkrasek z Krasnegostawu i okolic.

Mapa 23 Wskaźnik atrakcyjności turystycznej uwzględniający otoczenie i poprawkę transgraniczną

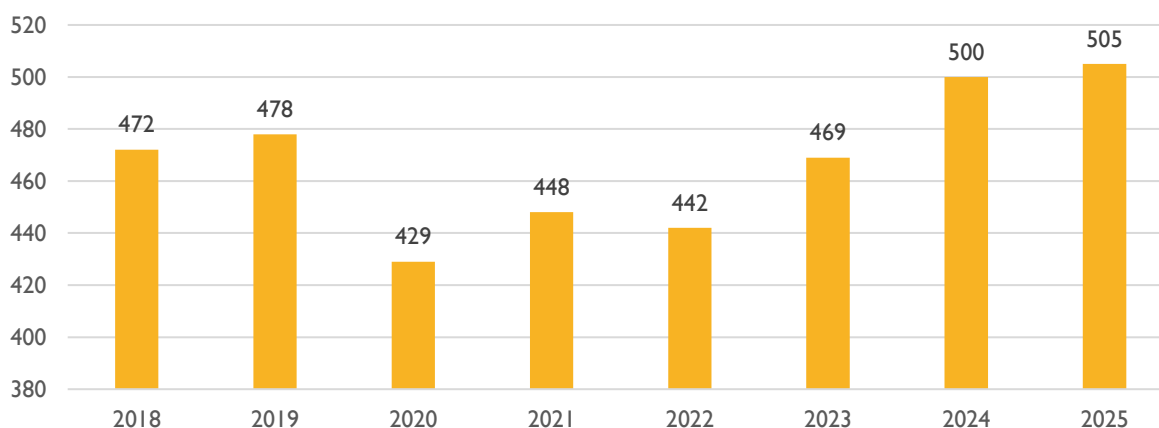

Źródło: Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu, GUS, 2025 r.

Stan i wykorzystanie infrastruktury turystycznej

W 2025 r. w województwie lubelskim, funkcjonowało **505 turystycznych obiektów noclegowych** (co stanowi ok. 4,5% obiektów w Polsce), oferujących łącznie ponad 27,5 tys. miejsc noclegowych, (z czego 71% to miejsca całoroczne). W stosunku do roku ubiegłego liczba miejsc noclegowych wzrosła o 6,6% (Wykres 17).

Wykres 17 Liczba turystycznych obiektów noclegowych w woj. lub. w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. BDL, Lublin 2026 r.

Wśród wszystkich rodzajów obiektów noclegowych największą grupę stanowiły **hotele (130)**, oferujące łącznie ponad **10,6 tys.** miejsc noclegowych oraz **kwatery prywatne i agroturystyczne (136)** z ponad 2,7 tys. miejscami⁸⁹.

W 2025 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało **1,3 mln turystów**, którym udzielono **2,6 mln noclegów** (wzrost o 8,3% w stosunku do roku poprzedniego). W tym samym okresie ilość **turystów zagranicznych**, korzystających z bazy noclegowej w regionie **wzrosła o 14,8%**. W ostatnim czasie długość pobytu znacząco się skróciła. Turyści przyjeżdżają najczęściej na 3-5 dni i dokonują rezerwacji na ostatnią chwilę.

W 2025 roku stopień wykorzystania miejsc noclegowych **utrzymał się** na zbliżonym poziomie do lat ubiegłych, tj. **34%** (Wykres 18). W ciągu roku stopień wykorzystania miejsc był zróżnicowany - najwyższy w miesiącach: sierpień (44,2%) i lipiec (41,1%), najniższy w styczniu (21,7%).

Baza noclegowa w 2025 r.

505 turystycznych obiektów noclegowych

27,5 tys. miejsc noclegowych

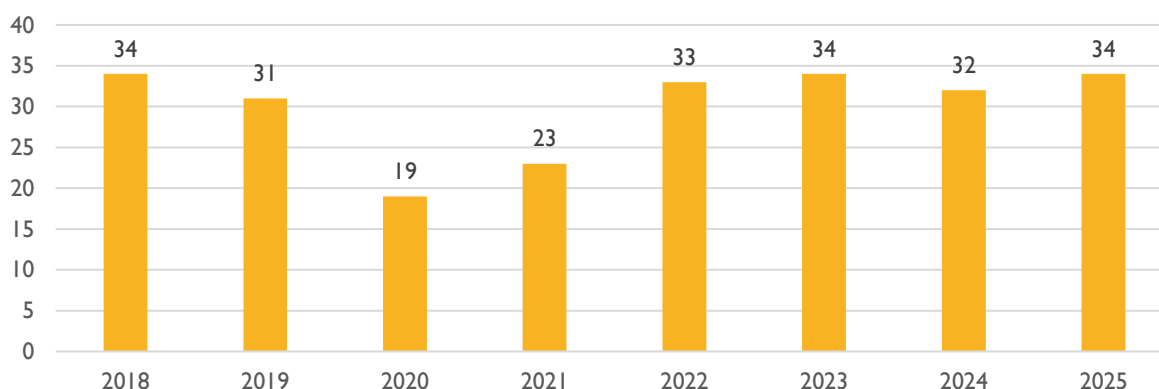
2,6 mln noclegów udzielonych turystom

o 14,8% wzrost ilości noclegów udzielonych turystom zagranicznym

34% wykorzystania miejsc noclegowych

⁸⁹ Stan lipiec 2025 r.

Wykres 18 Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w woj. lubelskim (w %)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. BDL, 2026 r.

Dostęp do atrakcji turystycznych zapewnia **infrastruktura turystyczna**, na którą składają się m.in.: szlaki turystyczne piesze, rowerowe i konne, wyciągi narciarskie, infrastruktura kajakowa.

Poznanie walorów turystycznych Lubelszczyzny umożliwi **86 pieszych szlaków turystycznych** oznakowanych przez PTTK o łącznej długości **4 007 km**. Wśród szlaków turystycznych wyróżnić należy:

- **Szlak Geoturystyczny Roztocza Środkowego** umożliwiający poznanie wyjątkowego charakteru Roztocza przez pryzmat obiektów geologicznych,
- **Lubelską Drogę św. Jakuba**,
- **Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej**,
- **Szlak Renesansu Lubelskiego** wyznaczony na terenie całego województwa w celu promocji unikalnego dziedzictwa architektury regionu lubelskiego.

Jednym z najszybciej rozwijających się sektorów turystyki w regionie jest **turystyka rowerowa**. Niesłabnącą popularnością wśród turystów polskich i zagranicznych cieszy się szlak **Green Velo**, przebiegający przez całe województwo z południa w kierunku północnym. Ponadto na terenie województwa wyznaczono **5 rowerowych szlaków regionalnych** o łącznej długości **724,1 km**, tj.: Nadbużański Szlak Rowerowy Janów Podlaski - Hrubieszów, Centralny Szlak Rowerowy Roztocza Kraśnik - Lwów, Szlak Kazimierz Dolny - Kraśnik, Szlak Lublin - Kazimierz Dolny, Szlak Lublin - Wola Uhruska. Miłośnicy jazdy na rowerze mogą korzystać także z wielu innych malowniczych tras rowerowych m.in.: Szlaku Ziemi Łukowskiej, Szlaku Kazimierz Dolny - Kraśnik, Szlaku Tyśmienicy, Szlaku Dolina Chodelki, Leśnej trasy rowerowej Janów-Kruszek-Szklarnia, Eko szlaku Urszulin – Perehod.

Infrastruktura turystyczna w 2025 r.

86 pieszych szlaków turystycznych

5 regionalnych szlaków rowerowych

7 szlaków konnych

9 stoków narciarskich

Mapa 24 Przebieg szlaku rowerowego GreenVelo

Źródło: <https://greenvelo.pl/70>

Mapa 25 Regionalne szlaki i drogi rowerowe w województwie lubelskim

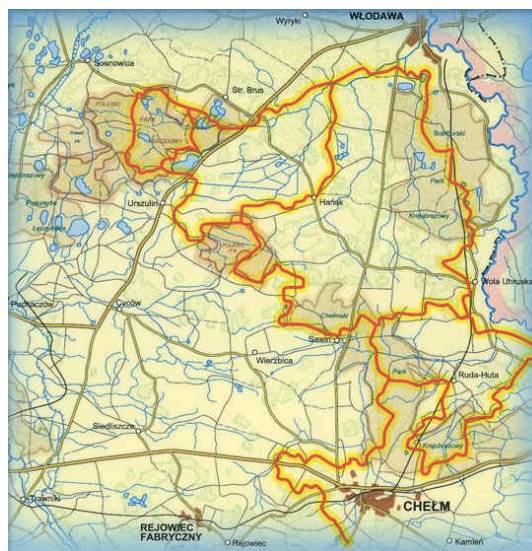

Źródło: Departament Geodezji i Kartografii UMWL, 2023 r.

Miłośnicy przyrody najciekawsze zakątki Lubelszczyzny mogą zwiedzać także **konno**, w regionie dostępne są szlaki o łącznej długości **824 km** m.in.:

- **Poleski Szlak Konny**, pierwszy profesjonalny szlak konny Lubelszczyzny, jednocześnie najdłuższy w Polsce (280 km oznakowanych tras),
- **Roztoczański Szlak Konny**,
- **Ułański Szlak Konny**,
- **Szlaki Konne Krainy Lessowych Wąwozów**,
- **Szlak Konny Radzyńskiej Krainy Serdeczności**,
- **Szlak konny Sępa**,
- **Szlak konny Cwał**.

Mapa 26 Poleski Szlak Konny

Źródło: <http://polesie24.pl/pl/poleski-szlak-konny/>

W 2025 r. funkcjonowało **9 stoków narciarskich**, jednak ze względu na warunki pogodowe nie wszystkie uruchomiono w sezonie zimowym. Najdłuższą trasę 650 m posiada stok Bobliwo, natomiast jedyny wyciąg krzeselkowy funkcjonuje na stoku w Chrzanowie. Ponadto dla miłośników narciarstwa w obrębie Siwej Doliny w Tomaszowie Lubelskim wyznaczono trasy narciarstwa biegowego, zróżnicowane pod względem stopnia trudności

oraz długości (1 - 5 km). W sezonie zimowym miłośnicy łyżwiarstwa mogli korzystać z lodowisk miejskich m.in. w Lublinie, Zamościu, Chełmie, Białej Podlaskiej czy Tomaszowie Lubelskim.

W okresie letnim dużą popularnością cieszy się **turystyka kajakowa**, uprawiana na wybranych rzekach województwa lubelskiego. Najczęściej spływy kajakowe organizowane są na rzekach: **Wieprz, Tanew, Bystrzyca, Uherka, Włodawka**, a także **Wisła**. W związku z wybuchem wojny na Ukrainie oraz niestabilną sytuacją na granicy z Białorusią, turystyka kajakowa na rzece Bug funkcjonowała w niewielkim zakresie.

■ Realizowane działania

Województwo lubelskie aktywnie uczestniczy w rozwoju sportu i turystyki w Polsce. Finansowanie części zadań z zakresu sportu i turystyki odbywa się na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie⁹⁰. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwalił **program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2025**, w którym określone zostały zadania do realizacji w zakresie m.in. wspierania turystyki i krajoznawstwa.

Marszałek Województwa Lubelskiego realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej z obszaru turystyki⁹¹. Prowadzi **rejestr organizatorów turystyki i przedsiębiorców** ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, **rejestr uprawnień przewodników górskich**, dokonuje również **zaszeregowania obiektów hotelarskich** do określonego rodzaju i kategorii oraz prowadzi ich ewidencję, a także przeprowadza kontrole przedsiębiorców turystycznych.

Obsługę ruchu turystycznego w regionie zapewniają funkcjonujące przedsiębiorstwa turystyczne. W roku 2025 dokonano **50 wpisów/zmian wpisów do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców** ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, wykreślonych z rejestru zostało **10** podmiotów, a w przypadku kolejnych **55** wszczęto postępowanie w sprawie ich wykreślenia. Na koniec roku łączna ilość przedsiębiorców turystycznych wpisanych do rejestru wynosiła **181 podmiotów**.

W 2025 roku wydano **1 decyzję** w sprawie **zaszeregowania** obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i kategorii, **1 decyzję** o potwierdzeniu zaszeregowania oraz **9 decyzji** o uchyleniu zaszeregowania i wykreśleniu obiektu z ewidencji obiektów hotelarskich. Skontrolowano **48 obiektów hotelarskich**.

W ramach wspierania rozwoju turystyki rowerowej w regionie w 2025 r. nadal realizowane były projekty o zasięgu transgranicznym i regionalnym, m.in.:

- projekt **RoweLove Roztocze – razem pomimo granic** - transgraniczny produkt turystyczny, którego osią jest Centralny Szlak Rowerowy Roztocza,
- promocja **Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo** jako ponadregionalnego produktu turystycznego,

RoweLove Roztocze
– razem pomimo granic

⁹⁰ Ustawa o pożytku publicznym i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.)

⁹¹ Zakres zadań określony jest w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1944) oraz w ustawie z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2211).

- projekt **Blue Valley – Wiślanym Szlakiem** - projekt zakłada powstanie produktu turystycznego, opartego na koncepcji **szlaku rowerowego powiązanego z turystyką kajakową i kamperową wzdłuż rzeki Wisły**.

W celu zwiększenia liczby turystów odwiedzających województwo, w tym turystów zagranicznych Samorząd Województwa Lubelskiego podejmuje działania mające na celu **promocję turystyczną** regionu lubelskiego, m.in. poprzez współpracę z samorządami, Lubelską Regionalną Organizacją Turystyczną, Polską Organizacją Turystyczną, lokalnymi organizacjami turystycznymi, centrami i punktami informacji turystycznej, a także innymi stowarzyszeniami turystycznymi, wdrażając zapisy **Programu rozwoju turystyki w województwie lubelskim do 2020 roku z perspektywą do 2030 r.**

W 2025 r. w zakresie **promocji** walorów turystycznych regionu zrealizowano następujące działania:

- przeprowadzono **otwarty konkurs ofert** dla organizacji pożytku publicznego na realizację zadań publicznych w zakresie **wspierania i upowszechniania turystyki krajoznawstwa**, w wyniku którego podpisano **52 umowy** i zrealizowano projekty na kwotę **486,2 tys. zł**.
- przygotowano nowe wydarzenie turystyczne w województwie pn. **Otwarcie sezonu turystycznego 2025 pn. „Zoom na Lubelskie - Lubelskie flow”**.
- zorganizowano **V Lubelskie Forum Turystyki**, edycja ta przyciągnęła największą jak dotąd liczbę uczestników. W trakcie dwóch szkoleń pokazano jak nowoczesne technologie mogą wspierać branżę turystyczną i efektywnie komunikować unikalny potencjał Lubelszczyzny z nowoczesnym światem.
- zorganizowano stoiska promocyjne Województwa Lubelskiego na **międzynarodowych targach turystycznych**:
  - **Międzynarodowe Targi Turystyczne ITTF Warsaw** - wzbogacone prelekcją znanych polskich blogerów z podróży po Lubelskiem i bohaterów „miniseriale” promującego Muzeum Zamojskich w Kozłowiec,
  - **Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB Berlin**,
  - **World Travel Market London** (w ramach Polskiego Stoiska Narodowego),
  - **Dni Polski w Pradze** - wspólnie z partnerami zorganizowano stoiska promocyjne,
  - **Międzynarodowa Konferencja Velo-City w Gdańsku** - promocja regionu jako przyjaznego dla rowerzystów,
- zorganizowano stoiska promocyjne Województwa Lubelskiego podczas **wydarzeń organizowanych w Polsce**:
  - **Forum Ekonomiczne** w Krynicy,
  - **Zoo Park Lubelska Wystawa i Targi Zoologiczne** w Lublinie,
  - **Targi Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon** w Poznaniu,
- podjęto **współpracę z influencerami** oraz **blogerami** w celu promocji walorów turystycznych Lubelszczyzny w mediach społecznościowych (turystyka rowerowa, podróże kamperem i podróże z dziećmi),

- zorganizowano **III Ogólnopolski Konkurs Filmowy Lubelskie. Smakuj życie!** na najlepszy film promujący region lubelski, w efekcie którego wyłoniono filmy wykorzystywane do promocji atrakcji turystycznych w Internecie oraz w mediach społecznościowych,
  - zorganizowano **III Lubelskie Samorządowe Forum Rowerowe**, które zgromadziło licznych uczestników. Tematem licznych dyskusji był rozwój spójnej i nowoczesnej infrastruktury rowerowej w województwie lubelskim. Omawiano także rozwiązania prawne, instytucjonalne, proceduralne oraz zaktualizowane standardy projektowe tras rowerowych w regionie.
-
- zorganizowano wyjazd delegacji województwa lubelskiego do Arnhem na zaproszenie partnerów z holenderskiej prowincji partnerskiej Gelderland, związany z realizacją projektu „**Rowerem z Gelderland do Lubelskiego**”.
  - udział przedstawicieli województwa lubelskiego w pracach **Zespołów ds. Mobilności Rowerowej przy Konwencie Marszałków RP** oraz **Zespołu Koordynatorów ds. Mobilności Rowerowej przy Związku Województw RP**. Na obydwu spotkaniach prowadzone były rozmowy o szeroko rozumianym rozwoju ruchu rowerowego w Polsce.
  - powołano **Zespół ds. opracowania koncepcji przebiegu międzynarodowych, krajowych i regionalnych tras rowerowych** w województwie lubelskim. Zespół ma przygotować dokument, koncepcję, wizję jak powinna wyglądać profesjonalna, ale zarazem bezpieczna sieć tras rowerowych w województwie. W 2025 roku odbyły się 3 spotkania zespołu, na których została uzgodniona końcowa wersja koncepcja Regionalnej Trasy Rowerowej VeloWieprz.
  - zorganizowano **2 szkolenia na instruktorów turystyki rowerowej**.
  - zorganizowano wspólnie z partnerami **Lubelski Dzień Dziecka i Lubelską Noc Świętojańską**.
  - podjęto prace nad wdrożeniem nowej **marki turystycznej Kraszczady** - to nowy projekt marketingowy, który ma służyć promocji obszaru Kraszczad. W tym celu odbyły się liczne spotkania i konsultacje przygotowujące do opracowania dokumentacji tej marki turystycznej.

Zarząd Województwa Lubelskiego wspiera rozwój turystyki w regionie poprzez m.in. **udzielanie dofinansowania** ze środków UE w ramach FEL 2021-2027, Działanie 7.9 Zrównoważony rozwój dziedzictwa kulturowego i Działanie 7.10 Turystyczne Lubelskie Priorytetu VII Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych oraz Priorytetu XI Rozwój zrównoważony terytorialnie.

W ramach Programu Interreg Europa 2021-2027 województwo realizuje projekt **TOURISM4SDG - Improving the effectiveness of tourism policy instruments for the SDG achievement**, którego celem jest poprawa skuteczności instrumentów polityki regionalnej i lokalnej wspierających turystykę w promowaniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju terytorialnego. W 2025 roku w ramach projektu odbyły się 4 międzynarodowe spotkania partnerów ukierunkowane na wymianę wiedzy i wizyty studyjne, w tym 1 w Lublinie. Przygotowano również wstępną propozycję założeń systemu monitorowania turystyki zrównoważonej w województwie lubelskim.

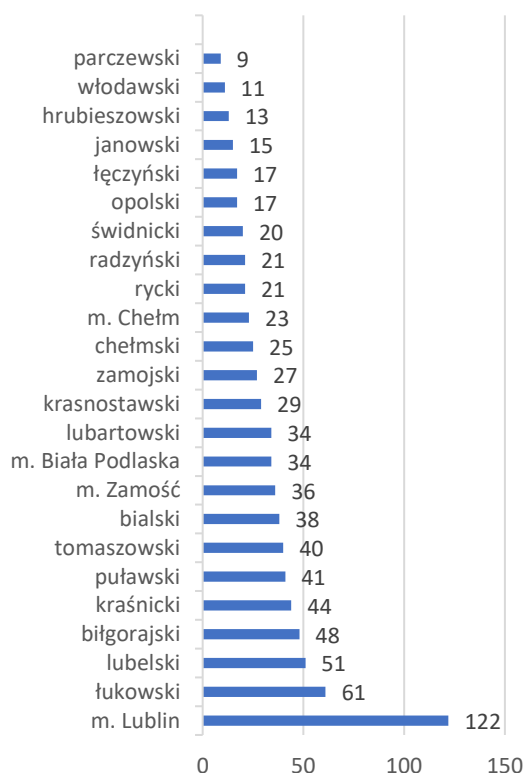
4.7.2. Sport

Województwo lubelskie systematycznie **wspiera rozwój kultury fizycznej i sportu** wraz z niezbędną bazą sportowo-rekreacyjną, współpracując w tym zakresie zarówno z organizacjami pozarządowymi jak i jednostkami samorządu terytorialnego. Kolejny rok z rządu realizowane są liczne działania w tym obszarze, propagujące zdrowy tryb życia poprzez aktywne zagospodarowanie czasu wolnego.

Wykorzystanie infrastruktury sportowej

W regionie funkcjonowało **797 klubów sportowych**, co stanowiło 4,8% wszystkich klubów działających w Polsce. **Najwięcej klubów** działało na terenie miasta **Lublin** oraz w powiatach: **łukowskim, lubelskim, biłgorajskim i kraśnickim**. **Liczba członków** wyniosła **69,6 tys. osób**, a **ćwiczących ogółem 69 tys. osób** (Wykres 19).

Wykres 19 Kluby sportowe w woj. lubelskim w 2024 r.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. BDL, Lublin 2026 r.

Aktywność sportowa (dane za 2024 r.)

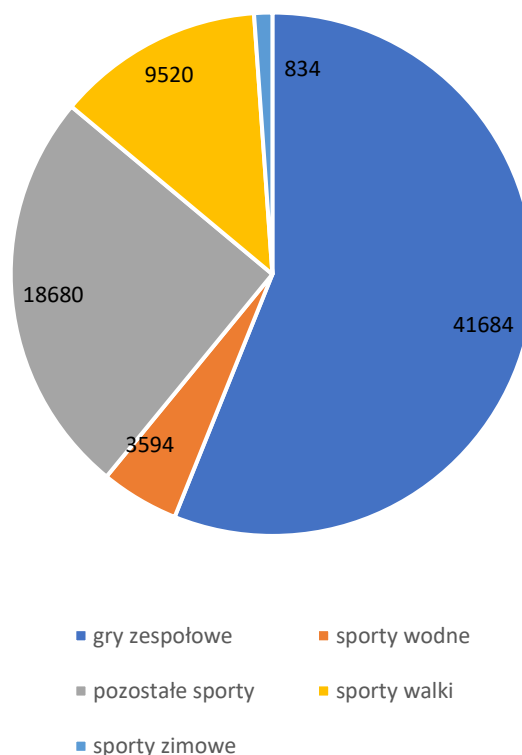
797 klubów sportowych

1 341 sekcji sportowych

69,6 tys. członków klubów sportowych

69 tys. ćwiczących w klubach sportowych

Wykres 20 Udział ćwiczący wg grup sportowców w woj. lubelskim w 2024 r.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie BDL, 2025 r.

W klubach sportowych funkcjonowało **1 341 sekcji sportowych**. Pod względem liczby ćwiczących zdecydowanie największym zainteresowaniem cieszyły się **gry zespołowe** –

około 55,7%, w których dominowała **piłka nożna** (około 31,1 tys.) oraz **piłka siatkowa** (5,3 tys.) (Wykres 20).

Z innych dyscyplin sportowych największą popularność notowały: **pływanie**, **lekkoatletyka**, **piłka ręczna**, **karate** (w tym karate tradycyjne), **strzelectwo sportowe**, **alpinizm** oraz **tenis stołowy**.

Fot. 6 Siatkarze Bogdanki LUK - Mistrz Polski 2025

Źródło: <https://pruszyński.com.pl/siatkówka-luk-lublin-mistrzem-polski-2025>

Fot. 7 Aleksandra Mirosław 3-krotną mistrzynią świata. Seul 2025 r.

Źródło: <https://wspinanie.pl/2025/09/aleksandra-miroslaw-mistrzynie-swiata/>

Osiągnięcia sportowe

Największymi sukcesami sportowców reprezentujących kluby sportowe z województwa lubelskiego w 2025 roku były:

- **złoty** medal **oraz rekord świata** we **wspinaczce sportowej** w konkurencji na czas - Aleksandra Mirosław,
- **srebrny** medal mistrzostw świata w **boksie** w kategorii wagowej do 57 kg oraz **złoty** medal młodzieżowych mistrzostw Europy U23 - Julia Szeremeta,
- **mistrz** świata amatorów IBSF **w snookerze**, oraz **mistrz** Europy w kategorii wiekowej do lat 16 i 18 - Michał Szubarczyk,
- **mistrz** świata na **żuźlu** - Bartosz Zmarzlik,
- **srebrny** medal mistrzostw Europy w singlu, **złoty** w deblu i mikście w **paratenisie stołowym** - Karolina Pęk.

Ponadto do **najważniejszych osiągnięć w sporcie seniorskim** w 2025 roku można zaliczyć:

- **Europejski puchar - CEV Challenge Cup 2025 oraz Mistrz Polski w Plus Lidze** (siatkówka) – Bogdanka LUK Lublin,
- **Drużynowy Wicemistrz Polski w PGE Ekstralidze** (żużel) – Orlen Oil Motor Lublin,
- **Wicemistrz Polski w Orlen Basket Lidze** (koszykówka) – MKS „Start” Lublin,
- **awans do ćwierćfinału Pucharu Polski** (piłka nożna) – Avia Świdnik.

System sportu młodzieżowego w 2025 r.

10 m-ce w klasyfikacji województw SSM

1 m-ce pływanie

2 m-ce lekkoatletyka

3 m-ce podnoszenie ciężarów

Wojewódzka klasyfikacja klubowa w 2025 r.

1 m-ce KU AZS UMCS Lublin

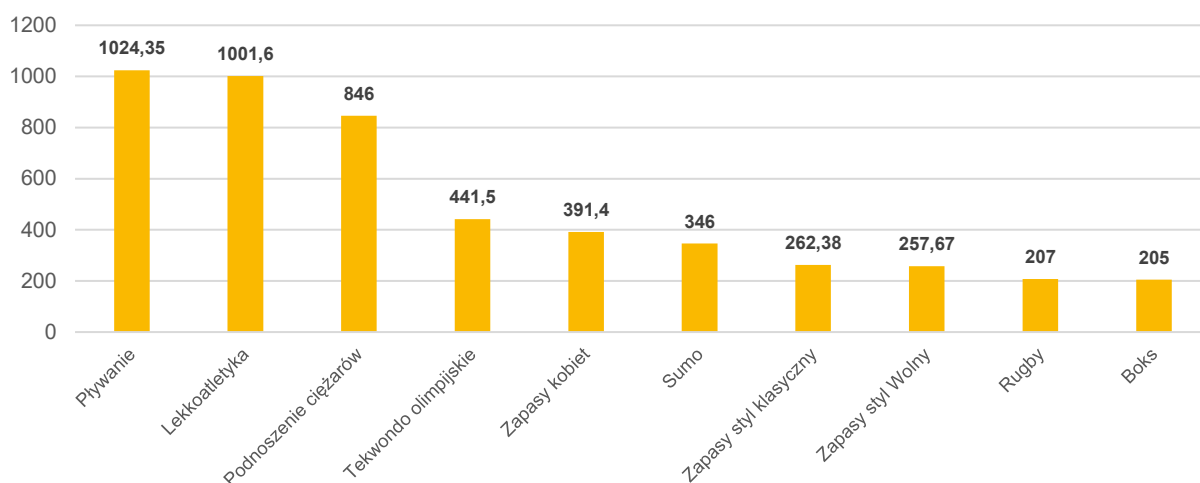
2 m-ce ZTS Sokół Lublin

3 m-ce KS AGROS Zamość

W **systemie sportu młodzieżowego** województwo lubelskie zajęło **10 miejsce** w Polsce. Punkty do klasyfikacji zdobyli przedstawiciele **50 dyscyplin sportowych** w czterech kategoriach wiekowych. Najwięcej punktów w regionie zgromadzili reprezentanci **pływania, lekkoatletyki** oraz **podnoszenia ciężarów** (Wykres 21). Wśród klubów sportowych najwięcej punktów w klasyfikacji wojewódzkiej zgromadził **KU AZS UMCS Lublin (6 miejsce w kraju)**, a także **ZTS Sokół Lublin (57 miejsce)** **KS AGROS Zamość (80 miejsce)** oraz **MKS Cement Gryf Chełm (86 miejsce)**. W porównaniu z rokiem poprzednim jedynie ZTS Sokół Lublin awansował z pozycji 72.

W **klasyfikacji powiatów** najwyżej w regionie uplasowało się **miasto Lublin (10 miejsce w kraju)**. W pierwszej setce klasyfikacji znalazły się również: powiat puławski (62 miejsce), m. Chełm (72 miejsce), m. Zamość (78 miejsce)⁹².

Wykres 21 Klasyfikacja punktowa SSM wg sportów w woj. lubelskim

Źródło: Oprac. własne DSiR na podst. danych z <https://ssm.insp.waw.pl/klasyfikacja-województw>, 2026 r.

■ Realizowane działania

Jednym z podstawowych zadań samorządu województwa jest obowiązek prowadzenia działalności w sferze zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego⁹³. W 2025 roku w ramach organizowanych konkursów ofert na realizację zadań w zakresie **wspierania i upowszechniania kultury fizycznej**, Województwo Lubelskie przyznało 76 dotacji na kwotę prawie **7,7 mln zł**.

Samorząd Województwa **wspiera rozwój sportowców**, którzy legitymują się wybitnymi osiągnięciami sportowymi na arenie krajowej, europejskiej oraz światowej, co roku przyznając **stypendia** oraz **nagrody**. Głównym celem programu stypendialnego jest udzielenie wsparcia finansowego w szczególności młodym i perspektywnym sportowcom uprawiającym sporty olimpijskie oraz paraolimpijskie. Ilość przyznawanych stypendiów uzależniona jest od

⁹² <https://ssm.insp.waw.pl/klasyfikacja-województw>

⁹³ Na podstawie art. 3 ust. 3 ustawy (osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, jeżeli ich cele statutowo obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, a także ze stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego).

osiągnąć sportowych, natomiast liczba przyznawanych nagród od 2018 r. sukcesywnie wzrasta.

W 2025 roku **stypendia sportowe** przyznano **285 osobom** reprezentującym 53 organizacje sportowe z terenu woj. lubelskiego oraz 1 zawodnikowi niezrzeszonemu na kwotę ponad **1 mln zł**. Stypendyści reprezentują 20 dyscyplin sportowych m.in: pływanie, boks, kolarstwo szosowe, koszykówka, lekkoatletyka, piłka ręczna, podnoszenie ciężarów, siatkówka, taekwondo olimpijskie, triathlon, wspinaczka sportowa, zapasy, goalball. Ponadto przyznano **31 nagród** pieniężnych za osiągnięte wyniki sportowe na kwotę **94 tys. zł**.

W III edycji programu konkursowego „**Lubelskie Team Sport**” w 2025 roku, przyznano nagrody 42 młodym sportowcom na łączną kwotę **210 tys. zł**.

Fot. 8 Liga Mistrzów o Puchar Marszałka Województwa Lubelskiego 2025

Źródło: UMWL

Fot. 9 Kongres Sport-Biznes-Samorząd. Lublin wrzesień 2025

Źródło: UMWL

Największymi **impresami i wydarzeniami sportowymi** zorganizowanymi w 2025 r. przy udziale finansowym i organizacyjnym Województwa Lubelskiego były:

- Tour de Pologne Kobiet,
- XII Ogólnopolski Maraton Kolarski MTB o Puchar Marszałka,
- Volley Cup im. Tomasza Wójtowicza (IV edycja),
- Udział młodych sportowców z województwa lubelskiego w XXXI Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w sportach halowych,
- Turniej piłkarski Liga Mistrzów o Puchar Marszałka Województwa Lubelskiego 2025 w kategoriach wiekowych 2014 i 2015,
- Udział młodych sportowców z województwa lubelskiego w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w sportach letnich – Wielkopolska 2025,
- „Lubelski Junior Volley Cup im. Tomasza Wójtowicza” w piłce siatkowej 2025,
- Gala Sportu Województwa Lubelskiego, której celem było wyłonienie najlepszych sportowców 2025 r. w Województwie Lubelskim w 4 kategoriach,
- Kongres „SPORT, BIZNES, SAMORZĄD”.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. w obszarze **sportu i turystyki** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.8. Obszar: Transport

Dostępność komunikacyjna i transportowa jest jednym z podstawowych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma **system powiązań** transportowo-komunikacyjnych, **stan rozwoju** ilościowego i jakościowego infrastruktury komunikacyjnej oraz **organizacja** transportu i przewozów pasażerskich.

Kierunki oraz szczegółowe działania w zakresie rozwoju poszczególnych gałęzi transportu zostały wskazane w poniższych dokumentach:

- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego** - określa docelowy układ powiązań komunikacyjnych województwa,
- **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku** – wskazuje kierunki kształtowania powiązań transportowych w układach funkcjonalnych,
- **Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego do roku 2030 (z perspektywą do 2040 roku)** - określa zaktualizowane w 2023 r. kierunki kształtowania systemu transportowego województwa z uwzględnieniem infrastruktury dróg wojewódzkich, infrastruktury kolejowej, dróg rowerowych, a także transformacji ekologicznej taboru,
- **Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku** - określa kierunki rozwoju infrastruktury sieci dróg wojewódzkich w perspektywie finansowej 2021-2027,
- **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Lubelskiego** - wskazuje najlepsze możliwe rozwiązania w obszarze przewozów pasażerskich na terenie województwa lubelskiego ukierunkowane na zwiększenie udziału transportu zbiorowego w podróżach o zasięgu wojewódzkim.

4.8.1. Infrastruktura drogowa

Stan rozwoju

Drogowa **dostępność komunikacyjna** determinowana jest gęstością i stanem technicznym dróg, a w wymiarze ponadregionalnym dodatkowo kierunkami powiązań dróg najwyższej kategorii, tj. autostrad i dróg ekspresowych.

Przez województwo lubelskie przebiegają **trzy drogi międzynarodowe** oznaczone symbolami: **E30** (DK2 i A2), **E372** (DK17), **E373** (DK12), łączące Europę wschodnią z zachodnią. Ich łączna długość wynosi 370,5 km, w tym w administracji GDDKiA Oddział Lublin – **342,6 km**. Pozostała długość znajduje się w zarządzie prezydentów miast na prawach powiatu.

Dostępność komunikacyjną w **wymiarze ponadregionalnym** zapewniają **drogi krajowe**, w tym

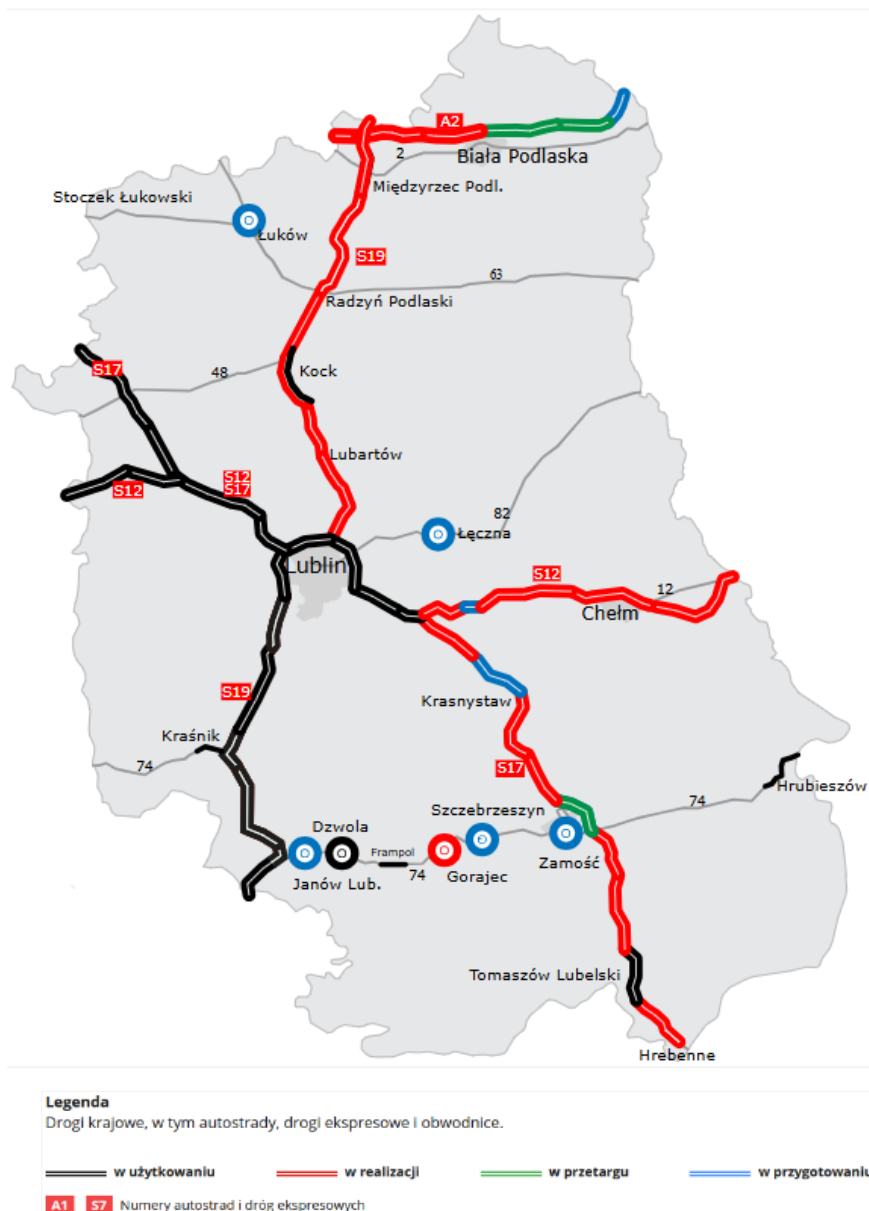
Długość dróg w-2024 r.

- ↔ **1 041 km** dróg krajowych, w tym:
  - ↑ **232 km** dróg ekspresowych
  - ↓ **2 281 km** dróg wojewódzkich
  - ↑ **9 522 km** dróg powiatowych o nawierzchni twardej
  - ↑ **11 687 km** dróg gminnych o nawierzchni twardej
  - ↑ **2 008** obiektów mostowych

w szczególności posiadające klasę techniczną S tj. **drogi ekspresowe**. W 2024 r. na terenie województwa:

- łączna **długość dróg krajowych** wyniosła **1 041,2 km** i kształtowała się na **podobnym poziomie** jak w roku 2018,
- **gęstość dróg krajowych** nie uległa znaczącym zmianom i wyniosła **4,1 km/100 km²**,
- **do 22,3% zwiększył się udział dróg ekspresowych** w ogólnej długości wszystkich dróg krajowych, co oznacza wyraźny **wzrost o 128%** ich **długości** od 2018 r.; łączna **długość dróg ekspresowych** w 2024 r. wyniosła **232 km**.

Mapa 27 Stan budowy dróg krajowych

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/msbd>

Poprawa spójności wewnętrznej w **wymiarze regionalnym**, w tym wzmocnienie powiązań pomiędzy głównymi ośrodkami miejskimi, warunkowana jest stanem sieci **dróg wojewódzkich**. W 2024 r.:

- łączna **długość dróg wojewódzkich** wyniosła 2 280,6 km i w stosunku do roku 2018 **zmała o 0,9%**, tj. ok. 20 km⁹⁴,
- **gęstość dróg wojewódzkich** wyniosła 9,1 km/100 km² co oznacza, że od 2018 r. pozostaje **na podobnym poziomie**.

Dostępność komunikacyjną w **wymiarze lokalnym i ponadlokalnym** zapewnia odpowiednia gęstość **dróg powiatowych i gminnych**. W latach 2018-2024:

- **gęstość dróg powiatowych** o nawierzchni twardej w regionie uległa **niewielkiemu zwiększeniu (o 2,2%)** i w 2024 r. wyniosła 37,9 km/100 km²,
- **długość dróg powiatowych** o nawierzchni twardej w województwie wyniosła 9 522 km i w stosunku do roku 2018 **wzrosła o 2,2%**,
- **gęstość dróg gminnych** o nawierzchni twardej w regionie **wzrosła o 7,6%** i w 2024 r. wyniosła 46,5 km/100 km²,
- **długość dróg gminnych** o nawierzchni twardej w województwie wyniosła 11 686,7 km, co oznaczało **wzrost o 7,6%** w stosunku do 2018 r.

■ Realizowane działania

Uwzględniając **potrzeby rozwojowe** regionu, a także długofalowy charakter prowadzonych inwestycji, w latach 2018-2025 działania Samorządu Województwa Lubelskiego obejmowały:

- realizację zadań wynikających z Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego do roku 2030 (z perspektywą do 2040 roku), w tym:
  - **przebudowę, rozbudowę i modernizację odcinków dróg wojewódzkich** o łącznej długości ok. **263 km**, przy czym w trakcie realizacji w 2025 r. pozostawały inwestycje na drogach nr: 741, 812, 820, 833, 835, 837,
  - **budowę chodników i dróg rowerowych na 41 odcinkach dróg** o łącznej długości ok. **51 km**,
  - **budowę, rozbudowę i przebudowę 7 obiektów mostowych** (na rz. Wieprz w m. Dęblin w ciągu DW 801, na rz. Siennica w m. Kasjan w ciągu DW 812, na rz. Włodawka w m. Włodawa w ciągu DW 812, na rz. Sierotka w m. Piaski w ciągu DW 836, na rz. Wieprz w m. Trawniki w ciągu DW 838, na rz. Wiśle w m. Puławy w ciągu DW 874 oraz na rz. Wieprz w m. Nielisz w ciągu DW 837 – *w trakcie realizacji*),
- bieżące zadania w zakresie:
  - udziału w procesie przygotowywania rozwiązań funkcjonalnych dla inwestycji drogowych poprzez opiniowanie projektów ZRID, w tym w odniesieniu do dróg krajowych (w 2025 r. w ramach projektu ZRID wydano **8 opinii dla dróg krajowych** oraz **261 opinii dla pozostałych dróg publicznych**),
  - organizacji **publicznego transportu autobusowego**, w tym uruchomienie w 2025 r. **6 linii** o charakterze użyteczności publicznej.

⁹⁴ Spadek długości dróg wojewódzkich wynika ze zmiany kategorii dróg w ramach procesów przewidzianych w art. 10 ustawy o drogach publicznych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 320 z późn. zm.), związanych m.in. z:

- realizacją dróg ekspresowych, a w konsekwencji obniżeniem kategorii starych przebiegów dróg krajowych na drogi wojewódzkie,
- obniżeniem kategorii dróg wojewódzkich na drogi powiatowe lub gminne w wyniku przekazania odpowiednim zarządcom dróg odcinków nie spełniających istotnej funkcji w systemie transportowym województwa.

Finansowanie inwestycji drogowych

Obok budżetu Województwa Lubelskiego duże znaczenie dla realizacji inwestycji na drogach wojewódzkich w latach 2018-2025, miały następujące źródła finansowania:

- **Fundusze rządowe** – zrealizowano **9 inwestycji**, zaś w trakcie realizacji jest **6 inwestycji**,
- **RPO WL 2014-2020** – zrealizowano **7 projektów** o łącznej wartości ok. **800 mln zł**, a wartość dofinansowania z UE wyniosła blisko 675 mln zł,
- **FEL 2021-2027** – w trakcie realizacji są **2 projekty** (rozbudowa dróg wojewódzkich: nr 812 i 833) o łącznej wartości ponad **254 mln zł**, z czego przeszło 214 mln zł stanowi dofinansowanie unijne,
- **PO Polska Wschodnia** – zrealizowane zostały dwie inwestycje na drogach wojewódzkich nr 747 i 835 o wartości ponad **132 mln zł**, z czego niespełna 95 mln zł stanowiło dofinansowanie unijne,
- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej FEPW** – w trakcie realizacji jest **1 projekt** (rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 820) o wartości ponad **156 mln zł**, z czego 84 mln zł stanowi dofinansowanie unijne.

Fot. 10 Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 812 na odcinku Żuków – Korolówka

Źródło: <https://zdw.lublin.pl/trwa-rozbudowa-dw-812-kluczowa-inwestycja-we-wschodniej-czesci-województwa-lubelskiego/>

Wśród przedsięwzięć priorytetowych zaplanowanych do realizacji w ramach programu **FEL 2021-2027** (wg stanu na koniec 2025 r.) znalazły się **4 projekty drogowe**, w tym rozbudowa dróg wojewódzkich nr: 812, 830 i 833 oraz punktowe inwestycje zapewniające poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym o łącznej wartości ok. **200 mln EUR**, z czego blisko 160 mln EUR stanowić będzie dofinansowanie unijne.

Kompleksowość działań w zakresie rozwoju układu dróg wojewódzkich uzupełniają zadania inwestycyjne na drogach powiatowych i gminnych. W tym zakresie kluczowe znaczenie ma uruchomiony w październiku 2018 r. **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD)**. Celem Funduszu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej oraz poprawa, zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych.

W ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg oprócz inwestycji realizowanych na drogach powiatowych i gminnych dofinansowywane są również inwestycje zlokalizowane w ciągach dróg wojewódzkich. Są to zadania polegające m.in. na budowie mostów, obwodnic, chodników, ścieżek pieszo-rowerowych oraz na budowie, przebudowie lub remoncie dróg wojewódzkich o znaczeniu obronnym.

Z obszaru województwa lubelskiego w ramach RFRD dofinansowanie otrzymały następujące zadania zlokalizowane w ciągach dróg wojewódzkich⁹⁵:

- **budowa obwodnicy m. Opole Lubelskie** (Etap I) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 824 – wartość projektu: 45,0 mln zł; kwota dofinansowania: 27 mln zł,
- **budowa obwodnicy m. Tarnogród** w ciągu drogi wojewódzkiej nr 835 – wartość projektu: 85 mln zł; kwota dofinansowania: 59,5 mln zł,
- **budowa obwodnicy m. Hrubieszów** w ciągu drogi wojewódzkiej nr 844 – wartość projektu: 75 mln zł; kwota dofinansowania: 52,5 mln zł,
- poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu w ciągach dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego poprzez **budowę chodników i ścieżek pieszo-rowerowych** na odcinkach dróg nr 698, 807, 813, 815, 821, 822, 824, 841, 843, 844, 849, 854, 855, 863 oraz dawnej DK19 – wartość projektu: 33,2 mln zł; kwota dofinansowania: 19,4 mln zł.

Tabela 9 Inwestycje liniowe realizowane na drogach wojewódzkich w latach 2018-2025 wg źródeł finansowania

Środki budżetu WL
<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi Nr 801 (Warszawa - Karczew - Wilga - Maciejowice - Dęblin - Puławy - droga krajowa S12) na odc. od km 89+250 do km 92+030 o dł. 2,780 km, • Przebudowa drogi Nr 807 (Maciejowice - Sobolew - Żelechów - Łuków) na odc. od km 48+335 do km 50+840 o dł. 2,505 km w m. Ogniwo, • Przebudowa drogi Nr 809 (Lublin - Krasienin - Kierzkówka - Przytoczno) na odc. Jeziorzany - Przytoczno od km 49+220 do km 50+475 o dł. 1,255 km, • Rozbudowa drogi Nr 812 (Biała Podlaska - Wisznice - Włodawa - Chełm - Rejowiec - Krasnystaw) w zakresie rozbudowy mostu przez rz. Siennica w m. Kasjan, • Przebudowa drogi Nr 813 (Międzyrzec Podlaski - Parczew - Ostrów Lubelski - Łęczna) na odc. Żelazna - Komarówka Podlaska od km 24+050 do km 24+750 o dł. 0,700 km, • Przebudowa drogi Nr 813 (Międzyrzec Podlaski - Parczew - Ostrów Lubelski - Łęczna) na odc. Żelazna - Komarówka Podlaska od km 24+750 do km 25+900 o dł. 1,150 km, • Przebudowa drogi Nr 836 (Bychawa - Kęblów - Droga 17 (Piaski)) na odc. od km 21+100 do km 25+978 o dł. 4,878 km, • Przebudowa drogi Nr 843 (Chełm - Kraśniczyn - Zamość) na odc. od km 18+590 do km 19+280 o dł. 0,690 km w m. Boruń, • Przebudowa drogi Nr 858 (Zarzecze - Biłgoraj - Zwierzyniec - Szczepreszyn) na odc. od km 41+730 do km 42+729 o dł. 0,999 km w m. Sól, • Przebudowa mostu przez rz. Wisłę w m. Puławy w ciągu drogi Nr 874 (Zarzecze - Puławy - Kurów - Garbów - droga 826), • Modernizacja drogi Nr 824 (Żyrzyn - Puławy - Opole Lubelskie - Józefów - Annopol) na odc. od km 73+850 do km 75+104 o dł. 1,254 km, • Rozbudowa drogi Nr 838 (Głębokie - Dorohuczka - Trawniki - Fajstawice) w zakresie rozbudowy mostu przez rz. Wieprz w m. Trawniki oraz przebudowa drogi Nr 838 na odc. od km ok. 15+440 do km ok. 18+570 (odc. od skrzyżowania z drogą krajową Nr 12 do mostu na rz. Wieprz) o dł. 3,130 km, • Przebudowa drogi Nr 848 (Tarnawa Mała - Turobin - Sułów - Szczepreszyn) na odc. od km 25+100 do km 29+838 o dł. 4,738 km, • Modernizacja drogi Nr 863 (Kopki - Krzeszów - Tarnogród - Cieszanów) na odc. od km 36+387 do km 44+312 o dł. 7,925 km, • Przebudowa drogi Nr 807 (Maciejowice - Sobolew - Żelechów - Łuków) na odc. od km 48+335 do km 49+350 o dł. 1,015 km,

⁹⁵ zdw.lublin.pl/category/rzadowy-fundusz-rozwoju-drog/, www.gov.pl/web/infrastruktura/nabor-wnioskow-na-zadania-obwodnicowe-na-2021-rok

- Przebudowa drogi Nr **813** (Międzyrzec Podlaski - Parczew - Ostrów Lubelski - Łęczna) na odc. Żelazna - Komarówka Podlaska od km 22+900 do km 24+050 o dł. 1,150 km,
- Rozbudowa drogi Nr **836** (Bychawa - Kęblów - Droga 17 (Piaski)) w zakresie rozbudowy **mostu** na rz. Sierotka w m. Piaski wraz z dojazdami do mostu,
- Modernizacja drogi Nr **855** (Olbięcín - Zaklików - Stalowa Wola) na odc. od km ok. 8+250 do km ok. 9+500 o dł. ok. 1,250 km,
- Rozbudowa drogi Nr **824** (Żyrzyn - Puławy - Opole Lubelskie - Józefów -Annopol) na odc. od km ok. 71+590 do km ok. 73+900 o dł. ok. 2,310 km,
- Budowa **mostu** na rz. Włodawka, w m. Włodawa w ciągu drogi Nr **812**,
- **Budowa mostu na rz. Wieprz, w m. Nielisz w ciągu drogi Nr 837 (w trakcie realizacji).**

Fundusze rządowe

- Rozbudowa drogi Nr **840** (Stacja kolejowa Zarzeka - droga Nr 801) na odc. od stacji kolejowej Zarzeka do miejscowości Borowa o dł. 0,670 km,
- Rozbudowa drogi Nr **851** (Stacja kolejowa Puławy Ruda - droga 874) na odc. od drogi wojewódzkiej Nr 874 do stacji kolejowej Puławy Ruda o dł. 0,490 km,
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego Lubelszczyzny poprzez modernizację odcinków dróg: Nr **812** – 14,145 km, Nr **849** – 9,408 km, Nr **853** – 4,730 km, Nr **855** – 5,134 km, Nr **842** – 0,550 km o łącznej dł. 33,967 km,
- Budowa drogi wojewódzkiej Nr **801** (Warszawa - Karczew - Wilga - Maciejowice - Dęblin - Puławy - droga krajowa S12) w m. Dęblin (obwodnica) o dł. 4,700 km,
- **Rozbudowa drogi Nr 741 (droga 738 - Bronowice Łęka - rz. Wisła - Wólka Gołębska - droga 801) na odc. od drogi Nr 738 do rz. Wisły o dł. 4,700 km (w trakcie realizacji),**
- Rozbudowa drogi Nr **820** (Sosnowica Dwór - Łęczna) na odc. od km 19+050 do km 28+460 o dł. 9,410 km,
- Rozbudowa drogi Nr **828** (Garbów - Krasienin - Niemce - Jawidz) w m. Niemce,
- Rozbudowa drogi Nr **833** (Chodel - Kraśnik) na odc. od km 12+980 do m. Kraśnik o dł. 6 km,
- Rozbudowa drogi Nr **860** (droga 830 - stacja kolejowa Małe Sadurki) na całym jej odcinku o dł. 2,600 km,
- **Budowa obwodnicy Nałęczowa i rozbudowa drogi Nr 830 (Lublin - Nałęczów - Bochothnica) na odc. Płuszwice - Nałęczów (w trakcie realizacji, wykonana obwodnica o dł. 5,2 km),**
- Rozbudowa drogi Nr **845** (droga 801 - Gołąb Piaski - stacja kolejowa Gołąb) na całym jej odcinku,
- **Budowa obwodnicy Opola Lubelskiego w ciągu drogi Nr 824 (w trakcie realizacji),**
- **Budowa obwodnicy miasta Tarnogród w ciągu drogi Nr 835 (w trakcie realizacji),**
- **Budowa obwodnicy Hrubieszowa w ciągu drogi Nr 844 (w trakcie realizacji),**
- **Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu w ciągu dróg wojewódzkich (18 odcinków: 12 zrealizowano, 6 w realizacji).**

Regionalny Program Operacyjny WL / Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

- Rozbudowa drogi Nr **835** (Lublin - Wysokie - Biłgoraj - Sieniawa - Przeworsk -Kańczuga - Dynów - Grabownica Starzeńska) na odc. od km 26+000 do km 43+162 (Piotrków - Wysokie) o dł. 17,162 km,
- Rozbudowa drogi Nr **801** (Warszawa - Karczew - Wilga - Maciejowice - Dęblin - Puławy - droga krajowa S12) na odc. od km 84+085 do km 122+770, od granicy województwa do S12 o dł. 38,685 km (Etap I budowa obwodnicy m. Stężycza, dł. 6,160 km),
- Rozbudowa drogi Nr **815** (Wisznice - Parczew - Siemień - Lubartów) na odc. od km 26+662 do km 61+565 o dł. 34,903 km,
- Rozbudowa drogi Nr **836** (Bychawa - Kęblów - Droga 17 (Piaski)) na odc. od km 8+590 do km 17+205 o dł. ok. 8,615 km,
- Rozbudowa drogi Nr **837** (Piaski - Żółkiewka - Nielisz - Sitaniec) na odc. Nielisz - Sitaniec od km 48+000 do km 64+389 o dł. 16,389 km,
- Rozbudowa drogi Nr **833** (Chodel - Kraśnik) na odc. od km 0+000 do km 26+679 – Etap I Połączenie z obwodnicą Chodla (droga wojewódzka Nr 747) o dł. 1,000 km,
- Rozbudowa drogi Nr **833** (Chodel - Kraśnik) na odc. od km 0+000 do km 26+679 – rozbudowa i przełożenie drogi w m. Kraśnik o dł. 8,277 km,
- Rozbudowa drogi Nr **835** (Lublin - Wysokie - Biłgoraj - Sieniawa - Przeworsk - Kańczuga - Dynów - Grabownica Starzeńska) na odc. od km 90+490 do km 115+875 na odc. Biłgoraj - gr. województwa o dł. 25,385 km.

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 833 (Chodel - Kraśnik) na odc. od km 1+326 do km 12+980 na odc. Chodel - Urzędów o dł. 11,654 km (w trakcie realizacji),
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 812 (Biała Podlaska - Wisznice - Włodawa - Chełm - Rejowiec - Krasnystaw) na odc. od km 61+535 do km 70+756 o dł. 9,221 km (w trakcie realizacji).

Program Operacyjny Polska Wschodnia / Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021 - 2027

- Budowa drogi Nr 747 (Iłża - Lipsko - Solec nad Wisłą - Opole Lubelskie - Bełżyce - droga krajowa S19) na odc. Radawiec - węzeł Konopnica (S19) o dł. 3,760 km,
- Rozbudowa drogi Nr 835 (Lublin - Wysokie - Biłgoraj - Sieniawa - Przeworsk - Kańczuga - Dynów - Grabownica Starzeńska) na odc. od km 10+014 do km 26+000 o dł. 15,986 km,
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 820 (Sosnowica Dwór - Łęczna) na odc. od km 0+000 do km 19+050 o dł. 19,050 km.

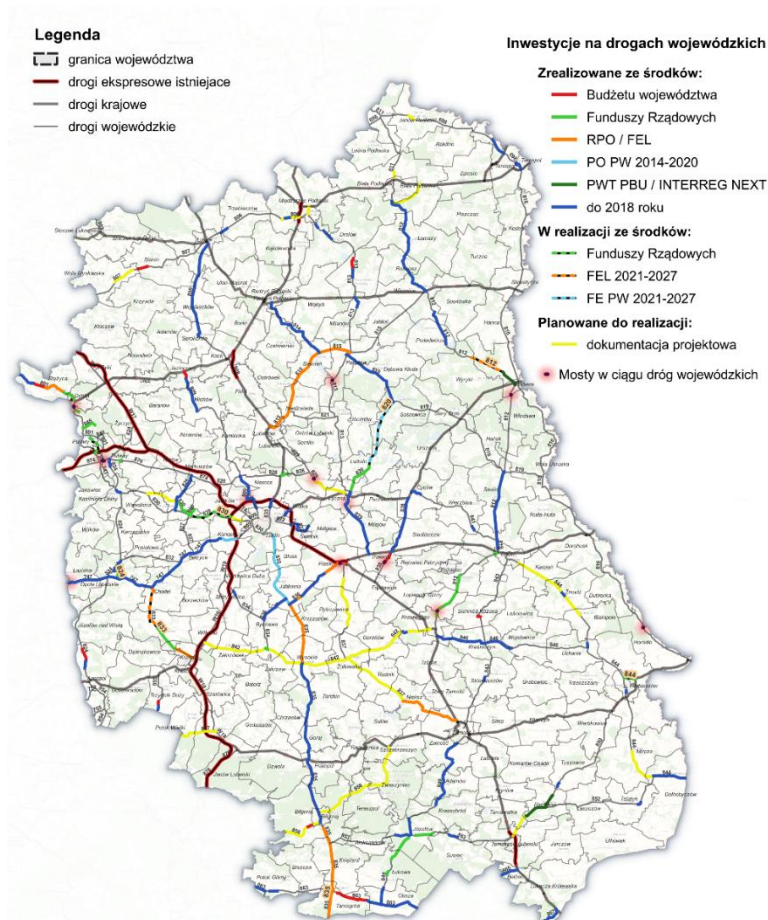
Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina / Interreg Next Polska – Ukraina 2021-2027

- Rozbudowa drogi Nr 812 (Biała Podlaska - Wisznice - Włodawa - Chełm - Rejowiec - Krasnystaw) na odc. Korolówka - Włodawa od km 70+550 do km 75+700 z wyłączeniem skrzyżowania z drogą krajową Nr 82 (odc. od km ok. 74+885 do km ok. 75+150) o dł. ok. 4,885 km,
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 850 (Tomaszów Lubelski – Józefówka – Alojzów) na odc. Tomaszów Lubelski – Rachanie.

Źródło: Oprac. własne DliMW UMWL 2026 r.

*pogrubioną czcionką oznaczono inwestycje, które były w trakcie realizacji w 2025 r.

Mapa 28 Inwestycje i remonty na drogach wojewódzkich wykonane do końca 2025 r.

Źródło: Oprac. własne na podst. danych DliMW UMWL 2026 r.

4.8.2. Infrastruktura kolejowa

Stan rozwoju

Na stan **dostępności kolejowej** regionu wpływa długość i gęstość linii kolejowych, ich stan techniczny (w tym elektryfikacja linii), a także organizacja kierunków połączeń oraz lokalizacja miejsc przesiadkowych.

W województwie lubelskim **międzynarodowe znaczenie** posiadają linie kolejowe:

- nr **2/E20, C-E20** Berlin – Warszawa – Terespol – Mińsk – Moskwa, z torem do terminalu towarowego Małaszewicze,
- nr **12/C-E20** Łowicz – Skierniewice – Pilawa – Łuków,
- nr **7/C28** Warszawa – Dorohusk, która stanowi najkrótsze kolejowe połączenie na kierunku Warszawa – Kijów,
- nr **65** Sławków – Sędziszów – Zamość – Hrubieszów – granica państwa (Włodzimierz Wołyński, Kowel), tzw. **Linia Hutnicza Szerokotorowa (LHS)**⁹⁶.

Ważnymi w skali kraju **węzłami kolejowymi** są: **Lublin** (skrzyżowanie 4 linii: 7, 30, 67, 68, łącznice nr 561 i 562 oraz tory łączące nr 930 i 935) i **Łuków** (skrzyżowanie 4 linii: 2, 12, 26, 30 oraz łącznica nr 523).

Stan ilościowy oraz parametry techniczne linii kolejowych w województwie lubelskim na przestrzeni lat 2018-2024⁹⁷ ulegały niewielkim zmianom i przedstawiają się następująco:

- nastąpił **wzrost o 5%** długości eksploatowanych linii normalnotorowych z 1 048 km w 2018 r. do **1 100 km** w 2024 r.,
- nastąpił **wzrost o prawie 16%** długości linii zelektryfikowanych z 416 km w 2018 r. do **482 km** w 2024 r.,
- nastąpił **wzrost o 4,8%** gęstości linii kolejowych z 4,2 km/100 km² w 2018 r. do **4,4 km/100 km²** w 2024 r.

W 2024 r. **linie zelektryfikowane** stanowiły **ok. 44%** ogólnej długości eksploatowanych linii kolejowych w województwie (w 2018 r. – niecałe 40%).

Linie kolejowe w 2024 r.

↑ **1 100 km** linii kolejowych

↑ **482 km** linii zelektryfikowanych

↑ **4,4 km/100km²** – gęstość sieci kolejowej

↑ **ok 44%** – udział długości linii zelektryfikowanych w łącznej długości eksploatowanych linii kolejowych

Międzynarodowe terminale kolejowe:

- Małaszewicze
- Lublin

⁹⁶ Diagnoza prospektywna województwa lubelskiego, UMWL 2019

⁹⁷ Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2024

Mapa 29 Przebieg linii kolejowych na terenie województwa lubelskiego

Źródło: Oprac. własne, DSiR UMWL, 2025 r.

W ramach kolejowych przewozów pasażerskich w 2025 roku przewieziono ponad **3,1 mln pasażerów**, co oznacza **wzrost o ok. 35%** w stosunku do 2018 r. przy łącznym rocznym przebiegu wynoszącym **3,7 mln pockm** (dla porównania w 2018 r. – 2,3 mln pasażerów/przebieg 2,8 mln pockm).

■ Realizowane działania

Zadania inwestycyjne na sieci kolejowej determinowane są kierunkami kształtowania układu powiązań kolejowych, które na poziomie krajowym wyznaczają zadania wynikające z inwestycji planowanych do realizacji przez CPK Sp. z o.o., natomiast w aspekcie lokalnym wynikają z pięciu projektów realizowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. we współpracy z Województwem Lubelskim w zakresie inwestycji zgłoszonych przez Samorząd do Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+.

Samorząd Województwa Lubelskiego w 2025 r. realizował następujące działania:

- organizował **przewozy kolejowe** o charakterze użyteczności publicznej na **10 liniach kolejowych** (nr: 2, 7, 26, 30, 68, 69, 72, 81, 101 i 581),
- monitorował procesy w zakresie m.in. przygotowywania dokumentacji oraz realizacji zadań inwestycyjnych w obszarze kolei, realizowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., CPK Sp. z o.o., PKP S.A.,
- współpracował z PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w ramach realizacji działań obejmujących infrastrukturę kolejową w województwie lubelskim. W 2022 r. zawarto **5 umów** na realizację projektów zgłoszonych przez Województwo Lubelskie do **Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+**, których realizacja była kontynuowana w 2025 roku.

W aspekcie finansowania inwestycji kolejowych, w ramach **RPO WL 2014-2020** w województwie zrealizowano następujące projekty:

- Rewitalizacja linii kolejowej nr 30 na odcinku Lubartów – Parczew. Wartość projektu wynosiła około **122 mln zł**, z czego około **80 mln zł** pochodziło ze **środków unijnych**,
- Zakup elektrycznych zespołów trakcyjnych. Wartość projektu wynosiła ok. **165 mln zł**, z czego ponad **130 mln zł** pochodziło ze **środków unijnych**.

W zakresie inwestycji istotnych dla rozwoju regionalnego transportu kolejowego w dniu 7 października 2025 r. została zawarta pomiędzy Województwem Lubelskim a H. Cegielski - Fabryka Pojazdów Szynowych Sp. z o.o. umowa na dostawę 4 nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych. Wyżej wymienione przedsięwzięcie pn. **Zakup nowoczesnego bezemisyjnego taboru kolejowego wyposażonego w urządzenia pokładowe ERTMS**, jest realizowane przy współfinansowaniu ze środków **Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027**. Całkowita wartość projektu wynosi **ok. 194 mln zł**, z czego ok. 134 mln zł pochodzi ze środków unijnych.

Ponadto, Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 18 grudnia 2025 r. podjął Uchwałę nr XVIII/285/2025, na mocy której **wyraził zgodę** na utworzenie przez Zarząd Województwa Lubelskiego spółki pod nazwą **Lubelskie Koleje** spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

4.8.3. Przejścia graniczne

Stan rozwoju

Przejścia graniczne, obok szczególnego znaczenia dla bezpieczeństwa państwa, mają istotny wpływ na społeczno-gospodarcze funkcjonowanie obszaru przygranicznego, m.in. w zakresie zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury transportowej, transportu i logistyki, handlu, turystyki transgranicznej.

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują przejścia graniczne: **7 drogowych**, **4 kolejowe** i **1 lotnicze** o charakterze międzynarodowym, którymi zarządza Lubelski Zarząd Obsługi Przejść Granicznych.

Na granicy z **Ukrainą** zlokalizowane są przejścia:

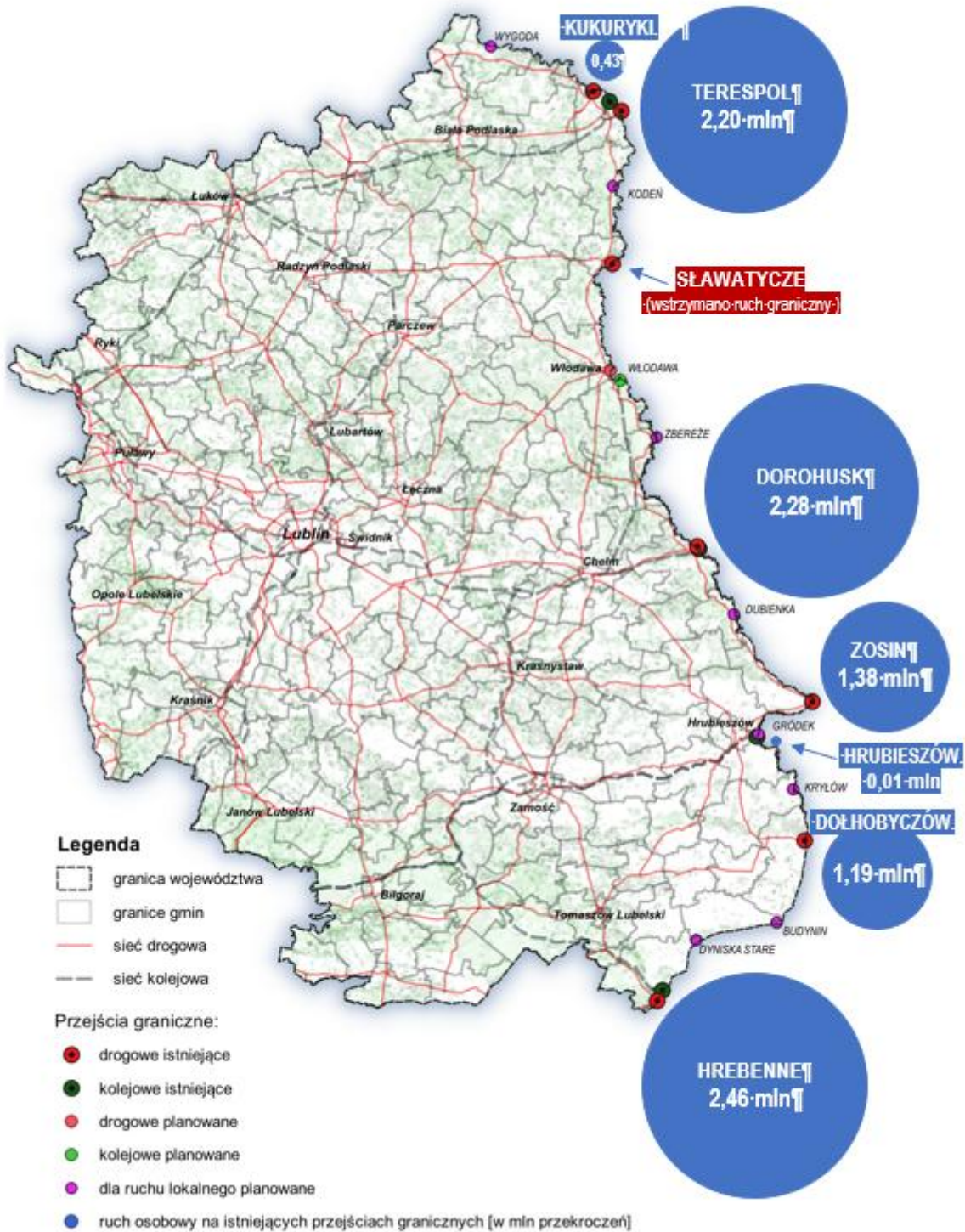
- **drogowe** w: Dorohusku, Zosinie, Dołhobyczowie i Hrebennem,
- **kolejowe** w: Dorohusku, Hrubieszowie, Hrebennem.

Na granicy z **Białorusią** zlokalizowane są przejścia:

- **drogowe** w: Kukurykach, Terespolu i Sławatyczach,

- **kolejowe** w: Terespolu⁹⁸.

Mapa 30 Ruch osobowy na przejściach granicznych w województwie lubelskim w 2025 r.

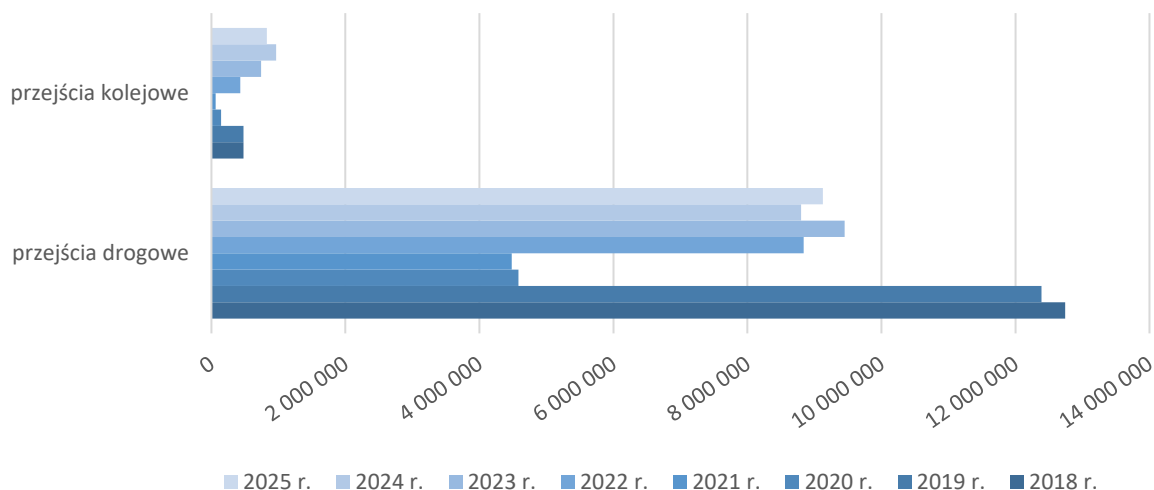
Źródło: Oprac. własne, DSiR UMWL, 2026 r.

⁹⁸ <https://www.lzopg.bip.mbnet.pl/>

Na przestrzeni ostatnich lat, istotny **wpływ na wielkość ruchu granicznego** miały:

- **ograniczenia** wprowadzone z powodu **pandemii Covid-19**,
- radykalne **ograniczenie** przekraczania granicy **na przejściach z Białorusią**,
- **migracja uchodźców** po wybuchu wojny na Ukrainie.

Wykres 22 Ruch osobowy na przejściach granicznych w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej

W latach **2018-2025** ruch na przejściach granicznych zlokalizowanych na terenie województwa lubelskiego przedstawiał się następująco:

- w 2025 r. odprawiono ponad **9,9 mln** osób (**spadek o 25%** w stosunku do 2018 r.), w tym:
  - przez **przejścia drogowe 9,1 mln** osób (**spadek o 28%** od 2018 r.),
  - przez **przejścia kolejowe 825,2 tys. osób** (**wzrost o 72%** od 2018 r.),
- w 2025 r. łącznie odprawiono ponad **2,6 mln pojazdów** (**spadek o 46%** w stosunku do roku 2018), w tym:
  - **1,2 mln** stanowiły **samochody ciężarowe** (**wzrost o 21%** w stosunku do 2018 r.),
  - **1,2 mln** – **samochody osobowe** (**spadek o 66%** od 2018 r.),
  - **137 tys.** – **autobusy** (**wzrost o 11%** od 2018 r.) (Wykres 23),
- w 2025 r. odprawiono łącznie **22,3 tys. pociągów** (**spadek o 18%** w stosunku do roku 2018), w tym:
  - **18,1 tys.** pociągów towarowych (**spadek o 21%** w stosunku do 2018 r.),
  - **4,2 tys.** pociągów osobowych (**spadek o 6%** w stosunku do 2018 r.).

Ruch graniczny w 2025 r.

↔ 12 przejść granicznych

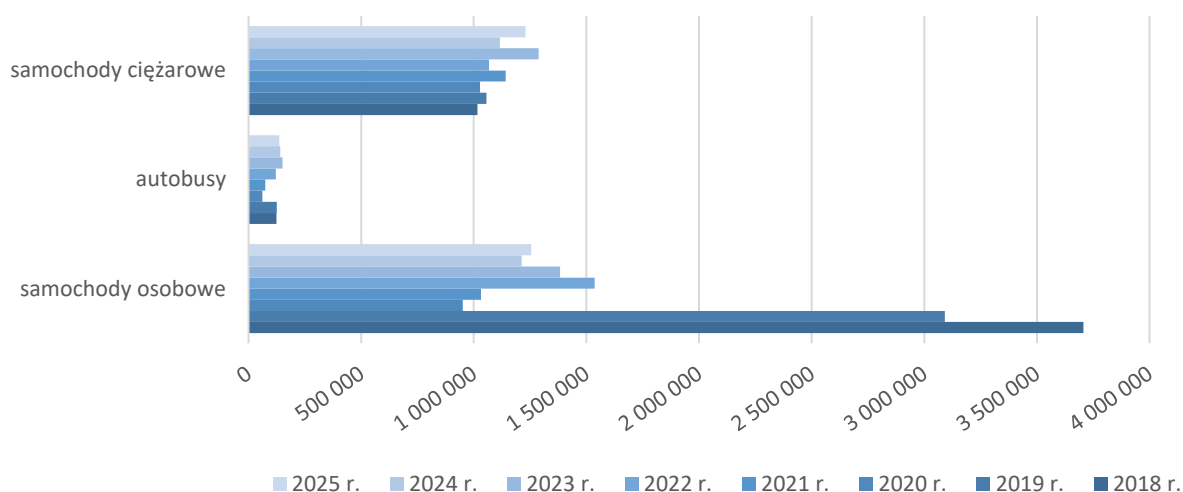
↓ 9,1 mln os. – ruch osobowy na przejściach drogowych

↓ 2,6 mln odprawionych pojazdów

↑ 825,2 tys. os. – ruch osobowy na przejściach kolejowych

↓ 18,1 tys. pociągów – ruch towarowy na przejściach kolejowych

Wykres 23 Ruch pojazdów na przejściach granicznych w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej

Osobowy ruch graniczny był stosunkowo równomiernie rozłożony na poszczególne przejścia, przy czym najwięcej osób przekroczyło granicę w **Hrebennem** (ok. 2,5 mln osób) i **Dorohusku** (ok. 2,3 mln osób). Najwięcej samochodów ciężarowych przekroczyło granicę w Dorohusku (420 tys.), samochody osobowe najczęściej odprawiane były w Terespolu (419 tys.) i Hrebennem (386 tys.), natomiast autobusy w Terespolu (53 tys.) i Dorohusku (32 tys.).

Od kilku lat największy udział w kolejowym ruchu granicznym w regionie ma **kolejowy transport towarowy**, przy czym najwięcej odpraw odbywa się na przejściu w **Terespolu**. Natomiast w **kolejowym ruchu osobowym** na przełomie ostatnich kilku lat występowały tendencje spadkowe. Zmiana nastąpiła w 2022 r. i miała związek z wybuchem konfliktu zbrojnego za wschodnią granicą Polski.

Fot. 11 Drogowo przejście graniczne Terespol – Brześć

Źródło: Lubelski Zarząd Obsługi Przejść Granicznych

■ Realizowane działania

Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje zadania w obszarze rozwoju przejść granicznych obejmujące monitorowanie i udział w procesach koncepcyjnych dotyczących rozwoju infrastruktury granicznej oraz infrastruktury towarzyszącej jak np. drogi dojazdowe do przejść granicznych (kategorii wojewódzkiej).

Przedstawiciele Zarządu Województwa Lubelskiego uczestniczyli w pracach nad dalszą rozbudową przejść w Hrebennem, Zosinie, budową przejścia w Dołhobyczowie oraz w spotkaniach roboczych dotyczących utworzenia przejścia granicznego z Ukrainą w Zbereżu.

4.8.4. Transport lotniczy

Stan rozwoju

Rozwój transportu lotniczego obejmuje działania służące wzmocnieniu pozycji regionalnego **Portu Lotniczego Lublin** w systemie powiązań krajowych i międzynarodowych, a także jego rozwój funkcjonalny.

Lotnisko konsekwentnie buduje siatkę połączeń, **poszerzając** z roku na rok **ofertę lotów** (Mapa 31). Do kierunków regularnych należą: **Warszawa, Gdańsk, Londyn, Dublin, Mediolan**. W 2025 r. Port Lotniczy Lublin rozszerzył ofertę połączeń regularnych o loty do **Rzymu** oraz **Barcelony**. Działalność współpracujących z lotniskiem przewoźników, liniami LOT, Ryanair i Wizzair, umożliwia podróżnym dogodny dostęp do interesujących zakątków Europy.

Cyklicznie w sezonie letnim w ramach akcji Wakacje, uruchamiane są połączenia lotnicze do popularnych miejscowości turystycznych zlokalizowanych nad Morzem Czarnym i Morzem Śródziemnym. Rok 2025 przyniósł rekordowy wzrost liczby lotów czarterowych zaś siatka połączeń wakacyjnych obejmowała następujące kierunki: **Burgas** (Bułgaria), **Split** (Chorwacja), **Hurghada** (Egipt), **Heraklion** (Grecja), **Monastyr** (Tunezja), **Antalya** (Turcja) oraz zainaugurowany w grudniu kierunek do **Sharm el-Sheikh** (Egipt).

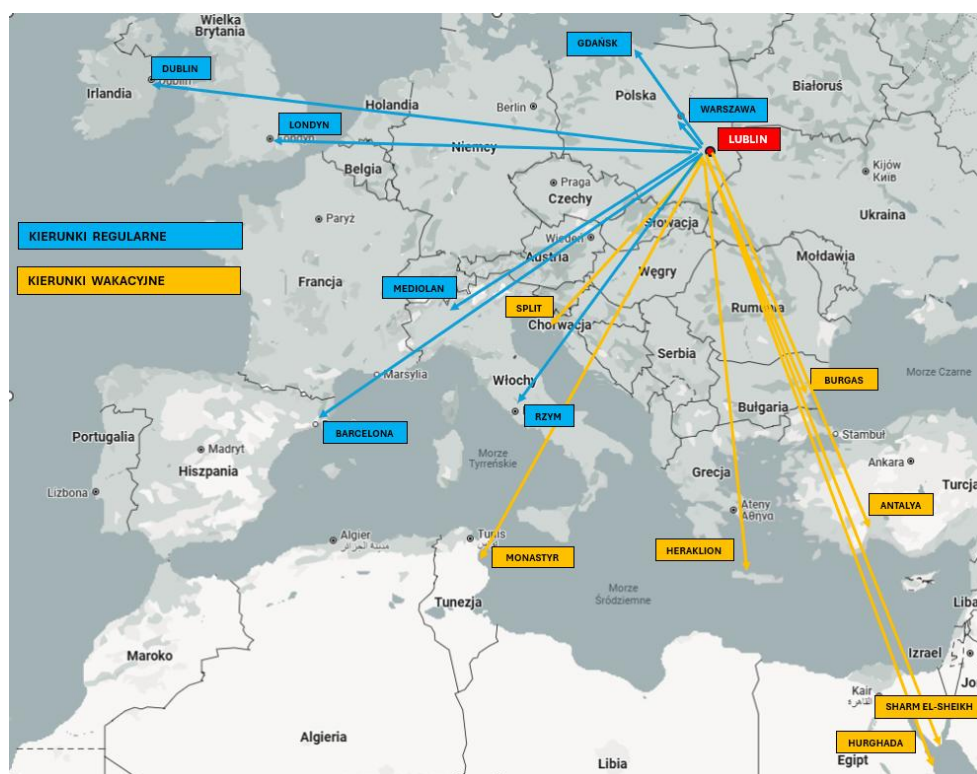

Ruch lotniczy w 2025 r.

471,1 tys. odprawionych pasażerów

↑ 11% wzrost liczby pasażerów w stosunku do 2024 r.

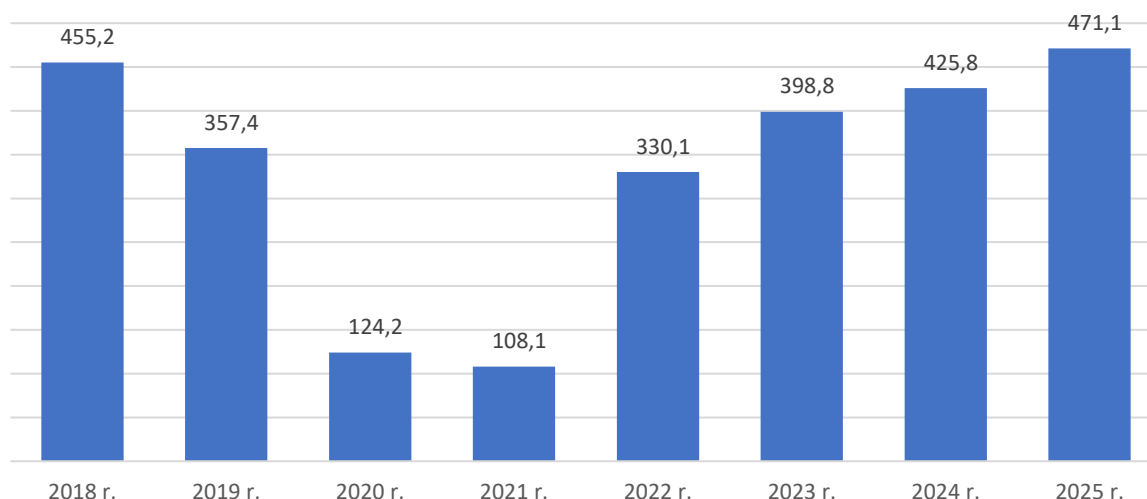
Mapa 31 Siatka połączeń lotniczych z Portu Lotniczego Lublin w 2025 r.

Źródło: Oprac. własne, DSiR UMWL, 2026 r.

Od roku 2022 (tj. okresu wyraźnego spadku przewozów ze względu na Covid-19) następuje sukcesywny wzrost liczby odprawionych pasażerów. W 2025 r. odprawiono **471,1 tys. osób**, co stanowi **wzrost** o blisko **11%** w porównaniu do roku ubiegłego (Wykres 24).

Wykres 24 Liczba odprawionych pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin (w tys.) w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych ze strony www.airport.lublin.pl/statystyki

Lotnisko w Lublinie posiada szereg atutów, które sprzyjają prowadzeniu **usług cargo**. Port ma status lotniska międzynarodowego, dostępnego przez 24 godziny na dobę. Wyposażony jest w urządzenia nawigacyjne umożliwiające wykonywanie operacji lotniczych w ograniczonych warunkach pogodowych.

Port może obsługiwać samoloty do kodu D, czyli wielkości samolotów typu Boeing 767 czy Airbus A310. Ponadto lotnisko jest świetnie skomunikowane z siecią dróg szybkiego ruchu (A2, S12, S17, S19) oraz z koleją. Atutem jest również lokalizacja Portu Lotniczego Lublin przy wschodniej granicy Unii Europejskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie najważniejszych przejść granicznych i terminali przeładunkowych.

Fot. 12 Port Lotniczy Lublin

Źródło: <https://www.airport.lublin.pl/aktualnosci>

■ Realizowane działania

W 2021 roku Port Lotniczy Lublin otrzymał pozwolenie Urzędu Lotnictwa Cywilnego na prowadzenie dodatkowej działalności lotniczej w zakresie **usług cargo**. W 2024 r. uruchomiony został **terminal Cargo**, który pozwala na świadczenie usług w najwyższym standardzie **obsługi przeładunkowej, importowej, eksportowej** oraz **magazynowej** różnorodnych ładunków (w tym materiałów niebezpiecznych oraz towarów nietypowych) na terenie Polski, Europy oraz obszaru poza unijnego. W skład terminala wchodzi nowoczesna hala magazynowo-przeładunkowa o powierzchni blisko 2 tys. m² z dedykowanymi pomieszczeniami do obsługi towarów specjalnych, budynek biurowy oraz plac manewrowy wraz z drogą dojazdową i chodnikami. Magazyn terminalu wyposażony jest w zaawansowane

technologie (skaner wielkogabarytowy, chłodnia) oraz w 5 ramp załadunkowo-rozładunkowych. Obiekt jest przystosowany do jednoczesnej obsługi 3 samochodów ciężarowych (do 24 ton każdy) po stronie przyjęcia towaru oraz 2 samochodów ciężarowych po stronie wydania towaru.

W 2023 roku Port Lotniczy Lublin wspólnie **z wojskiem** podjął **inicjatywę** utworzenia **bazy śmigłowej** oraz **POL-HUB-u**. Inicjatywa ta przyczyni się do integracji funkcji cywilnych i wojskowych w ramach prowadzonej przez spółkę działalności. Współdzielenie infrastruktury pomiędzy obiekty cywilne i wojskowe wpłynie na **podniesienie poziomu bezpieczeństwa** oraz umożliwi dywersyfikację źródeł przychodów oraz stabilizację inwestycyjną. Koncepcja współdzielenia lotniska przez cywilne i wojskowe podmioty zakłada także efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury Portu Lotniczego Lublin. Współpraca ta może przynieść korzyści obu stronom, umożliwiając rozwój usług cargo oraz zwiększając zdolności obronne kraju.

Port Lotniczy Lublin sukcesywnie rozwija segment cargo, stając się regionalnym centrum obsługi ładunków. W 2025 r. lotnisko obsłużyło rekordowe **7 304 tony frachtu** w ramach **272 operacji cargo**. Współpraca z Ministerstwem Obrony Narodowej w zakresie transferu pomocy militarnej dla Ukrainy potwierdziła strategiczne znaczenie lotniska dla bezpieczeństwa i wsparcia międzynarodowego. Lotnisko pełniło rolę ważnego hubu transferowego pomocy dla Ukrainy.

Uruchomienie terminala cargo oraz współpraca z wojskiem stwarzają podstawy dla dalszego rozwoju Portu Lotniczego Lublin, a także wzmacniają pozycję Lublina jako **hubu logistycznego**.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. w obszarze **transportu** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.9. Obszar: Obronność i Bezpieczeństwo Publiczne

Zakres zadań i kompetencji w dziedzinie obronności, bezpieczeństwa oraz porządku publicznego, a także ochrony ludności i obrony cywilnej jest ściśle zhierarchizowany i zróżnicowany na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego. Samorządowi województwa przypisano odpowiedzialność za zadania o charakterze regionalnym w obszarze obronności oraz ochrony ludności i obrony cywilnej, co znajduje odzwierciedlenie w ustawie o samorządzie województwa⁹⁹ oraz przepisach ustawy o obronie Ojczyzny¹⁰⁰ i w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej¹⁰¹.

Nowy porządek prawny, głównie za sprawą ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, wyposażył organy samorządowe w realne narzędzia wykonawcze oraz zapewnił źródło finansowania zadań poprzez Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Dzięki temu zadania z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa zyskały wymiar operacyjny, integrujący regionalne plany obronne z systemem ochrony ludności.

Główne filary działań Samorządu Województwa Lubelskiego

Działania realizowane w regionie przy udziale Samorządu Województwa Lubelskiego koncentrują się na czterech kluczowych obszarach:

1. Obronność Państwa

W zakresie zapewnienia gotowości jednostek i komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie (UMWL) do udziału w zadaniach obronnych państwa, samorząd realizuje priorytetowe działania w następującym obszarze:

- **Budowanie odporności regionalnej:** Marszałek Województwa wspiera zapewnienie ciągłości funkcjonowania infrastruktury krytycznej oraz usług o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów leczniczych (szpitali wojewódzkich i stacji pogotowia ratunkowego) oraz systemu transportu zbiorowego w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i wojny.

2. Zarządzanie Kryzysowe, Ochrona Ludności i Obrona Cywilna

W zakresie przygotowania podmiotów zarządzanych przez Województwo do właściwych reakcji w sytuacjach kryzysowych, działania obejmują:

Tereny i obiekty o znaczeniu obronnym w 2025 r.

- 12 przejść granicznych
- 6 garnizonów wojskowych
- 2 posterunki radarowo – pomiarowe
- 2 lotniska wojskowe
- 5 stref ochronnych terenu zamkniętego MON

⁹⁹ ustawa o samorządzie województwa w art. 14 ust. 1 pkt 13 (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 581 z późn. zm.)

¹⁰⁰ (Dz. U. z 2024 r. poz. 248 z późn. zm.)

¹⁰¹ (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907)

- **Ochrona Ludności i Obrona Cywilna:** zgodnie z przepisami obowiązującymi od 2025 r., Marszałek Województwa, jako organ ochrony ludności, nadzoruje oraz koordynuje realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przez podległe wojewódzkie samorządowe podmioty ochrony ludności, tworzy i utrzymuje wojewódzkie zasoby ochrony ludności, wykorzystując m.in. środki dotacyjne z rządowego Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Ponadto zadaniem Marszałka Województwa jest organizacja szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności.

3. Bezpieczeństwo Publiczne i Infrastruktura

W zakresie wspierania organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne oraz rozwiązań technicznych i organizacyjnych wpływających na poprawę bezpieczeństwa:

- **Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego (BRD):** realizowane poprzez Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego (WORD) w formie edukacji oraz finansowego wspierania Policji w zakupie nowoczesnego sprzętu kontrolno-pomiarowego.

4. Przeciwdziałanie Zagrożeniom Naturalnym i Klimatycznym

W zakresie udziału samorządu województwa w projektowaniu rozwiązań planistycznych oraz wspierania służb ratowniczych:

- **Planowanie Przestrzenne:** uwzględnianie w planach zagospodarowania województwa obszarów zagrożonych powodzią i pożarami lasów, co ogranicza ryzyko strat w przyszłości.
- **Wsparcie Służb Ratowniczych:** systemowe dofinansowywanie Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) i jednostek ratownictwa medycznego, w tym zakup specjalistycznych pojazdów i dronów rozpoznawczych ze środków regionalnych i unijnych.
- **Adaptacja do zmian klimatu:** realizacja projektów zwiększających retencję wody i ograniczających skutki gwałtownych zjawisk atmosferycznych w regionie.

■ Realizowane działania

Ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej określiła rolę Sejmiku Województwa Lubelskiego, który ma za zadanie uchwalanie w budżecie województwa, na wniosek marszałka działającego w imieniu zarządu województwa, środków finansowych przewidzianych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.

Nowe przepisy o ochronie ludności kładą główny nacisk na ochronę ludności oraz ochronę dóbr kultury, szczególnie na wypadek zagrożenia i w czasie wojny. Dla Samorządu Województwa Lubelskiego oznacza to konieczność przygotowania precyzyjnych planów, za których opracowanie odpowiadają zarówno organ obsługujący organ ochrony ludności (tj. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie) oraz właściwe jednostki organizacyjne (WSJO).

Wdrażanie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej to proces wieloetapowy, obejmujący działania organizacyjne, planistyczne, finansowe oraz koordynacyjne. Województwo Lubelskie rozpoczęło ten proces od realizacji cyklu **szkoleń zasadniczych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej**. W pierwszej kolejności przeszkolono Marszałka Województwa Lubelskiego, który ukończył w Akademii Pożarniczej w Warszawie Wyższy Kurs Ochrony Ludności (WKOL-W). Następnie w czerwcu 2025 r. w porozumieniu z Wojewódzkim Komendantem Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie zorganizowano

szkolenie zasadnicze dla osób zajmujących się zadaniami ochrony ludności i obrony cywilnej, w wyniku którego przeszkolono 66 pracowników UMWL w Lublinie, w tym pozostałych członków zarządu województwa, oraz 28 przedstawicieli WSJO. W związku z uzyskaniem dotacji z budżetu państwa w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026 w kwocie 200 tys. zł szkoleniem zasadniczym objęto w listopadzie i grudniu 2025 r. kolejnych pracowników UMWL w Lublinie (387 osób).

Szkolenia stanowią kluczowy element przygotowania organów i podmiotów ochrony ludności do efektywnej realizacji zadań w obliczu zagrożeń. Działania te bezpośrednio przekładają się na podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz skuteczną ochronę życia, zdrowia, mienia, dóbr kultury i środowiska. Ich celem jest wyposażenie kadry Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w kompetencje niezbędne do zapewnienia pełnej ciągłości funkcjonowania struktur administracyjnych w sytuacjach ekstremalnych, w tym w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz konfliktu zbrojnego. Gwarantuje to stabilność procesów decyzyjnych oraz zabezpieczenie zasobów i infrastruktury niezbędnych w sytuacjach kryzysowych, co w wymiarze strategicznym buduje trwałą odporność społeczną całego regionu.

Jednym z zadań marszałka jest ewidencjonowanie podmiotów ochrony ludności. Wśród ustawowo wskazanych podmiotów ochrony ludności, będących jednocześnie wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, są:

- podmioty lecznicze, m.in. szpitale, stacje pogotowia ratunkowego,
- podmioty uprawnione do wykonywania zadań ochrony dóbr kultury, m.in. muzea, biblioteki, instytucje kultury.

Na mocy nowych uprawnień Marszałek Województwa Lubelskiego uzyskał uprawnienie do wyznaczania jako podmiotów ochrony ludności innych podległych mu jednostek organizacyjnych. Korzystając z nowych uprawnień, **Marszałek włączył Zarząd Dróg Wojewódzkich (ZDW) w Lublinie do systemu ochrony ludności.** W 2025 roku jednostce tej powierzono kluczowe zadania, obejmujące zapewnienie niezbędnej infrastruktury i kadr, prowadzenie działań zabezpieczających w regionie oraz udostępnianie sprzętu i środków transportu w sytuacjach zagrożenia.

W 2025 r. Województwo Lubelskie otrzymało dotacje celowe z budżetu państwa na realizację inwestycyjnych zadań własnych dotyczących zakupów inwestycyjnych w ramach wyżej wspomnianego Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026. **Łącznie sfinansowano zakupy inwestycyjne na kwotę prawie 8 mln zł.** Za realizację zakupów odpowiedzialne były WSJO, w tym szpitale, stacje pogotowia ratunkowego oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie. Z przyznaných środków zakupiono następujący asortyment:

- agregaty prądotwórcze,
- mobilne zbiorniki na paliwo,
- maszty oświetleniowe z agregatem,
- defibrylatory specjalistyczne,
- respiratory transportowe,
- urządzenia do kompresji klatki piersiowej,
- mobilne aparaty EKG,
- materace do podgrzewania pacjentów pourazowych i w hipotermii,
- mobilny aparat USG,

- przenośną lampę bezcieniową zabiegowo-operacyjną.

Pozyskany ze środków dotacyjnych sprzęt przyczynił się do utworzenia samorządowych zasobów ochrony ludności i zwiększył potencjał podmiotów ochrony ludności w zakresie możliwości niesienia pomocy na wypadek wystąpienia sytuacji zagrożeń.

Obronność państwa

Ze względu na fakt, iż wschodnia granica województwa lubelskiego jest zarazem granicą państwową oraz zewnętrzną granicą UE i NATO, region pełni strategiczną rolę w systemie obronności. Zadania z zakresu ochrony tego odcinka pełni Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie, w ramach którego w 2025 r. funkcjonowało 20 placówek. **NOSG** ochrania granicę państwową z Republiką Białorusi i Ukrainą o łącznej długości odcinka **467 km**, w tym z **Republiką Białorusi – 171 km** i z **Ukrainą – 296 km**. Na terenie województwa zlokalizowanych jest **12 przejść granicznych**, w tym **7 drogowych** i **4 kolejowe** oraz **1 lotnicze** przejście graniczne dla ruchu osobowego i towarowego w ramach działalności **Portu Lotniczego Lublin w Świdniku**¹⁰².

Realizacja zadań w zakresie ochrony granicy państwowej w głównej mierze skupia się na bezpośredniej ochronie granicy państwowej pomiędzy przejściami granicznymi, dokonywaniu kontroli ruchu granicznego na przejściach granicznych, prowadzeniu kontroli legalności pobytu oraz zatrudnienia cudzoziemców na terytorium RP, a także wykrywaniu i ściganiu przestępstw transgranicznych.

Statystyki za rok 2025 wskazują, że ruch graniczny na Lubelszczyźnie skupiał się głównie na kierunku ukraińskim (7,3 mln osób), co stanowi ponad 70% całkowitej liczby 10,2 mln podróżnych. Pozostałe 2,6 mln odpraw zrealizowano na przejściach z Białorusią.

W 2025 roku na lubelskim odcinku granicy państwowej utrzymywała się presja migracyjna. Funkcjonariusze Straży Granicznej udaremнили próby nielegalnego przedostania się do Polski łącznie 1 366 cudzoziemcom. Statystyki wskazują na wyraźną przewagę zdarzeń na granicy z Białorusią, gdzie zatrzymano 1 020 osób, podczas gdy na odcinku ukraińskim odnotowano 346 takich przypadków. Ze względu na kraj pochodzenia dominowali obywatele Afganistanu (779) i Ukrainy (312)¹⁰³.

W 2025 roku zakończono budowę i w pełni uruchomiono **system bariery elektronicznej** na Bugu, który osiągnął tym samym pełną gotowość operacyjną. Inwestycja, rozpoczęta jesienią 2024 roku, zabezpiecza obecnie 172-kilometrowy odcinek rzeki, bazując na sieci 4,5 tys. kamer dzieńno-nocnych i termowizyjnych oraz gruntowych czujnikach sejsmicznych. Dane przesyłane w czasie rzeczywistym do Centrum Nadzoru w Chełmie pozwoliły skrócić średni czas reakcji patroli o 40% względem roku ubiegłego. Dzięki zaawansowanej analizie obrazu system precyzyjnie rozpoznaje zagrożenia, skutecznie eliminując fałszywe alarmy wywoływane przez aktywność zwierząt¹⁰⁴.

¹⁰² Raport 2022 Przegląd Zmian w Zagospodarowaniu Przestrzennym Województwa Lubelskiego Część I Stan Zagospodarowania Przestrzennego, Departament Strategii i Rozwoju Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Lublin, czerwiec 2022

¹⁰³ <https://nadbuzanski.strazgraniczna.pl/nos/komenda/granice/statystyki/statystyki-zbiorcze/15885,Statystyki-zbiorcze.html>

¹⁰⁴ <https://strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/14625,Bariera-elektroniczna-na-rzece-Bug-uruchomiona.html>, <https://www.gov.pl/web/uw-lubelski/bariera-elektroniczna-na-wschodniej-granicy-juz-dziala>, <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/straz-graniczna/ruszyla-zapora-elektroniczna-na-bugu-pplk-juzwiak-zatrzymano-kilkanascie-osob>

W 2025 roku Samorząd Województwa Lubelskiego kontynuował systemowe wsparcie dla służb mundurowych, przeznaczając m.in. 300 tys. zł dotacji celowej dla Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej. Środki te zostały zainwestowane w nowoczesne jednostki pływające oraz specjalistyczny sprzęt, co bezpośrednio przełożyło się na zwiększenie efektywności patrolowania rzecznej odcinka granicy na Bugu. Fundusze umożliwiły zakup nowoczesnego wyposażenia technicznego, w tym jednostek pływających oraz specjalistycznego sprzętu pomocniczego. Inwestycja ta ma na celu istotne podniesienie efektywności działań operacyjnych na rzeczonym odcinku granicy państwowej wzdłuż rzeki Bug¹⁰⁵.

■ Realizowane działania

W 2025 roku w zakresie obronności i planowania obronnego kontynuowano zadania rozpoczęte w latach poprzednich polegające na aktualizacji i dostosowaniu obowiązujących procedur do zmian wynikających z nowelizacji przepisów prawa oraz opracowaniu nowej dokumentacji w zakresie określonym we wdrażanych rozporządzeniach oraz zarządzeniach organów nadrzędnych, w tym Wojewody Lubelskiego.

Jednym z ważniejszych zadań było opracowanie planów udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa, które zostały sporządzone w dwunastu podmiotach leczniczych dla których Województwo Lubelskie jest podmiotem tworzącym (szpitale oraz zakład opiekuńczo-leczniczy), które po przygotowaniu przez kierowników podmiotów zostały zatwierdzone przez Marszałka Województwa Lubelskiego. Ponadto w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie opracowano „**Plan udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa sporządzony przez Samorząd Województwa Lubelskiego**”, który został zatwierdzony przez Wojewodę Lubelskiego.

Przygotowano też nowe procedury w sprawie organizacji i funkcjonowania **Punktu Kontaktowego HNS** (Host Nation Support – Wsparcia Państwa Gospodarza) Marszałka Województwa Lubelskiego.

Opracowano również nową dokumentację systemu funkcjonowania stałych dyżurów dostosowując system do zapisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2025 r. w sprawie gotowości obronnej państwa oraz zarządzenia nr 147 Wojewody Lubelskiego z dnia 4 czerwca 2025 r. w sprawie organizacji, uruchamiania i funkcjonowania systemu stałych dyżurów na terenie województwa lubelskiego w stanach gotowości obronnej państwa. Dokumentacja została opracowana w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie oraz 26 wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych (w podmiotach leczniczych, instytucjach kultury oraz w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Lublinie).

Ponadto, jak każdego roku, opracowano:

- „Ankiety Narodowego Kwestionariusza Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych”,
- Sprawozdanie z przeprowadzonych kontroli realizacji zadań obronnych.

---

¹⁰⁵ https://www.lublin112.pl/nadbuzanska-straz-graniczna-z-dotacja-z-wojewodztwa-lubelskiego-zdjecia/?fbclid=IwY2xjawQLlahleHRuA2FibQixMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzIxMzgzNzg4MjAwODkyAAEehiT7wu585_6ssxPhTfHgOB1UeGT5oYli20I6DMmQyv0BDgyhNZXCzcbD_to_aem_6mVkJw0ctdyvUeZITYIM8Q

W 2025 roku przeprowadzono kontrole problemowe z realizacji zadań obronnych w trzech podmiotach podległych Marszałkowi Województwa Lubelskiego. Kontrolą objęto:

- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie,
- Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie,
- Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie.

Zorganizowano i przeprowadzono **Trening Stałego Dyżuru Marszałka Województwa Lubelskiego pk. „Daniel – 25”**, którego celem było osiągnięcie wyższych stanów gotowości obronnej oraz realizacja przedsięwzięć wynikających z Planu Operacyjnego Funkcjonowania Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, a także sprawdzenie przyjętych rozwiązań wynikających z nowej Instrukcji Stałego Dyżuru. W treningu udział wzięli UMWL i 26 WSJO. Uczestniczono również w treningu stałego dyżuru Wojewody Lubelskiego pk. „Wróbel – 25”.

Marszałek Województwa Lubelskiego oraz jeden z Wicemarszałków ukończyli Wyższy Kurs Obronny, którego organizatorem jest minister Obrony Narodowej, a kadre dydaktyczną stanowili wykładowcy Akademii Sztuki Wojennej. Natomiast Kurs Obronny ukończyli Zastępca Dyrektora Biura Bezpieczeństwa, a także wybrani pracownicy realizujący zadania obronne w WSJO.

W obszarze działań antyterrorystycznych, w minionym roku, Biuro Bezpieczeństwa koordynowało przedsięwzięcia związane z wprowadzaniem stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP. Drugi stopień alarmowy (stopień BRAVO) i drugi stopień alarmowy CRP (BRAVO CRP) obowiązywał przez cały 2025 rok. Wprowadzanie poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP związane było i jest z trwającymi działaniami zbrojnymi Federacji Rosyjskiej na obszarze Ukrainy oraz agresywnymi działaniami hybrydowymi przeciwko Polsce m.in. na granicy Polsko-Białoruskiej, próbami wywołania katastrofy poprzez uszkodzenia infrastruktury kolejowej, celowe podpalenia, a także próbami cyberataków na urządzenia infrastruktury krytycznej i krytyczne systemy teleinformatyczne RP.

Podejmowane działania oraz raportowanie realizowane było zgodnie z wytycznymi Wojewody Lubelskiego. W przypadku wystąpienia incydentu (np. przekazania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego) na bieżąco informowano Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego. W styczniu 2025 r. dokonano aktualizacji Instrukcji postępowania w przypadku zaistnienia zdarzenia terrorystycznego w szczególności groźby podłożenia urządzenia wybuchowego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie, dostosowując procedury i odpowiedzialność do zmian w strukturze Urzędu.

Działania Samorządu Województwa w aspekcie obronności obejmują również zadania związane z procesem planowania przestrzennego. Dotyczą one potrzeby zachowania ograniczeń w zagospodarowaniu służącym właściwemu funkcjonowaniu obszarów:

- **6 garnizonów** (Lublin, Chełm, Hrubieszów, Zamość, Biała Podlaska)¹⁰⁶,

---

¹⁰⁶ Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 3 lipca 2025 r., Dz.U.2025.934 z dnia 14.07.2025 r. Utworzenie garnizonów, przekształcenia niektórych garnizonów oraz zmiany rozporządzenia w sprawie utworzenia, przekształcenia i zniesienia garnizonów oraz określenia zadań, siedzib i terytorialnego zasięgu właściwych dowódców.

- **2 posterunków radarowo – pomiarowych** („Roskosz”, „Zamość”),
- **objektów i terenów wojskowych** (lotnisko w Dęblinie, poligon w Jagodnem),
- **5 stref ochronnych terenów zamkniętych** resortu obrony narodowej: Biała Podlaska - na terenie m. Biała Podlaska, Srebrzyszcze - na terenie gmin: Chełm, Ruda-Huta, Dorohusk, Sitaniec – Wolica - na terenie gmin: Zamość, Stary Zamość, Nielisz, Stawy - na terenie m. Dęblin, gminy Ryki; Bezwola - na terenie gmin: Komarówka Podlaska, Milanów, Wołyń.

W odniesieniu do wyznaczonych stref, Zarząd Województwa Lubelskiego formułuje **wnioski z PZPWL do lokalnych dokumentów planistycznych**, tj. przede wszystkim planów ogólnych oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczące obowiązku ograniczenia zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do terenów istotnych dla bezpieczeństwa państwa.

Zarządzanie kryzysowe

Zarządzanie kryzysowe na obszarze województwa należy do kompetencji Wojewody Lubelskiego¹⁰⁷. Organem pomocniczym Wojewody jest Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego (WZZK), w składzie którego jest przedstawiciel Marszałka Województwa. Ponadto, w razie potrzeby, w działaniach mających na celu usuwanie skutków sytuacji kryzysowych uczestniczą podmioty podległe Marszałkowi Województwa, w szczególności podmioty lecznicze (szpitale, pogotowia ratunkowe), transportowe (Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie) i inne.

Działania dotyczące bezpieczeństwa informacji oraz cyberbezpieczeństwa

Zgodnie z treścią „Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie” Zespół ds. zarządzania i koordynowania bezpieczeństwem teleinformatycznym w Biurze Bezpieczeństwa nadzoruje pracę Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii (LCIT/Centrum) w zakresie realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem systemów i cyberbezpieczeństwem. W pierwszym półroczu 2025 roku nadzorem obejmowano również działania w zakresie realizacji zadań Województwa Lubelskiego jako operatora infrastruktury regionalnej sieci szerokopasmowej.

Zespół ds. zarządzania i koordynowania bezpieczeństwem teleinformatycznym w ramach prowadzonego nadzoru w minionym roku wykonywał czynności związane z monitorowaniem realizacji przez LCIT zadań wynikających z zapisów Polityki Bezpieczeństwa Informacji jak i całości dokumentacji ustanowionego Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji¹⁰⁸.

Prowadzony nadzór obejmuje działania Centrum na rzecz zagwarantowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa teleinformatycznego jednostkom obsługiwanym oraz rozwoju i przystosowywania do zmieniających się warunków i występujących zagrożeń. Weryfikacji podlega proces wdrażania zaleceń z audytów bezpieczeństwa informacji przeprowadzanych corocznie w jednostce. Monitoring realizacji przez LCIT zadań wynikających z ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa oraz

¹⁰⁷ (Art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 122 z późn. zm.)

¹⁰⁸ wprowadzonych w życie z dniem 2 stycznia 2023 r. na mocy Zarządzenia nr 108/2022 Dyrektora LCIT z 30 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Polityki Bezpieczeństwa Informacji Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii oraz jednostek obsługiwanym” wersja 2.0.

innych aktów prawnych, nakładających na jednostkę obowiązki zgodnie z zakresem nadzoru dotyczącego kwestii bezpieczeństwa teleinformatycznego i cyberbezpieczeństwa, prowadzony jest w procesie ciągłym.

W celu zwiększenia świadomości cyberzagrożeń wśród pracowników UMWL w Lublinie Zespół ds. zarządzania i koordynowania bezpieczeństwem teleinformatycznym Biura Bezpieczeństwa, we współpracy z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym (NASK), zorganizował szkolenie, podczas którego trenerzy prezentowali uczestnikom najważniejsze zagrożenia w sieci, uczyli jak się przed nimi chronić oraz przedstawiali zasady postępowania w przypadku naruszenia bezpieczeństwa.

Z uwagi na zróżnicowany charakter zadań realizowanych przez samorząd województwa kolejnym istotnym aspektem jest zapewnienie bezpieczeństwa informacji niejawnych¹⁰⁹. Zapewnienie przestrzegania przepisów o ochronie informacji niejawnych w szczególności opiera się na ochronie tych informacji, stosowaniu środków bezpieczeństwa fizycznego, ochronie systemów teleinformatycznych, zarządzaniu ryzykiem bezpieczeństwa, prowadzeniu szkoleń z zakresu ochrony informacji niejawnych oraz prowadzeniu zwykłych postępowań sprawdzających. Zadania w zakresie ochrony informacji niejawnych w roku 2025 były realizowane w sposób ciągły przy zachowaniu wszelkich wymagań prawnych i zastosowaniu adekwatnych środków bezpieczeństwa.

W obszarze odpowiedzialności Biura Bezpieczeństwa w ramach stosowanych upoważnień, jest przyjmowanie oraz dokonywanie wstępnej analizy oświadczeń majątkowych składanych przez radnych, członków zarządu województwa, skarbnika województwa, sekretarza województwa, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członków organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osób wydających decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa. W terminie do 30 października każdego roku przedstawiana jest sejmikowi województwa informacja o osobach, które nie złożyły oświadczenia majątkowego lub złożyły je po terminie, nieprawidłowościach stwierdzonych w analizowanych oświadczeniach majątkowych wraz z opisem i wskazaniem osób, które złożyły nieprawidłowe oświadczenia oraz o działaniach podjętych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w analizowanych oświadczeniach majątkowych.

■ Realizowane działania

Podjęte przez Samorząd WL działania umożliwiły **łagodzenie skutków** sytuacji kryzysowych oraz **przygotowanie** UMWL do funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych.

Bezpieczeństwo publiczne

Stan bezpieczeństwa publicznego determinowany jest przede wszystkim przez:

- poziom **przestępczości**,
- ilość **wypadków** komunikacyjnych,
- organizację **systemu ratownictwa**.

Bezpieczeństwo publiczne w regionie sukcesywnie się poprawia. W 2025 roku w województwie lubelskim odnotowano 27 866 przestępstw – to spadek o blisko 4 tysiące

¹⁰⁹ ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1209)

w skali roku. Dzięki wykrywalności na poziomie 77,6%, lubelska policja zajęła **3. miejsce w kraju**. Pozytywne trendy widać również w statystykach przestępstw kryminalnych (spadek z 16 682 do 14 203) oraz pospolitych, takich jak rozboje czy kradzieże, których liczba zmniejszyła się o ponad 700 zdarzeń.

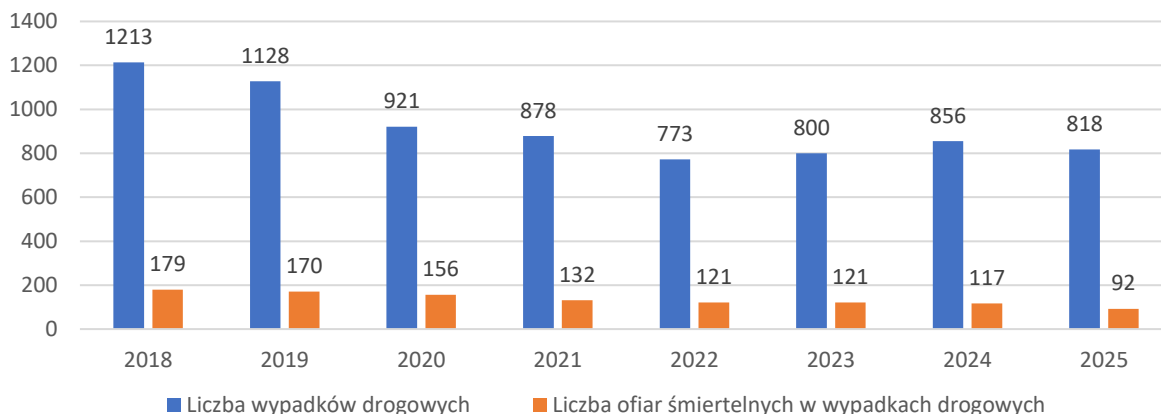
Lubelska policja zajęła 1. miejsce w Polsce pod względem wykrywalności:

- przestępstw drogowych – 99%,
- bójek i pobić – 94,4%,
- kradzieży – 70,3%,
- kradzieży samochodów – 77,4%.

W przypadku zabójstw wykrywalność ponownie wyniosła 100% – w 2025 roku doszło do 29 takich zdarzeń.

Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym pozostaje jednym z priorytetów lubelskich funkcjonariuszy. Dzięki podjętym działaniom w 2025 roku bezpieczeństwo **uległo poprawie**: liczba wypadków spadła do 818, przy czym odnotowano 92 ofiary śmiertelne oraz 875 rannych. Dane te potwierdzają, że rok 2025 był kolejnym okresem z rzędu, w którym nastąpił spadek liczby ofiar śmiertelnych na drogach regionu. (Wykres 25).

Wykres 25 Wypadki drogowe i ich ofiary śmiertelne w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie 2026 oraz <https://www.dziennikwschodni.pl/artukul/385771,spadek-przestepczosci-i-rekordowa-wykrywalnosc-lubelska-policja-podsumowala-2025-rok>

Skuteczność działań potwierdzają również statystyki dotyczące codziennej służby: w 2025 roku lubelscy policjanci przeprowadzili ponad milion kontroli trzeźwości i zatrzymali przeszło

Bezpieczeństwo publiczne w 2025 r.

Przestępczość:

- ↓ 27,8 tys. stwierdzonych przestępstw
- ↑ 77,6% wskaźnik wykrywalności przestępstw kryminalnych – **3 miejsce w kraju**

Bezpieczeństwo na drogach:

- ↓ 818 wypadków
- ↓ 92 ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych

2100 praw jazdy za rażące przekroczenie prędkości¹¹⁰. Łącznie w regionie odnotowano 148 855 interwencji, a średni czas reakcji na zdarzenia pilne wyniósł niecałe 10 minut.

Wysoka aktywność służb przekłada się na rekordowe oceny społeczne. Województwo lubelskie zajmuje obecnie czołowe miejsca w kraju pod względem:

- **poczucia bezpieczeństwa po zmroku** (80,5% – najwyższy wynik w Polsce),
- **oceny pracy policji drogowej** (79,2% – najlepszy wynik w kraju),
- **ogólnego zadowolenia z pracy Policji** (68,5%)¹¹¹.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym, a przede wszystkim życie i zdrowie wszystkich uczestników ruchu drogowego stanowi priorytet w działaniach Samorządu Województwa Lubelskiego. W 2025 r. kontynuowany był **Lubelski Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2021-2030**. Głównym celem programu jest wizja zero, czyli zero ofiar śmiertelnych na drogach województwa lubelskiego. Główne obszary interwencji zawarte są w pięciu filarach obejmujących działania infrastrukturalne, zmieniające zachowania uczestników ruchu, poprawiające bezpieczeństwo pojazdów oraz zwiększające efektywność ratownictwa i opieki powypadkowej.

■ Nadzór nad infrastrukturą medyczną w regionie

Samorząd Województwa Lubelskiego zarządza siecią 17 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, którą konsekwentnie modernizuje wykorzystując fundusze unijne oraz krajowe. Strategiczne inwestycje koncentrują się na psychiatrii dziecięcej, onkologii oraz nowoczesnym ratownictwie. Trwa budowa Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży- projekt realizowany przez Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie¹¹², ponadto trwa systematyczne doposażanie Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej (COZL) oraz szpitala w Zamościu. Placówki te zyskują wysokiej klasy aparaturę, co w połączeniu z programami profilaktycznymi znacząco podnosi skuteczność wczesnego wykrywania i leczenia chorób onkologicznych. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie zakończył modernizację Centralnego Traktu Operacyjnego. Inwestycja o znacząco podnosi standard leczenia neurochirurgicznego i kardiologicznego w regionie¹¹³.

■ Realizowane działania

Działania w zakresie bezpieczeństwa publicznego dotyczą przede wszystkim:

- **wspierania** służb publicznych w zakresie **przeciwdziałania przestępczości**,
- **zadań inwestycyjnych** ukierunkowanych na poprawę **parametrów technicznych i funkcjonalnych dróg**, a także organizacji ruchu,
- wspierania funkcjonowania specjalistycznych jednostek z zakresu **ratownictwa medycznego**.

¹¹⁰<https://www.dziennikwschodni.pl/artykul/385771,spadek-przestepczosci-i-rekordowa-wykrywalnosc-lubelska-policja-podsumowala-2025-rok>

¹¹¹ <https://www.dziennikwschodni.pl/artykul/385771,spadek-przestepczosci-i-rekordowa-wykrywalnosc-lubelska-policja-podsumowala-2025-rok>

¹¹² <https://www.lubelskie.pl/aktualnosci/na-otwarcie-centrum-zdrowia-psychicznego-czekaja-dzieci-i-mlodziez-z-wojewodztwa-lubelskiego/>

¹¹³ <https://www.lubelskie.pl/aktualnosci/nowoczesny-centralny-trakt-operacyjny-w-wojewodzkiem-szpitalu-specjalistycznym-w-lublinie/>

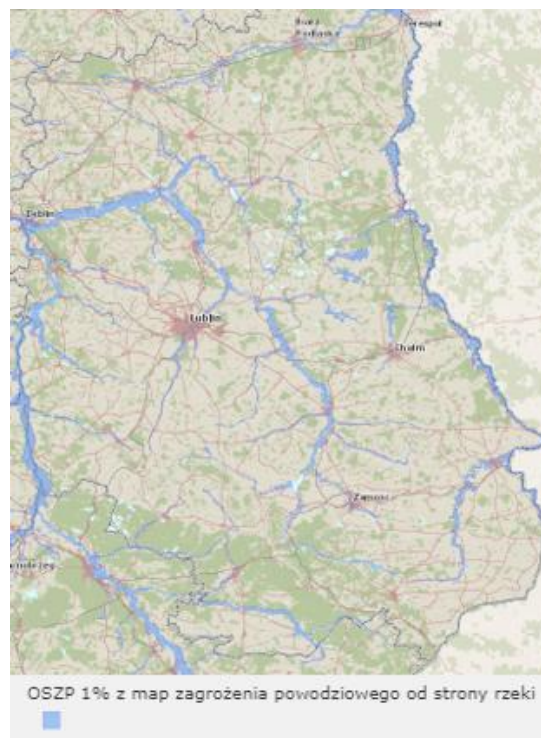
Zagrożenia naturalne

Zagrożeniem dla bezpieczeństwa publicznego są również **zjawiska** pochodzenia **naturalnego**, do których na terenie województwa lubelskiego zalicza się przede wszystkim:

- powodzie,
- susze,
- pożary,
- osuwiska.

Zagrożenie powodziowe stwarzają głównie największe rzeki regionu, tj. **Wisła, Bug i Wieprz**. Ponadto obszary szczególnego zagrożenia powodzią zidentyfikowano na odcinkach rzek: Krzna, Świder, Wilga, Okrzeja, Bystrzyca, Tyśmienica, Piwonia, Włodawka, Uherka, Gielczewka, Chodelka, Wyżnica, Łabuńka, Huczwa, Tanew¹¹⁴ (Mapa 32).

Mapa 32 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w województwie lubelskim

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP

Region lubelski ze względu na położenie geograficzne i uwarunkowania naturalne należy do obszarów **o bardzo dużym zagrożeniu skutkami powodzi**. Mając na względzie ochronę życia i zdrowia mieszkańców, a także dóbr materialnych i dziedzictwa kulturowego, jako podstawę planowania rozwoju na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego wskazuje się plany **zarządzania ryzykiem powodziowym** oraz mapy zagrożenia powodziowego.

Wobec postępujących **zmian klimatu** oraz procesów pustynnienia, **problem suszy** oraz wynikających z niej konsekwencji, odgrywa coraz większe znaczenie w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego. **Stan zagrożenia suszą** w regionie charakteryzują strefy wyznaczone przez Instytut Melioracji Użytków Zielonych, tj.: **strefa największych zagrożeń**, obejmująca **47,5%** województwa, **strefa o dużym zagrożeniu suszą (1,35%)** oraz **o umiarkowanym zagrożeniu suszą (50,8%)**. Zjawisko **suszy atmosferycznej** obserwowane jest przede wszystkim na **Polesiu Lubelskim, Południowym Podlasiu i wschodniej części Wyżyny Lubelskiej**¹¹⁵ (Mapa 33).

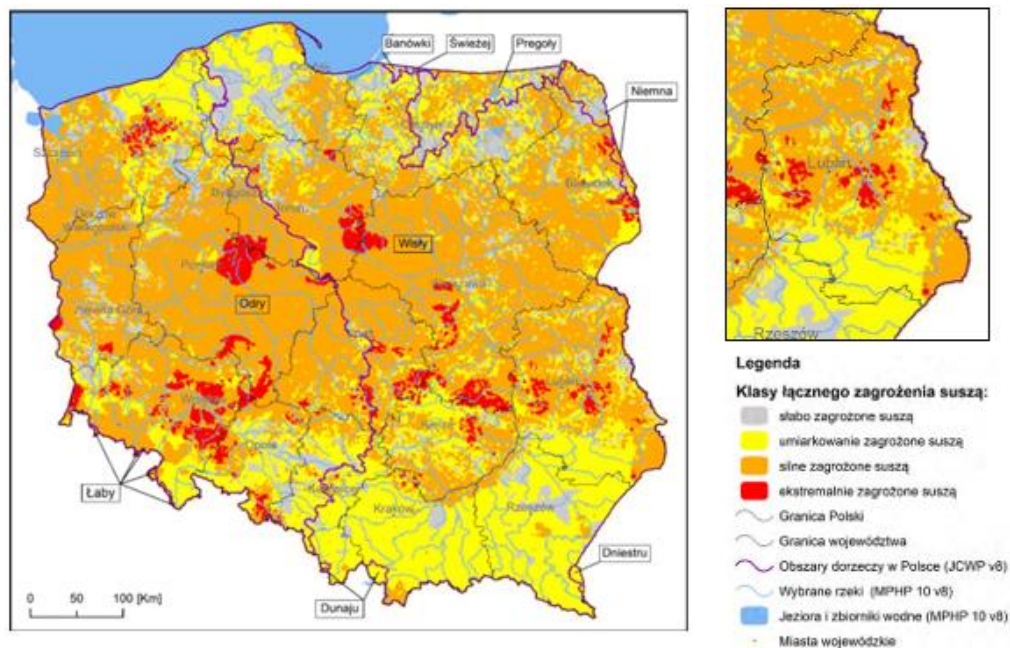
Konsekwencją występowania zjawiska suszy jest m.in. **zagrożenie pożarowe**. Do najbardziej zagrożonych obszarów należą duże kompleksy leśne przede wszystkim w **nadleśnictwach: Łuków i Parczew**, zakwalifikowane do I kategorii zagrożenia

¹¹⁴ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP

¹¹⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy

pożarowego. Pożarami zagrożone są również duże **kompleksy torfowiskowe**: Krowie Bagno, Bagno Serebryskie, Brzeźno, Sobowice.

Mapa 33 Stan łącznego zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną (1987-2018)

Źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy, 2021 r.

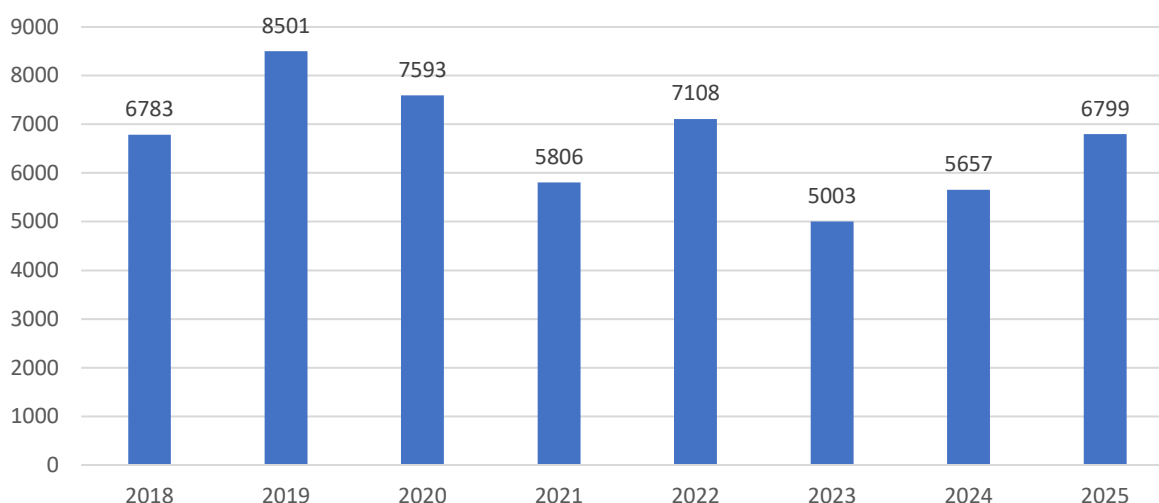
Nasilenie występowania zjawiska suszy przekłada się na **zwiększone** potrzeby w zakresie **ochrony przeciwpożarowej**. W 2025 roku jednostki straży pożarnej na terenie województwa lubelskiego interweniowały **23 298** razy, jest to 1,5% spadek w stosunku do roku ubiegłego w tym do:

- **6 799** pożarów,
- **14 786** miejscowych zagrożeń,
- **1 713** fałszywych alarmów.

Każdego dnia strażacy podejmowali średnio 64 interwencje¹¹⁶, szczególnie może niepokoić fakt wzrostu liczby fałszywych alarmów (o 40 zgłoszeń) w stosunku do roku ubiegłego, a także wzrost liczby pożarów aż o 1142 pożary.

¹¹⁶ <https://www.gov.pl/web/kgpsp/narada-roczna-kadry-kierowniczej-ppsp-województwa-lubelskiego>

Wykres 26 Pożary w województwie lubelskim w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie, 2026 r.

Na terenach wyżynnych województwa lubelskiego występują zagrożenia **powierzchniowymi ruchami masowymi**, do których należą osuwiska, obrywy i spełzywania, a zwłaszcza procesy erozji wąwozowej. Do szczególnie zagrożonych obszarów zalicza się **środkową i południową część regionu** obejmującą powiaty: **puławski, kraśnicki, janowski, biłgorajski, zamojski, lubelski, krasnostawski, tomaszowski, opolski, hrubieszowski, chełmski i łęczyński**. Obszary te należy w pierwszej kolejności objąć realizacją zabezpieczeń.

Głównymi **potrzebami** w zakresie ochrony przeciw **zagrożeniom naturalnym** są działania z zakresu:

- rozwoju i modernizacji infrastruktury przeciwpowodziowej i urządzeń hydrologicznych,
- utrzymania warunków naturalnej retencji,
- ograniczania rozwoju zabudowy w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwiskami.

■ Realizowane działania

Ze względu na obserwowany wzrost liczby incydentów wymagających interwencji służb, kluczowe jest właściwe **przygotowanie i wyposażenie** jednostek, ze szczególnym uwzględnieniem Straży Pożarnej, która podejmuje najszerszy zakres działań ratowniczych, ratowniczo-gaśniczych czy minimalizujących negatywne skutki zdarzeń. Wzmocnienie zasobów sprzętowo-technicznych jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego wpływa pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców województwa lubelskiego, jak również przekłada się na efektywne prowadzenie działań strażaków oraz ograniczone koszty utrzymania sprzętu, ze względu na mniejszą awaryjność nowego wyposażenia.

W 2025 roku Zarząd WL przeznaczył kwotę 2 mln zł na wsparcie młodzieżowych drużyn pożarniczych (MDP) z naszego regionu. MDP mogły ubiegać się o maks. 10 tys. zł na zakup wyposażenia, szkolenia i obozy oraz przygotowanie drużyn do służby w szeregach OSP. Podpisano 205 umów.

Województwo realizuje Projekt „Dostosowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie województwa lubelskiego do zmian klimatycznych, zmian w środowisku naturalnym oraz zagrożeń cywilizacyjnych”, realizowany w ramach Działania 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne, odpowiada na rosnące wyzwania związane ze zmianami klimatu, ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i zagrożeniami cywilizacyjnymi. Rozbudowująca się infrastruktura, większa liczba pojazdów (w tym elektrycznych) oraz intensywne zmiany klimatyczne powodują wzrost liczby zdarzeń wymagających interwencji służb ratowniczych. Celem projektu PSP jest zwiększenie odporności regionu na skutki klęsk żywiołowych i katastrof oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

Całkowita wartość przedsięwzięcia **wynosi 131 mln zł, z czego 107 mln zł** pochodzi z Funduszy Europejskich. **Projekt obejmuje doposażenie 403 jednostek służb ratowniczych**, a obszar objęty ochroną przeciwpożarową to ponad 471 tys. ha. Realizacja projektu trwa od 2023 roku. **Wartość przekazanego sprzętu wyniosła 51 mln zł.**

Dotychczas w ramach projektu, do Komendy Wojewódzkiej PSP w Lublinie, 20 Powiatowych i Miejskich PSP, a także 355 OSP w województwie lubelskim trafił sprzęt (668 szt.) o wartości 102 mln zł. Doposażenie w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy znacząco podniesie gotowość operacyjną i zdolność do szybkiego reagowania na zagrożenia związane ze zmianami klimatu i klęskami żywiołowymi. To kompleksowe wsparcie sprawi, że województwo lubelskie stanie się jednym z najlepiej przygotowanych regionów w Polsce do przeciwdziałania skutkom katastrof i do ochrony życia mieszkańców¹¹⁷.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie organizacji systemu **bezpieczeństwa publicznego** przedstawiono w Załączniku nr II.

---

¹¹⁷ <https://www.lubelskie.pl/aktualnosci/lubelskie-wspiera-osp-pierwsza-pomoc-edycja-2026/>

4.10. Obszar: Bezrobocie i Rynek Pracy

W 2025 r. w województwie lubelskim zaobserwowano pogorszenie się **sytuacji na rynku pracy**. W ujęciu rocznym zanotowano **zwiększenie** się ogólnej liczby zarejestrowanych **osób bezrobotnych** oraz wzrost stopy bezrobocia. W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczba ofert zatrudnienia, którymi dysponowały powiatowe urzędy pracy.

Liczba bezrobotnych

Na koniec 2025 r. w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego **zarejestrowanych** było **61,5 tys. bezrobotnych**, którzy stanowili 6,9% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce. W porównaniu z końcem 2024 r. liczba bezrobotnych **zwiększyła się** w województwie o 10,2%, a w kraju o 12,9%.

Kobiety stanowiły 46,7% wszystkich bezrobotnych w województwie. Wśród nich było 8,2 tys. kobiet (28,6%), które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. W kraju udział kobiet wśród bezrobotnych wyniósł 49,6%. W skali roku liczba bezrobotnych kobiet w województwie lubelskim zwiększyła się o 5,8%, zaś mężczyzn - o 14,4%.

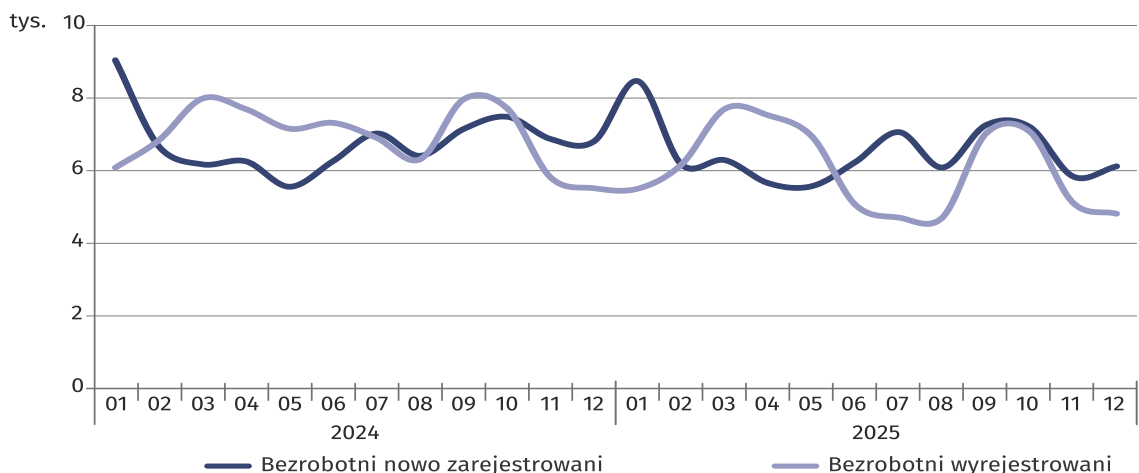
Liczba **bezrobotnych zamieszkałych na wsi** w końcu grudnia 2025 r. wyniosła 33,5 tys. osób (więcej o 8,8% w porównaniu z grudniem 2024 r.), w tym 2,7 tys. (8,0%) posiadało gospodarstwo rolne. Udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi wyniósł 54,5% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych i był niższy o 0,7 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2024 r., natomiast w kraju udział ten wyniósł 44,1%. Spośród wszystkich bezrobotnych zamieszkałych na wsi 47,3% stanowiły kobiety.

Spośród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy na koniec 2025 r. **prawa do zasiłku** nie posiadało 54,6 tys. osób, tj. więcej o 10,9% niż na koniec 2024 r. Ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem wyniósł 88,9% i był wyższy niż na koniec grudnia 2024 r. o 0,6 p. proc. W kraju prawa do zasiłku nie posiadało 85,9% bezrobotnych.

Napływ i odpływ bezrobotnych

W 2025 r. powiatowe urzędy pracy zarejestrowały **77,5 tys. nowych bezrobotnych**, którzy stanowili 6,3% wszystkich zarejestrowanych w tym okresie w kraju. Było ich o 4,6% mniej niż w 2024 r. Większość rejestrujących się stanowili mężczyźni, a ich udział w napływie ogółem na przestrzeni roku zwiększył się (o 0,2 p. proc.) i ukształtował się na poziomie 51,9%. W omawianym okresie zmniejszyła się liczebność rejestrujących się kobiet (o 4,9%) i mężczyzn (o 4,3%). Spośród nowo zarejestrowanych bezrobotnych 78,4% to osoby rejestrujące się po raz kolejny, a 15,1% wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych dotychczas nie pracowało. Wśród nowo zarejestrowanych 52,6% zamieszkiwało na wsi. Rejestrujący się w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki stanowili 10,3%.

Wykres 27 Napływ i odpływ bezrobotnych w województwie lubelskim w latach 2024-2025

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

W 2025 r. z ewidencji powiatowych urzędów pracy województwa lubelskiego **wyłączono 71,8 tys. bezrobotnych**, którzy stanowili 6,4% wszystkich wyrejestrowanych w kraju. Wyrejestrowanych bezrobotnych było mniej o 13,3% niż w 2024 r. Ponad połowę wyrejestrowanych stanowili mężczyźni (50,3%), a ich udział na przestrzeni roku zmniejszył się o 15 p. proc. Najczęstszym powodem wykreślenia z rejestru bezrobotnych było podjęcie pracy przez 56,9% ogółu wszystkich wyrejestrowanych, przy czym 8,8% ogółu wyrejestrowanych podjęło pracę subsydiowaną. Z kolei 9,7% ogółu wyrejestrowanych stanowiły osoby, które nie potwierdziły gotowości do pracy (w 2024 r. - 16,2%), a 8,5% wszystkich wyrejestrowanych dobrowolnie zrezygnowało ze statusu bezrobotnego (w 2024 r. - 7,7%).

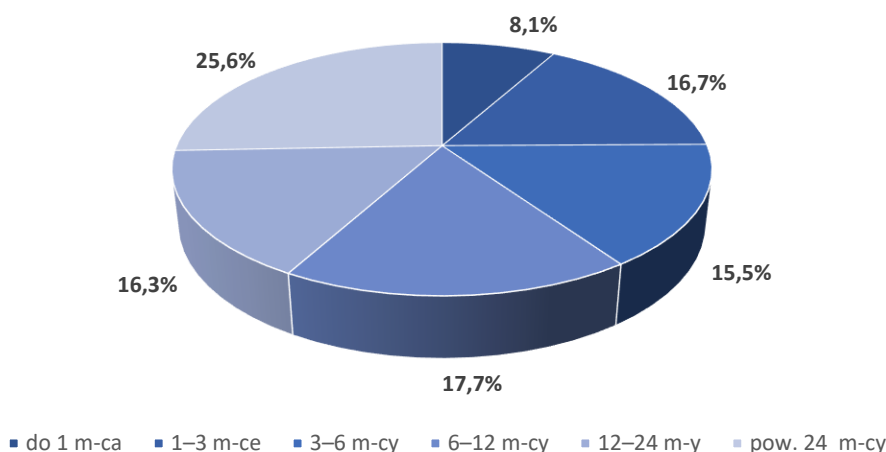
Wskaźnik płynności rynku pracy, będący stosunkiem liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w 2025 r. 52,7% i był wyższy o 0,7 p. proc. od wskaźnika zanotowanego w 2024 r. (na wsi – 52,8% i był wyższy o 0,7 p. proc. w porównaniu z 2024 r.).

Struktura bezrobotnych

Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych pod względem **czasu pozostawania bez pracy** (od momentu rejestracji w urzędzie pracy) stanowią osoby **niepracujące przez ponad 1 rok** (41,9% wszystkich bezrobotnych, a na wsi – 43,4%). Natomiast 25,6% bezrobotnych pozostawało bez pracy dłużej niż 2 lata (na wsi – 26,9%). Najmniej liczną grupę, czyli 8,1% wszystkich bezrobotnych, stanowiły osoby pozostające bez pracy przez 1 miesiąc lub krócej.

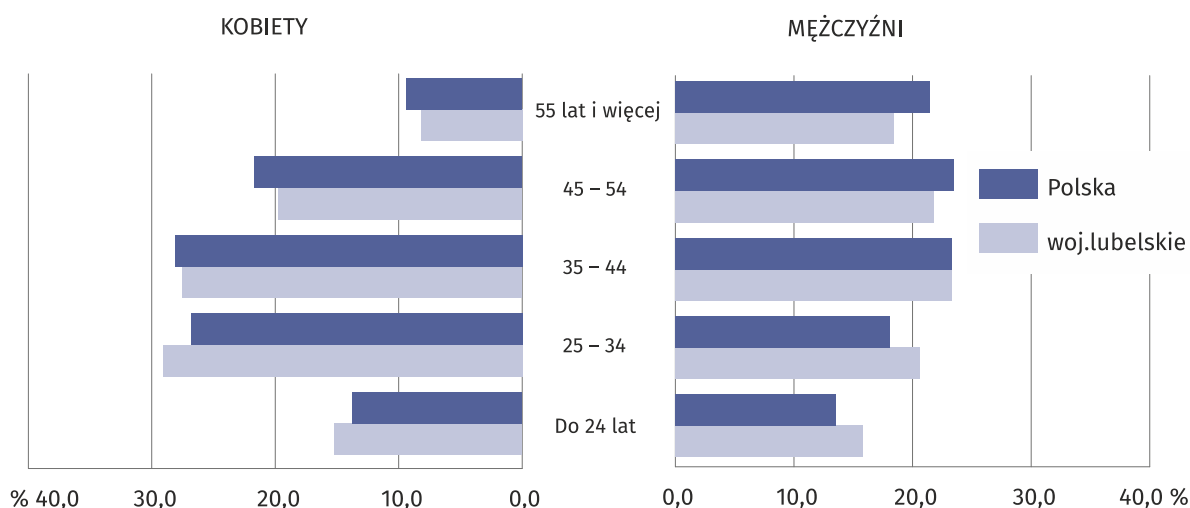
Największą grupę stanowiły **osoby w przedziale wiekowym** 35-44 lata – 25,3% oraz w wieku 25-34 lata – 24,6% ogółu bezrobotnych (na wsi odpowiednio – 23,4% i 25,8%). Udział osób w wieku do 24 lat wyniósł 15,5% ogółu bezrobotnych (na wsi – 19,2%). W porównaniu z analogicznym okresem 2024 r. w największym stopniu, tj. o 14,2% zwiększyła się liczba bezrobotnych w wieku 45-54 lata oraz w grupie wieku do 24 lat – o 12%.

Wykres 28 Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy ogółem. Stan na koniec grudnia 2025 r.

Źródło: Opracowanie WUP w Lublinie, 2026 r.

Wykres 29 Bezrobotni zarejestrowani według wieku i płci. Stan na koniec grudnia 2025 r.

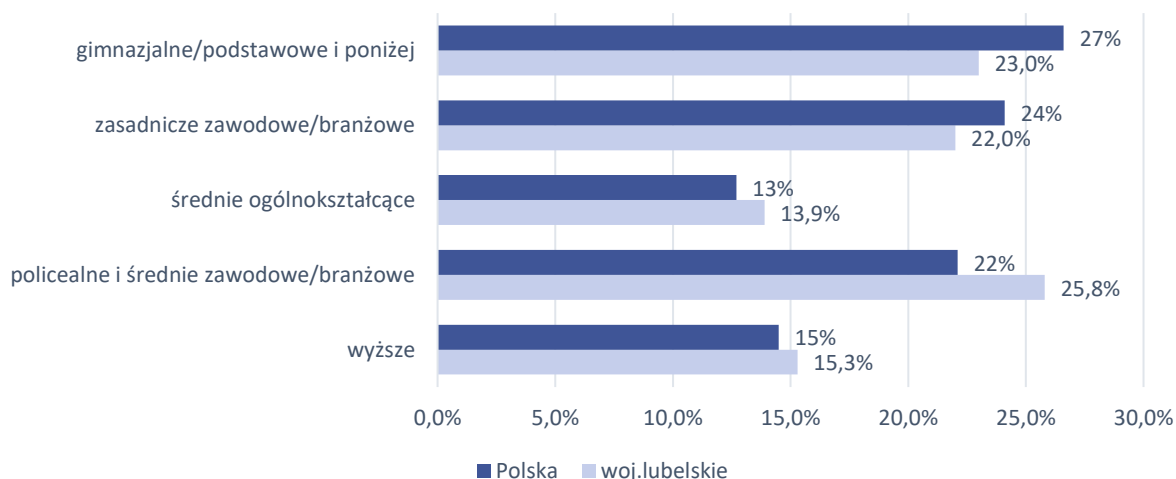

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

Pod koniec 2025 r. wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy **najwięcej** było osób z **wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym** - 25,8% (Polska – 22,0%) oraz gimnazjalnym i bez wykształcenia szkolnego - 23,0% (Polska – 27,0%), a najmniej ze średnim ogólnokształcącym – 13,9% (Polska – 13,0%). W porównaniu z 2024 r. największy wzrost liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 13,6%) oraz policealnym i średnim zawodowym/branżowym (o 11,8%).

W końcu grudnia 2025 r. udział osób bezrobotnych wcześniej pracujących zawodowo wyniósł 82,3% ogółu (na wsi – 79,2%), przy czym najliczniejsze grupy stanowiły osoby ze **stażem pracy** poniżej 1 roku – 28,7% ogółu bezrobotnych (na wsi – 27,9%) i ze stażem pracy od 1 do 5 lat – 24,7% ogółu (na wsi – 25,0%). Najmniej było bezrobotnych ze stażem powyżej 20 lat pracy – 5,9% (na wsi – 4,9%). Osoby bez stażu pracy stanowiły natomiast 17,7% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (na wsi – 20,8%).

Wykres 30 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia

Źródło: Opracowanie WUP w Lublinie, 2026 r.

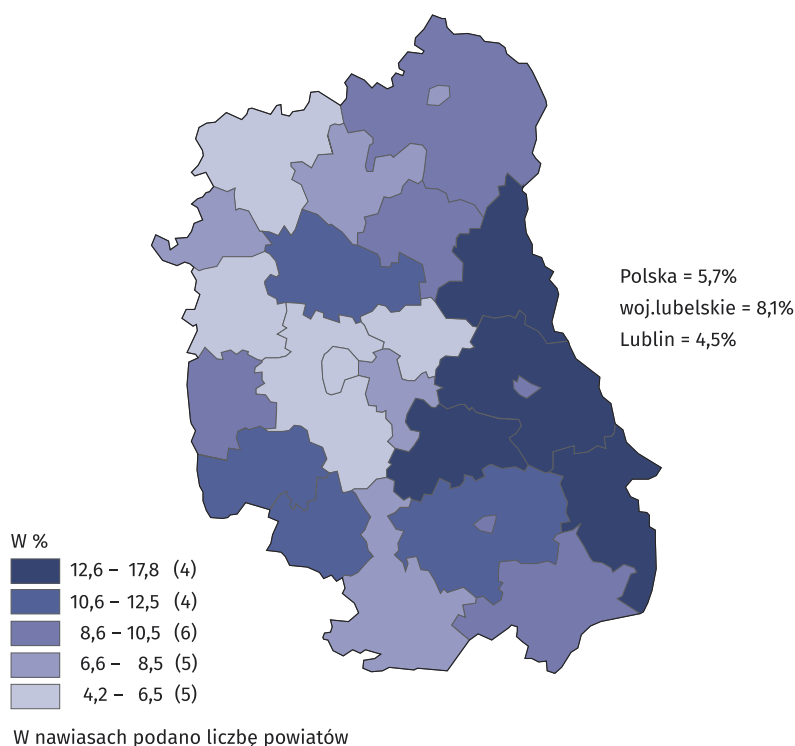
Na koniec grudnia 2025 r., **według zawodów**, najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (19,8% ogółu bezrobotnych), następnie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (17,8%), a także technicy i inny średni personel (13,2%) oraz specjaliści (11%). Najmniej liczne grupy stanowili przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (0,7% wszystkich bezrobotnych), rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (1,6%), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (4,1%) oraz pracownicy biurowi (4,2%). Odmienna sytuacja kształtowała się wśród bezrobotnych kobiet, gdzie najwięcej było ich w grupie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (28,5% ogółu bezrobotnych kobiet) oraz specjaliści (14,6%). Najmniej natomiast było w grupie przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (0,8%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (1,5%).

Stopa bezrobocia

Na koniec 2025 r. **stopa bezrobocia rejestrowanego** w województwie lubelskim wyniosła **8,1%** i była wyższa o 0,7 p. proc. niż przed rokiem. W Polsce stopa bezrobocia w stosunku do grudnia 2024 r. wzrosła o 0,6 p. proc. i wyniosła 5,7%. W rankingu województw, lubelskie pod względem wysokości stopy bezrobocia, podobnie jak w poprzednim roku plasowało się na **13 miejscu**. W kraju najniższy poziom bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (3,5%), mazowieckim (4,3%) oraz śląskim (4,4%), a najwyższy w województwie podkarpackim, warmińsko-mazurskim (po 9,3%) oraz świętokrzyskim (8,4%).

W województwie lubelskim do **powiatów** o najwyższej stopie bezrobocia należały: włodawski (17,8%), hrubieszowski (16,3%) oraz chełmski (13,4%). Najniższą jej wartość dotyczyła następujących powiatów: łukowski (4,2%), Lublin (4,5%) i łęczyński (5,9%). W porównaniu z grudniem 2024 r. stopa bezrobocia zwiększyła się we wszystkich powiatach, a w największym stopniu w powiecie włodawskim (o 2,5 p. proc.), kraśnickim (o 1,2 p. proc.), radzyńskim (o 1,1 p. proc.), w miastach Biła Podlaska i Chełm oraz w tomaszowskim (po 1,0 p. proc.), a także w chełmskim, lubartowskim, opolskim i świdnickim (po 0,9 p. proc.).

Mapa 34 Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. lubelskim w 2025 r. Stan na koniec grudnia 2025 r.

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Według stanu na koniec 2025 r. zarejestrowanych było **2 845 osób niepełnosprawnych (4,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych)**, z czego 39,1% stanowiły kobiety. W porównaniu z 2024 r. liczba bezrobotnych niepełnosprawnych zwiększyła się o 11,9%. Spośród zarejestrowanych niepełnosprawnych 88,3% bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku. Dla osób niepełnosprawnych przygotowano 29 ofert pracy, co oznacza, że na 1 wolne miejsce pracy przypadało 98 osób niepełnosprawnych, w kraju zaś 32.

Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem spadł w skali roku o 0,5 p. proc. Zmniejszył się również udział osób bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (o 1,3 p. proc.). Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych do 25 roku życia oraz udział osób bezrobotnych do 30 roku życia (po 0,2 p. proc.), a także udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,1 p. proc.). Udział osób niepełnosprawnych nie zmienił się w ujęciu rocznym.

Tabela 10 Wybrane kategorie zarejestrowanych bezrobotnych

Bezrobotni	2024	2025
	w % ogółu bezrobotnych	
Do 30 roku życia	27,7	27,9
w tym do 25 roku życia	15,3	15,5
długotrwale	54,3	53,8
Powyżej 50 roku życia	23,5	23,6

Bezrobotni	2024	2025
	w % ogółu bezrobotnych	
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	14,0	12,7
Niepełnosprawni	4,6	4,6

Źródło: Opracowanie własne DSiR UMWL na podstawie danych US w Lublinie, 2026 r.

Nowe przepisy nieznacznie **zmieniły definicję osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy**, która ma pierwszeństwo w korzystaniu z oferowanych przez urząd pracy form wsparcia. Od 1 czerwca ten status przysługuje bezrobotnemu: posiadającemu Kartę Dużej Rodziny, do 30 lub powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, samotnie wychowującemu co najmniej jedno dziecko oraz który długotrwale nie może znaleźć zatrudnienia. Do tej listy dopisani zostali również poszukujący pracy, będący osobami do 30 roku życia. Dlatego też nie można zrobić porównania do poprzedniego roku.

Oferty pracy

Do powiatowych urzędów pracy w 2025 r. zgłoszono **30,9 tys. ofert pracy**, co stanowiło 4,9% wszystkich ofert w kraju. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku liczba ofert pracy **zmniejszyła się** o 32,9%. Większość ofert pracy pochodziła z jednostek sektora prywatnego (74,9%). Ponad 33% ofert pracy dotyczyło pracy subsydiowanej. Spośród wszystkich ofert: 22,2% dotyczyło staży, 3,1% – osób niepełnosprawnych, 0,1% – osób, które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę.

W końcu 2025 r. **na 1 ofertę przypadało 59 bezrobotnych**, tj. więcej o 13 niż przed rokiem. W tym czasie średnio w kraju na 1 wolne miejsce pracy przypadało 34 bezrobotnych. W urzędach pracy na koniec 2025 r. pozostawało 654 oferty niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc (wobec 390 w 2024 r.).

Tabela 11 Bezrobotni korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (od początku roku)

Bezrobotni	2024	2025
Podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	1 674	1 436
Podejmujący zatrudnienie przy pracach publicznych	938	826
Rozpoczynający szkolenie	2 579	1 780

Źródło: Opracowanie własne DSiR UMWL na podstawie danych US w Lublinie, 2026 r.

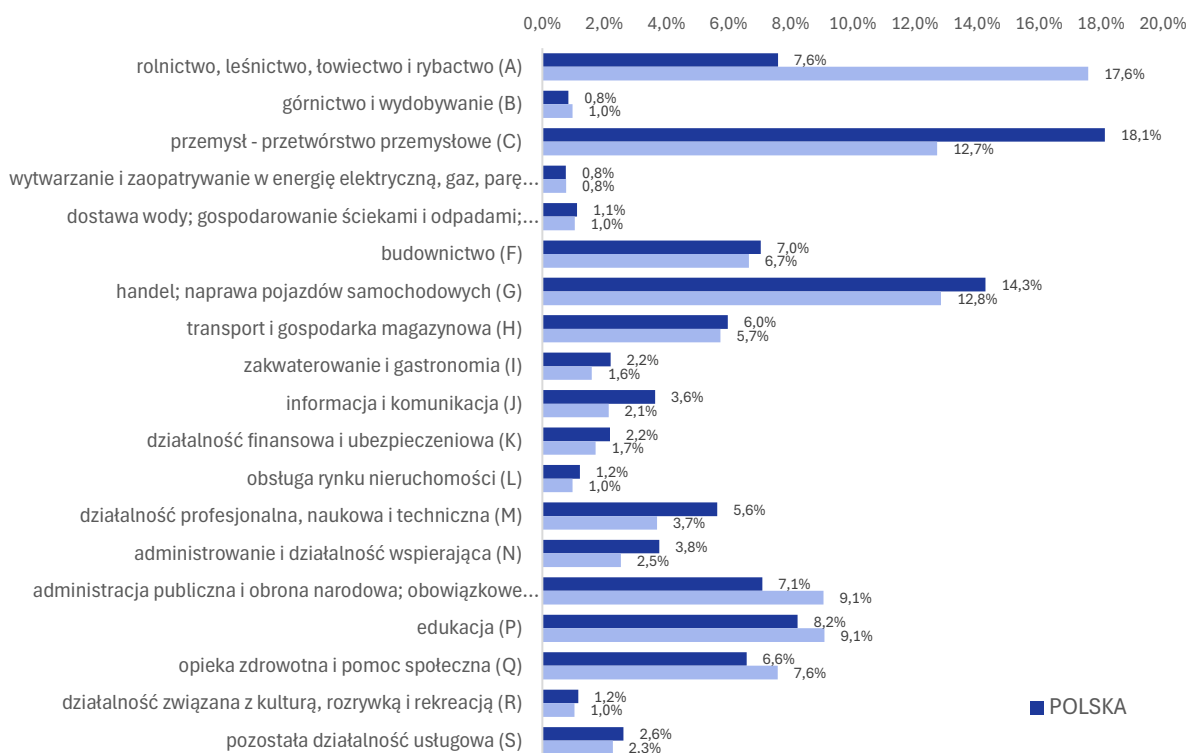
Pracujący w gospodarce narodowej

Według stanu na koniec III kwartału¹¹⁸ 2025 r. w województwie lubelskim liczba **osób pracujących** kształtowała się na poziomie **881 tys. osób**, w tym 470 tys. mężczyzn i 411 tys. kobiet. Najwięcej osób pracujących odnotowano w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A) – 17,6%, a następnie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów

¹¹⁸ Najnowsze dostępne dane dotyczące liczby osób pracujących w gospodarce narodowej – III kw.2025 r.

samochodowych (G) – 12,8% oraz przemysł - przetwórstwo przemysłowe (C) – 12,7%. Struktura pracujących w Polsce jest nieco odmienna i najwyższy odsetek osób pracujących występuje w sekcjach: przemysł - przetwórstwo przemysłowe (C) – 18,1% oraz handel, naprawa pojazdów samochodowych (G) – 14,3%. Natomiast w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A) średnio w kraju pracuje 7,6%.

Wykres 31 Struktura pracujących w gospodarce narodowej (stan na koniec III kw.2025 r.)

Źródło: Opracowanie własne DSiR UMWL na podstawie danych GUS, 2026 r.

Aktywność zawodowa wg BAEL¹¹⁹

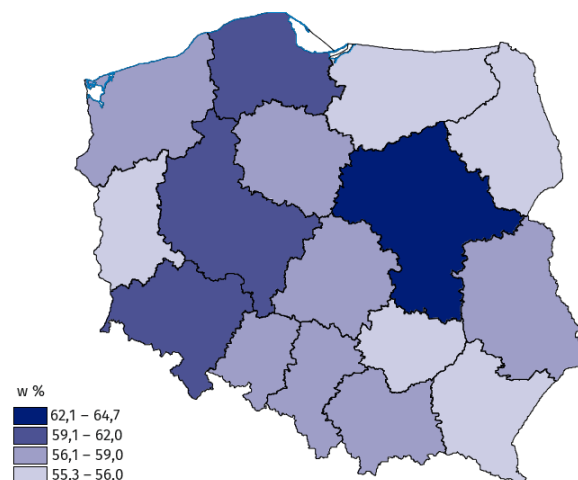
Współczynnik aktywności zawodowej wyrażony udziałem pracujących i bezrobotnych w populacji osób w wieku 15-89 lat wyniósł dla województwa lubelskiego w IV kwartale 2025 r. **57,1%**. Oznacza to, że na każde 100 osób, które były w wieku 15-89 lat przypadało 57 osób aktywnych zawodowo. Województwo lubelskie znalazło się w 4 kwartale 2025 r. na 9. miejscu w kraju pod względem współczynnika aktywności zawodowej (najwyższą wartość osiągnął on w województwie mazowieckim – 64,7%, zaś najniższą – 55,3% w województwie podkarpackim i warmińsko-mazurskim).

W IV kwartale 2025 r. wyższy współczynnik aktywności zawodowej na terenie województwa lubelskiego odnotowano w populacji mężczyzn (63,8%) niż kobiet (51%). W miastach współczynnik ten wyniósł 56,3%, a na wsi 57,8%. Rozpatrując wiek badanych,

¹¹⁹ BAEL - Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności jest polskim odpowiednikiem europejskiego badania siły roboczej. Badanie to obejmuje osoby w wieku 15-89 lat, będące członkami gospodarstw domowych zamieszkałych w wylosowanych mieszkaniach.

najwyższy współczynnik odnotowano w grupie osób w wieku 35-44 lata (91,8%), a najniższy wśród osób w wieku 55-89 lat (27,5%).

Mapa 35 Współczynnik aktywności zawodowej wg BAEL w IV kw. 2025 r.

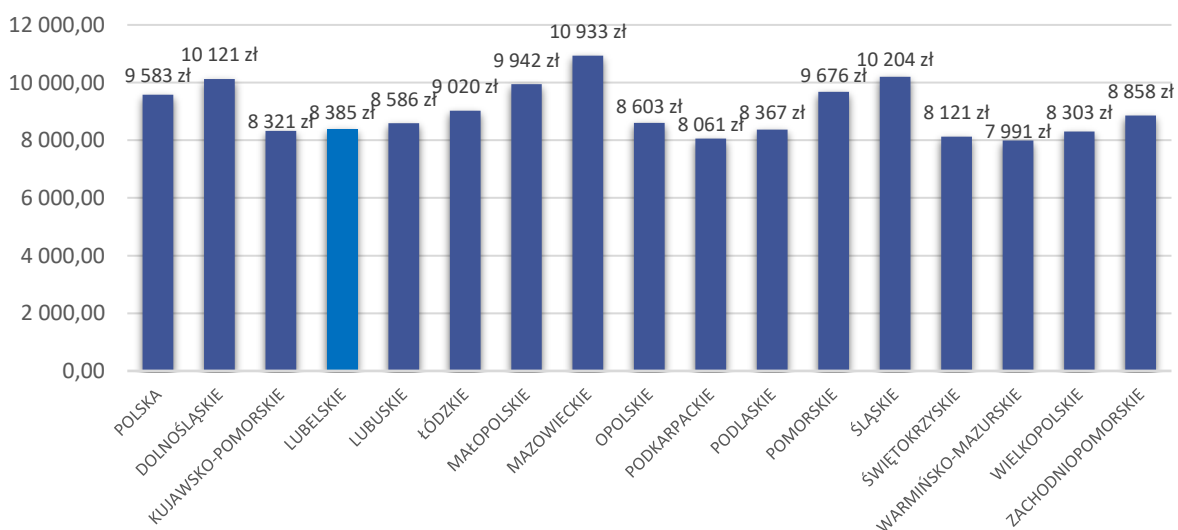
Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia badanej grupy mieszkańców województwa lubelskiego w wieku 15-89 lat dotyczył osób, które ukończyły szkołę wyższą i wyniósł 80,3%. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego współczynnik ten ukształtował się na najniższym poziomie i wyniósł 12,2%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw na koniec 2025 r. w województwie lubelskim wynosiło 8 385 zł i było niższe o 1 198 zł od średniego wynagrodzenia dla kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano natomiast **wzrost** przeciętnego wynagrodzenia o 7,9% (w kraju o 8,6%).

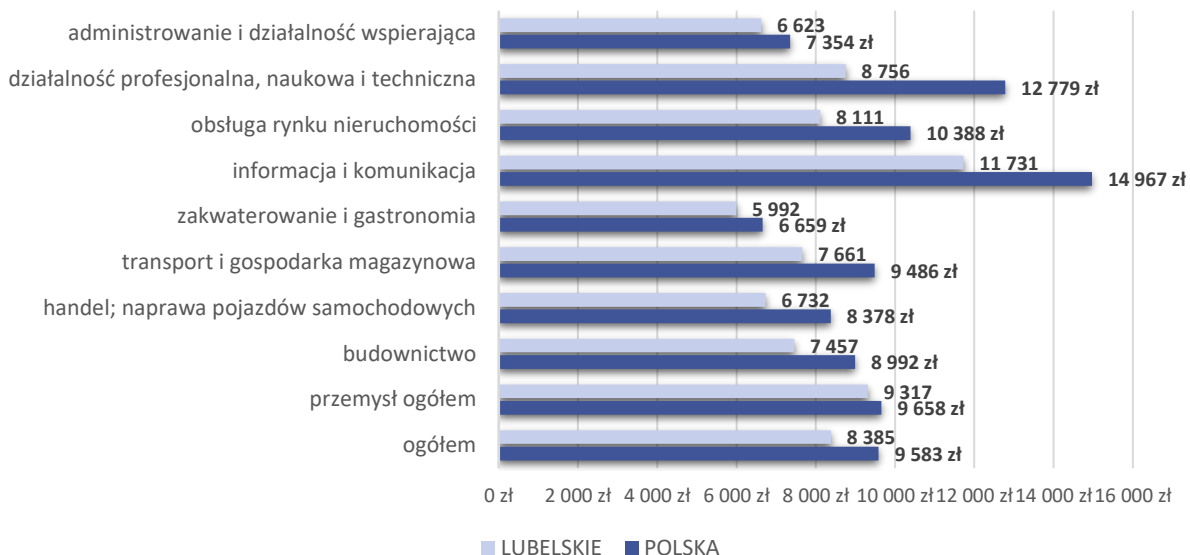
Wykres 32 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wg województw (stan na koniec 2025 r.)

Źródło: Opracowanie WUP w Lublinie, Lublin 2026 r.

Najwyższy poziom wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubelskim na koniec 2025 roku odnotowano w obszarze: informacja i komunikacja (11 731 zł) oraz w sektorze przemysłu (9 317 zł). Natomiast najniższy poziom wystąpił w obszarach: zakwaterowanie i gastronomia (5 992 zł), a następnie administrowanie i działalność wspierająca (6 623 zł).

Wykres 33 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wg PKD 2007 (stan na koniec 2025 r.)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych GUS BDL, Lublin 2026 r.

Cechą rynku pracy jest jego silne regionalne zróżnicowanie. Wynika to z faktu, że posiada wyraźny wymiar przestrzenny, a jego funkcjonowanie zależy od potencjału społeczno-ekonomicznego i uwarunkowań naturalnych poszczególnych obszarów.

Wydatki z Funduszu Pracy

W 2025 roku **wydatki z Funduszu Pracy** wyniosły **440,4 mln zł** (więcej o 2,4% niż w 2024 r.), z tego 33,9% stanowiły **zasiłki dla bezrobotnych (149,5 mln zł)**.

Na **aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu** przeznaczono **249,6 mln zł** (w 2024 r. – 265,5 mln zł), w tym m.in. na:

- **staże** – 81,8 mln zł (32,8% wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu),
- **szkolenia** – 8,8 mln zł (3,5%),
- **roboty publiczne** – 14,7 mln zł (5,9%),
- **refundację** kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy – 26,6 mln zł (10,7%),
- **dofinansowanie** podejmowania działalności gospodarczej – 60,8 mln zł (24,4%),
- **prace interwencyjne** – 17,6 mln zł (7%),
- **bon na zasiedlenie** – 10,3 mln zł (4,1%).

Zadania Samorządu Województwa

Do zadań Samorządu Województwa w obszarze bezrobocia i rynku pracy należy określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich

w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia (w 2025 r został on opracowany po raz ostatni). Pomocne w kreowaniu polityki w tym zakresie jest prowadzenie systemowych i systematycznych analiz i badań popytu na prace. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy podstawowym źródłem finansowania jest Fundusz Pracy, dzięki któremu mogą być łagodzone skutki bezrobocia. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w Planie Finansowym Funduszu Pracy, stanowiącym integralną część ustawy budżetowej.

Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w tym zakresie obejmuje przede wszystkim następujące zadania:

- **analizy regionalnego rynku pracy** (analiza stanu bezrobocia absolwentów szkół wyższych, diagnoza potrzeb doskonalenia zawodowego pracowników PSZ i IRP, barometr zawodów, predykcje zapotrzebowania na zawody, analiza godzenia obowiązków zawodowych i rodzinnych, monitoring osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy),
- **poradnictwo i aktywizacja zawodowa** (indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe, poradniki dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą, dla osób poszukujących pracy, pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES),
- **koordynacja, rozwój systemu i poprawa mechanizmów wspierania osób na rynku pracy** (rejestr i certyfikacja agencji zatrudnienia, rejestr instytucji szkoleniowych, kontrola agencji zatrudnienia, obsługa zasiłków transferowanych z innych państw członkowskich UE/EOG, wydawanie dokumentów przenośnych U2),
- **aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy** (Międzynarodowe Targi Pracy, spotkania na temat bezpiecznych wyjazdów do pracy zagranicą, spotkania z migrantami powrotnymi, Dni Otwarte EURES),
- **rozwijanie kapitału ludzkiego** (kursy językowe, warsztaty, szkolenia dla kadry EURES WUP, szkolenie dla pracowników PUP/MUP, udział w Targach Pracy za granicą).

Programy Regionalne

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie koordynując politykę rynku pracy i zasobów ludzkich zainicjował realizację w województwie lubelskim programów regionalnych na rzecz grup osób bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia na rynku pracy¹²⁰.

Podstawę dla przygotowania programów regionalnych stanowiła diagnoza sytuacji na regionalnym rynku pracy oraz priorytety przyjęte do realizacji w ramach Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2025 rok, a także cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 – Cel strategiczny 4, 4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego. Programy regionalne zostały zrealizowane w porozumieniu z powiatowymi urzędami pracy województwa lubelskiego.

---

¹²⁰ art. 66c ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która obowiązywała do 31.05.2025 roku oraz art. 210 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia obecnie obowiązującej

Diagnoza sytuacji na rynku pracy określiła dwie grupy osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, dla których konieczne było przygotowanie programu regionalnego – osoby bezrobotne do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotne.

Program regionalny **Aktywizacja zawodowa osób do 30 roku życia** – skierowany był do osób młodych (łącznie 142 uczestników), które nie posiadały doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności. Proponowane formy wsparcia to m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy i jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. W programie wzięły udział 142 osoby.

Program regionalny **Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych** – skierowany był do osób długotrwale bezrobotnych (łącznie 454 uczestników), którym brakowało motywacji, kwalifikacji i kompetencji do znalezienia i utrzymania zatrudnienia. Proponowane formy wsparcia to m.in. staże, szkolenia, bony na zasiedlenie, prace interwencyjne, roboty publiczne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy i jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Główne założenia programów regionalnych:

- wdrażanie mentoringu zorientowanego na wzmacnianie poczucia własnej sprawczości oraz przydatności dla pracodawcy i otoczenia,
- motywowanie do nabywania lub uzupełniania doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu,
- doskonalenie kompetencji cyfrowych w celu łatwiejszego dostosowania się do potrzeb rynku pracy,
- propagowanie koncepcji uczenia się przez całe życie jako sposobu podniesienia atrakcyjności na rynku pracy,
- upowszechnianie zielonych miejsc pracy i zachęcanie do ich tworzenia.
- rozwój potencjału osób młodych poprzez kształtowanie kompetencji miękkich i postaw przedsiębiorczych,
- wsparcie psychologiczne i doradztwo zawodowe mające na celu nabycie, podnoszenie i zmianę kwalifikacji,
- podejmowanie działań zmierzających do zdobywania pierwszych doświadczeń zawodowych,
- kształtowanie odpowiednich postaw związanych z podjęciem zobowiązań pracowniczych (etos pracy).

Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)

Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS) jest formą wsparcia adresowaną do pracodawców i pracowników, wspierającą przekwalifikowanie lub aktualizację wiedzy i umiejętności osób pracujących. Finansowanie ww. działań ma na celu zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Środki KFS przeznaczone są na finansowanie form kształcenia pracowników, a także pracodawców takich, jak kursy, studia podyplomowe oraz egzaminy. Można je także

wykorzystać na doprecyzowanie potrzeb szkoleniowych pracodawcy, przeznaczyć na niezbędne przed podjęciem kształcenia badania lekarskie i psychologiczne oraz sfinansować ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z udziałem w kształceniu.

W 2025 roku dla województwa lubelskiego zostały przyznane środki na finansowanie kształcenia ustawicznego w ramach KFS w kwocie **16,7 mln zł** w ramach limitu przyznanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz **3,5 mln zł** w ramach rezerwy KFS.

Priorytety wydatkowania KFS w 2025 roku:

- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji w zawodach określonych jako deficytowe na danym terenie tj. w powiecie lub w województwie.
- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji w związku z zastosowaniem w firmach nowych procesów, technologii i narzędzi pracy.
- Wsparcie kształcenia ustawicznego pracodawców i ich pracowników zgodnie z potrzebami szkoleniowymi, które pojawiły się na terenach dotkniętych przez powódź we wrześniu 2024 roku.
- Poprawa zarządzania i komunikacji w firmie w oparciu o zasady przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi, rozwoju dialogu społecznego, partycypacji pracowniczej i wspierania integracji w miejscu pracy.
- Promowanie i wspieranie zdrowia psychicznego oraz tworzenie przyjaznych środowisk pracy poprzez m.in. szkolenia z zakresu zarządzania wiekiem, radzenia sobie ze stresem, pozytywnej psychologii, dobrostanu psychicznego oraz budowania zdrowej i różnorodnej kultury organizacyjnej.
- Wsparcie cudzoziemców, w szczególności w zakresie zdobywania wiedzy na temat polskiego prawa pracy i integracji tych osób na rynku pracy.
- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji niezbędnych w sektorze usług zdrowotnych i opiekuńczych.
- Rozwój umiejętności cyfrowych.
- Wsparcie rozwoju umiejętności związanych z transformacją energetyczną.
- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji w związku z wprowadzeniem elastycznego czasu pracy z zachowaniem poziomu wynagrodzenia lub rozpowszechnieniem w firmach work-life-balance.

Priorytety wydatkowania rezerwy KFS w 2025 roku:

- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób po 50 roku życia.
- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.
- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób z niskim wykształceniem.
- Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji w obszarach/branżach, które powiatowe urzędy pracy określają na podstawie wybranych przez siebie dokumentów strategicznych, analiz czy planów rozwoju jako istotne dla danego powiatu czy województwa.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPDZ)

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia to corocznie przygotowywany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie dokument o charakterze operacyjnym. Określa on priorytetowe grupy bezrobotnych i osób wymagających wsparcia na regionalnym rynku pracy, prezentuje kierunki interwencji na ich rzecz oraz stanowi podstawę realizacji krajowych wytycznych zatrudnienia w sposób odpowiadający potrzebom województwa. Dokument zawiera kierunkowe wytyczne dla publicznych służb zatrudnienia oraz wszystkich partnerów funkcjonujących w obszarze rynku pracy.

W 2025 r. w ramach RPDZ przyjęto następujące **priorytety i główne działania**:

- **Wzmocnienie pozycji osób do 30 roku życia** na regionalnym rynku pracy.
  - Wspieranie rozwoju potencjału młodych ludzi i przygotowanie ich do skutecznego wejścia na rynek pracy.
  - Aktywizacja zawodowa osób do 30 roku życia.
  - Dostosowanie kwalifikacji i kompetencji młodych osób do potrzeb rynku pracy.
- **Wyrównywanie szans** w dostępie do rynku pracy osób **trwale pozostających bez pracy**.
  - Poprawa zdolności adaptacyjnych osób długotrwale bezrobotnych do zmieniających się warunków rynku pracy.
  - Poprawa szans na zatrudnienie osób długotrwale oddalonych od rynku pracy.
- Upowszechnianie kultury uczenia się nastawionej na **aktywny i ciągły rozwój umiejętności**.
  - Rozwijanie mobilności osób uczących się, pracujących i nieaktywnych zawodowo, w tym przygotowanie do reagowania na zmiany zachodzące na rynku pracy.
  - Zwiększanie dostępu do dobrej jakości usług wspierających rozwijanie umiejętności i wykorzystanie własnego potencjału.

Projekty własne

W 2025 r. kontynuowane były 4 **projekty własne** Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie, który rozpoczęły się w latach poprzednich.

➤ **Projekt 1: Lubelskie Obserwatorium Rynku Pracy I (FEL 2021-2027)**

5 grudnia 2023 roku ruszył projekt pod nazwą **LORP I, czyli Lubelskie Obserwatorium Rynku Pracy I**. Celem projektu jest przede wszystkim uaktualnienie obecnego stanu wiedzy i umiejętności pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia (PSZ) i innych regionalnych instytucji rynku pracy (IRP) oraz dostosowanie ich do obowiązujących standardów oraz przepisów. Wśród **kluczowych badań** znajdują się m.in.

- Rozwój branży transport, spedycja logistyka do roku 2040,
- Kwalifikacje i kompetencje przyszłości w IT,
- Zawody wygasające i potencjalne ścieżki przekwalifikowania,

- Losy absolwentów szkół branżowych,
- Badanie nisz rynkowych z potencjałem do zakładania działalności gospodarczej.

Wartość projektu wynosi: **10,9 mln zł**, natomiast wysokość wkładu z Funduszy Europejskich to: **9,3 mln zł (85%)**.

➤ **Projekt 2: Aktywni i bezpieczni na europejskim rynku pracy. Podnoszenie potencjału kadry EURES woj. lubelskiego (FEL 2021-2027)**

W grudniu 2025 roku kadra EURES z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie zakończyła realizację projektu **Aktywni i bezpieczni na europejskim rynku pracy. Podnoszenie potencjału kadry EURES woj. lubelskiego**. Projekt skierowany był do pracowników zatrudnionych w PSZ, świadczących usługi EURES w naszym regionie, a jego głównym celem było wzmocnienie umiejętności i kompetencji 26 pracowników EURES z Wojewódzkiego, Miejskiego i Powiatowych Urzędów Pracy poprzez udział w szeregu szkoleń i wizytach studyjnych. Podniesienie kompetencji urzędników przyczyni się do efektywniejszego wspierania polskich bezrobotnych, poszukujących pracy, migrantów powrotnych, uczniów, studentów oraz pracodawców.

Wartość zrealizowanego projektu wyniosła **1 mln zł**, z czego **865 tys. zł (85%)** stanowił wkład z Funduszy Europejskich.

➤ **Projekt 3: „EURES i wszystko jasne!” (FEL 2021-2027)**

Projekt, z uwagi na specyfikę zaplanowanych do realizacji działań skoncentrowany jest na wsparciu instytucji świadczącej usługi sieci EURES dla ostatecznych odbiorców efektów realizacji przedsięwzięcia czyli osób bezrobotnych, poszukujących pracy, migrantów powrotnych, uczniów szkół i placówek ponadpodstawowych, studentów oraz pracodawców. Działania zaplanowane do realizacji w projekcie skupione są na organizacji wydarzeń związanych z promowaniem i wspieraniem mobilności pracowników na unijnym rynku pracy. Ich celem jest zwiększenie dostępności i poprawa jakości usług świadczonych przez sieć EURES.

Całkowita wartość projektu wynosi: **1,8 mln zł**, z czego **1,5 mln zł (85%)** stanowi wkład z Funduszy Europejskich.

➤ **Projekt 4: Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych (KPO)**

Sieciowanie dla Lubelszczyzny – Rozwój nowoczesnej edukacji i doradztwa zawodowego w 2025 roku

Celem projektu jest rozwój spójnego systemu kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie w województwie lubelskim, opartego na współpracy pomiędzy edukacją, rynkiem pracy i instytucjami publicznymi. Projekt odpowiada na potrzeby regionalnego rynku pracy oraz konieczność dostosowywania kompetencji mieszkańców regionu do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych. W 2025 roku, obok działań merytorycznych realizowanych w ramach projektu, prowadzone były również działania promocyjne w przestrzeni publicznej województwa lubelskiego, realizowane pod hasłem: **Life Long Learning Lubelskie**. Ich celem było

upowszechnianie idei uczenia się przez całe życie, zwiększanie świadomości mieszkańców regionu w zakresie możliwości rozwoju kompetencji oraz wzmacnianie rozpoznawalności projektu jako elementu regionalnej polityki edukacyjnej i rynku pracy. Działania promocyjne stanowiły uzupełnienie inicjatyw systemowych i doradczych realizowanych w 2025 roku, wspierając dotarcie projektu do szerokiego grona odbiorców oraz budując społeczne zrozumienie dla znaczenia kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie.

Działania Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji (WZK) w 2025 roku w ramach projektu

W 2025 roku **Wojewódzki Zespół Koordynacji ds. wdrażania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030**

kontynuował działania związane z koordynacją i monitoringiem regionalnych inicjatyw edukacyjnych realizowanych w ramach projektu. Celem prac WZK było zapewnienie spójności podejmowanych działań oraz wsparcie Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie kształtowania polityk edukacyjnych i rynku pracy.

W 2025 roku WZK realizował **działania** obejmujące w szczególności:

- prowadzenie doradztwa oraz przygotowywanie rekomendacji w obszarze kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie,
- analizę i monitoring działań edukacyjnych prowadzonych w regionie,
- wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami edukacyjnymi, pracodawcami oraz instytucjami rynku pracy,
- organizację spotkań roboczych, posiedzeń oraz konsultacji,
- upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie edukacji i doradztwa zawodowego,
- organizację dwóch zagranicznych wizyt studyjnych w Szwajcarii oraz w Portugalii, których celem było poznanie najlepszych praktyk w zakresie organizacji systemu kształcenia oraz aktywizacji zawodowej, a także transfer wybranych rozwiązań do warunków regionalnych,
- wykorzystanie wyników badań i analiz opracowywanych przez Wydział Badań i Analiz WUP w Lublinie, w tym cyklicznego pakietu monitoringowego wskaźników społeczno-gospodarczych.

Działania Sieci I: Współpraca na rzecz kształcenia zawodowego w 2025 roku

W 2025 roku Sieć I: Kształcenie Zawodowe kontynuowała działania ukierunkowane na rozwój współpracy pomiędzy szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, pracodawcami oraz instytucjami rynku pracy. Celem tych działań było dalsze wzmacnianie powiązań pomiędzy edukacją a gospodarką regionu oraz wspieranie rozwoju kompetencji odpowiadających na potrzeby lokalnych rynków pracy.

Działania Sieci I miały charakter międzysektorowy i obejmowały inicjatywy sprzyjające wymianie doświadczeń, współpracy oraz lepszemu dopasowaniu oferty edukacyjnej do oczekiwań pracodawców. W 2025 roku działania te były realizowane w oparciu o wypracowane wcześniej modele współpracy, z zachowaniem ciągłości i spójności podejmowanych inicjatyw.

Działania Sieci II: Doradztwo zawodowe w 2025 roku

W 2025 roku Sieć II: Doradztwo zawodowe koncentrowała się na dalszym wzmocnieniu i integrowaniu regionalnego systemu doradztwa zawodowego. Celem działań było zapewnienie wysokiej jakości wsparcia doradczego dla uczniów i dorosłych oraz budowanie trwałych relacji pomiędzy doradcami zawodowymi działającymi na różnych poziomach edukacji oraz instytucjami rynku pracy.

W 2025 roku kontynuowano:

- cykliczne spotkania doradców zawodowych reprezentujących różne instytucje,
- współpracę pomiędzy szkołami, uczelniami oraz publicznymi służbami zatrudnienia,
- działania służące wymianie doświadczeń i dobrych praktyk.

Dodatkowo w 2025 roku powołana została grupa liderów doradców zawodowych, której zadaniem jest wspieranie rozwoju systemu doradztwa zawodowego w regionie, inicjowanie działań rozwojowych oraz wzmocnienie jakości świadczonych usług doradczych.

Działania w ramach Kuponu Doradztwa Zawodowego w 2025 roku

W 2025 roku istotnym elementem projektu była realizacja **Kuponu Doradztwa Zawodowego**, który stanowił narzędzie wspierające rozwój doradztwa zawodowego zarówno w środowisku szkolnym, jak i wśród osób indywidualnych. W ramach działań skierowanych do szkół Kupon Doradztwa Zawodowego objął blisko 50 klas, umożliwiając uczniom szkół podstawowych zdobycie praktycznej wiedzy na temat wybranych zawodów, poznanie realiów pracy oraz świadome planowanie dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej. Równolegle w 2025 roku Kupon Doradztwa Zawodowego był realizowany na rzecz osób fizycznych, w ramach czego przeprowadzono blisko 350 testów zawodu, stanowiących narzędzie diagnozy predyspozycji zawodowych oraz wsparcia w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te łączyły elementy doradztwa indywidualnego, mentoringu oraz praktycznego poznawania specyfiki zawodów, wzmacniając rolę doradztwa zawodowego jako elementu systemowego wsparcia rynku pracy.

Projekt realizowany w ramach inwestycji A3.1.1. KPO pn. „Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. w obszarze **bezrobocia i rynku pracy** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.11. Obszar: Telekomunikacja i Cyfryzacja

Uwarunkowania prawne

Główne cele i priorytety rozwoju w zakresie szeroko rozumianych technologii teleinformatycznych zostały określone na szczeblu krajowym w **Programie Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP)**. Transformacja cyfrowa państwa zostanie osiągnięta poprzez równoczesną realizację szeregu działań zawartych w dokumentach programowych, tj. w:

- Narodowym Planie Szerokopasmowym ukierunkowanym na rozwój infrastruktury sieci telekomunikacyjnych stacjonarnych i mobilnych,
- Strategii Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2019-2024, (Strategia Cyberbezpieczeństwa Polski do roku 2029 – projekt przyjęty przez Radę Ministrów dn. 10 marca 2026 r.),
- Programie otwierania danych publicznych (na lata 2021-2027),
- Polityce rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 roku,
- Krajowym planie działania do programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.,
- Planie dostosowania organów administracji państwowej do współpracy z wielkoskalowymi systemami informacyjnymi UE.

W 2025 roku kontynuowane były prace nad **Strategią Cyfryzacji Państwa** z horyzontem czasowym do 2035 r., która zastąpi PZIP. W dokumencie wskazano priorytetowe obszary cyfryzacji obejmujące:

- **transformację usług publicznych**: uproszczenie procedur administracyjnych i zwiększenie dostępności e-usług dla obywateli i przedsiębiorców,
- **rozwój infrastruktury cyfrowej**: budowa nowoczesnych sieci teleinformatycznych, w tym technologii 5G, a także bezpiecznych centrów danych,
- **wzmocnienie kompetencji cyfrowych**: podnoszenie umiejętności cyfrowych zarówno wśród obywateli, jak i pracowników administracji,
- **zwiększenie bezpieczeństwa cybernetycznego**: wdrożenie zaawansowanych mechanizmów ochrony danych i systemów informatycznych przed cyberzagrożeniami.
- Sformułowane w Strategii cele znajdują odzwierciedlenie i są uszczegółowione w dokumentach sektorowych.

Stan rozwoju

Dynamiczny i wyraźny rozwój szeroko rozumianych technologii teleinformatycznych w ostatnich latach sprawia, że zapewnienie szybkiego dostępu do informacji, a także możliwość ich wykorzystania, przetwarzania i wytwarzania, stały się bardzo ważnym czynnikiem rozwoju technologicznego, ekonomicznego, przestrzennego i kulturowego. **Dostępność teleinformatyczna regionu** uzależniona jest od poziomu rozwoju infrastruktury oraz usług telekomunikacyjnych, a także stopnia ich wykorzystania.

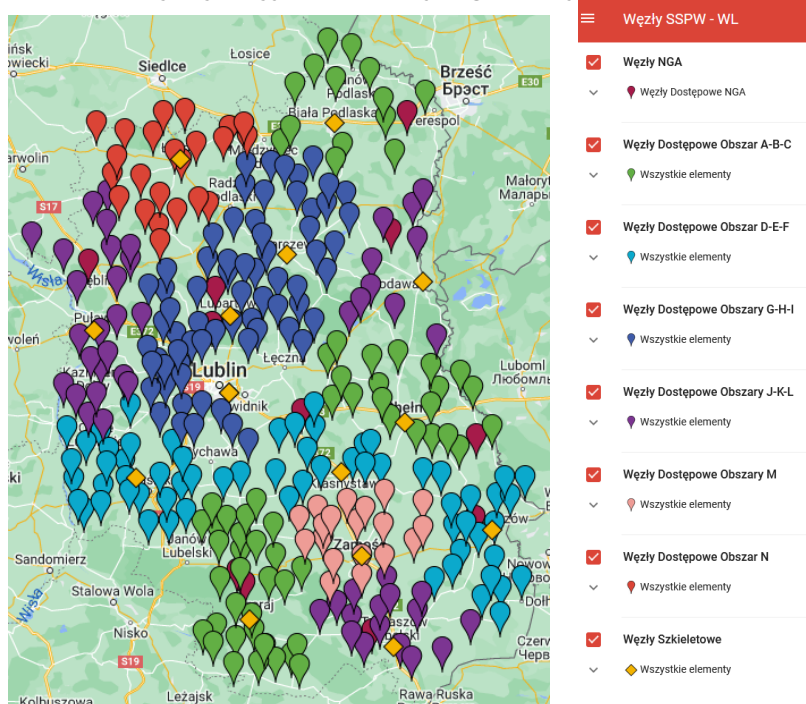
Odsetek gospodarstw domowych w Polsce objętych stacjonarnymi sieciami o przepustowości dosyłowej łącza, wynoszącej co najmniej 100 Mb/s (z możliwością jej

zwiększenia do przepustowości mierzonej w gigabitach) stale rośnie, i w 2025 r. wyniósł 87% (wzrost o 22% od 2020 r.)¹²¹.

Zadania samorządu województwa związane z prowadzeniem działalności w zakresie telekomunikacji, a w szczególności z zarządzaniem infrastrukturą regionalnej sieci szerokopasmowej i świadczeniem usług hurtowego dostępu do tej infrastruktury realizuje jako zadanie statutowe **Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii**.

W województwie lubelskim Regionalna Sieć Szerokopasmowa świadczy usługi przedsiębiorcom telekomunikacyjnym w oparciu o węzły szkieletowe i dystrybucyjne rozmieszczone w naszym regionie (Mapa 36).

Mapa 36 Węzły szkieletowe i dystrybucyjne Lubelskiej Regionalnej Sieci Szerokopasmowej

Źródło: <https://szerokopasmowe.lubelskie.pl/dla-operatorow/>

W województwie lubelskim systematycznie rozbudowywana jest infrastruktura teleinformatyczna umożliwiającą mieszkańcom dostęp do Internetu.

Na terenie województwa lubelskiego zakończyła się budowa sieci szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) na lata 2014-2020, cel szczegółowy: 1.1 *Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach*, która dostarcza dostęp do Internetu dla użytkowników końcowych tj. gospodarstw domowych, firm, jednostek użyteczności publicznej. Efektywność programu pomocowego była wysoka, w ramach trzech konkursów wyłoniono do dofinansowania 52 beneficjentów, którzy realizowali inwestycje na wyznaczonych obszarach. Ze względu na ryzyko niskiej opłacalności takich przedsięwzięć ze środków własnych inwestorów, pokrycie siecią tych obszarów nie byłoby możliwe bez

¹²¹ <https://cyberpolicy.nask.pl/raport-o-stanie-cyfrowej-dekady-2023-polska/>

dofinansowania. Wsparcie udzielone projektom ogółem wynosiło blisko 57%¹²² ich łącznej wartości, która wynosiła ok. 1 223 mln EUR), przy czym było różnicowane w poszczególnych projektach realizowanych przez beneficjentów.

W 2025 roku w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (FEL 2021-2027) pozyskiwanie funduszy realizowano w następujących obszarach wsparcia:

- Działanie 2.2 – Cyfrowe Lubelskie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (typ projektu 1,2,3,4). W wyniku naboru wpłynął 1 wniosek, na który przyznano dofinansowanie w kwocie 1,83 mln zł. Kwota alokacji wynosiła 3,32 mln zł,
- Działanie 2.3 – Cyfrowe Lubelskie w ochronie zdrowia (typ projektu 1,2) Priorytetu II Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu. W ramach naboru wpłynęło 29 wniosków o dofinansowanie z EFRR na kwotę dofinansowania 111,7 mln zł. Kwota alokacji – 35,72 mln zł. Wyniki wyboru projektów do dofinansowania zaplanowane są na I kwartał 2026 r.,
- Działanie 2.4 – Cyfryzacja lubelskich MŚP, Priorytetu II Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu. Złożono 188 wniosków o dofinansowanie na wartość wnioskowanego wsparcia 113,56 mln zł. Wysokość alokacji przeznaczonej na nabór (w tym rezerwa 10%) wynosi ok. 42,45 mln zł. Wyniki wyboru projektów do dofinansowania zaplanowane są na IV kwartał 2026 r.¹²³.

W 2025 r. cyfryzacja w woj. lubelskim koncentrowała się głównie na:

- wsparciu MŚP – największe środki i znaczenie,
- rozwoju e-zdrowia,
- wpisaniu transformacji cyfrowej w szerszą strategię rozwoju regionu.

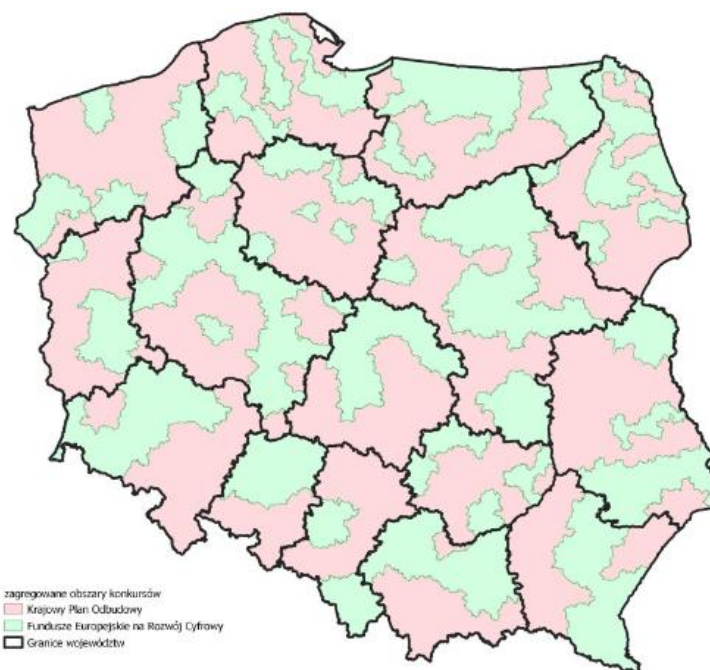
W perspektywie finansowej 2021-2027 w województwie lubelskim realizowane są dwa programy pomocowe na rozwój infrastruktury szerokopasmowej – pierwszy - w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności inwestycja (KPO) C 1.1.1 *Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego Internetu na obszarach białych plam*, drugi - w ramach Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy (FERC) Priorytet I FERC (FERC.01.01) *Zwiększenie dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego*.

---

¹²² Badanie „Analiza efektów interwencji publicznych podjętych dotychczas na podstawie programu pomocowego dla I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 oraz zmian w kondycji rynku telekomunikacyjnego w Polsce, jakie zaszły w trakcie wdrażania tego programu” zlecone przez Ministerstwo Cyfryzacji, wykonawca – konsorcjum firm Grupa BST Sp. z o. o. i EU-CONSULT Sp. z o. o.

¹²³ <https://funduszeue.lubelskie.pl/>

Mapa 37 Pokrycie obszarów programami pomocowymi na terenie Polski

Źródło: Prezentacja Centrum Projektów Polska Cyfrowa pn. „Warsztaty dot. nowej interwencji na budowę ultraszybkich sieci w ramach KPO”

Program pomocowy FERC jest kontynuacją projektu POPC realizowanego w ramach I osi priorytetowej POPC, a inwestycja C.1.1.1 KPO jest częścią komponentu C „Transformacja cyfrowa”, stanowiącego obszar koncentracji reform i inwestycji w ramach KPO. Równoległe do polityki spójności, KPO jest dodatkowym źródłem finansowania inwestycji szerokopasmowych.

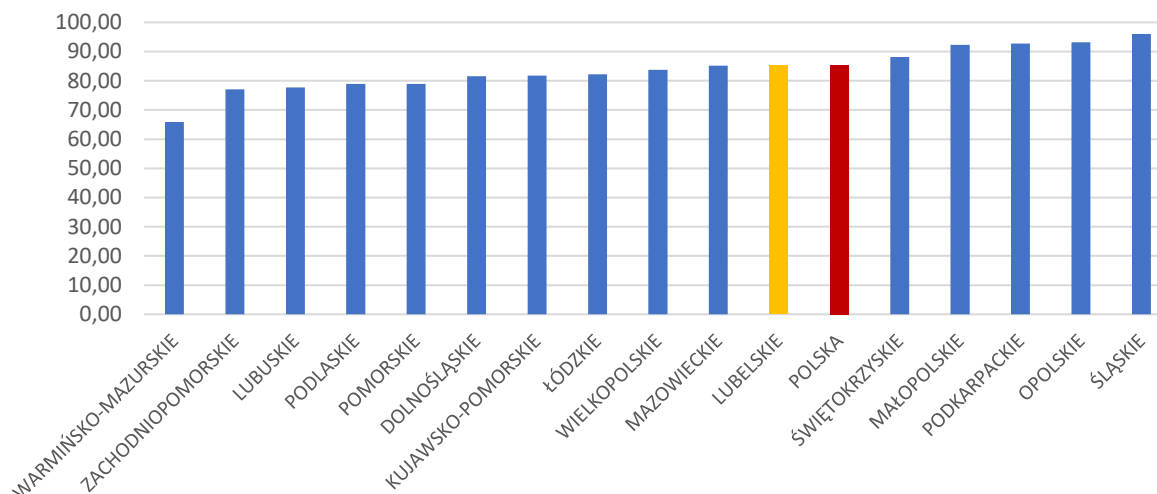
Do 2026 r. zasięg sieci stacjonarnej powinien zostać rozszerzony w skali całego kraju o około 1,6 mln gospodarstw domowych (931 tys. punktów adresowych z KPO, 695 tys. punktów adresowych z FERC). W ramach konkursów z KPO wyłoniono 16 beneficjentów, a w ramach FERC 4 beneficjentów.

Pomimo możliwości szerokiego oddziaływania infrastruktury sieci regionalnej („LRSS”), dostęp mieszkańców województwa do szerokopasmowego Internetu warunkowany jest działalnością przedsiębiorców telekomunikacyjnych, tzw. **Operatorów Sieci Dostępowych**, którzy świadczą usługi detaliczne na rzecz użytkowników końcowych.

Na koniec 2025 r. w Polsce w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych było ponad 7,9 mln punktów adresowych a ponad 1,3 mln pozostało bez zasięgu. Na terenie całej Polski było ponad 2,1 mln białych plam NGA.

W **województwie lubelskim** jest 660 625 punktów adresowych. **Na koniec grudnia 2025 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych było 563 312 punktów adresowych.** Na wskazanym obszarze było 157 286 białych plam NGA, w tym 97 313 pozostało bez żadnego zasięgu. Od 1 stycznia 2023 do 31 grudnia 2025 roku obywatele zgłosili 14 615 zapotrzebowań na Internet i 629 weryfikacji danych w systemie

Wykres 34 Udział punktów adresowych z dostępem do usług szerokopasmowych w ogólnej liczbie punktów adresowych wg województw w 2025 r. [%]

Źródło: Raport Ministerstwa Cyfryzacji i Instytutu Łączności „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu IV kwartał 2025”

Działalność telekomunikacyjna prowadzona jest zarówno przez przedsiębiorców jak również przez jednostki samorządu terytorialnego. Liczba przedsiębiorców świadczących usługi telekomunikacyjne w regionie stopniowo rośnie, aczkolwiek widoczny jest też trend przejmowania małych przedsiębiorstw przez średnich i dużych przedsiębiorców telekomunikacyjnych. **Na koniec 2025 r. na terenie województwa działało 146 przedsiębiorców telekomunikacyjnych** świadczących usługi stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych, w tym:

- 100 podmiotów świadczących wyłącznie usługi detaliczne,
- 9 podmiotów świadczy usługi wyłącznie hurtowe,
- 37 podmiotów usługi hurtowo-detaliczne.

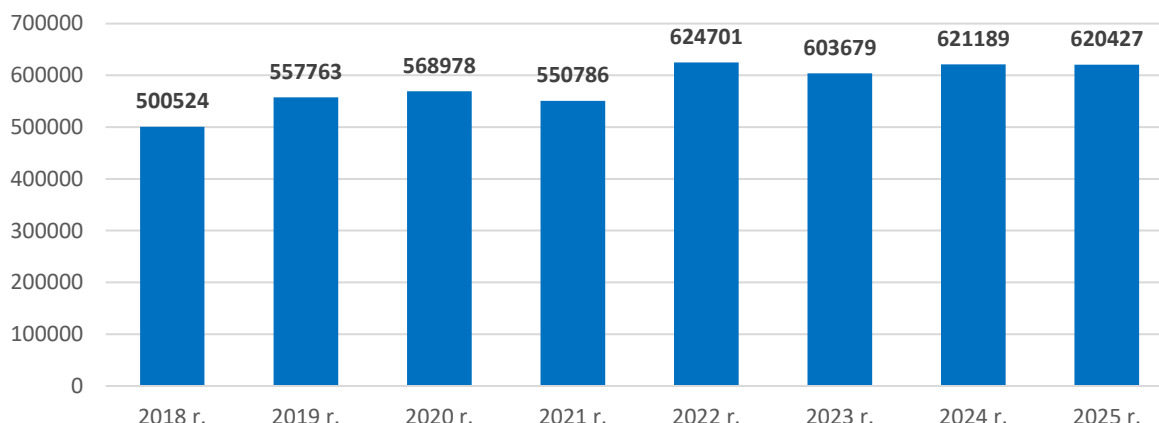
Ponadto 52 JST prowadziły działalność telekomunikacyjną zapewniając mieszkańcom dostęp do Internetu, w tym w województwie lubelskim, 6 powiatów: bialski, lubartowski, łączyński, świdnicki, tomaszowski, włodawski oraz 45 gmin, przy czym najwięcej było gmin z powiatów: tomaszowskiego (9), włodawskiego (8) i łączyńskiego (7).

Porównując lata 2020-2024 z rokiem 2025 obserwujemy:

- wzrost o 2,15% ilości przedsiębiorstw sektora niefinansowego posiadających dostęp do Internetu,
- wzrost o 9,04% liczby gospodarstw domowych z osobami w wieku 16-74 lata, posiadających dostęp do Internetu, które stanowiły 93,9% wszystkich gospodarstw domowych (Wykres 35).

¹²⁴ Raport Ministerstwa Cyfryzacji i Instytutu Łączności „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do internetu IV kwartał 2025”

Wykres 35 Liczba gospodarstw domowych z osobami w wieku 16-74 lata z dostępem do Internetu w woj. lubelskim

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. GUS 2026 r.

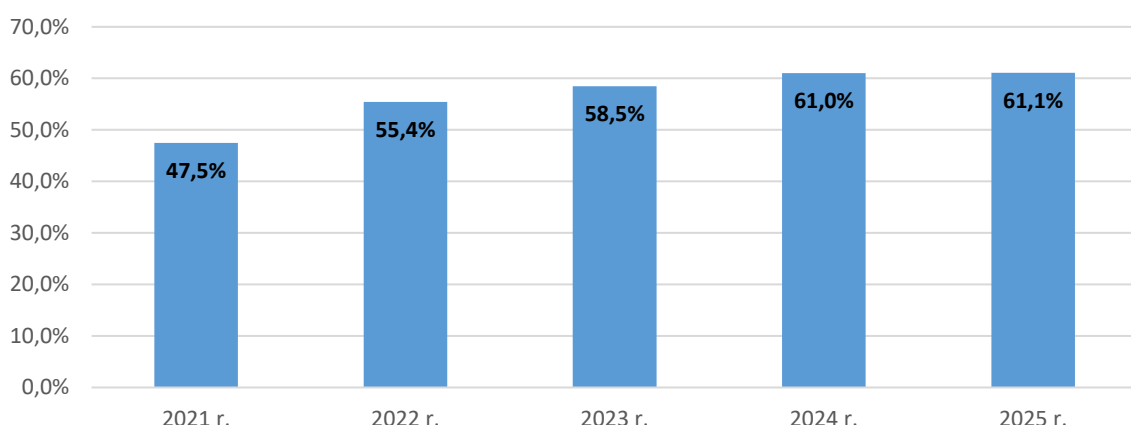
W naszym regionie zgłoszono plany inwestycyjne obejmujące 60 393 punkty adresowe finansowane ze środków własnych inwestora (w tym 55 441 unikalnych punktów adresowych) z wykorzystaniem strony www.internet.gov.pl, na której znajduje się System Informacyjny o Dostępach do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego (SIDUSIS).

Warto podkreślić że inwestycje szerokopasmowe w programach pomocowych FERC i KPO będą realizowane wyłącznie w miejscach, w których nie będą realizowane inwestycje komercyjne.

Rozwój usług **e-administracji** stworzył nowe możliwości szybszej obsługi interesantów w administracji publicznej oraz umożliwił załatwianie spraw bez wychodzenia z domu.

W 2025 r. liczba osób korzystających z usług e-administracji wzrosła o 0,1% w stosunku do roku poprzedniego (61,1% osób w wieku 16-74 lat). Usługi elektroniczne udostępnione są na kilku rządowych portalach: Obywatel.gov.pl, biznes.gov.pl, praca.gov.pl, empatia.gov.pl, PUE ZUS, Platforma Ministerstwa Sprawiedliwości, oraz kilku innych¹²⁵. (Wykres 36).

Wykres 36 Odsetek osób korzystających z usług e-administracji publicznej w woj. lubelskim

Źródło: Oprac. własne na podstawie <https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych>, 2026

¹²⁵ <https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych>

Obecnie nie ma jednego miejsca, w którym zgrupowane są wszystkie usługi jakie oferuje administracja. Prowadzone są prace mające zapewnić dostęp za pośrednictwem jednej platformy do korzystania, nie tylko z usług administracji rządowej, ale także z wszelkich usług cyfrowych oferowanych przez administrację centralną¹²⁶.

Do najważniejszych e-usług oferowanych przez te platformy należą: ePUAP, Profil Zaufany, CEIDG oraz Krajowy Rejestr Sądowy. Najpopularniejszymi usługami e-administracji były: mObywatel, ePUAP.gov.pl, Twój e-PIT ,pacjent.gov.pl oraz pue.zus.pl.

Głównym celem osób korzystających ze stron internetowych lub aplikacji jednostek administracji publicznej było¹²⁷:

- składanie zeznania podatkowego przez strony internetowe lub aplikacje administracji publicznej (39,4%),
- pozyskiwanie informacji ze stron internetowych administracji publicznej (36,2%),
- otrzymywanie korespondencji lub dokumentów na swoje konto na stronach internetowych lub aplikacji administracji publicznej (30,9%),
- uzyskiwanie spersonalizowanych danych ze stron internetowych lub aplikacji administracji publicznej (28,7%),
- pobieranie formularzy ze stron internetowych administracji publicznej (28,5%),
- dokonywania rezerwacji lub umówienia wizyty przez strony internetowe lub aplikacje administracji publicznej (15,4%),
- składania wniosków o świadczenia lub uprawnienia przez strony internetowe lub aplikacje administracji publicznej (15,2%),
- korzystanie z publicznych baz danych i rejestrów ze stron internetowych lub aplikacji administracji publicznej (10%),
- składania wniosków o dokumenty lub akty przez strony internetowe lub aplikacje administracji publicznej (7,8%).

Najmniej popularnym celem korzystania z usług e-administracji było składanie innych wniosków, roszczeń lub skarg (1,3%).

W 2025 r. wprowadzono usługę **e-Doręczenie**, która umożliwia obywatelom i firmom bezpieczną i szybką wymianę dokumentów urzędowych i innych ważnych pism z administracją rządową drogą elektroniczną.

■ Realizowane działania

W celu zapewnienia pełnego dostępu do informacji oraz jej przetwarzania dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych województwa lubelskiego, samorząd województwa:

- zapewnia dostęp do szybkiego Internetu poprzez udostępnianie i rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej, w tym w szczególności sieci szerokopasmowego Internetu w obszarach zagrożonych wykluczeniem cyfrowym,

---

¹²⁶ <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/katalog-cyfrowych-uslug-polskiej-administracji>

¹²⁷ <https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych>

- zwiększa ilość podmiotów świadczących usługi teleinformatyczne,
- zwiększa wykorzystanie e-usług.

W celu zwiększenia dostępu do **Internetu szerokopasmowego**, w tym przede wszystkim na obszarach zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, Województwo Lubelskie w 2025 r. realizowało zadania w zakresie **zarządzania, eksploatacji, utrzymania i świadczenia usług hurtowych dostępu do sieci na rzecz przedsiębiorców telekomunikacyjnych**.

Zmodernizowano system urządzeń telekomunikacyjnych IP MPLS w Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej – województwa lubelskiego m.in. poprzez zastąpienie urządzeń 7750 SR12e i SR7 nowoczesnymi routerami z rodziny Nokia IXR (Interconnect Router), które oferują: obsługę interfejsów 400 Gb/s w warstwie szkieletowej, większą liczbę portów 100G i 25G dla agregacji i dystrybucji ruchu, znacznie niższe zużycie energii elektrycznej dzięki nowoczesnej architekturze sprzętowej i energooszczędnym komponentom.

Modernizacja pozwoli na dalsze funkcjonowanie sieci w oparciu o wspierane i objęte gwarancją producenta elementy, co umożliwi również: optymalizację kosztów operacyjnych (niższe zużycie energii), zwiększenie dostępności usług (większa liczba portów), zwiększenie skalowalności i pojemności sieci (porty 100G i 25G, obsługa interfejsów 400 Gb/s w warstwie szkieletowej).

Realizowano także zadania dotyczące działalności podstawowej operowania Siecią Szerokopasmową:

zlecono i nadzorowano realizację usługi przeglądów serwisowo-konserwacyjnych urządzeń tj. przeglądy ppoż., przeglądy i pomiary elektryczne węzłów dystrybucyjnych, przeglądy agregatów, przeglądy zasilaczy UPS. Zakupiono części zamienne i urządzenia niezbędne do funkcjonowania Sieci m.in. ochronniki przepięć, akumulatory, switche, siłownie telekomunikacyjne i części zamienne do nich, a także zakupiono narzędzia i sprzęt do obsługi Sieci Szerokopasmowej m.in. sprzęt do magazynu, sondę sygnałową, multimetr laboratoryjny, stół roboczy wraz z wyposażeniem do naprawy sprzętu, komponentów i konserwacji urządzeń pracujących w Sieci.

Sieć Szerokopasmowa
Polski Wschodniej
LUBELSKIE

W ramach dotychczas zawartych umów ramowych **kontynuowano współpracę z beneficjentami konkursu Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (POPC), a także nawiązano współpracę z beneficjentami konkursów w ramach KPO/FERC.**

W ramach wspierania wykorzystania Internetu w latach 2023-2025 realizowano następujące projekty oraz inicjatywy:

- działania szkoleniowe na rzecz **rozwoju kompetencji cyfrowych** w celu poprawy umiejętności korzystania z Internetu, w tym e-usług publicznych (**e-doręczenia**),
- wsparcie szkoleniowe dla **pracowników placówek edukacyjnych** z terenu województwa lubelskiego w zakresie sposobu korzystania z narzędzi technicznych umożliwiających lub wspierających **pracę zdalną**, którego głównym celem jest podniesienie poziomu wiedzy nauczycieli i pracowników placówek oświaty w zakresie praktycznego sposobu wykorzystania technologii informatycznych w edukacji oraz usunięcie barier uniemożliwiających lub utrudniających skuteczne realizowanie procesu zdalnego nauczania,

- **Cyfrowe Lubelskie**, którego głównym celem było podniesienie poziomu usług oraz informatyzacji Województwa Lubelskiego,
- organizacja **Panelu Eksperckiego Regionów ds. ICT**, którego celem było omówienie zagadnień dotyczących realizacji projektów szerokopasmowych finansowanych ze środków POPC, wyzwań regionów dotyczących KPO i nowej perspektywy finansowej UE oraz wdrażania Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych,
- organizacja konferencji „Lubelskie Cyberbezpieczne”, mającej na celu zwiększenie świadomości na temat zagrożeń związanych z cyberprzestrzenią, oraz działań na rzecz bardziej świadomego i odpowiedzialnego poruszania się w sieci,
- **budowa i utrzymanie serwisu internetowego programu FEL 2021-2027**,
- modernizacja i wdrożenie **platformy szkoleniowej** dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, WSJO obsługiwanych w pełnym zakresie przez LCIT oraz jednostek realizujących zadania związane z FEL 2021-2027 oraz ich Beneficjentów,
- działania szkoleniowe w zakresie **cyberbezpieczeństwa** oraz z **cyberhigieny** dla pracowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych,
- wdrożenie w jednostkach samorządu województwa **zintegrowanych systemów i podsystemów dziedzinowych** (uruchomiono w 100% 3 nowe systemy: Rozbudowa systemu do ochrony DNS, Platforma ArcGis Online, System Network Access Control),
- Oddział Lubelskiej Regionalnej Sieci Szerokopasmowej obsługiwał jednostki samorządu terytorialnego i mieszkańców województwa lubelskiego, w szczególności udzielając niezbędnych informacji na temat ww. projektu oraz budowy sieci szerokopasmowych tzw. „ostatniej mili” w województwie lubelskim,
- rozpoczęto proces wdrożenia EZD RP w jednostkach organizacyjnych Samorządu Województwa Lubelskiego. Proces ten realizowany jest w formule kaskadowej i obejmuje docelowo wszystkie wojewódzkie jednostki samorządowe. Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii pełni rolę Partnera Wiodącego – współpracuje ściśle z NASK, rozwija kompetencje kadry oraz koordynuje działania związane z przedsięwzięciem.

Telekomunikacja i cyfryzacja w województwie lubelskim to ważny element rozwoju regionu. W 2025 roku cyfryzacja rozwijała się dzięki inwestycjom z funduszy europejskich oraz programom wspierającym cyfrową transformację administracji i przedsiębiorstw. Najważniejsze zmiany dotyczyły rozwoju e-usług publicznych, cyfryzacji firm oraz podnoszeniu kompetencji cyfrowych pracowników administracji publicznej w województwie.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. w obszarze **telekomunikacji** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.12. Obszar: Współpraca Zagraniczna i Europejska Współpraca Terytorialna

4.12.1. Współpraca zagraniczna

Województwo Lubelskie realizuje **cele współpracy zagranicznej** w oparciu o przyjęte przez Sejmik Województwa Lubelskiego w 2020 roku Priorytety Współpracy Zagranicznej Województwa Lubelskiego.

W 2025 roku wszystkie z zawartych 17 umów i porozumień z regionami partnerskimi realizowane były poprzez w wizyty studyjne, organizację konferencji i misji gospodarczych, a także wdrażanie wspólnych projektów międzynarodowych.

Mapa 38 Regiony partnerskie Województwa Lubelskiego

Źródło: Opracowanie Kancelaria Marszałka UMWL, Lublin 2026 r.

Województwo Lubelskie posiada zawarte porozumienia z następującymi partnerami: Prowincja Gelderland (Holandia), Region Grand Est (Francja), Kraj Związkowy Styria (Austria), Komitat Hajdu-Bihar (Węgry), Prowincja Henan (Chiny), Obwód Lwowski (Ukraina), Obwód Ługański (Ukraina), Obwód Odeski (Ukraina), Obwód Rówieński (Ukraina), Obwód Tarnopolski (Ukraina), Obwód Wołyński (Ukraina), Region Veneto (Włochy), Obwód Zakarpacki (Ukraina), Obwód Chmielnicki (Ukraina); Region Lacjum (Włochy); Departament Rozwoju Gospodarczego Abu Zabi (Zjednoczone Emiraty Arabskie); Obwód Nawojski (Uzbekistan) oraz zaprzyjaźniony Stan Nevada (USA).

Najważniejsze wydarzenia w 2025 z udziałem przedstawicieli województwa lubelskiego z partnerami zagranicznymi:

- Pierwsza wizyta Marszałka Jarosława Stawiarskiego we francuskim regionie partnerskim – Grand Est. Podczas rozmów z Prezydentem Regionu, Franckiem Leroyem omówiono dalszą współpracę w obszarach gospodarki, innowacji, edukacji i kultury. Marszałek Województwa Lubelskiego uczestniczył ponadto w debacie europejskiej nt. pamięci i edukacji historycznej w Radzie Europy, prezentując działania Lubelskiego w upamiętnianiu wielokulturowego dziedzictwa regionu. Przedstawiciele Województwa wzięli także udział w konferencji „360 Grand Est” poświęconej funduszom europejskim oraz regionom partnerskim. Wydarzenia wpisywały się w ponad 20-letnią współpracę Lubelskiego z Regionem Grand Est.
- Spotkanie Marszałka Województwa Lubelskiego i Marszałka Woj. Podkarpackiego z Wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej ds. Spójności i Reform - Komisarzem Rafaelem Fito. Rozmowy dotyczyły obecnej i przyszłej perspektywy finansowej oraz rozwoju międzynarodowego korytarza Via Carpatia. Woj. Lubelskie wsparło inicjatywę Kraju Preszowskiego na rzecz budowy brakujących odcinków szlaku, w szczególności w rejonie Preszowa.
- Udział młodych piłkarzy z Lubelszczyzny w międzynarodowym turnieju piłki nożnej w Stanie Nevada (USA). W 2025 roku reprezentacja Województwa Lubelskiego U13 z 9 klubów województwa wzięła udział w międzynarodowych zawodach w Las Vegas i zajęła 3-4 miejsca. Współorganizatorem turnieju było miasto Las Vegas oraz Downtown Las Vegas Soccer Club.
- Wizyta Sekretarza Komitetu Prowincjonalnego Prowincji Henan podczas, której podpisano Plan Działania na lata 2025-2028. Wskazano w nim trzy główne kierunki wspólnych działań: rozwój kontaktów gospodarczych i promocję wymiany handlowej, współpracę w zakresie nauki, edukacji, innowacji i kultury, a także inicjatywy związane z turystyką i sportem. W obszarze nauki, zawarto umowę o współpracy między Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie a Instytutem Nauk o Uprawach Akademii Nauk Rolniczych Henan oraz Kolegium Ogrodnictwa Uniwersytetu Rolniczego Henan.
- Wizyta studyjna w Prowincji Gelderland (Holandia) w ramach współpracy w obszarze turystyki (projekt „Rowerem z Gelderland do Lubelskiego”).
- Pogłębienie współpracy z partnerami z Izraela w dziedzinie sportu i kultury poprzez m.in.: zaproszenie drużyny z regionu Matte Asher do udziału w młodzieżowym turnieju siatkówki. Ponadto, Województwo Lubelskie zostało partnerem II edycji międzynarodowego festiwalu „Imagine Culture without borders – wyobraź sobie kulturę bez granic” poświęconego dialogowi kultur polskiej i żydowskiej. Jego inicjatorem jest Księżna Irina Zu Sayn-Wittgestein oraz Severyn Ashkenazy z Los Angeles.
- Spotkanie Marszałka oraz Wicemarszałka Województwa Lubelskiego z przedstawicielami Izby Przemysłowo-Handlowej w Beypazari w Turcji oraz przedstawicielami Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie. Rozmowy dotyczyły współpracy gospodarczej i wymiany handlowej, w tym udziału tureckich przedsiębiorców w wydarzeniach branżowych Woj. Lubelskiego. Wizyta wpisała się w realizację Strategicznego Partnerstwa Polska –Turcja, zakładającego intensyfikację współpracy w innowacjach, energetyce, transporcie i handlu oraz asocjacje Turcji z Inicjatywą Trójmorza w 2025 roku.

Współpraca z Ukrainą:

Samorząd Województwa prowadzi aktywną współpracę z Ukrainą w oparciu o zawarte na przestrzeni lat umowy partnerskie i listy intencyjne z ukraińskimi obwodami. W obliczu trwającej wojny Region Lubelski, we współpracy z innymi partnerami zagranicznymi, konsekwentnie okazuje solidarność z Ukrainą, angażując się w inicjatywy wzmacniające współpracę międzynarodową, rozwój społeczny, a także odbudowę kraju. W 2025 roku działania te obejmowały m.in.:

- udział przedstawicieli Województwa Lubelskiego w **IV Konferencji Odbudowy Ukrainy – URC2025 w Rzymie**, zorganizowanej przez rządy Ukrainy i Włoch. Przedstawiciele ponad 100 krajów, organizacji międzynarodowych i biznesu, omówili koordynację działań na rzecz odbudowy Ukrainy, inwestycje, rozwój infrastruktury i tworzenie miejsc pracy. Polska była jednym z kluczowych partnerów, prezentując potencjał w sektorach transportu, logistyki i infrastruktury transgranicznej. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele wszystkich partnerskich regionów Województwa Lubelskiego – Obwody: Zakarpacki, Chmielnicki, Tarnopolski, Rówieński, Odeski, Wołyński, Lwowski i Ługański,
- organizację wraz **Krajem Związkowym Styria (Austria)** 10-dniowego **pobytu dla 15 dzieci z Ukrainy** (rodziny wojskowe z obwodu chmielnickiego) **w Austrii**. Inicjatywa była możliwa dzięki wsparciu Przewodniczącego Parlamentu Styrii Mario Kunaska oraz organizacji KIWANI. W ramach projektu zapewniono dzieciom wypoczynek, opiekę i bogaty program zajęć, co dodatkowo wzmacnia partnerstwo między Krajem Związkowym Styria, Województwem Lubelskim i Obwodem Chmielnickim,
- kontynuację współpracy przy budowie nowoczesnego **Centrum Sportowego i bursy szkolnej w Użhorodzie** (Obwód Zakarpacki). Projekt o wartości **ok. 1 mln EUR** został dofinansowany m.in. przez **Województwo Lubelskie (100 tys. EUR)** i Obwód Zakarpacki (28 tys. EUR), przy wsparciu Ukraińskiego Związku Piłki Nożnej i lokalnych firm. W 2025 roku w uroczystym otwarciu ośrodka sportowego oraz bursy wzięli udział przedstawiciele Województwa Lubelskiego, władz Obwodu Zakarpackiego, a także: Wiktor Mykyta, Zastępca Szefa Kancelarii Prezydenta Ukrainy, Andrij Szewczenko, Prezes Ukraińskiego Związku Piłki Nożnej oraz radni, inni donatorzy, patroni i przedstawiciele środowiska sportowego,
- zorganizowanie **staży dla 18 lekarzy** w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym SPZOZ w Lublinie. **Szkolenia** obejmowały **rehabilitację i neurologię** (2 rundy po 2 tygodnie). Natomiast **lekarze psychiatrii** odbyli staże w Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. M. Kaczyńskiego. Inicjatywa wspiera projekt budowy Centrum Rehabilitacji 4.5.0 w Użhorodzie i realizowana jest w ramach umowy o współpracy z Obwodem Zakarpackim.

Rok 2025 to również spotkania Marszałka i Członków Zarządu Województwa Lubelskiego z przedstawicielami Korpusu Dyplomatycznego - Ambasadorami: Bułgarii, Chińskiej Republiki Ludowej, Chorwacji, Izraela, Mongolii, Szwajcarii, Węgier i Wietnamu, a także Konsulami Generalnymi Gruzji i Słowacji.

Członkostwo w stowarzyszeniach i wielostronnych inicjatywach

Realizacja współpracy zagranicznej Województwa Lubelskiego następuje także poprzez członkostwo Województwa w stowarzyszeniach i wielostronnych inicjatywach, takich jak:

- **Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug”.** W 2025 roku Stowarzyszenie kontynuowało m.in. realizację projektu pt. **„OSP na straży środowiska. Transgraniczne działania zapobiegające skutkom zmian klimatu”.** W ramach Programu Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027. Partnerem ukraińskim jest **Stowarzyszenie Ochotniczych Straży Pożarnych Ukrainy z Obwodu Rówieńskiego.** Budżet projektu wynosi ponad 1,2 mln EUR, w tym kwota dofinansowania z UE wynosi ponad 1 mln EUR.
- **Stowarzyszenie Samorządów Euroregion Roztocze.** Biuro Stowarzyszenia w 2025 roku pełniło m.in. rolę biura Roztoczańskiego Związku Powiatowo-Gminnego. Wspólnie z członkami tworzącymi Związek pracowało nad realizacją projektów „Rowerowe Roztocze”. (W ramach realizacji projektów „Rowerowe Roztocze” w Urzędzie Marszałkowskim w 2025 roku odbyły się liczne spotkania konsultacyjne i monitorujące).
- **Stowarzyszenie Instytut Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego.** W 2025 r. Województwo Lubelskie reprezentowane przez Instytut Rozwoju Samorządu Terytorialnego **Województwa Lubelskiego (IRST) zostało po raz kolejny członkiem sieci regionalnych centrów RegHub 2.0 przy Komitecie Regionów.** RegHub skupia europejskie miasta i regiony, monitorując wdrażanie polityki UE. Sieć została utworzona w 2018 r., wnosi lokalną i regionalną perspektywę w tworzeniu polityki UE.
- **Dom Polski Wschodniej (DPW) w Brukseli.** Jednym z wielu działań DPW w 2025 roku było ukończenie prac nad **Planem strategicznym DPW na lata 2025-2030,** którego celem zaktualizowanie dotychczasowych założeń oraz uwzględnienie wyników raportu z badania IPSOS, dotyczącego wizerunku makroregionu Polski Wschodniej. **W grudniu 2025 roku Województwo Lubelskie przejęło koordynację prac w Domu Polski Wschodniej na rok 2026.**

Ponadto, Województwo Lubelskie aktywnie uczestniczyło w działalności instytucji zaangażowanych w przygotowanie dokumentów z zakresu prawa unijnego i krajowego tj.: Europejskiego Komitetu Regionów (CoR), Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE), Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej (ZWRP) i Związku Samorządów Polskich (ZSP).

Samorządowy Kongres Trójmorza i Sieć Regionów Trójmorza

Województwo Lubelskie oprócz form współpracy bilateralnej, realizuje również współpracę multilateralną, którą inicjuje i koordynuje w ramach **Samorządowego Kongresu Trójmorza i Sieci Regionów Trójmorza.**

W dniach 12-13 marca 2025 roku w Lublinie miała miejsce piąta edycja Samorządowego Kongresu Trójmorza pod patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W wydarzeniu udział wzięło około 1500 uczestników z 29 krajów (m.in. z Litwy, Słowacji, Bułgarii, Chorwacji, Łotwy, Rumunii, Ukrainy, Mołdawii, ale także USA, Grecji) w tym 20 delegacji z szefami regionów. W 32 panelach udział wzięło 187 ekspertów i naukowców. Kongres organizowany w Lublinie jest platformą służącą wypracowaniu rozwiązań na rzecz rozwoju regionów zlokalizowanych między Morzem Bałtyckim, Adriatyckim i Czarnym.

Podczas piątej edycji Kongresu podpisano następujące deklaracje:

- Deklaracje w sprawie utworzenia Sieci Turystycznej Trójmorza (3Seas Tourism Network),
- przyjęcie Rejonu Ștefan Vodă (Mołdawia) do Sieci Regionów Trójmorza,
- Deklaracja o Partnerstwie i Współpracy Członków Sieci Regionów Trójmorza na rzecz wsparcia i przygotowania budowy międzynarodowego korytarza transportowego Via Carpatia,
- przyjęcie Uniwersytetu Sulkhana-Saba Orbeliani (Gruzja) oraz Uniwersytetu Metropolitalnego w Pradze (Czechy) do Sieci Uniwersytetów Trójmorza.

Integralną częścią Kongresu jest **Forum Gospodarcze**, podczas którego odbyły się panele dotyczące roli kobiet w biznesie, internacjonalizacji lubelskich przedsiębiorców, transportu multimodalnego – lotniska cargo, kolei, trasie Via Carpatia – oraz najnowszych innowacji w energetyce atomowej, a także konferencja prasowa zapowiadająca udział Województwa Lubelskiego w wystawie Światowej EXPO 2025, Osaka, Kansai.

W ramach sesji naukowej organizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski w Lublinie, polskie i zagraniczne uczelnie oraz ośrodki naukowe poruszyły tematykę edukacji i współpracy jako wartości łączących regiony. W sesjach naukowych 19 uczelni z 13 krajów wzięli udział eksperci i naukowcy z Polski, Litwy, Łotwy, Czech, Słowacji, Słowenii, Rumunii, Chorwacji, Grecji, Francji, Wielkiej Brytanii, Ukrainy, Gruzji, Libanu.

Wydarzeniem towarzyszącym Kongresowi był Wschodni Kongres Młodych Liderów organizowany przez Europejski Dom Spotkań – Fundację Nowy Staw. Odbyło się także spotkanie członków Sieci Regionów Trójmorza podczas wydarzenia organizowanego przez Biuro Sieci Regionów Trójmorza pn. „Meet&Greet – sesja dla gmin i NGO-s poszukujących partnerstwa”. Łącznie w Sieci Regionów 2025 roku uczestniczyło 28 regionów z 8 krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Jednym z efektów Kongresu była zorganizowana przez Województwo Lubelskie i Dom Polski Wschodniej w Brukseli, konferencja: pt.: „*Trzy Wymiary Inicjatywy Trójmorza – regionalny, naukowy i parlamentarny*” w Europejskim Komitecie Regionów. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, korpusu dyplomatycznego z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, reprezentanci samorządów, środowisk akademickich i organizacji międzynarodowych.

4.12.2. Współpraca ponadnarodowa i międzyregionalna

Istotną częścią współpracy międzyregionalnej i ponadnarodowej jest udział w **projektach** realizowanych w ramach programów **Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT)**. Województwo Lubelskie współpracuje z **54 partnerami z 26 krajów Europy**, biorąc aktywny udział w **7 projektach** współfinansowanych ze środków programów: **INTERREG Europa 2021-2027** oraz **INTERREG Europa Środkowa 2021-2027**.

W ramach programu **INTERREG Europa 2021-2027** Województwo Lubelskie w 2025 r. realizowało **5 projektów** i w ramach Programu **INTERREG Europa Środkowa 2021-2027** realizowane były **2 projekty**.

Realizowane w 2025 roku projekty (cel, budżet oraz okres realizacji) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 Projekty realizowane w 2025 roku

Projekt	Cel	Budżet (ok.)	Okres realizacji
REC4EU 🌱 Gospodarka Niskoemisyjna	Wspieranie tworzenia regionalnych społeczności energetycznych OZE.	1,81 mln €	03.2023 – 05.2027
GREEN HYDRA 💡 Innowacyjność	Zaangażowanie sektora MŚP w łańcuch wartości zielonego wodoru.	2,25 mln €	04.2024 – 06.2028
UNIFHY 🌱 Gospodarka Niskoemisyjna	Strategiczne podejście do zwiększenia wykorzystania czystego wodoru.	1,40 mln €	04.2024 – 06.2028
ADAPTO 🌍 Środowisko	Adaptacja do zmian klimatu poprzez monitoring i wdrażanie rozwiązań.	1,48 mln €	04.2024 – 06.2028
TOURISM4SDG 🏠 Turystyka	Poprawa polityk turystycznych	1,58 mln €	04.2024 – 06.2028
HERCULES-CE 🌱 Gospodarka Niskoemisyjna	Wsparcie odpornych inicjatyw i lokalnych grup energetycznych.	2,28 mln €	06.2024 – 11.2026
COEUS 💡 Innowacyjność	Odpowiedzialna cyfryzacja MŚP	2 mln €	05.2024 – 10.2026

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026 r.

4.12.3. Współpraca transgraniczna

Jednym z ważniejszych dla Województwa Lubelskiego Programów, dającym szansę na współpracę z partnerami z Ukrainy oraz rozwój obszarów objętych współpracą transgraniczną jest obecnie **Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027 (PL-UA)**, którego alokacja wynosi **262 mln EUR**. W Programie realizowane są wyłącznie dwustronne projekty transgraniczne, nastawione na współpracę instytucji non-profit, takich jak: władze regionalne i lokalne, instytucje edukacyjne i naukowe, instytucje kultury, odpowiedzialne za ochronę środowiska, NGO, placówki medyczne, służby ratunkowe, straż pożarna, policja i straż graniczna.

Program obejmuje swoim zasięgiem regiony przygraniczne Polski i Ukrainy.

- **po stronie polskiej** województwa: podlaskie, lubelskie, podkarpackie, część mazowieckiego,
- **po stronie ukraińskiej** obwody: wołyński, lwowski, zakarpacki, rówieński, tarnopolski i iwanofrankiowski,

Mapa 39 Obszar wsparcia Programu Interreg NEXT Polska-Ukraina 2021-2027

Źródło: www.ewt.gov.pl

Program realizowany jest w **6 głównych priorytetach**:

- **Środowisko**
- **Zdrowie**
- **Turystyka**
- **Współpraca**
- **Granice**
- **Dostępność**

w ramach:

- Dużych Projektów Infrastrukturalnych,
- Projektów regularnych,
- Funduszu Małych Projektów.

31 partnerów z województwa lubelskiego realizuje **21 projektów** na łączną kwotę dofinansowania **ponad 31 mln EUR**.

W 2025 roku na terenie województwa lubelskiego realizowane były **trzy Duże Projekty Infrastrukturalne**:

1. **Rise2Health** „Utworzenie Transgranicznych Centrów Badań Profilaktycznych na Lubelszczyźnie i Wołyniu”. Projekt jest realizowany w partnerstwie transgranicznym z Wołyńskim Obwodowym Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Łucku (Ukraina), gdzie zorganizowany zostanie Ośrodek Badań Profilaktyczno-Konsultacyjnych. Obejmuje działania w zakresie rozbudowy i unowocześnienia infrastruktury obu jednostek –

w Lublinie zostanie wybudowany i wyposażony Ośrodek Rehabilitacji Leczniczej, natomiast w Łucku zostaną wyremontowane pomieszczenia na potrzeby poradni specjalistycznych. Poza działaniami infrastrukturalnymi partnerzy projektu prowadzą ścisłą współpracę nad przygotowaniem programów profilaktycznych dla mieszkańców Wołynia i Lubelszczyzny oraz działania związane z promocją zdrowia w obszarze transgranicznym. Zakończenie inwestycji planowane jest na koniec stycznia 2027 roku. **Budżet projektu** wynosi **ponad 4 mln EUR**, w tym dofinansowanie to **ponad 3,5 mln EUR**. Dofinansowanie dla WOMP wynosi **ponad 3 mln EUR**.

2. **Water** „Zrównoważone Zarządzanie wodą: sposób na ożywienie zachodniej Ukrainy i wschodniej Polski. **Gmina Skierbieszów** z województwa lubelskiego uczestniczy w charakterze partnera realizowanym przez **Obwód Wołyński (Ukraina)**. Projekt realizowany jest również w szerokim partnerstwie ukraińskich obwodów: rówieńskiego, tarnopolskiego oraz zakarpackiego. Ma na celu ochronę zasobów wodnych i adaptację do zmian klimatu i obejmuje budowę i modernizację infrastruktury wodno - kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków na wskazanym obszarze. Opracowana zostanie także Koncepcja Zrównoważonego Rozwoju Gospodarki Wodnej i Inżynierii Sanitarnej na obszarze objętym Programem. **Budżet projektu** to **blisko 8 mln EUR**, **dofinansowanie ponad 7 mln EUR**.
3. **Bridge 850** „Modernizacja infrastruktury transportowej w celu wzmocnienia polsko-ukraińskiej łączności drogowej przez drogę 850 w Lubelskiem i H22 w obwodzie rówieńskim”. Partnerem wiodącym projektu jest Województwo Lubelskie, a jego realizacja powierzona została Zarządowi Dróg Wojewódzkich w Lublinie. Projekt strategiczny realizowany w partnerstwie z **Rówieńską Obwodową Administracją Państwową** oraz **Wojskową**. Celem projektu jest poprawa połączeń transgranicznych poprzez realizację kilku kluczowych inwestycji. Po stronie polskiej zmodernizowana zostanie droga wojewódzka nr 850 w Tomaszowie Lubelskim, stanowiąca ważne połączenie między drogą krajową nr 17, a przejściem granicznym Hrebenne–Rawa Ruska. Partner ukraiński natomiast przeprowadzi trzy duże inwestycje remontowe na drodze krajowej H-22 Uściług–Łuck–Równe zapewniając dostęp do regionalnego multimodalnego terminalu towarowego. **Budżet projektu** to **ponad 8 mln EUR**, **dofinansowanie** wynosi **ok. 7,5 mln EUR**.

- **Priorytet Zdrowie**

Priorytet **ZDROWIE** - w tym Priorytecie realizowane są **24 projekty**, w tym **5 projektów** z udziałem **6 podmiotów medycznych z województwa lubelskiego**, przy dofinansowaniu UE w kwocie **ok. 8,5 mln EUR**.

- **Priorytet Środowisko**

Priorytet **ŚRODOWISKO** - realizowane są **47 projekty**. W tym Priorytecie województwo lubelskie uzyskało wsparcie dla **15 projektów** z udziałem **23 polskich partnerów**, przy dofinansowaniu UE w kwocie **ponad 12 mln EUR**.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie wdrażania programów i projektów UE w 2025 r., **obszar EWT**, przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr III).

4.13. Obszar: Rozwój Gospodarczy

Rozwój gospodarczy ma podstawowe znaczenie dla rozwoju województwa, powodując zmiany w strukturze tworzenia PKB i zmiany w strukturze zatrudnienia. Proces ten bezpośrednio przekłada się na poprawę jakości życia obywateli, dynamizację produkcji oraz wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego.

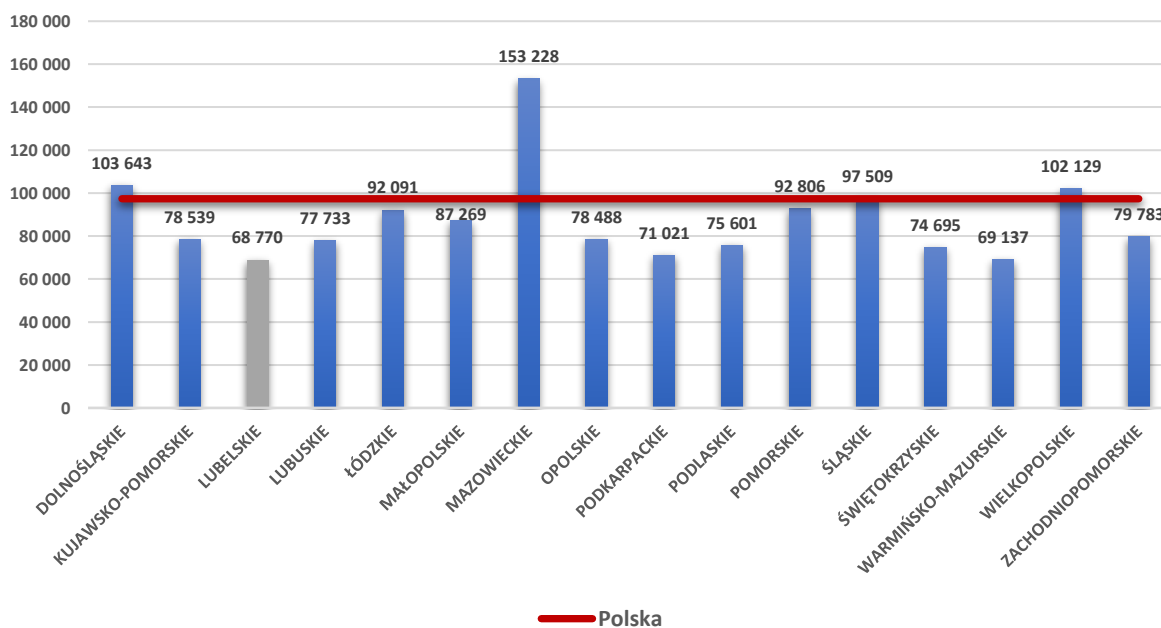
Produkt krajowy brutto

sukcesywny
wzrost PKB

W 2024 r. (według wstępnych szacunków) wartość **produktu krajowego brutto** wytworzonego w województwie lubelskim wyniosła ponad **135 mld zł** i w stosunku do 2023 r. **wzrosła o 9,8%**. W kraju wartość PKB kształtowała się na poziomie 3 653,4 mld zł i w porównaniu z poprzedzającym go rokiem wzrosła o 7,4%. Udział województwa w wytworzeniu krajowego PKB wyniósł **3,7%**. Usytuowało to województwo lubelskie na **10. miejscu wśród regionów** Polski.

Miernikiem rozwoju i wzrostu gospodarczego jest również wartość **PKB na 1 mieszkańca**, która w województwie lubelskim w 2024 r. wyniosła **68,8 tys. zł.** (Wykres 37). Wskaźnik ten stanowił 70,6% ogólnopolskiego PKB per capita, co plasuje województwo lubelskie na ostatniej pozycji wśród wszystkich województw w Polsce.

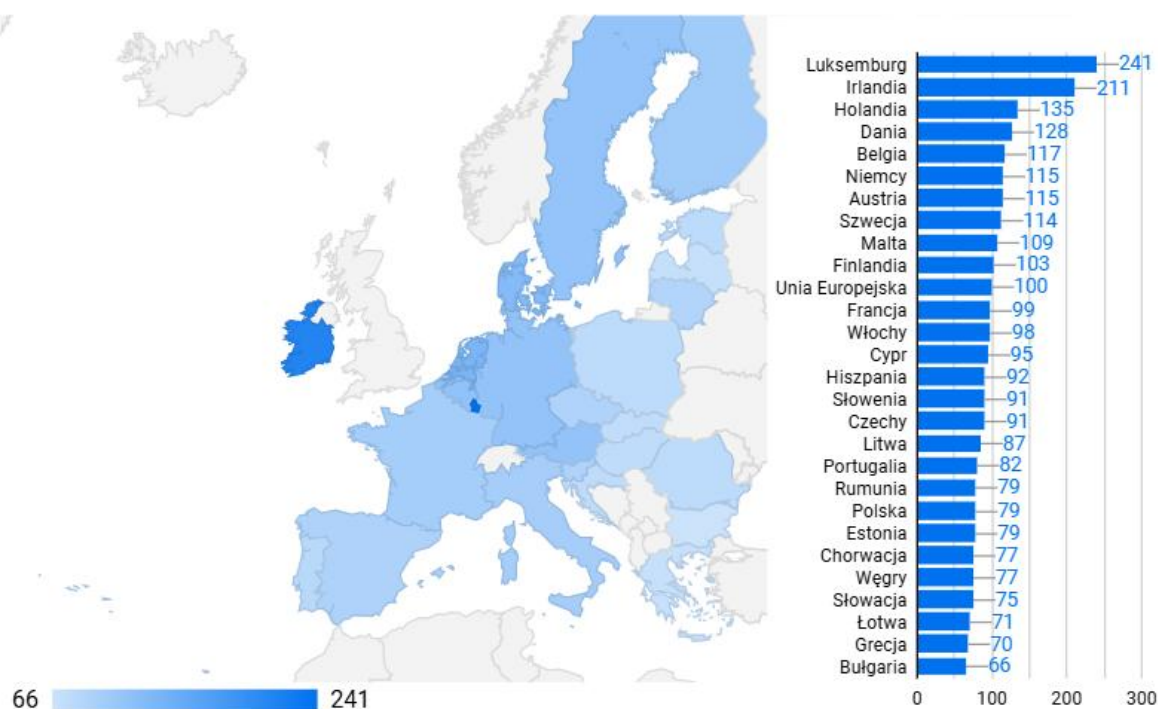
Wykres 37 Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2024 r. w zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026 r.

W 2024 r. zaobserwowano znaczące różnice w **PKB na mieszkańca wyrażony w standardach siły nabywczej pomiędzy krajami UE.** Na podstawie danych z Europejskiego Urzędu Statystycznego (Eurostat) wynika, że zaledwie 10 państw, które reprezentują około 34% ludności Wspólnoty, osiągnęło poziom PKB per capita powyżej średniej UE, podczas gdy pozostałe 17 (w tym Polska), znalazły się poniżej średniego poziomu.

Mapa 40 PKB na mieszkańca wyrażony w standardach siły nabywczej (PPS) w 2024 r.

Źródło: Eurostat, 2026 r.

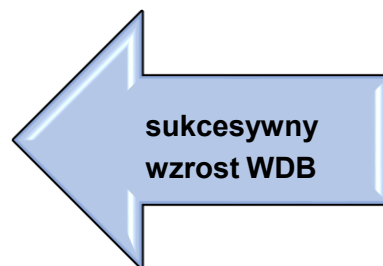
Na szczycie zestawienia państw z najwyższym PKB na mieszkańca wyrażonego w standardzie siły nabywczej znalazł się **Luksemburg**, gdzie wskaźnik stanowił 241% średniej wartości (141% powyżej średniej UE), a najniższy poziom odnotowano w **Bułgarii**, gdzie wskaźnik osiągnął poziom o 34% poniżej średniej UE (66% średniej UE).

W grupie państw z poziomem PKB per capita w PPS poniżej średniej była także Polska. W 2024 r. **PKB na jednego Polaka w PPS** było na poziomie **79%**, czyli o **21% poniżej średniej UE**. **Najwyższy poziom PKB na mieszkańca wyrażony w standardach siły nabywczej w Polsce** osiągnięto w latach: 2021 i 2024 – z wynikiem 79%.

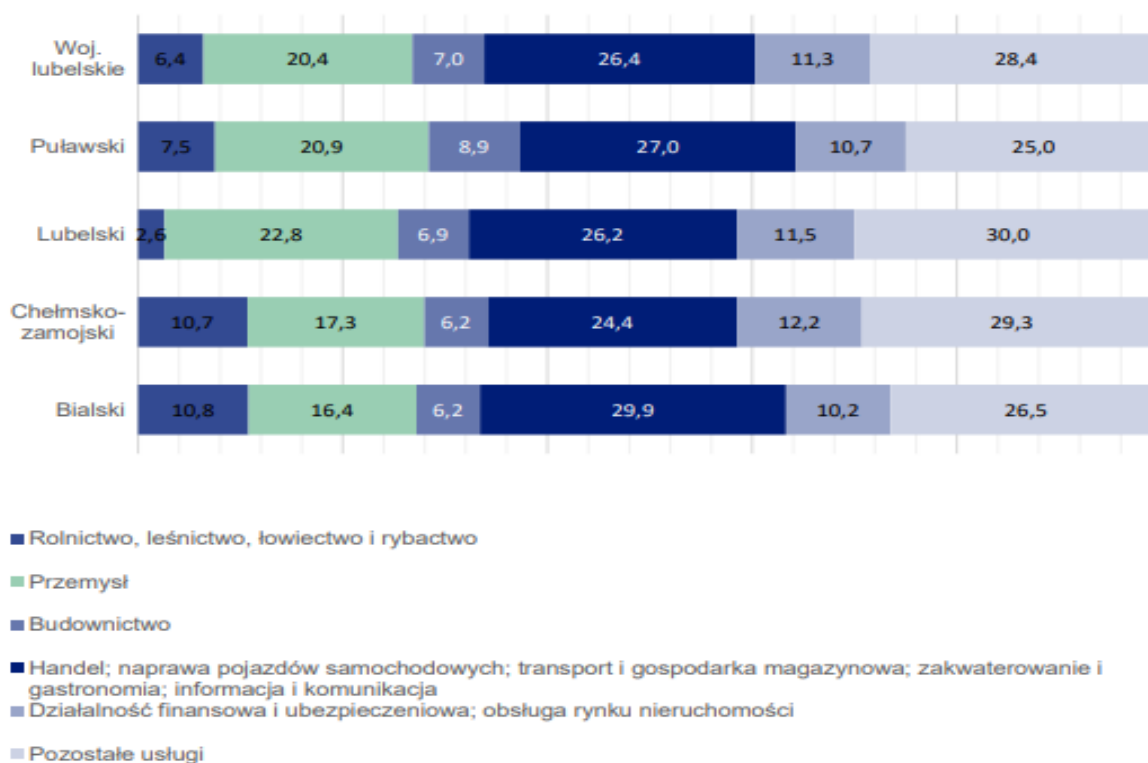
Wartość dodana brutto

W 2024 r. (według wstępnych szacunków) **wartość dodana brutto** w województwie lubelskim wyniosła ponad **120 mld zł**, co stanowiło 3,7% wielkości krajowej. W porównaniu z 2023 r. była ona **wyższa o 7,5%**.

Największą część wartości dodanej brutto w województwie lubelskim wygenerowały jednostki z grupy: pozostałe usługi - 28,4%, w kraju - 24,9%. **Drugą grupę** pod względem udziału w tworzeniu WDB w województwie lubelskim stanowiły jednostki z sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja - 26,4%, w kraju 27,4% (największy udział w kraju). **Kolejną grupą** były jednostki przemysłowe (tj. z sekcji: górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja), które w 2023 r. wygenerowały 20,4% wielkości wojewódzkiej, wobec 26,7% w kraju.

Wykres 38 Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów w 2023 r. w %

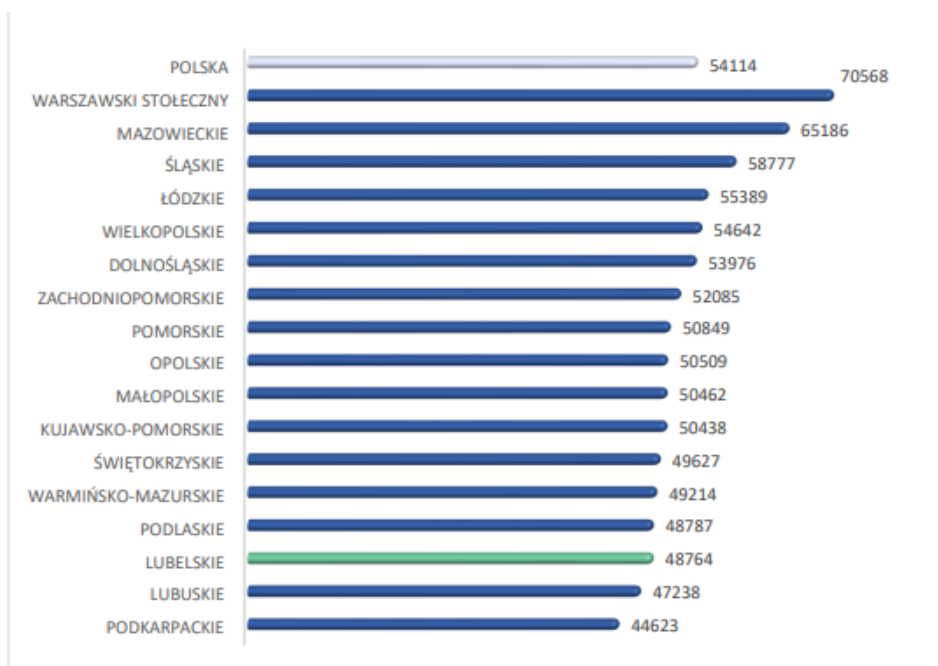
Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

Strukturę wojewódzką wartości dodanej brutto według sektorów instytucjonalnych różni od struktury krajowej niższy o 15 p. proc. udział sektora przedsiębiorstw niefinansowych, a wyższy o 7 p. proc. udział sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz o 8,7 p. proc. sektora gospodarstw domowych. W przeliczeniu **na 1 pracującego wartość dodana brutto** w województwie lubelskim wyniosła **154 329 zł**. Wskaźnik ten stanowił 75% średniej krajowej, podczas gdy w 2022 r. był o 1,4 p. proc. wyższy.

Dochody gospodarstw domowych

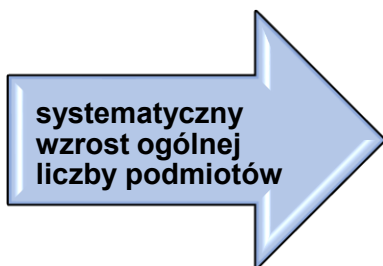
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2023 r. wyniosły w województwie lubelskim **96 406 mln zł** i były **większe o 13,8%** niż w 2022 r. W kraju natomiast wzrosły o 13,3%. Udział województwa w dochodach w kraju wyniósł 4,7% i pozostał na takim samym poziomie jak w roku poprzednim. Nominalny dochód do dyspozycji brutto gospodarstw domowych przypadający na 1 mieszkańca wyniósł w województwie 48 764 zł. (Wykres 39). Wskaźnik ten stanowił 90,1% średniej krajowej.

Wykres 39 Nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów w 2023 r. w zł

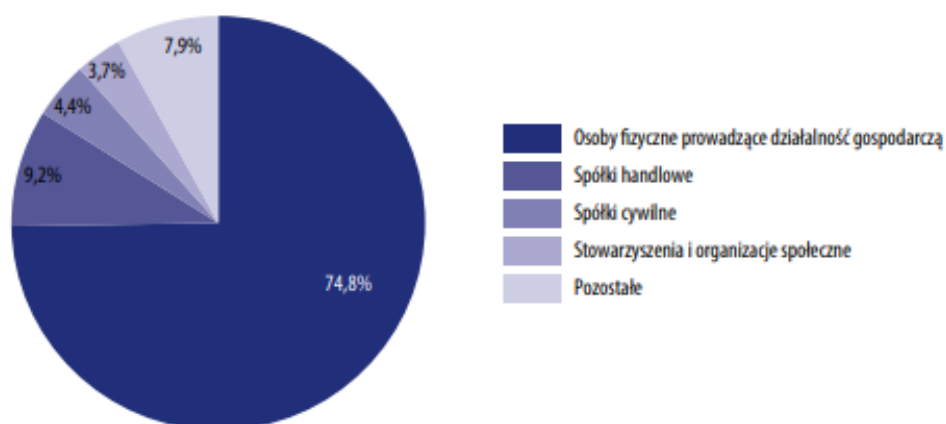
Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

W województwie lubelskim 31 grudnia 2025 r. do rejestru REGON wpisanych było **221,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej**, co stanowiło **4,1%** podmiotów w kraju. Najliczniejszą grupę reprezentowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich udział wyniósł **74,6%** ogółu podmiotów. Znaczący udział w rejestrze miały również spółki – **13,7%**. Ponad połowę z nich stanowiły spółki handlowe, a przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

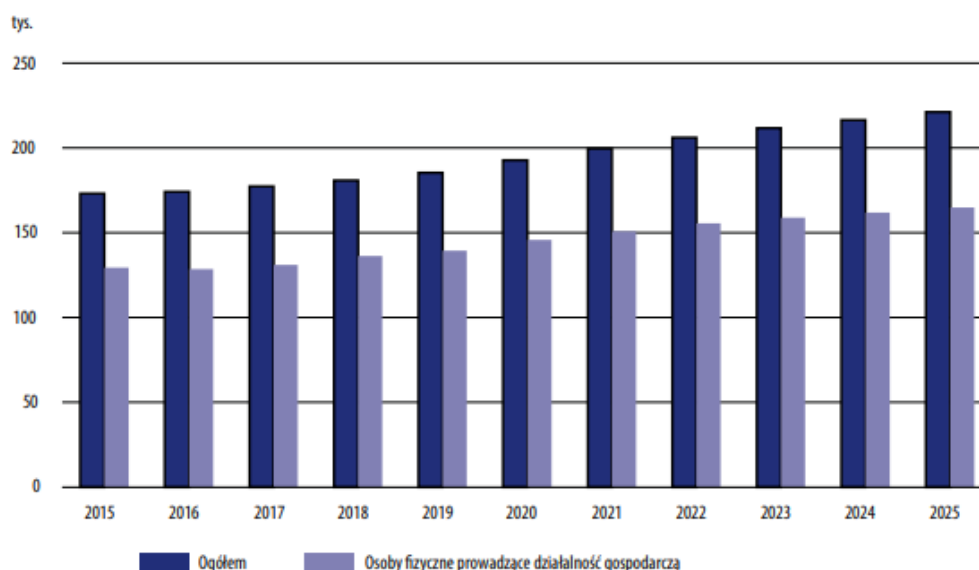
Wykres 40 Podmioty gospodarki narodowej według form prawnych w 2025 r.

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

W porównaniu do 2015 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim w 2025 r. **wzrosła o 27,7%** (w kraju zanotowano wzrost o 30,1%).

Wykres 41 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w woj. lubelskim

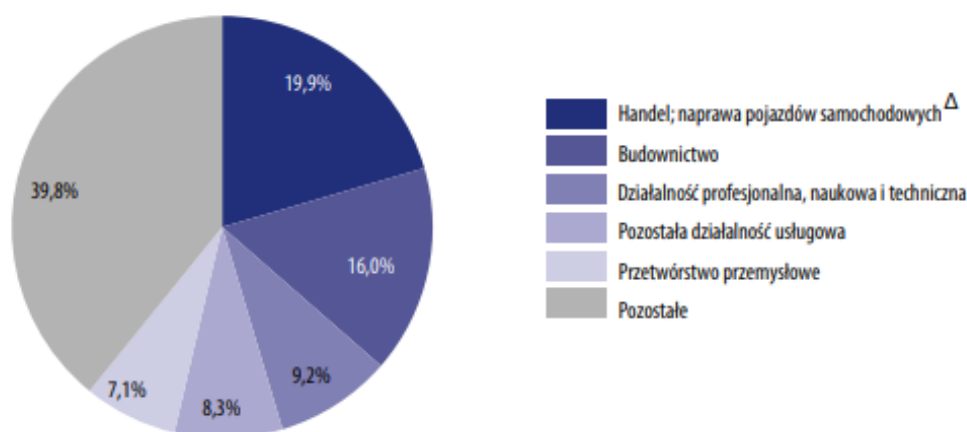
Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

W 2025 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w regionie, w porównaniu z 2024 r. wzrosła o **2,1%** (w kraju zanotowano wzrost o 2,6%). **Tendencja wzrostowa utrzymuje się od 2005 r.**

W największym stopniu zwiększyła się liczba fundacji (dwukrotnie więcej niż 10 lat wcześniej). Liczba **spółek handlowych wzrosła o 69,3%**, a **stowarzyszeń i organizacji społecznych o 19,8%**. Znaczący wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych związany jest z dynamicznym rozwojem sektora organizacji pozarządowych, a tym samym z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Zmniejszyła się natomiast liczba przedsiębiorstw państwowych, spółek cywilnych i spółdzielni.

W strukturze podmiotów **najliczniejszą** grupę stanowiła sekcja: Handel; naprawa pojazdów samochodowych (19,9%), zaś **najmniejszą** – Przetwórstwo przemysłowe (7,1%).

Wykres 42 Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w woj. lubelskim

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

W porównaniu z krajem, w województwie lubelskim **wyższe udziały** zaobserwowano m.in. **w takich sekcjach jak:** „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, „Budownictwo”, „Transport i gospodarka magazynowa” i „Pozostała działalność usługowa”. **Niższym udziałem** podmiotów charakteryzowały się m.in. **sekcje:** „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Obsługa rynku nieruchomości” i „Informacja i komunikacja”.

W 2025 r. z ogólnej liczby podmiotów w rejestrze REGON, najwięcej zarejestrowanych było **w podregionie lubelskim – 42,7%**, następnie w chełmsko-zamojskim – 25,1%, puławskim – 19,8%, a najmniej w bialskim – 12,4%.

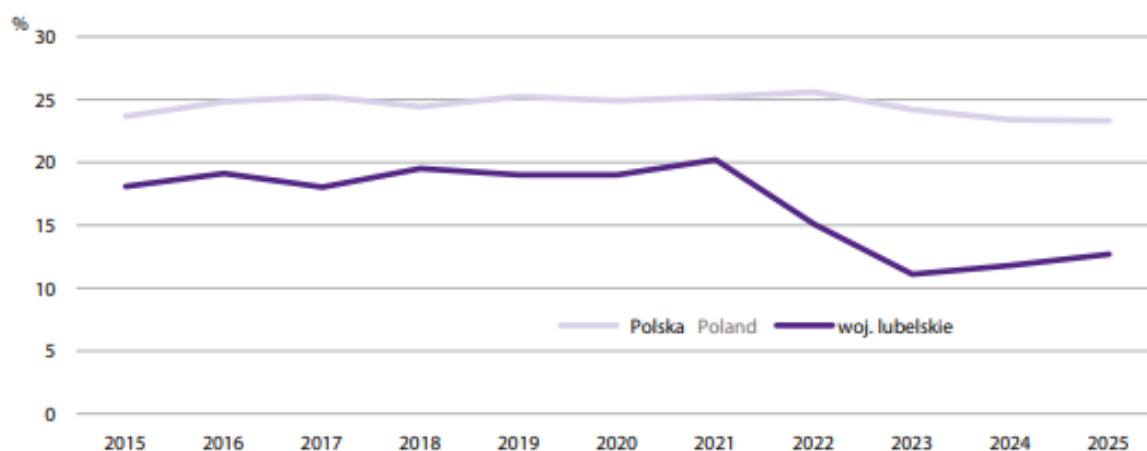
Większość z podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim (**59,2% ogółu**) **była zarejestrowana w miastach**. Swoją siedzibę posiadało tam 55,8% osób fizycznych i 81,4% spółek handlowych. **Spółki handlowe** funkcjonowały przede wszystkim w powiatach grodzkich (63,7% spółek handlowych), z tego ponad połowa w Lublinie (52,1% spółek handlowych).

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim przeważały jednostki **małe** o przewidywanej liczbie pracujących do 9 osób. W 2025 r. stanowiły one **97,2%** zarejestrowanych podmiotów. W tej grupie najwięcej jednostek funkcjonowało w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Budownictwo”. Podmioty **średnie** liczące od 10 do 49 pracujących obejmowały **2,3%** wszystkich podmiotów. W tej grupie najwięcej podmiotów było w sekcji „Edukacja” oraz „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”. Jednostki **duże** powyżej 49 pracujących stanowiły **0,6%** ogółu podmiotów, najwięcej z nich działało w sekcji „Edukacja” oraz „Przetwórstwo przemysłowe”.

Eksport

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych **na eksport** w 2025 r. wyniosły **18942,6 mln zł** i były o **5,6%** wyższe od osiągniętych w 2024 r. **Udział sprzedaży na eksport** w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 12,7% (w porównaniu z 2024 r. był wyższy o 0,9 p. proc.). W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 81,2% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 18,8% – przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wykres 43 Udział przychodów ze sprzedaży produktów i materiałów w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

Przemysł

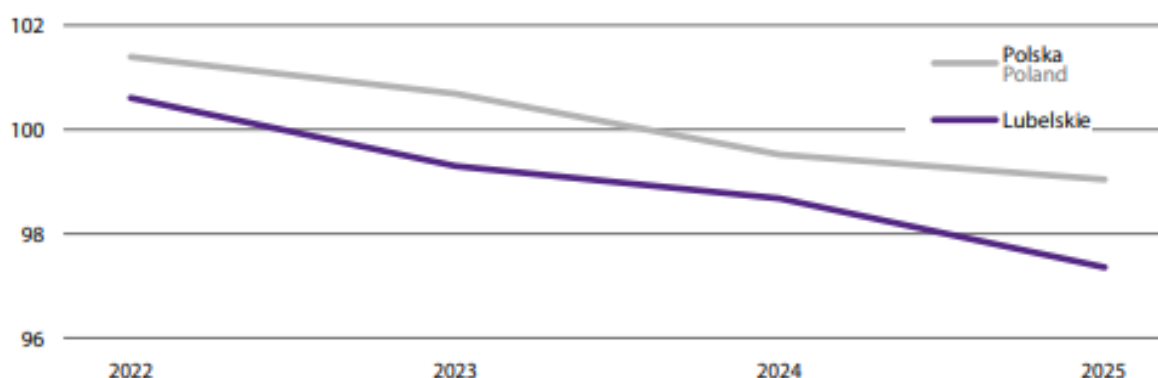
W 2025 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z 2024 r., wystąpił **wzrost produkcji sprzedanej przemysłu**. Zanotowano również **wzrost wydajności pracy** (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego) przy **spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2025 r. w województwie lubelskim osiągnęła wartość **65911,0 mln zł** (w cenach bieżących) i była o **3,6%** (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w 2024 r. oraz o **17,4%** niż w 2021 r. Natomiast **w skali kraju** produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zwiększyła się o **3,0%** w stosunku do 2024 r. i o 11,8% w porównaniu z 2021 r.

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2025 r. w województwie lubelskim w głównej mierze wpłynęła produkcja w sekcji **przetwórstwo przemysłowe** – 47942,8 mln zł, co stanowiło **72,7%** produkcji przemysłowej (więcej o 1,7 p. proc. 2024 r.). Największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w produkcji artykułów spożywczych – **24,1%** (23% w 2024 r.), wyrobów z metali – **6,9%** (6,7%), napojów – **4,7%** (5,2%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – **3,6%** (3,5%).

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2025 r. w województwie lubelskim wyniosło **97 tys.** osób, w tym w przetwórstwie przemysłowym **71,4 tys.** osób. Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubelskim w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia o 1,3% i o 2,7% w stosunku do 2021 r. W kraju zanotowano również spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 0,5% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 1,0% w porównaniu z 2021 r.

Wykres 44 Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

Wydajność pracy w przemyśle w 2025 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w **województwie lubelskim wyniosła 679,6 tys. zł** i była o 5,0% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. **W kraju** zanotowano również wzrost wydajności pracy w przemyśle o 3,5% w porównaniu z 2024 r.

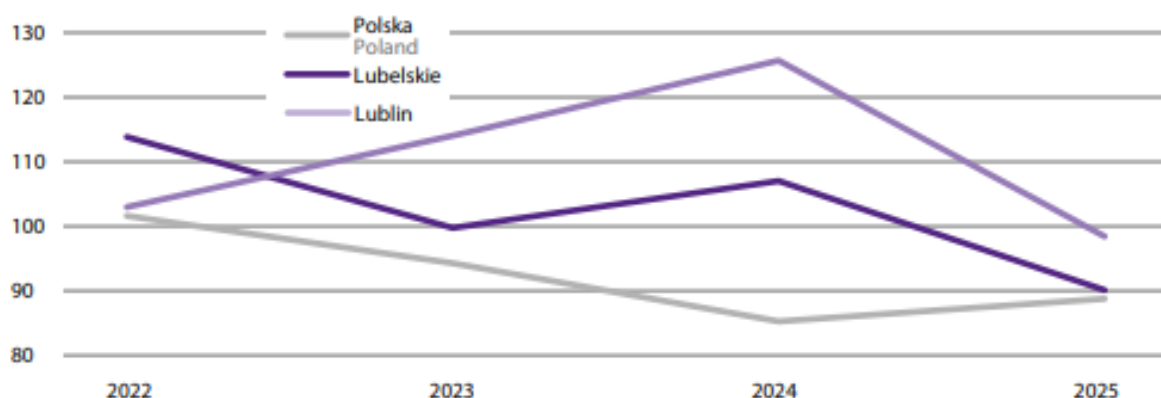
Budownictwo

W 2025 r. w województwie lubelskim odnotowano **wzrost produkcji sprzedanej budownictwa** w stosunku do 2024 r. i wydajności pracy w budownictwie, mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja budowlanomontażowa oraz przeciętne zatrudnienie.

W 2025 r. w województwie lubelskim w stosunku do 2024 r. **zmniejszyła się liczba mieszkań**, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia zgodnie z projektem budowlanym oraz mieszkań oddanych do użytkowania.

W 2025 r. w województwie lubelskim **oddano do użytkowania 8167 mieszkania** o łącznej powierzchni **752,3 tys. m²**. Oznacza to w skali roku spadek liczby mieszkań o **15,9%**, a powierzchni o 10,9% (w kraju odpowiednio wzrost o 4,1% i o 1,5%). Natomiast w porównaniu z 2021 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była mniejsza o 10%, a ich powierzchnia o 15,5% (w kraju odpowiednio mniej o 11,2% i o 16,9%).

Wykres 45 Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

Źródło: Opracowanie US w Lublinie, 2026 r.

W województwie lubelskim **przeciętne zatrudnienie w budownictwie zmniejszyło się** w porównaniu z 2024 r. o **1,6%** do poziomu 18,3 tys. osób. W kraju przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się o 0,7%.

Rynek wewnętrzny

W województwie lubelskim w 2025 r. **wartość sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) **spadła** w skali roku o **8,3%** (w kraju wzrosła o 4,6%), a w stosunku do 2015 r. wzrosła o **106,1%** (w kraju o 93,3%). Największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (**51,7%**).

W 2025 r. w województwie lubelskim **wartość sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych była **niższa o 12,2%** niż przed rokiem i wyższa o **49,4%** w porównaniu z 2015 r. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe niższa analogicznie o 8,6% i wyższa o 48,1%). **W kraju** sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w 2025 r. była wyższa o 4,6% niż w 2024 r. i o 99,6% niż w 2015 r. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe wyższa analogicznie o 2,2% i o 70,1%).

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

W ramach działalności badawczej i rozwojowej według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. **389 podmiotów w województwie lubelskim** wykazały prowadzenie działalności badawczej i rozwojowej. W porównaniu z 2023 r. ich liczba **spadła o 4,2%**. Stanowiły one 5,3% wszystkich podmiotów tego typu w kraju.

Wartość nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność badawczą i rozwojową w województwie lubelskim w 2024 r. wyniosła 1600,0 mln zł i stanowiła 3,1% wszystkich poniesionych tego typu nakładów w kraju. W porównaniu z 2023 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową **zmniejszyła się o 7,7%**, a **zwiększyła o 118,8%** w porównaniu z 2015 r.

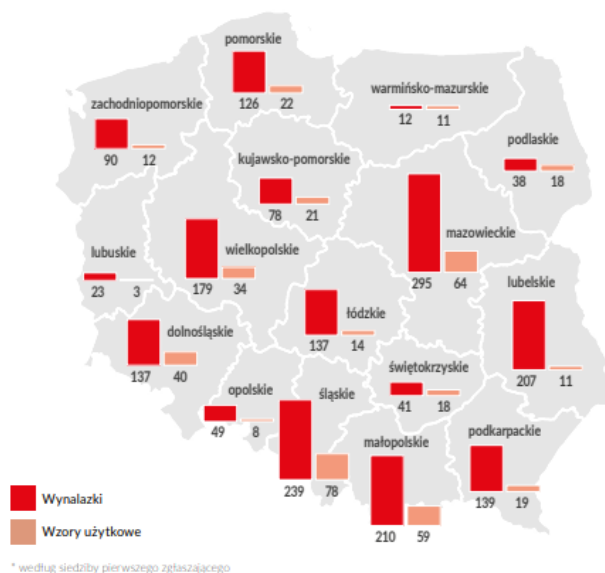
W województwie lubelskim w 2024 r. **21,5% nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową było finansowanych ze środków sektora przedsiębiorstw**. Udział środków pochodzących z tego sektora był **niższy o 7,8%** w stosunku do 2023 r., a w porównaniu z 2015 r. **zwiększył się o 5,4%**. W kraju udział ten ukształtował się na poziomie 57,9% (był wyższy o 3,2% w porównaniu do 2023 r. oraz wyższy o 16,1% w porównaniu do 2015 r.).

Biorąc po uwagę pochodzenie środków finansujących badania naukowe i prace rozwojowe, w 2024 r. ponad połowa nakładów wewnętrznych na działalność B+R **w Polsce** była finansowana **ze środków wewnętrznych** (58,1%), natomiast w **województwie lubelskim** wystąpiła nieznaczna **przewaga środków zewnętrznych** (78,1%).

Patenty na wynalazki i prawa ochronne

Według Raportu Urzędu Patentowego RP w 2024 roku polskie instytucje naukowe otrzymały łącznie **1 239 patentów**, z czego **207 zgłoszeń wynalazków** pochodziło od podmiotów z województwa lubelskiego. Lubelskie uplasowało się na **4 miejscu** w Polsce wśród województw.

Mapa 41 Patenty na wynalazki i prawa ochronne na wzory użytkowe udzielone w 2024 r. podmiotom krajowym według województw

Źródło: Raport roczny 2024, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

W województwie lubelskim, liderem patentowym jest Politechnika Lubelska, która po raz czwarty z rzędu zajęła pierwsze miejsce w prestiżowym rankingu dotyczącym innowacyjnej działalności polskich uczelni, opracowanym przez Urząd Patentowy RP. W 2024 roku uczelnia otrzymała aż **138 patentów**, co stanowi **wzrost o 12 wynalazków** w porównaniu do roku poprzedniego. Osiągnięcie pierwszego miejsca z 138 patentami, potwierdza, że lubelska uczelnia jest jednym z czołowych ośrodków naukowo-badawczych w kraju. Najwięcej wynalazków, aż 47 powstało na Wydziale Mechanicznym. Wśród zgłoszonych patentów

znalazły się m.in.: sposób kondycjonowania świeżo przygotowanego koktajlu przedłużający jego przydatność do spożycia, urządzenie do podnoszenia pojazdu, wiatrak reklamowy z obracanymi tablicami, zestaw do ustalania odległości i kątów między płytkami oraz urządzenie do pozyskiwania energii elektrycznej w uchu środkowym.

Polska w globalnym rankingu innowacyjności

Według **Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO)**, która opublikowała **Globalny Ranking Innowacyjności 2024 (Global Innovation Index)**, klasyfikujący najbardziej innowacyjne państwa i analizuje trendy w zakresie **innowacji**, **Polska zajęła 40. pozycję na 133 kraje** i tym samym poprawiła swój wynik o jedno miejsce w stosunku do zeszłego roku. Wśród krajów europejskich jesteśmy na **25. pozycji**. Pierwsze pięć miejsc w rankingu zajmują Szwajcaria, Szwecja, USA, Singapur i Wielka Brytania. Raport WIPO wskazuje też na globalny spadek inwestycji w innowacje.

Wsparcie rozwoju laboratoriów i centrów technologicznych w przedsiębiorstwach Województwa Lubelskiego

W 2025 r. Marszałek Województwa Lubelskiego wręczył kolejne umowy wspierające rozwój laboratoriów i centrów technologicznych dla **15 przedsiębiorstw** z regionu. Powstaną nowoczesne laboratoria badawczo-rozwojowe, które będą prowadzić prace nad innowacyjnymi technologiami w branżach, takich jak: IT, mechanika, przemysł maszynowy, telekomunikacja, energetyka, kosmetyki i stomatologia. Umowy opiewają na ponad **61 mln zł, z czego środki unijne to prawie 34 mln zł**.

Inwestycje obejmują m.in. rozwój infrastruktury do badań nad maszynami rolniczymi, transmisję danych w sieciach 5G, technologie cyfrowe, materiały ekologiczne w branży obuwniczej, odnawialne źródła energii oraz bezpieczeństwo energetyczne.

Firmy zyskają możliwość prowadzenia zaawansowanych prac B+R we własnym zakresie. Powstaną również centra zajmujące się analizą sygnałów GNSS, superkomputery do badań nad sztuczną inteligencją oraz laboratoria do badań mikroalg i żywności.

Przedsiębiorstwa zainwestują w nowoczesny i specjalistyczny sprzęt, co pozwoli im na opracowanie nowych produktów, usług i technologii. Projekty te zakładają również współpracę z uczelniami i świadczenie usług B+R dla innych podmiotów.

Wspierane działania wpisują się w **inteligentne specjalizacje regionu**, wzmacniając jego potencjał innowacyjny.

Realizowane działania

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku¹²⁸

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku¹²⁹ jest **uszczegółowieniem** SRWL 2030, w części poświęconej rozwojowi badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji.

Celem głównym RSI WL 2030 jest zwiększenie skali i zakresu wprowadzonych rozwiązań innowacyjnych do gospodarki województwa, z wykorzystaniem regionalnego

¹²⁸ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/407/2021 z dnia 29 marca 2021 r.

¹²⁹ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/407/2021 z dnia 29 marca 2021 r.

zaplecza badawczo-rozwojowego, co w konsekwencji przyczyni się do wzrostu jakości życia mieszkańców regionu. Dokument **definiuje** przede wszystkim regionalne **inteligentne specjalizacje**.

W roku 2025¹³⁰ kontynuowane były prace związane z **wdrażaniem zapisów** zawartych w ww. dokumencie, w tym prowadzenia **procesu przedsiębiorczego odkrywania** m.in. poprzez współpracę z platformami startupowymi, szeregu rozmów i spotkań z przedstawicielami lubelskich uczelni, współpracy z parkami naukowo-technologicznymi, instytutami naukowymi oraz licznym gronem przedsiębiorców. W ramach **procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO)** realizowane były zarówno działania adresowane bezpośrednio do regionalnych interesariuszy, jak i wspierające organizację samego ekosystemu innowacji, w tym operacjonalizację modelu PPO zdefiniowano w RSI WL 2030 jako **Regionalne Laboratorium Innowacji**.

W ramach promocji gospodarczej podejmowany jest szereg inicjatyw na poziomie Samorządu Województwa Lubelskiego, mających na celu rozwój przedsiębiorczości w regionie, wzmocnienie współpracy na rzecz wsparcia eksporterów oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej.

Marka LUBELSKIE

Marka LUBELSKIE to projekt promocji gospodarczej realizowany przez Województwo Lubelskie od 2007 roku, którego celem jest **wspieranie lokalnych firm** oraz **budowanie silnej tożsamości regionalnej**. W ramach projektu corocznie przyznawane są certyfikaty Marka LUBELSKIE – wyróżnienie to potwierdza wysoką jakość, innowacyjność oraz troskę o środowisko naturalne wybranych produktów i usług. Marka LUBELSKIE opiera się na efekcie miejsca pochodzenia (ang. place of origin effect), który podkreśla znaczenie regionu w procesie podejmowania decyzji zakupowych przez konsumentów.

Przedsiębiorstwa, które otrzymają certyfikat, zyskują prawo do posługiwania się zastrzeżonym **znakiem towarowym Marka LUBELSKIE**, stanowiącym symbol prestiżu i wiarygodności. Projekt promuje produkty i usługi pochodzące z Województwa Lubelskiego, wspierając tym samym lokalny patriotyzm, rozwój gospodarczy regionu, inwestycje oraz ekspansję na rynki krajowe i zagraniczne. Do tej pory certyfikatem Marka LUBELSKIE wyróżniono **122 firm** z różnych branż, w tym spożywczej, medycznej, produkcyjno-

Inteligentne specjalizacje:

- Żywność wysokiej jakości
- Zielona gospodarka
- Zdrowe społeczeństwo
- Cyfrowe społeczeństwo
- Technologie materiałowe, procesy produkcyjne i logistyczne

RSI 2030 – działania podjęte w 2025 r.:

- Raport Monitoringowy 2025 Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku

¹³⁰ Raport Monitoringowy 2025 Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Nr. Uchwały CXCVIII/3859/2025 z dnia 16.12.2025 r. - https://www.lubelskie.pl/wp-content/uploads/2026/01/RAPORT-MONITORINGOWY-2025_FINAL.pdf

mechanicznej, usługowej, budowlanej, informatycznej/IT, turystycznej, odzieżowej oraz rolniczo-ogrodniczej.

Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III

Jednym z kluczowych działań jest realizacja projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III, który jest projektem strategicznym Województwa Lubelskiego. Głównym celem projektu jest promocja MŚP prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego, w celu ich umiędzynarodowienia i poprawy konkurencyjności poprzez:

- wzmocnienie potencjału rozwojowego MŚP z terenu województwa lubelskiego,
- wzrost potencjału eksportowego MŚP z regionu,
- wzrost rozpoznawalności MŚP z regionu, w oparciu o zdiagnozowane kluczowe sektory stanowiące o konkurencyjności regionu,
- nawiązanie nowych kontaktów biznesowych przez MŚP z regionu oraz zdobycie nowych rynków zbytu i kanałów dystrybucji,
- wsparcie przy opracowywaniu kompleksowych strategii eksportowych dla MŚP,
- wzrost jakości pracy instytucji publicznych w zakresie obsługi i współpracy instytucjonalnej z biznesem.

Projekt Marketing Gospodarczy WL III
w 2025 roku:

13 misji gospodarczych
(92 przedsiębiorstwa wsparte w
zakresie internacjonalizacji)

Grupą docelową realizowanych w projekcie działań są **mikro, małe** oraz **średnie przedsiębiorstwa** prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego. W głównej mierze są to eksporterzy poszukujący rynków zbytu, sposobów na dotarcie do kontrahentów, zainteresowani promocją swoich towarów i usług, potrzebujący wsparcia w zakresie informacji/szkoleń/warsztatów, a także są to podmioty, które dopiero zaczynają przygotowania do internacjonalizacji i są zainteresowani analizą możliwości wejścia na nowe rynki oraz opracowaniem strategii, poszukujący potencjalnych partnerów, odbiorców towarów i usług, wsparcia w procesach administracyjnych, celnych, prawnych itp.

Zadania w ramach realizacji projektu:

- organizacja dla MŚP z WL misji gospodarczych oraz udział w imprezach targowo-wystawienniczych w kraju i za granicą - celem jest wzmocnienie potencjału rozwoju eksportowego firm z sektora MŚP z województwa lubelskiego (WL) oraz rozszerzenie ekspansji MŚP z WL na rynki zagraniczne,
- organizacja i udział w wydarzeniach o charakterze gospodarczym dla MŚP z WL - celem jest pomoc w stworzeniu odpowiednich warunków rozwoju dla rozwijania działalności gospodarczej w tym: zwiększenia dostępu do profesjonalnych usług i fachowej wiedzy oraz zachęcenie MŚP z regionu do podejmowania i rozszerzania działalności eksportowej poprzez organizację między innymi różnego rodzaju szkoleń, warsztatów, konferencji dla MŚP z WL,
- promocja MŚP z WL w kraju i za granicą - celem jest inicjowanie i koordynacja działań promocyjnych na rzecz MŚP z WL na rynku krajowym i zagranicznym, wspieranie

działań na rzecz podniesienia poziomu kooperacji i współpracy międzynarodowej, co przyczyni się do usystematyzowania działań informacyjno-promocyjnych na rzecz MŚP w regionie.

- **Powiatowe Biura Biznes Lubelskie** - to inicjatywa, która ma na celu wzmocnienie współpracy na rzecz obsługi eksporterów i inwestorów oraz wzrost konkurencyjności MŚP z Województwa Lubelskiego. Dzięki współpracy na poziomie lokalnych samorządów Województwo Lubelskie ma możliwość dotarcia z oferowanymi działaniami do MŚP aktywnych w poszczególnych powiatach WL. Celem Powiatowych Biur Biznes Lubelskie jest:
  - wzmocnianie konkurencyjności przedsiębiorstw z sektora MŚP (mikro, małych i średnich przedsiębiorstw) z terenu województwa lubelskiego,
  - świadczenie usługi informacji i promocji gospodarczej,
  - udzielania wsparcia w zakresie działalności inwestycyjnej oraz zwiększania eksportu.
- **Sieć Regionów Trójmorza** - stanowi narzędzie współpracy MŚP z WL oraz MŚP działających na terenie regionów Trójmorza, będących członkami Sieci.
- **Opracowanie strategii wejścia na rynki zagraniczne** - celem opracowania dokumentu jest wsparcie na rzecz MŚP z Województwa Lubelskiego

Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera (COIE)

Jednostką, której głównym celem działalności jest zwiększanie poziomu inwestycji krajowych i zagranicznych w regionie jest **Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera (COIE)**. Jest to miejsce pierwszego kontaktu dla przedsiębiorców zainteresowanych inwestowaniem w regionie. Ponadto COIE ułatwia firmom nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi partnerami z zagranicy, uczestnictwo w międzynarodowych targach i misjach gospodarczych, zdobycie kompleksowej i niezbędnej wiedzy dotyczącej rynków zagranicznych. COIE prowadzi **bazę terenów inwestycyjnych** w województwie lubelskim dostępną na stronie www.gospodarka.lubelskie.pl, a także zamieszcza i monitoruje aktualność **ofert inwestycyjnych** w ogólnopolskim Generatorze Ofert Inwestycyjnych Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu.

W ramach wzmocnienia wizerunku gospodarczego poprzez promocję lokalnych przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych w 2025 r. zorganizowano **misje gospodarcze** do (z) następujących krajów:

- Wielka Brytania - stoisko dla lubelskich MŚP podczas targów BETT UK 2025 w Londynie,
- ZEA - stoisko dla lubelskich MŚP podczas targów ARAB HEALTH w Dubaju,
- Niemcy - stoisko dla lubelskich MŚP podczas targów BIOFACH 2025 w Norymberdze,
- Uzbekistan - stoisko dla lubelskich MŚP podczas targów TIHE w Taszkencie,
- Niemcy - stoisko dla lubelskich MŚP podczas targów ANUGA 2025 w Kolonii,
- USA - udział lubelskich MŚP w targach CES w Las Vegas,
- Włochy - udział lubelskich MŚP w targach Cosmoprof Worldwide Bologna w Bolonii,
- Japonia - udział lubelskich MŚP w Wystawie Światowej EXPO OSAKA 2025, Osaka, Kansai,
- Wietnam - udział lubelskich MŚP w targach Vietnam International Sourcing 2025 w Ho

Chi Minh City,

- USA - udział lubelskich MŚP w targach TechCrunch Disrupt 2025 w San Francisco,
- Królestwo Bahrajnu - udział lubelskich MŚP w misji gospodarczej do Manamy,
- Kongo - przyjęcie delegacji w ramach misji przyjazdowej,
- Królestwo Bahrajnu - przyjęcie delegacji w ramach misji przyjazdowej.

W 2025 r. została powołana **Rada ds. Gospodarki Województwa Lubelskiego** jako zespół opiniotwórczo-doradczy z dziedziny gospodarki. Głównym celem Rady jest stworzenie płaszczyzny wymiany doświadczeń dla całego regionu, a także forum debaty o wyzwaniach i perspektywach rozwojowych gospodarki Województwa Lubelskiego. W 2025 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady, podczas których poruszono zagadnienia zgłoszone przez członków Rady.

Działania z udziałem regionalnych interesariuszy

W 2025 roku, w ramach prowadzonego w regionie procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) podjęto następujące działania:

- **Udział w spotkaniach i konferencjach** - spotkania networkingowe odbywające się w trakcie różnych wydarzeń o zasięgu lokalnym, regionalnym, jak i ogólnopolskim. Do najważniejszych wydarzeń należy zaliczyć:
  - **Spotkanie z przedstawicielami sektora producentów owoców miękkich** zrzeszonych w Stowarzyszeniu Agroekoton - spotkanie dotyczyło szeroko pojętej współpracy związanej z udziałem w misjach, targach, a także współpracy w organizacji wspólnych wydarzeń i konferencji,
  - **Spotkanie z przedstawicielami Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS** - podczas spotkania uczestnicy wymienili się informacjami dotyczącymi obecnie realizowanych projektów w ich jednostkach, wydarzeniami organizowanymi przez Urząd Marszałkowski oraz UMCS, a także innymi aktywnościami oraz podejmowanymi działaniami,
  - **Spotkanie informacyjne z Instytucjami Otoczenia Biznesu** – w ramach spotkania omówiono: możliwości współpracy Instytucji Otoczenia Biznesu z UMWL, zaprezentowano projekt Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III, realizowane projekty oraz funkcjonujące grupy tematyczne w ramach inteligentnych specjalizacji regionu,
  - **Spotkanie z przedstawicielami Lubelskiego Obserwatorium Rynku Pracy** - spotkanie dotyczyło prowadzonych badań i analiz oraz możliwości współpracy w ramach funkcjonowania Lubelskiego Obserwatorium Rynku Pracy działającego w strukturze Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
  - **Warsztat ko-kreacyjny** dotyczące zagadnień związanych z opracowaniem mapy drogowej dla rozwoju biogospodarki w Polsce - wydarzenie zorganizowane zostało przez Krajowy Hub Biogospodarki,
  - **IV Seminarium Bezpieczeństwa Jądrowego** pt. Aspekty bezpieczeństwa reaktorów IV-generacji - celem SBJ jest propagowanie w społeczeństwie wiedzy na temat energetyki nuklearnej,
  - **Spotkanie Przedsiębiorczych Umysłów - Lubelski Park Naukowo-Technologiczny S.A.** - to cykl spotkań w ramach realizowanego przez LPNT S.A. projektu "Budowa regionalnego ekosystemu innowacji w LPNT S.A.",

- **Udział w panelu dyskusyjnym pod tytułem Medycyna 4.0: Jak technologia zmienia pracę zawodów medycznych?,**
- **Spotkanie nt. dobrych praktyk GOZ i warsztaty transformacji cyrkularnej dla przedsiębiorstw** - celem spotkania było zaprezentowanie możliwości i korzyści jakie niesie włączanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym do działalności przedsiębiorstw,
- **Innovation Open Days 2025** - podczas wydarzenia zaprezentowano najnowsze technologie powstałe na Politechnice Lubelskiej,
- **Konferencja: Nowe technologie w energetyce** - celem była integracja środowiska naukowego oraz praktyków z branży energetycznej, będąca inspiracją do nawiązywania współpracy i rozwoju nowych technologii w energetyce,
- **Spotkanie networkingowo-merytoryczne: „Business & Science MeetUp: Od pomysłu do produktu. Jak nauka i biznes wspólnie odpowiadają na wyzwania przyszłości?”**,
- **Międzynarodowe spotkanie partnerów projektu Green Hydra w Lublinie.**
- **Współpraca z Radą ds. Innowacji** – w ramach PPO w regionie prowadzony jest dialog z członkami Rady ds. Innowacji. W bieżącym okresie sprawozdawczym członkowie Rady w korespondencji pisemnej byli informowani o głównych działaniach realizowanych przez LCBI w zakresie wdrażania RSI WL 2030. Poruszono także temat rekomendowanych obszarów istotnych do zbadania, wpisujących się w regionie inteligentne specjalizacje, w odniesieniu do których Województwo Lubelskie mogłoby podjąć konkretne działania.
- **Funkcjonowanie grup tematycznych w ramach inteligentnych specjalizacji województwa lubelskiego.** Grupy tematyczne stanowią forum wymiany wiedzy, opinii, dobrych praktyk oraz doświadczeń szerokiego grona osób z kluczowych środowisk województwa lubelskiego, w szczególności reprezentujących sektor naukowo-badawczy, sferę biznesu oraz organizacje pozarządowe (społeczeństwo obywatelskie), co służyć ma wsparciu priorytetowych obszarów w zakresie badań, rozwoju i innowacji w regionie, a także umożliwić identyfikację nowych tematów o innowacyjnym potencjale dla regionu. Obecnie skład grup tematycznych dedykowanych poszczególnym inteligentnym specjalizacjom liczy łącznie **185 członków**.
- **Udział w projektach międzynarodowych** – w 2025 roku Województwo Lubelskie kontynuowało pracę w ramach międzynarodowych projektów:
  - projekt **ACTT4Cosmetics** - Interconnected innovation ecosystems supporting Actions for Citizen awareness and Twin Transition in the entire cosmetic value chain – celem projektu jest stworzenie warunków i stymulowanie współpracy różnych interesariuszy z sektora przemysłu kosmetycznego w Europie,
  - projekt **MainstreamBIO** - celem projektu jest wprowadzanie innowacji i wdrażanie lokalnych rozwiązań w zakresie gospodarki opartej na biotechnologii oraz poprawy klimatu i obiegu zamkniętego,

- o projekt „**Green Hydra** – Improving policies for engaging SMEs in the green hydrogen ecosystem” (Green Hydra — Poprawa polityki angażowania MŚP w ekosystem zielonego wodoru),
- o „**COEUS** – COrporate digital responsibility skills in central EUropean Smart specialisation” (COEUS – korporacyjna odpowiedzialność umiejętności cyfrowych w środkowoeuropejskiej specjalizacji Smart),
- o projekt „**BBioNets** – upowszechnianie technologii opartych na bio – rozwiązaniach w rolnictwie i leśnictwie”.

interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

COEUS

- **Udział w inicjatywach międzynarodowych:**

- o **Regionalne Doliny Innowacji** - celem inicjatywy jest powołanie Regionalnych Dolin Innowacji i współpraca regionów w ramach strategii inteligentnych specjalizacji, przyczyniających się do realizacji strategicznych priorytetów UE.

Województwo Lubelskie w 2024 r. jako jeden ze 151 regionów europejskich otrzymało tytuł **Regionalnej Doliny Innowacji** (Regional Innovation Valleys) przyznawany przez Komisję Europejską w ramach Nowego Europejskiego Planu na rzecz Innowacji (NEIA).

- o **ERRIN - European Regions Research and Innovation Network** - Województwo Lubelskie jest członkiem sieci ERRIN od 2018 roku. ERRIN jest kluczową organizacją działającą w Brukseli, która zajmuje się tematyką badań i innowacji. Sieć tworzy ponad 120 członków z Europy, w większości są to regiony, jak również uczelnie wyższe czy lokalne agencje rozwoju i innowacyjności. Celem działalności ERRIN jest wsparcie regionów w budowaniu konkurencyjności poprzez wzmocnienie ich potencjału badawczego i innowacyjnego.
- o **Partnerstwo tematyczne Go4Cosmetics** – Województwo Lubelskie jest członkiem inicjatywy od 2022 roku. Zadaniem partnerstwa jest wspieranie współpracy międzyregionalnej w celu wymiany doświadczeń, wyników badań naukowych i know-how dla wspólnego opracowywania i wdrażania projektów, angażujących zarówno podmioty gospodarcze z branży kosmetycznej, jak i jednostki naukowe.
- o **Preparatory Action: Innovation for place-based transformations** – w 2025 roku Województwo Lubelskie zostało oficjalnie wybrane do udziału w tym pilotażowym projekcie uruchomionym przez Joint Research Centre działającej w ramach Komisji Europejskiej i wspieranej przez Parlament Europejski.

- **Organizacja wydarzeń:**

- o **Forum Gospodarcze w ramach Samorządowego Kongresu Trójmorza** – międzynarodowe wydarzenie gospodarcze skupiło przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej, sektora nauki i biznesu z 13 państw członkowskich Inicjatywy Trójmorza (Austrii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Grecji, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Węgier), przedstawicieli partnerów strategicznych: Unii Europejskiej, Stanów Zjednoczonych oraz regionów partnerskich z Ukrainy. Podczas Forum odbyły się panele dotyczące roli kobiet w biznesie, internacjonalizacji lubelskich

przedsiębiorców, transportu multimodalnego – lotniska cargo, kolei, trasy Via Carpatia – oraz najnowszych innowacji w energetyce atomowej.

- „Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027: wsparcie dla przedsiębiorców” – konferencja poświęcona możliwościom wsparcia dla biznesu w ramach programu FEL 2021-2027. Wydarzenie zgromadziło ekspertów, przedstawicieli instytucji publicznych oraz przedsiębiorców zainteresowanych rozwojem innowacji i zielonej gospodarki.

Szczegółowe informacje na temat prowadzonych działań zawarte są w Raporcie Monitoringowym 2025 Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku ¹³¹.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zrealizowane w 2025 r. zadania w obszarze **rozwoju gospodarczego** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

---

¹³¹ Raport Monitoringowy 2025 Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku (informacje zawarte w raporcie - stan na dzień 30 listopada 2025)

4.14. Obszar: Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej

Działania w zakresie Geodezji i Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej prowadzone są w regionie w dwóch aspektach:

- **zapewnienia dostępu** do wysokiej jakości **danych przestrzennych** w województwie w ramach prowadzenia wojewódzkiej części Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego,
- **programowania i koordynacji** oraz **realizacji prac urządzeniowo-rolnych**.

Stan zasobów oraz udostępnianie informacji geodezyjnej i kartograficznej

Państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny stanowi zbiór cyfrowych i analogowych materiałów geodezyjnych i kartograficznych, służący gospodarce narodowej, obronności państwa, ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego, nauce, kulturze, ochronie przyrody, gospodarce nieruchomościami i potrzebom obywateli. Składa się z części centralnej, wojewódzkiej i powiatowej. Obejmuje zbiory danych prowadzone na podstawie ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej i utworzone na podstawie tych zbiorów danych opracowania kartograficzne, rejestry, wykazy i zestawienia, dokumentację zawierającą wyniki prac geodezyjnych lub kartograficznych oraz dokumenty utworzone w wyniku tych prac, a także zobrazowania lotnicze i satelitarne.

Wojewódzki **Zasób Geodezyjny i Kartograficzny** gromadzi i udostępnia m. in.:

- **zbiory danych przestrzennych** - baza danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:10 000 – 1:100 000 (BDOT10k),
- utworzone na podstawie zbiorów danych **standardowe opracowania kartograficzne** w skali 1:10 000,
- **mapy topograficzne** (niestandardowe opracowania kartograficzne) w skalach 1:10 000 i mniejszych,
- **mapy tematyczne**: hydrograficzne, sozologiczne, glebowo-rolnicze i inne.

W związku z rosnącym znaczeniem **bazy danych obiektów topograficznych** (BDOT10k) dla potrzeb gospodarki narodowej, obronności państwa oraz ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego priorytetowe znaczenie mają:

- **utrzymywanie w aktualności bazy danych** obiektów topograficznych,
- zapewnienie **powszechnej dostępności** do informacji przestrzennej.

Samorząd Województwa Lubelskiego prowadzi działania zmierzające do **zapewnienia** najlepszej **jakości BDOT10k** poprzez jej **aktualizację**, która prowadzona jest:

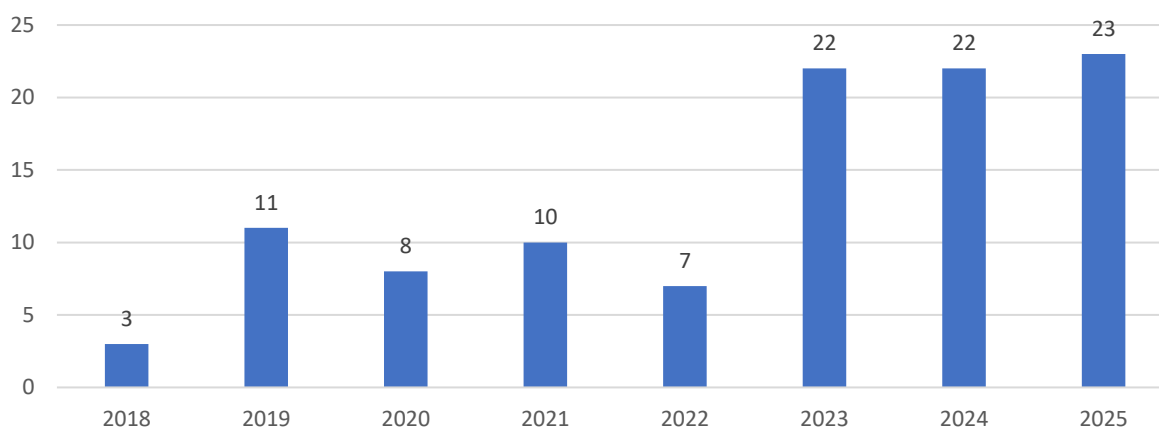
- poprzez zlecenie jej wykonania jako przedmiotu zamówienia publicznego finansowanego z dotacji celowej z budżetu państwa otrzymywanej od Wojewody Lubelskiego,

- we współpracy z Głównym Geodetą Kraju – w wyniku zamówień publicznych realizowanych i finansowanych przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii¹³²,
- w ramach zadań własnych, przez pracowników Departamentu - korzystając z wprowadzonej ustawą PGiK możliwości aktualizacji nierealizowanej jako zamówienie publiczne.

Łączna **liczba aktualizacji BDOT10k** wykonanych w 2025 roku to **37 na 23 powiatach** (część powiatów aktualizowano kilkakrotnie), w tym:

- zlecono aktualizację BDOT10k w zakresie opracowania obiektów kategorii „rzeźba terenu” dla **13 powiatów**,
- wykonano samodzielnie pełną aktualizację **1 powiatu**,
- wykonano samodzielnie **18 aktualizacji** wybranych obiektów w wybranych klasach BDOT10k,
- w ramach zleceń Głównego Geodety Kraju, we **współpracy** z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii zaktualizowano w pełnym zakresie **5 powiatów**.

Wykres 46 Liczba powiatów w województwie lubelskim ze zaktualizowanymi danymi w BDOT10k w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. informacji od DGiK UMWL, 2026 r.

W związku z **nowelizacją ustawy** prawo geodezyjne i kartograficzne baza BDOT10k została **udostępniona** bez ograniczeń i bez pobierania opłat – w roku 2025 zbiory BDOT10k zostały pobrane ze strony www.gis.lubelskie.pl **1 668 razy**.

Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej integruje oraz udostępnia dane przestrzenne rejestrów publicznych departamentów UMWL oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych wraz z bazami referencyjnymi BDOT10k, EGiB, PRG, PRNG, ORTO, NMT, tworząc zestandaryzowane, zintegrowane, zharmonizowane środowisko do prezentacji, analiz i wymiany danych. Większa dostępność zintegrowanych danych podnosi prawdopodobieństwo podejmowania właściwych decyzji w oparciu o większą ilość parametrów i lepszy model rzeczywistości, przynosząc korzyści zarówno administracji, przedsiębiorcom i inwestorom, a także przedstawicielom służb i straży oraz mieszkańcom

¹³² 28 grudnia 2021 roku pomiędzy Głównym Geodetą Kraju i Marszałkiem Województwa Lubelskiego zawarto porozumienie zobowiązujące do wzajemnej współpracy przy aktualizacji bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k) oraz przy wymianie wiedzy i danych służących rozwojowi infrastruktury danych przestrzennych

województwa lubelskiego. Decyzje podejmowane przez nowoczesną administrację w większości przypadków wymagają wykorzystania danych przestrzennych. Powszechny i nieodpłatny dostęp za pomocą usług do wiarygodnych danych przestrzennych jest niezbędny również do prawidłowego zarządzania przestrzenią na każdym szczeblu zarządzania.

W 2025 roku najważniejszym działaniem w powyższym zakresie było zapewnienie trwałości i niezawodności działania - portal wojewódzki www.gis.lubelskie.pl odnotował szacunkowo **27 000** klientów wykorzystujących udostępnione usługi. Portal zapewnia powszechny, bezpieczny i stały dostęp nie tylko do geodezyjnych i kartograficznych zbiorów

danych przestrzennych, ale również do danych i usług udostępniania rejestrów publicznych prowadzonych przez samorząd województwa, mających znaczenie w wielu aspektach o charakterze gospodarczym i społecznym. Ponadto monitorowano i aktualizowano usługi danych przestrzennych na rzecz departamentów UMWL i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, m.in. w zakresie rolnictwa, rynku pracy, turystyki, środowiska, planowania przestrzennego. Jednym z podjętych kierunków działań była aktualizacja w ramach istniejącego portalu kompozycji mapowych, zaspokajających zgłaszane bieżące potrzeby, (<http://www.gis.lubelskie.pl/portal>). Przetworzono i zintegrowano powiatowe bazy danych przestrzennych (**EGiB, GESUT, BDOT500**) oraz centralne bazy danych przestrzennych (**NMT, Ort**) na potrzeby weryfikacji poprawności i aktualizacji **37** baz danych obiektów topograficznych **BDOT10k** z obszaru województwa lubelskiego.

Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej w 2025 r.

27 tys. klientów portalu
www.gis.lubelskie.pl

↑ **450%** wzrost liczby
użytkowników portalu od 2019 r.

Prace urządzeniowo – rolne

Struktura gospodarstw rolnych w województwie lubelskim jest **rozdrobiona** - przeważają gospodarstwa małe o powierzchni do 10 ha. Z punktu widzenia wydajności produkcji rolnej istotna jest nie tylko wielkość gospodarstwa, ale także liczba i kształt działek wchodzących w jego skład oraz ich rozłóg w odniesieniu do całego gospodarstwa, a także zapewnienie dojazdu do poszczególnych nieruchomości. W celu kompleksowej poprawy organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej prowadzone są **prace urządzeniowo – rolne**.

Samorząd Województwa koordynuje i wykonuje prace urządzeniowo – rolne, w wyniku których sukcesywnie poprawia się struktura gospodarstw, jednak potrzeby w tym zakresie pozostają nadal bardzo duże.

W 2025 r. prace scaleniowe realizowane były w **7 powiatach** na **11 obiektach** o łącznej powierzchni **14,4 tys. ha**, w tym:

- w 2025 r. zaktualizowano **Program Prac Scaleniowych dla województwa lubelskiego na lata 2024-2027 wraz z listą rezerwową**,
- 9 września 2025 r. na wniosek starosty powiatu łęczyńskiego wprowadzono zmianę w liście podstawowej i rezerwowej Programu:
  - Obiekt Stara Wieś, Ostrówek gm. Puchaczów powiat łęczyński o pow. 739 ha został przeniesiony na listę rezerwową Programu Prac Scaleniowych dla

Województwa Lubelskiego na lata 2024-2027, a w miejsce ww. obiektu wprowadzono na listę podstawową Programu Prac Scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2024-2027 obiekt Dąbrowa, Dratów Kolonia, Krzcień gm. Ludwin o pow. 872 ha.

W 2025 r. **zostały sporządzone plany urządzeniowo – rolne** dla 8 gmin o łącznej pow. **97,6 tys. ha** natomiast łączna liczba obrębów wyniosła 173:

- 1) Gmina Głusk, powiat lubelski o pow. gminy 6 424 ha,
- 2) Gmina Horodło, powiat hrubieszowski o pow. gminy 13 023 ha,
- 3) Gmina Szचेbrzeszyn, powiat chełmski o pow. gminy 11 997 ha,
- 4) Gmina Rejowiec Fabryczny, powiat chełmski o pow. gminy 8 779 ha,
- 5) Gmina Chełm, powiat chełmski o pow. gminy 21 967 ha,
- 6) Gmina Gościeradów, powiat kraśnicki o pow. gminy 15 937 ha,
- 7) Gmina Jastków, powiat lubelski o pow. gminy 11 313 ha,
- 8) Gmina Wilkołaz, powiat kraśnicki o pow. gminy 8 170 ha.

Plany urządzeniowo-rolne zostały ujęte w celu strategicznym „Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych” jako działanie Samorządu Województwa zawarte w celu operacyjnym 1.1 „Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych”, gdzie jako kierunki działania Samorządu Województwa Lubelskiego Strategia wskazuje poprawę organizacji przestrzennej gospodarstw rolnych poprzez wspieranie opracowania planów/projektów urządzeniowo-rolnych, stanowiących diagnozę potrzeb gmin/wsi i kierunków działania w zakresie modernizacji terenów rolnych.

Analiza zmian w strukturze agrarnej, monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów oraz ich bonitacji w województwie lubelskim w latach 2004-2024

Opracowanie sporządzane jest corocznie w związku z realizacją zadań Marszałka Województwa w zakresie art. 7c ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.) obejmującego:

- analizę zmian w strukturze agrarnej oraz programowanie i koordynacja prac urządzeniowo-rolnych,
- monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów oraz ich bonitacji.

Celem opracowania jest zaprezentowanie struktury własności i sposobu użytkowania gruntów oraz ich bonitacji województwa lubelskiego. Opracowanie powstało na podstawie zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków według stanu na dzień 1 stycznia w latach 2004-2024. Dane przedstawiono w postaci tabel danych, map tematycznych oraz wykresów ilustrujących omawianą tematykę. Łączna powierzchnia obszaru objętego opracowaniem - obszar województwa lubelskiego tj. 2 512 189 ha (powierzchnia ewidencyjna).

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania zrealizowane w 2025 r. w obszarze **geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.15. Obszar: Energetyka

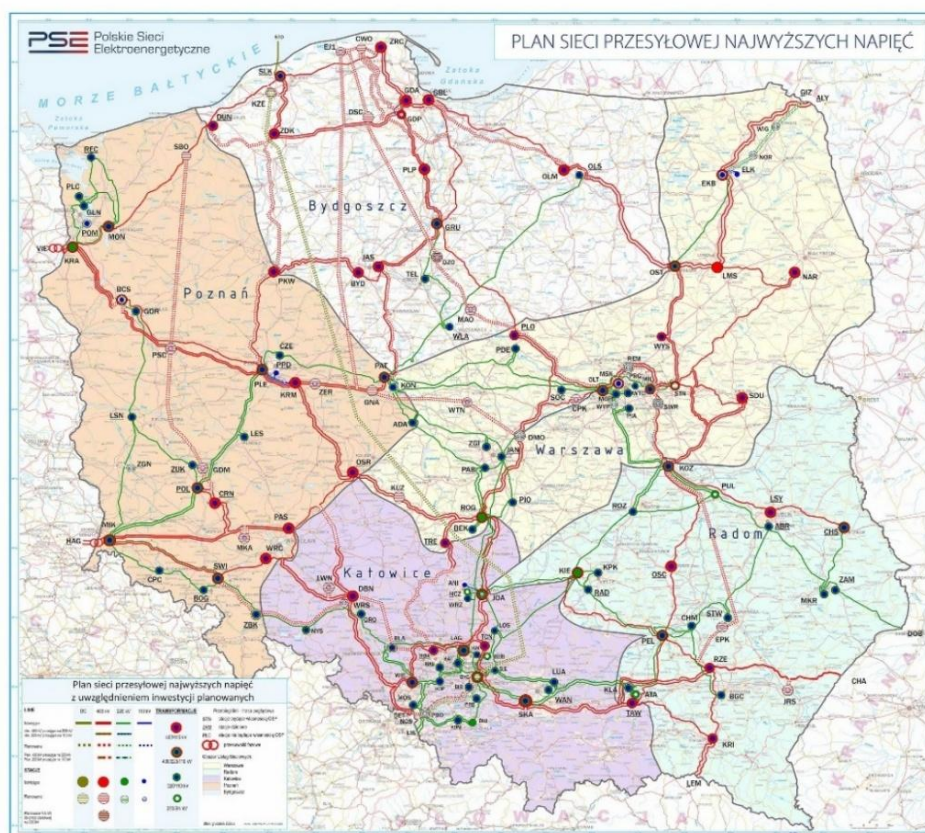
Energetyka stanowi jeden z kluczowych obszarów determinujących rozwój społeczno-gospodarczy województwa lubelskiego. **Stabilne, bezpieczne i efektywne funkcjonowanie systemu energetycznego** jest warunkiem zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców, konkurencyjności przedsiębiorstw oraz zrównoważonego rozwoju regionu. Rok 2025 był okresem istotnych zmian wynikających zarówno z prac nad aktualizacją krajowych i unijnych dokumentów strategicznych, jak i z wprowadzanych regulacji prawnych, które wyznaczają nowe ramy dla planowania, monitorowania i koordynacji działań w sektorze energii.

4.15.1. Elektroenergetyka

Zasilanie województwa w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego (KSE) następuje poprzez linie najwyższych napięć (NN):

- **400 kV** relacji: Kozenice – Lublin Systemowa; Kozenice – Ostrowiec; Chełm – Lublin Systemowa,
- **220 kV** relacji: Puławy – Rożki; Abramowice – Puławy; Abramowice – Stalowa Wola; Abramowice – Mokre; Chełm – Mokre; Mokre – Zamość; Zamość – Dobrotwór (Ukraina, obwód lwowski); Kozenice – Puławy (linia dwutorowa).

Mapa 42 Istniejące i projektowane sieci przesyłowe najwyższych napięć w woj. lubelskim na tle Polski

Źródło: <https://www.pse.pl/obszary-dzialalnosci/krajowy-system-elektroenergetyczny/plan-sieci-elektroenergetycznej-najwyzszych-napiec/planowana>

Zaopatrzenie województwa lubelskiego **w energię elektryczną** w istotnej mierze zależy od **źródeł zewnętrznych** (zlokalizowanych poza jego granicami), które w zestawieniu wielkości produkcji i zużycia energii odpowiadają za ponad 43% zapotrzebowania. Największym producentem energii elektrycznej w regionie jest **PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Lublinie** z produkcją w 2025 r. szacowaną na poziomie 0,81 TWh¹³³.

Przesył i dystrybucja energii elektrycznej w układzie wewnątrzregionalnym odbywa się poprzez zlokalizowane w województwie linie wysokich (WN), średnich (SN) i niskich napięć (nN), których długość według stanu na koniec 2025 r. wynosiła odpowiednio:

- **WN (110 kV)** – 1 836,2 km,
- **SN (od 10 do 30 kV)** – 23 136,4 km,
- **nN (do 1 kV)** – 33 540,9 km.

W odniesieniu do **potrzeb rozwojowych regionu** dotyczących infrastruktury elektroenergetycznej, w 2025 r. na obszarze województwa **realizowano inwestycje** obejmujące m.in.:

- **w zakresie działań PSE S.A.:**
  - rozbudowę stacji 400/110 kV Lublin Systemowa,
  - rozbudowę stacji 400/220/110 kV Chełm dla przyłączenia nowych obiektów do KSE,
  - modernizację linii 220 kV Abramowice - Puławy,
  - modernizację stacji 220/110 kV Zamość,
  - rozbudowę stacji 220/110 kV Mokre dla przyłączenia nowych obiektów do KSE;
- **w zakresie działań PGE Dystrybucja S.A.:**
  - rozbudowę/przebudowę rozdzielni WN FW Wólka Dobryńska,
  - rozbudowę/przebudowę rozdzielni WN - Motycz,
  - budowę GPZ Radzyń - R110kV - PV Wrzosów,
  - budowę GPZ Kock - R110kV - PV Wrzosów,
  - budowę GPZ Radzyń - Obwody wtórne - PV Wrzosów,
  - budowę GPZ Kock - Obwody wtórne - PV Wrzosów.

Produkcja energii elektrycznej

Według danych GUS, w 2024 r. na terenie woj. lubelskiego **wyprodukowano 3,34 TWh energii**, co stanowiło 1,94% produkcji krajowej, przy czym:

- produkcja z **odnawialnych źródeł energii** wyniosła **1,80 TWh** i stanowiła 53,8% produkcji

Bilans energii elektrycznej (dane za 2024 r.)

- ↑ **2 034,2 MW** – moc zainstalowana ogółem
- 3,34 TWh** – produkcja energii
- 1,80 TWh** – produkcja energii z OZE
- 5,9 TWh** – zużycie energii
- 56,9%** – stosunek produkcji energii do zużycia

¹³³ <https://pgeenergiasciepla.pl/spolki-i-oddzialy/elektrocieplownie/oddzial-elektrocieplownia-w-lublinie>

ogółem,

- **moc zainstalowana elektryczna** wszystkich jednostek wytwórczych kształtowała się na poziomie **2 034,2 MW**, z czego **449,6 MW w elektrowniach zawodowych**.

W odniesieniu do 2018 r. odnotowano:

- **wzrost produkcji** ogółem o 61,81%,
- **wzrost produkcji energii z OZE** o 280,37% (udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem zwiększył się o 34%),
- **wzrost mocy zainstalowanej** ogółem o 212,38%.

Zużycie energii elektrycznej

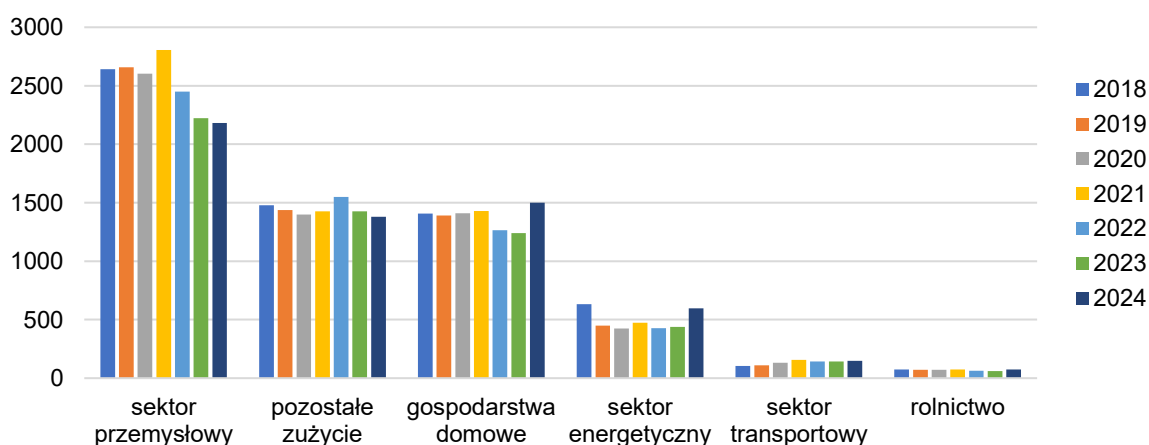
Zużycie energii elektrycznej w województwie lubelskim w **2024 r.** wyniosło **5,9 TWh**, co stanowiło **3,55%** zużycia krajowego. W ujęciu sektorowym:

- **najwięcej**, ok. **37%** zużywał **sektor przemysłowy (2,2 TWh)**,
- **ok. 26% (1,5 TWh)** zostało wykorzystane przez **gospodarstwa domowe**,
- blisko **13% (0,7 TWh)** zużywały łącznie sektory: **energetyczny i transportowy**,
- zużycie energii w **rolnictwie** przekroczyło **1% (0,1 TWh)**,
- **w pozostałych sektorach** (obejmującym różne branże sektora usług) zużycie kształtowało się na poziomie **ok. 23% (1,4 TWh)**.

W odniesieniu do 2018 r. odnotowano **spadek zużycia** energii elektrycznej ogółem o 7,24%, przy czym:

- spadek zużycia (o ponad 17%) charakteryzuje sektor przemysłowy,
- nastąpił blisko 41% wzrost zużycia w sektorze transportowym (Wykres 47)¹³⁴.

Wykres 47 Zużycie energii [w GWh] w województwie lubelskim wg sektorów w latach 2018-2024

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych GUS BDL, 2026 r.

¹³⁴ GUS BDL <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/metadane/cechy/1675>

Analiza wartości wskaźników produkcji i zużycia energii elektrycznej w województwie lubelskim w relacji do innych regionów oraz wartości średnich dla kraju wskazuje, że:

- w województwie lubelskim sukcesywnie **poprawia się bilans** udziału produkcji energii elektrycznej i jej zużycia (z 32,6% w 2018 r. do 56,9% w roku 2024) – 8 miejsce pod względem obserwowanej dynamiki wzrostu wśród wszystkich regionów w kraju,
- w 2024 r., mieszkaniec województwa lubelskiego zużywał wyraźnie mniej energii, tj. 2 945,24 kWh niż statystyczny mieszkaniec kraju (średnia dla Polski na poziomie 4 420,43 kWh),
- od 2018 r. dynamika zmniejszania zużycia energii elektrycznej ogółem na 1 mieszkańca w regionie osiągnęła wartość 1,6%, natomiast dla kraju nastąpiło zwiększenie zużycia na poziomie 1,8%.

4.15.2. Ciepłownictwo

Zapotrzebowanie na energię ciepłą na terenie województwa lubelskiego pokrywane jest przez zlokalizowane na obszarze regionu źródła energetyki zawodowej - ciepłownie, elektrociepłownie oraz kotłownie komunalne, kotłownie zakładowe i indywidualne źródła ciepła. Obecnie na terenie województwa w zakresie **wytwarzania, przesyłania i dystrybucji oraz obrotu ciepłem** działalność prowadzi¹³⁵:

- **18 przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesje na wytwarzanie ciepła**, w tym **3 przedsiębiorstwa** mające siedzibę **poza województwem lubelskim** (PGE Energia Ciepła S.A. – woj. mazowieckie, Orlen Termika Rozproszona Sp. z o.o. - woj. dolnośląskie, SFW Energia sp. z o.o. - śląskie),
- **20 podmiotów posiadających koncesję na przesyłanie i dystrybucję ciepła**, w tym **2** mające siedzibę **poza województwem lubelskim** (Orlen Termika Rozproszona Sp. z o. o. - woj. dolnośląskie, SFW Energia sp. z o.o. - śląskie),
- **6 podmiotów z koncesją na obrót ciepłem.**

W 2024 roku **moc zainstalowana** źródeł ciepłowniczych w województwie lubelskim wyniosła **2 398,3 MW**, co oznacza blisko **10% spadek** względem roku 2018 (2 654 MW). Tendencja ta wpisuje się w ogólnopolski trend (spadek z 55 209,6 MW do 51 817,7 MW). Co istotne, mimo redukcji mocy zainstalowanej, moc wykorzystana pozostawała stabilna (średnio **1 851 MW**), a jej sezonowe zmiany wynikały głównie z warunków pogodowych. W efekcie efektywność wykorzystania mocy wzrosła z ponad **69%** (2018 r.) do ponad **77%** (2024 r.)¹³⁶.

¹³⁵ URE, Koncesje w zakresie innym niż paliwa ciekłe, <https://rejestr.ure.gov.pl/>, stan na dzień 02.02.2026 r.

¹³⁶ Raport „Energetyka ciepła w liczbach – 2018-2024” <https://www.ure.gov.pl/pl/cieplo/energetyka-ciepna-w-l>, Tabela 128

Największym producentem energii ciepłej w regionie jest **PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Lublinie** z produkcją szacowaną w 2025 r. na 2 700 TJ¹³⁷.

Według danych URE, w **2024** r. w regionie wyprodukowano **18 654,9 TJ energii ciepłej**, co oznacza, że w stosunku do 2018 r. nastąpił spadek o ponad 9% (20 597,2 TJ)¹³⁸. Obecnie, prawie **45%** całego ciepła produkowane jest w **kogeneracji**, tj. przy jednoczesnym wytwarzaniu energii ciepłej i elektrycznej, natomiast pozostałe ponad **55%** powstaje w przeważającej większości w ciepłowniach konwencjonalnych¹³⁹. Kluczowymi argumentami przemawiającymi za stosowaniem produkcji skojarzonej są: oszczędność paliw, efektywność ekonomiczna, wysoka sprawność energetyczna oraz korzyści w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

Produkcja energii ciepłej w województwie lubelskim w **2024** r. opierała się na wykorzystaniu następujących paliw, w tym¹⁴⁰:

- **węgla kamiennego - 14 640,8 TJ** (78,5% produkcji w regionie),
- **gazu ziemnego wysokometanowego - 2 698,3 TJ** (14,4%),
- **OZE - 1 297,3 TJ** (7%),
- **pozostałych paliw**, w tym m.in. oleju opałowego lekkiego i ciężkiego oraz gazu ziemnego zaazotowanego - **18,5 TJ** (0,1%).

W porównaniu ze **strukturą paliwową** produkcji ciepła w kraju, produkcja na terenie województwa charakteryzuje się przede wszystkim:

- większym udziałem węgla kamiennego (średnio w Polsce ok. 59,2%),
- mniejszym wykorzystaniem oleju opałowego ciężkiego (w kraju na poziomie 6,6%),
- brakiem wykorzystania odpadów komunalnych stałych jako paliwa do produkcji ciepła (w Polsce udział na poziomie 1,5%).

Według danych GUS, w **2024** roku zdecydowaną większość **całkowitego zużycia ciepła** konsumował **sektor przemysłu i budownictwa**. Mniejsze, lecz istotne zapotrzebowanie pochodziło od **drobnych odbiorców, głównie gospodarstw domowych**.

Stan rozwoju sieci ciepłowniczej jest ściśle skorelowany ze strukturą osadniczą oraz gęstością zaludnienia w regionie. Według danych GUS w ramach istniejącej w 2024 r. na terenie województwa **sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej** o łącznej **długości 836,2 km**¹⁴¹ (bez sieci niskoparametrowych służących zewnętrznym instalacjom odbiorczym):

- **771,6 km** sieci zlokalizowanych jest **na obszarach miejskich**,
- **64,6 km** funkcjonuje **na obszarach wiejskich**.

W odniesieniu do poszczególnych typów ośrodków w strukturze osadniczej województwa lubelskiego w 2024 r.:

¹³⁷ <https://pgeenergiasciepla.pl/spolki-i-oddzialy/elektrociepownie/oddzial-elektrociepownia-w-lublinie>

¹³⁸ Raport „Energetyka ciepła w liczbach – 2018 oraz 2024” <https://www.ure.gov.pl/pl/cieplo/energetyka-ciepna-w-l>, Tabela 131

¹³⁹ Raport „Energetyka ciepła w liczbach – 2024” <https://www.ure.gov.pl/pl/cieplo/energetyka-ciepna-w-l/12936,2024.html>, Tabela 131

¹⁴⁰ Raport „Energetyka ciepła w liczbach – 2024” <https://www.ure.gov.pl/pl/cieplo/energetyka-ciepna-w-l/12936,2024.html>, Tabela 143

¹⁴¹ GUS BDL <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/metadane/cechy/3542>

- w granicach miasta Lublin znajduje się 330,8 km sieci ciepłowniczej, co stanowi blisko 40% tego typu infrastruktury w regionie,
- spośród **miast subregionalnych** najdłuższa sieć ciepłownicza charakteryzuje m. Chełm (66,6 km), a następnie: Puławy (59,9 km), Zamość (49,7 km) i Biała Podlaska (34,9),
- wśród **pozostałych miast powiatowych**, długością sieci ciepłowniczej przekraczającą 20 km wyróżnia się: Świdnik, Włodawa, Lubartów i Kraśnik.

W dominującej części powiatów, **dostęp do sieci ciepłowniczej** na terenach wiejskich ogranicza się do nielicznych stref zabudowy bezpośrednio sąsiadujących z obszarem miasta. Zróżnicowanie wewnątrzregionalne w tym zakresie charakteryzuje:

- brak sieci ciepłowniczej na terenach wiejskich powiatów: ryckiego, radzyńskiego, kraśnickiego i janowskiego,
- 15 powiatów, w których długość sieci w obszarach wiejskich nie przekracza 10 km,
- znacząca długość sieci ciepłowniczej na terenie powiatu łączyńskiego (36,3 km).

W perspektywie lat 2018-2024 rozwój przesyłowej i rozdzielczej sieci ciepłowniczej na terenie województwa lubelskiego charakteryzował się stosunkowo niską dynamiką. W skali całego regionu przyrost długości sieci kształtował się na poziomie 0,05%. W tym zakresie wyraźnie wyróżniają się powiaty, w których przyrost długości sieci przekroczył 10%, tj.: lubartowski (36,5%), parczewski (20,7%), lubelski (18,2%), łukowski (17,3%), świdnicki (13,2%), włodawski (10,1%) oraz biłgorajski (10,1%).

Większość przedsiębiorstw ciepłowniczych w województwie lubelskim posiada, sprecyzowane na najbliższe lata plany w zakresie zmian w jednostkach wytwórczych lub jest w trakcie ich opracowywania. Modernizacja infrastruktury obejmuje zarówno sieci dystrybucyjne, jak i jednostki wytwórcze, które muszą spełniać nowe normy efektywności energetycznej i zrównoważonego rozwoju.

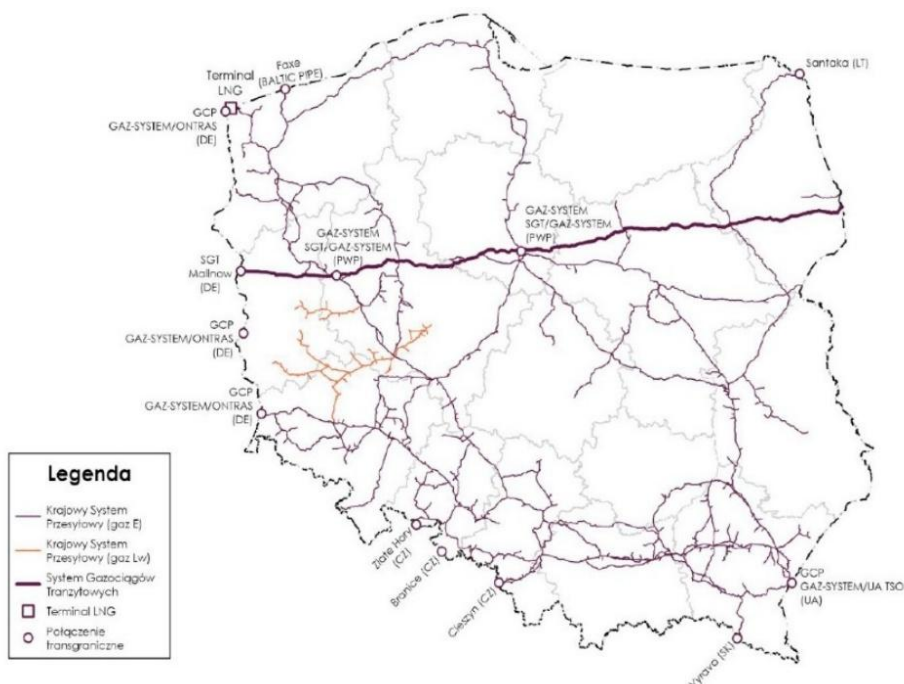
4.15.3. Gazownictwo

System zaopatrzenia województwa lubelskiego w **gaz ziemny** opiera się na sieci gazociągów wysokiego ciśnienia, które integrują region z krajowym systemem przesyłowym. Uzupełnieniem tego systemu jest gęsta sieć **lokalnych odgałęzień**, które transportują gaz bezpośrednio do **stacji redukcyjno-pomiarowych**.

Łączna **długość czynnej sieci gazowej** eksploatowanej w **2024 r.** na obszarze województwa wynosiła ponad 10 tys. km, z czego:

- **437 km** to odcinki sieci przesyłowej,
- ponad **9,7 tys. km** to **sieć dystrybucyjna** (bez przyłączy).

Mapa 43 Krajowy System Przesyłowy, którego operatorem jest GAZ-SYSTEM wraz z lokalizacją połączeń transgranicznych (stan na dzień 31.12.2024 r.)

Źródło: Krajowy Dziesięcioletni Plan Rozwoju Systemu Przesyłowego; Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe na lata 2026-2035 (Wyciąg).

W latach 2021-2024¹⁴², na terenie województwa lubelskiego zaobserwowano ponad **4,2% wzrost** długości **sieci dystrybucyjnej** przy utrzymującej się stałej długości sieci przesyłowej.

W ujęciu ogólnokrajowym region cechuje się:

- utrzymującą się **9 pozycją w kraju** pod względem **długości** czynnej **sieci gazowej** ogółem na 100 km²,
- **niższą** w województwie (na poziomie ok. 3,9%) w stosunku do średniej dla kraju (ok. 6,2%) **dynamiką przyrostu długości** czynnej sieci gazowej ogółem na 100 km².

W ujęciu wewnątrzregionalnym, realne wykorzystanie infrastruktury gazowej charakteryzuje liczba przyłączy do sieci gazowej. W tym zakresie:

- w 2024 r. **najwięcej przyłączy** (powyżej 10 tys.) zarejestrowanych było w powiatach: lubelskim, m. Lublin, zamojskim, puławskim i kraśnickim,
- w latach 2018-2024, **największa dynamika wzrostu liczby przyłączy** sieci gazowej (przekraczającą 50%) miała miejsce w powiatach: parczewskim, włodawskim, hrubieszowskim i bialskim.

¹⁴² W 2021 r. zmianie uległa metodyka klasyfikacji oraz prezentacji danych statystycznych dotyczących sieci gazowej. Do 2021 r. stosowano pojęcia:

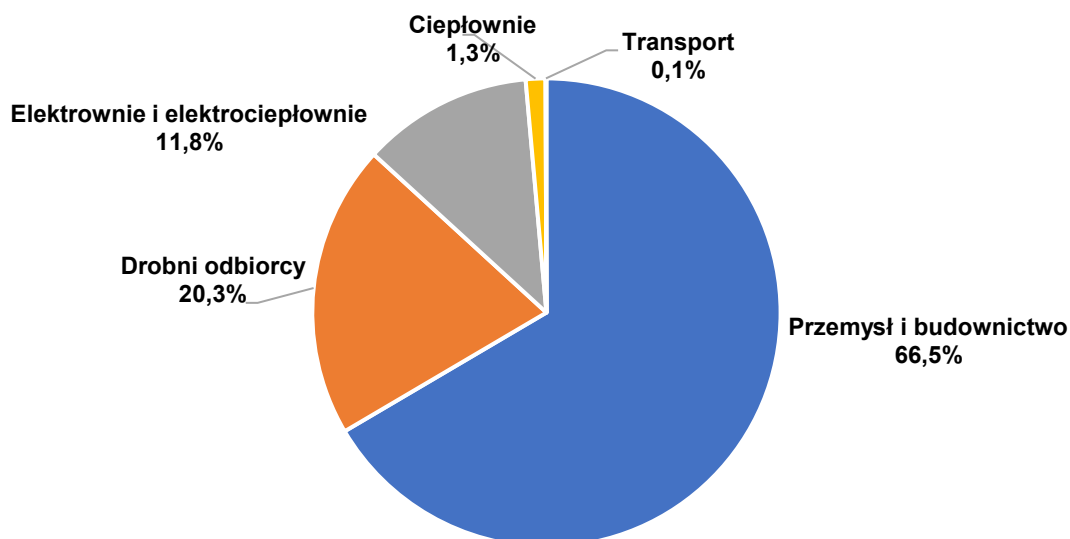
- sieć rozdzielcza - sieć gazowa służąca do przesyłania i dystrybucji paliw gazowych o ciśnieniu nie wyższym niż 0,5 MPa,
- sieć przesyłowa - sieć gazowa służąca do przesyłania (transytu) i dystrybucji paliw gazowych o ciśnieniu wyższym niż 0,5 MPa.

Po 2021 r., w statystyce publicznej obowiązują pojęcia określające funkcję gazociągu, tj.:

- sieć dystrybucyjna - system infrastruktury służący do rozprowadzania gazu ziemnego od sieci przesyłowej do odbiorców końcowych (bez przyłączy),
- sieć przesyłowa - infrastruktura techniczna służąca do transportu gazu ziemnego na duże odległości, od źródeł dostaw (np. terminali LNG, złóż gazowych) do sieci dystrybucyjnej oraz dużych odbiorców przemysłowych.

Według danych GUS, **zużycie gazu ziemnego** w regionie lubelskim w **2024 r.** wynosiło **48 419,59 TJ** i było większe w stosunku do 2023 r. o blisko 8%.

Wykres 48 Udział sektorów w zużyciu gazu ziemnego [w %] na terenie woj. lubelskiego w 2024 r.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych GUS, 2026 r.

Według struktury odbiorców zużycie gazu kształtowało się następująco (Wykres 48)¹⁴³:

- **66,5%** w sektorze **przemysłu i budownictwa**,
- **20,3%** **drobni odbiorcy**, tj. gospodarstwa domowe oraz pozostali odbiorcy,
- **11,8%** **elektrownie i elektrociepłownie**,
- **ciepłownie – 1,3%** oraz **transport – 0,1%**.

W województwie lubelskim według danych GUS w 2024 r. z **gazu sieciowego korzystało 47,7%** ogółu **ludności** regionu, co stanowi relatywnie niższą wartość wskaźnika niż średnia dla kraju wynosząca 56,6%. Pomimo utrzymującego się niższego wskaźnika wykorzystania gazu sieciowego przez mieszkańców, województwo lubelskie jest obszarem **większej dynamiki** zmian w tym zakresie. W odniesieniu do 2018 r., przyrost liczby ludności korzystającej z sieci gazowej w regionie osiągnął wartość ponad 9%, natomiast średnia dla Polski nieznacznie przekroczyła 5%¹⁴⁴.

W ujęciu wewnątrzregionalnym, możliwości wykorzystania gazu sieciowego przez mieszkańców są bardzo zróżnicowane (Wykres 49)¹⁴⁵:

- największe wykorzystanie (przekraczające 65%) charakteryzuje powiaty grodzkie: m. Zamość, m. Lublin oraz m. Chełm,
- w grupie powiatów ziemskich relatywnie dobre wskaźniki (powyżej 50%) cechują

¹⁴³ Zużycie paliw i nośników energii w 2024 roku oraz 2018 roku, GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/energia/zuzycie-paliw-i-nosnikow-energii-w-2024-r-,6,19.html>, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/energia/zuzycie-paliw-i-nosnikow-energii-w-2018-roku,6,13.html>

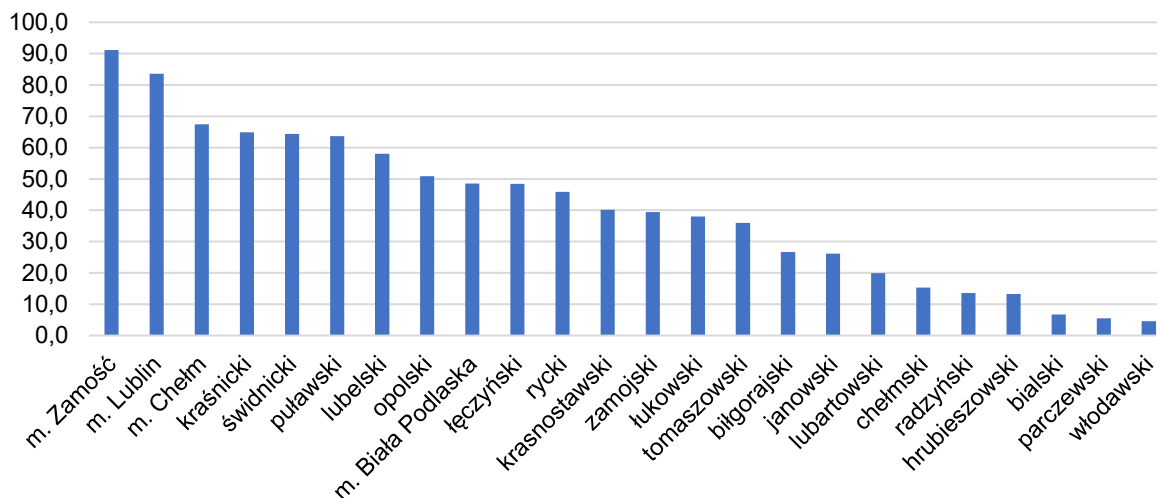
¹⁴⁴ GUS BDL <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/metadane/cechy/4565>

¹⁴⁵ GUS BDL <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/metadane/cechy/2433>

powiaty: kraśnicki, świdnicki, puławski, lubelski oraz opolski,

- najmniejszy udział mieszkańców (nieprzekraczający 10%) posiadających dostęp do sieci gazowej występuje w powiatach: włodawskim, parczewskim i bialskim.

Wykres 49 Udział ludności korzystającej z gazu [w %] w woj. lubelskim wg powiatów w 2024 r.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych GUS, 2026 r.

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. do 2030 r. na terenie województwa lubelskiego planuje:

- budowę **154 km sieci gazowej** i **4 stacji gazowych** związanych z gazyfikacją nowych obszarów i przyłączeniami odbiorców,
- **modernizację 74 km istniejącej sieci gazowej** oraz **6 istniejących stacji gazowych**¹⁴⁶.

4.15.4. Stan rozwoju instalacji OZE

Rozwój i rozmieszczenie instalacji **odnawialnych źródeł energii (OZE)** w regionie zależą przede wszystkim od lokalnych warunków naturalnych (nasłonecznienia i wietrzności) oraz od dostępnych warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.

Według danych URE, na koniec **2025 r.** na terenie **województwa lubelskiego zlokalizowanych było 501** (spośród **10 134** funkcjonujących w Polsce) instalacji OZE.

W efekcie dynamicznego rozwoju inwestycji w regionie, w latach **2018-2025** wzrost mocy instalacji OZE przekroczył **377%**:

Odnawialne źródła energii (dane za 2025)

↑ **905,8 MW** moc instalacji OZE zarejestrowanych w URE

59% mocy w farmach fotowoltaicznych

34,9% mocy w farmach wiatrowych

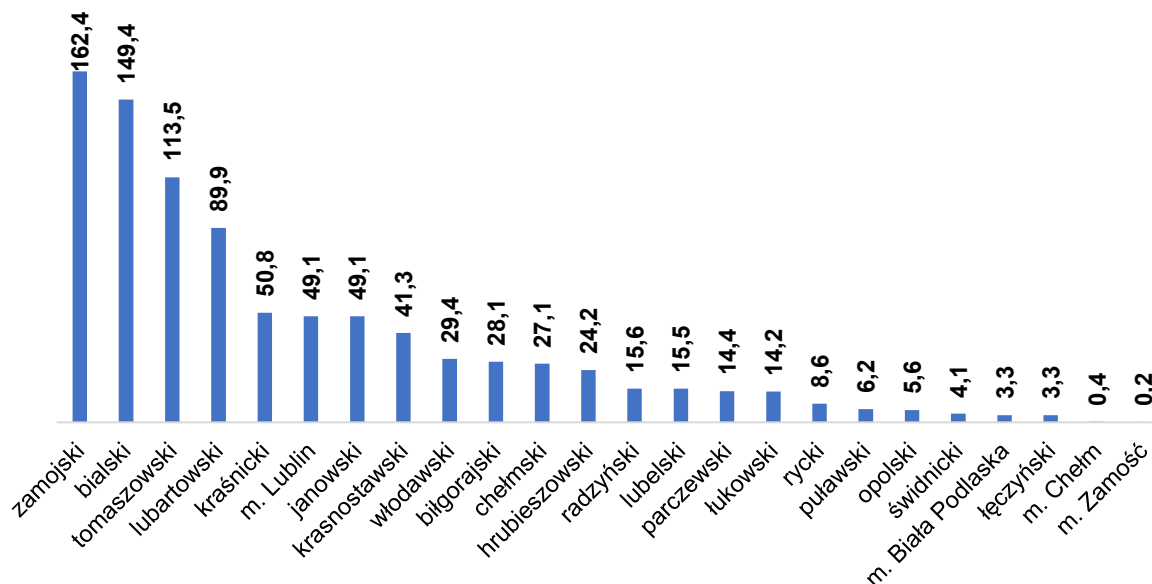
6,1% mocy w biogazowniach i elektrowniach wodnych i przy współspalaniu

¹⁴⁶ Plan rozwoju Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. na lata 2026-2030 - wyciąg, Warszawa, Listopad 2025, Rysunki 6-9 <https://www.psgaz.pl/pobierz/acdf925-736b-47cc-a540-a2b36360c51f/page>

- w 2018 r. łączna wartość zainstalowanej mocy wynosiła 189,8 MW, natomiast w 2025 r. - **905,8 MW** (2,37% mocy krajowych).

Instalacje o największej łącznej mocy znajdują się na terenie powiatów: **zamojskiego (162,4 MW)** oraz **bialeckiego (149,4 MW)**, głównie w funkcjonujących tam instalacjach fotowoltaicznych oraz farmach wiatrowych (Wykres 50).

Wykres 50 Łączna moc instalacji OZE [w MW] w województwie lubelskim wg powiatów w 2025 r.

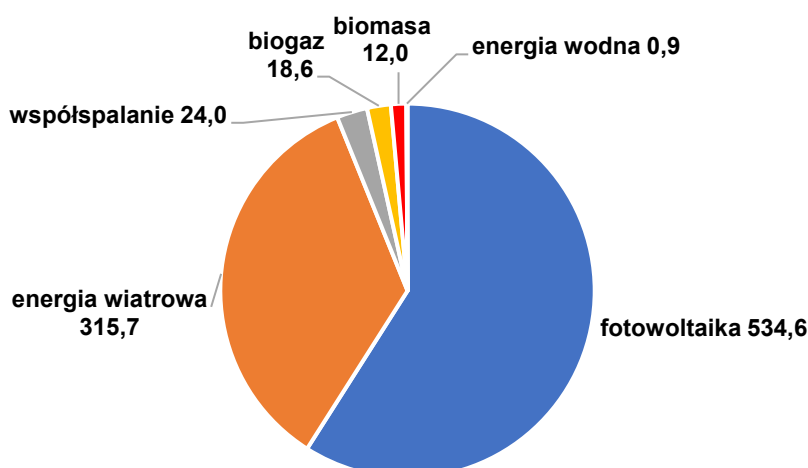
Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych URE, 2026 r.

Uwzględniając **zróżnicowany potencjał** oraz wykorzystanie poszczególnych odnawialnych źródeł energii w regionie¹⁴⁷:

- **59%** mocy (534,6 MW) zainstalowane jest w 452 **farmach fotowoltaicznych**,
- **34,9%** mocy w 19 **farmach wiatrowych** (315,7 MW),
- **6%** mocy (54,6 MW) w 24 instalacjach **wykorzystujących biogaz, biomasę, współspalanie** paliwa konwencjonalnego i biomasy lub biogazu,
- **0,1%** mocy (0,9 MW) w funkcjonujących **6 małych elektrowniach wodnych**, które ze względu na ograniczony potencjał energetyczny rzek mają relatywnie niewielkie znaczenie (Wykres 51).

¹⁴⁷ <https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-stan-na-31-grudnia-2025-r.html>, stan na dzień 31.12.2025 r.

Wykres 51 Udział mocy instalacji OZE [w MW] w woj. lubelskim wg rodzajów w 2025 r.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych URE, 2026 r.

Energia z wiatru wytwarzana jest w **19 elektrowniach wiatrowych** o łącznej mocy **315,7 MW**, przy czym:

- **ponad 97%** mocy zainstalowana jest w **11 farmach** zlokalizowanych w powiatach: tomaszowskim, bialskim, lubartowskim, janowskim, krasnostawskim, krańickim oraz hrubieszowskim,
- pozostałe blisko 3% zainstalowanej mocy związane jest z funkcjonowaniem elektrowni w powiatach: parczewskim, lubelskim, chełmskim, biłgorajskim, ryckim.

Tabela 13 Elektrownie wiatrowe w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.

Lp.	Lokalizacja elektrowni wiatrowych (powiat)	Liczba instalacji	Moc elektrowni wiatrowej [MW]
1	tomaszowski	3	77,10
2	bialski	2	74,65
3	lubartowski	1	51,20
4	janowski	1	35,00
5	krasnostawski	2	25,30
6	krańicki	1	24,15
7	hrubieszowski	1	20,00
8	parczewski	2	4,00
9	lubelski	3	2,50
10	chełmski	1	1,50
11	biłgorajski	1	0,15
12	rycki	1	0,15
RAZEM		19	315,70

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych URE, 2026 r.

Województwo lubelskie zaliczane jest do grupy regionów posiadających **największy potencjał** w zakresie wykorzystania **energii słonecznej** w Polsce. Najkorzystniejszy pod tym

względem jest obszar południowo-wschodni – **Polesie Lubelskie, strefa nadbużańska oraz Roztocze**¹⁴⁸.

Na koniec 2025 r. w województwie lubelskim funkcjonowały **452 instalacje fotowoltaiczne** o łącznej mocy **534,6 MW**¹⁴⁹, przy czym:

- największa łączna moc instalacji PVA zainstalowana była w powiatach: zamojskim (161,3 MW), bialskim (71,1 MW) oraz lubartowskim (36,9 MW),
- dominująca część instalacji charakteryzuje się mocą nieprzekraczającą 1MW.

Fot. 13 Elektrownia fotowoltaiczna o mocy 1,1 MW (Lublin)

Źródło: <https://gospodarczy.lublin.eu/centrum-informacji/firma-huttenes-albertus-polska-sp-z-o-o-uruchomila-wlasna-farme-fotowoltaiczna/>

Tabela 14 Instalacje fotowoltaiczne w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.

Lp.	Lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych (powiat)	Liczba instalacji	Moc elektrowni fotowoltaicznych [MW]
1	zamojski	37	161,35
2	bialski	79	71,10
3	lubartowski	32	36,89
4	tomaszowski	43	35,29
5	biłgorajski	35	27,93
6	włodawski	32	27,38
7	kraśnicki	17	26,62
8	chełmski	19	24,55
9	krasnostawski	17	15,84
10	radzyński	17	15,09
11	łukowski	23	14,24
12	janowski	19	14,09
13	lubelski	14	13,04
14	m. Lublin	12	11,42
15	rycki	9	8,41
16	parczewski	11	6,79
17	puławski	6	5,81
18	opolski	7	5,64

¹⁴⁸ Diagnoza Prospektywna Województwa Lubelskiego, UMWL, 2019

¹⁴⁹ <https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-stan-na-31-grudnia-2025-r.html>, stan na dzień 31.12.2025 r.

Lp.	Lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych (powiat)	Liczba instalacji	Moc elektrowni fotowoltaicznych [MW]
19	hrubieszowski	8	4,19
20	łęczyński	6	3,27
21	świdnicki	4	3,09
22	m. Biała Podlaska	5	2,52
RAZEM		452	534,55

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych URE, 2026 r.

Na koniec 2025 r. w regionie funkcjonowały **22** instalacje wykorzystujące **biogaz** o łącznej mocy **18,6 MW**¹⁵⁰, w tym:

- **13 biogazowni rolniczych** (13,9 MW) o rocznej wydajności blisko 56,7 mln m³ biogazu rolniczego¹⁵¹,
- **9 instalacji** wykorzystujących **biogaz inny niż rolniczy** (4,7 MW), tj. z oczyszczalni ścieków (m.in. Puławy, Lublin, Zamość, Lubartów) oraz składowisk odpadów (m.in. Biała Podlaska, Wólka Rokicka).

Ponadto w regionie na koniec 2025 r. funkcjonowała **jedna instalacja na biomasę** o mocy **12 MW** (Lublin) a także **jedna instalacja realizująca współspalanie** paliwa konwencjonalnego i biomasy lub biogazu o mocy **24 MW** (Lublin).

Tabela 15 Wykaz biogazowni funkcjonujących w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.

Lp.	Lokalizacja biogazowni (powiat)	Lokalizacja biogazowni (miejscowość, gmina)	Rodzaj instalacji OZE	Moc biogazowni [MW]	Roczna wydajność instalacji do wytwarzania biogazu (m ³ /rok)
1	bialski	Zaścianki (Gmina Międzyrzec Podlaski)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	2,20	7 850 000
2	bialski	Kożanówka (Gmina Rossosz)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,999	3 500 000
3	bialski	Łomazy (Gmina Łomazy)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,498	2 000 000
4	chełmski	Turowiec (Gmina Wojsławice)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,999	4 818 000
5	chełmski	Wierzbica (Gmina Wierzbica)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,07	350 000
6	lubartowski	Przypisówka (Gmina Firlej)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,999	3 500 000
7	parczewski	Uhnin (Gmina Dębowa Kłoda)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	1,20	4 500 000
8	parczewski	Koczergi (Gmina Parczew)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	2,40	9 000 000
9	radzyński	Kuraszew (Gmina Wołyń)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	-	5 000 000 ¹⁵²
				0,50 ¹⁵³	-

¹⁵⁰ <https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-stan-na-31-grudnia-2025-r.html>, stan na dzień 31.12.2025 r. oraz <https://rejstry.ure.gov.pl/> - Rejestr wytwórców energii w małej instalacji

¹⁵¹ <https://www.gov.pl/web/kowr/rejestr-wytworcow-biogazu-rolniczego> (Roczna wydajność instalacji do wytwarzania biogazu (m³/rok), stan na dzień 31.12.2025 r.

¹⁵² Według KOWR - wytwarzanie biogazu rolniczego w celu wykorzystania go w inny sposób – spalanie w kotle gazowym oraz wykorzystanie na potrzeby wytwarzania energii elektrycznej w innych instalacjach OZE należących do Wytwórcy.

¹⁵³ Według KOWR - wytwarzanie energii elektrycznej z biogazu rolniczego w układzie kogeneracyjnym.

Lp.	Lokalizacja biogazowni (powiat)	Lokalizacja biogazowni (miejscowość, gmina)	Rodzaj instalacji OZE	Moc biogazowni [MW]	Roczna wydajność instalacji do wytwarzania biogazu (m ³ /rok)
10	świdnicki	Piaski (Gmina Piaski)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,999	4 250 000
11	tomaszowski	Michałów Kolonia (Gmina Rachanie)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,999	4 000 000
12	włodawski	Kaplonosy (Gmina Wyrki)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,999	4 400 000
13	włodawski	Orchówek (Gmina Włodawa)	Wytwarzające z biogazu rolniczego	0,999	3 500 000
14	zamojski	Białobrzegi (Gmina Zamość)	Wytwarzające z biogazu z oczyszczalni ścieków	0,50	-
15	Chełm	Chełm (Miasto Chełm)	Wytwarzające z biogazu z oczyszczalni ścieków	0,38	-
16	lubartowski	Lubartów (Miasto Lubartów)	Wytwarzające z biogazu z oczyszczalni ścieków	0,19	-
17	Lublin	Lublin (Miasto Lublin)	Wytwarzające z biogazu z oczyszczalni ścieków	1,70	-
18	puławski	Puławy (Miasto Puławy)	Wytwarzające z biogazu z oczyszczalni ścieków	0,37	-
19	Zamość	Zamość (Miasto Zamość)	Wytwarzające z biogazu z oczyszczalni ścieków	0,20	-
20	Biała Podlaska	Biała Podlaska (Miasto Biała Podlaska)	Wytwarzające z biogazu składowiskowego	0,25	-
21	lubartowski	Wólka Rokicka (Gmina Lubartów)	Wytwarzające z biogazu składowiskowego	0,64	-
22	Biała Podlaska	Biała Podlaska (Miasto Biała Podlaska)	Wytwarzające z biogazu mieszanego	0,50	-
Razem				18,59	56 668 000

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych z Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (Roczna wydajność instalacji do wytwarzania biogazu (m³/rok) biogazowni rolniczych) oraz URE, 2026 r.

Na koniec 2025 r. w województwie lubelskim **funkcjonowało 6 małych elektrowni wodnych**, których moc wynosiła **0,91 MW**¹⁵⁴.

Tabela 16 Małe elektrownie wodne w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.

Lp.	Lokalizacja elektrowni wodnych (powiat)	Liczba instalacji	Moc elektrowni wodnej [MW]
1	zamojski	3	0,59
2	krasnostawski	1	0,20
3	tomaszowski	1	0,07
4	radzyński	1	0,05
RAZEM		6	0,91

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych URE, 2026 r.

¹⁵⁴ <https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-stan-na-31-grudnia-2025-r.html>, stan na dzień 31.12.2025 r.

Według danych PGE Dystrybucja S.A., na koniec 2025 r. w regionie funkcjonowało **141 359 mikroinstalacji** o łącznej mocy **1 051,19 MW**, w tym 140 033 mikroinstalacji fotowoltaicznych należących do prosumentów o łącznej mocy 1 014,68 MW.

Ponadto na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 3 279 magazynów energii elektrycznej o łącznej mocy 18,51 MW. **Niemal wszystkie** to instalacje o mocy do 50 kW – 3 278 magazynów, z czego do prosumentów należało 2 096 instalacji (łączna moc: 10,81 MW)¹⁵⁵.

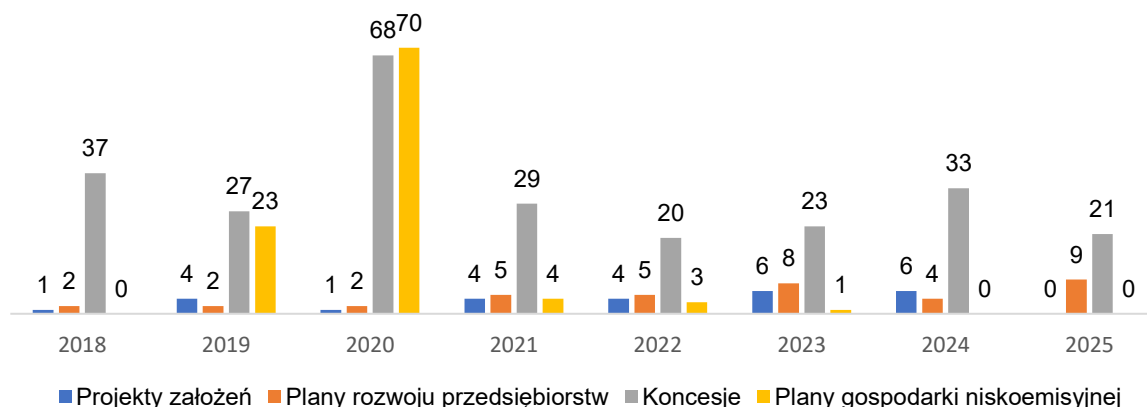
■ Realizowane działania

W 2025 r. Samorząd Województwa Lubelskiego realizował działania ukierunkowane na wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu, koordynację polityk publicznych w obszarze energii oraz wypełnianie ustawowych obowiązków w zakresie opiniowania i planowania rozwoju sektora energetyki.

W ramach kompetencji wynikających z ustawy - Prawo energetyczne, samorząd województwa uczestniczy w procesach planowania rozwoju przedsiębiorstw energetycznych oraz zaopatrzenia w energię i paliwa na obszarze województwa. W tym zakresie, w 2025 r. Zarząd Województwa Lubelskiego zaopiniował łącznie **30 dokumentów** z zakresu energetyki, w tym:

- **9 wniosków** przedstawionych przez Prezesa URE dot. projektów **planów rozwoju** przedsiębiorstw energetycznych,
- **21 wniosków** przedstawionych przez Prezesa URE dot. **promes i koncesji** w zakresie: wytwarzania, dystrybucji energii elektrycznej oraz wytwarzania paliw ciekłych.

Wykres 52 Opinie Zarządu Województwa Lubelskiego dotyczące dokumentów z zakresu energetyki w latach 2018-2025

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin, 2026 r.

W ramach wdrażania założeń realizowanych na podstawie „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” Zarząd Województwa Lubelskiego w 2025 r. **przyjął** projekt „**Polityki energetycznej w województwie lubelskim w perspektywie 2030**”. Dokument ten, zgodnie z założeniami, ma stanowić podstawę współpracy na rzecz

¹⁵⁵ Oprac. własne DSiR UMWL na podst. danych PGE Dystrybucja S.A., 2026 r.

wzmacniania bezpieczeństwa energetycznego regionu. Kontynuując dotychczas wykonane prace, zaplanowano **przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, której istotnym elementem będą **konsultacje społeczne**.

W pierwszym etapie procesu **uzgodniono** z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym zakres i poziom szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Obecnie trwają dalsze prace nad przygotowaniem dokumentu, obejmujące zarówno opracowanie prognozy, jak i działania zmierzające do przeprowadzenia kolejnych etapów procedury.

Istotnym aspektem polityki energetycznej województwa jest wspieranie lokalnych inicjatyw energetycznych – klastrów energii i spółdzielni energetycznych – które mogą zwiększać efektywność oraz samowystarczalność energetyczną w układach ponadlokalnych.

Na terenie województwa lubelskiego działalność prowadziło **14 klastrów energii**¹⁵⁶ tj.:

- 1) Klaster Energia Dolina Zielawy (Energia Dolina Zielawy sp. z o. o.), działający na terenie gmin: Sosnówka, Jabłoń, Wisznice, Rossosz, Podedwórze¹⁵⁷,
- 2) Tomaszowski Klaster Energii – TermoSystemy Sp. z o.o., działający na terenie powiatu tomaszowskiego¹⁵⁸,
- 3) Klaster Energii Południowe Podlasie - BIO-POWER, działający na terenie miast: Biała Podlaska, Międzyrzec Podlaski oraz gmin wiejskich Biała Podlaska oraz Drelów¹⁵⁹,
- 4) Włodawski Klaster Zrównoważonej Energetyki i Odnawialnych Źródeł Energii - Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych, działający na terenie powiatu włodawskiego¹⁶⁰,
- 5) Klaster Energii Niemce (utworzony w ramach projektu ENES-CE), działający na terenie gminy Niemce¹⁶¹,
- 6) Radzyński Klaster Energii, działający na terenie gmin: Czemierniki, Kąkolewnica, Ulan-Majorat, Wołyń¹⁶²,
- 7) Nadbużański Klaster Energii, działający na gmin: Terespol, Sławatycze, Piszczac, Łomazy, Kodeń¹⁶³,
- 8) Klaster Energii Powiatu Ryckiego, działający na terenie Miasta i Gminy Ryki oraz gmin: Nowodwór, Kłoczew¹⁶⁴,
- 9) Kraśnicki Klaster Energii, działający na terenie Miasta Kraśnik oraz gmin wiejskich: Dzierzkowice, Kraśnik, Urzędów¹⁶⁵,
- 10) Janowski Klaster Energii, działający na terenie powiatu janowskiego¹⁶⁶,

---

¹⁵⁶ Stan na dzień 31.12.2025 r.

¹⁵⁷ https://www.energetyka-rozproszona.pl/mapa_spolecznosci_energetycznych/?voivodeship=lubelskie&county=

¹⁵⁸ https://www.energetyka-rozproszona.pl/mapa_spolecznosci_energetycznych/?voivodeship=lubelskie&county=

¹⁵⁹ https://www.energetyka-rozproszona.pl/mapa_spolecznosci_energetycznych/?voivodeship=lubelskie&county=

¹⁶⁰ https://www.energetyka-rozproszona.pl/mapa_spolecznosci_energetycznych/?voivodeship=lubelskie&county=

¹⁶¹ <https://www.lubelskie.pl/aktualnosci-fundusze-europejskie/klaster-energii-niemce-utworzony-w-ramach-projektu-enes-ce-podczas-warsztatow-nr-3-w-2021-r/>

¹⁶² <https://koordynatorklastrow.pl/nasze-klastry/lubelskie/radzynski-klaster-energii/>

¹⁶³ <https://koordynatorklastrow.pl/nasze-klastry/lubelskie/nadbuzanski-klaster-energii/>

¹⁶⁴ <https://koordynatorklastrow.pl/nasze-klastry/lubelskie/klaster-energii-powiatu-ryckiego/>

¹⁶⁵ <https://koordynatorklastrow.pl/nasze-klastry/lubelskie/krasnicki-klaster-energii/>

¹⁶⁶ <https://koordynatorklastrow.pl/nasze-klastry/lubelskie/janowski-klaster-energii/>

- 11) Łęczyński Klaster Energii, działający na terenie powiatu łęczyńskiego¹⁶⁷,
  - 12) Lubelska Dolina Wodorowa¹⁶⁸, działający na terenie województwa lubelskiego,
  - 13) Lubelski Klaster Ekoenergetyczny, działający na terenie miasta Lublin oraz gminy Łęczna¹⁶⁹,
  - 14) Klaster Energii Zielona Zamojszczyzna przekształcony z klastra Zamojski Klaster Energii, działający na terenie miasta Zamość¹⁷⁰,
- oraz **20 spółdzielni energetycznych** (42 członków, 98 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 4,41 MW)¹⁷¹ tj.:

- 1) Spółdzielnia Energetyczna Gminy Wiejskiej Hrubieszów, Trzeszczany, Werbkowice, działająca na obszarze gmin: Hrubieszów, Trzeszczany oraz Werbkowice,
- 2) Spółdzielnia Energetyczna Gminy Wiejskiej Dołhobyczów, Mircze i Gminy Miejskowiejskiej Tyszowce, działająca na obszarze gmin: Dołhobyczów, Mircze i Tyszowce,
- 3) Spółdzielnia Energetyczna Gminy Wiejskiej Białopole, Horodło, Uchanie, działająca na obszarze gmin: Białopole, Horodło oraz Uchanie,
- 4) Spółdzielnia Energetyczna OZE Rentier Wspólna Energia Zaliszcze, działająca na obszarze gmin: Podedwórze oraz Wisznice,
- 5) Spółdzielnia Energetyczna „EKO MODLIBORZYCE”, działająca na obszarze gminy Modliborzyce,
- 6) Spółdzielnia Energetyczna „Wspólna Energia”, działająca na obszarze gminy Piaski,
- 7) Spółdzielnia Energetyczna Grupy Agroinwestycja, działająca na obszarze gmin: Lubycza Królewska, Bełżec, Jarczów,
- 8) ITC Nowa Energia - Spółdzielnia Energetyczna, działająca na obszarze gminy Urszulin,
- 9) Lubelska Spółdzielnia Energetyczna „LSE”, działająca na obszarze gmin: Tyszowce, Łaszczów,
- 10) Spółdzielnia Energetyczna „Bioeko Nielisz”, działająca na obszarze gminy Nielisz,
- 11) Spółdzielnia Energetyczna PWDK, działająca na obszarze gminy Potok Górny,
- 12) Spółdzielnia Energetyczna "Stężycza Zdrój", działająca na obszarze gminy Stężycza,
- 13) Krasnostawska Spółdzielnia Energetyczna, działająca na obszarze gminy Krasnystaw,
- 14) Spółdzielnia Energetyczna PRAŁ DLA GMINY, działająca na obszarze gminy Ulan-Majorat,
- 15) Spółdzielnia Energetyczna PRIME 20, działająca na obszarze gminy Międzyrzec Podlaski,
- 16) Spółdzielnia Energetyczna Ziemi Chełmskiej, działająca na obszarze gminy Wojsławice,

---

¹⁶⁷ <https://leczynskiklaster.pl/>

¹⁶⁸ <https://lpnt.pl/wydarzenia/lubelskie-klastery-pierwsze-walne-zgromadzenia/>

¹⁶⁹ <https://fundacja.lublin.pl/klaster/>

¹⁷⁰ <https://klastry-energii.pl/klaster-energii-zielona-zamojszczyzna/> oraz

https://umzamosc.bip.lubelskie.pl/index.php?id=82&action=details&document_id=2087414

¹⁷¹ <https://www.gov.pl/web/kowr/wykaz-spoldzielni-energetycznych>, stan na dzień 31.12.2025 r.

- 17) Spółdzielnia Energetyczna Ziemi Chełmskiej III, działająca na obszarze gminy Leśniowice,
- 18) Spółdzielnia Energetyczna Eko-Gmina, działająca na obszarze gmin: Biłgoraj (woj. lubelskie) oraz Harasiuki (woj. podkarpackie),
- 19) Spółdzielnia Energetyczna „Oksza-Godziemba”, działająca na obszarze gminy Rejowiec,
- 20) Spółdzielnia Energetyczna Janów Lubelski, działająca na obszarze gminy Janów Lubelski.

Żaden z funkcjonujących w regionie **klastrów energii** nie figuruje jeszcze w **Rejestrze Klastrów Energii** prowadzonym przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Wpis do rejestru ma charakter dobrowolny, jednak jego uzyskanie umożliwia skorzystanie z systemu wsparcia (m.in. zwolnienie z opłaty OZE, czy opłaty kogeneracyjnej).

Innym aspektem działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w sektorze energetyki jest wsparcie finansowe działań realizowanych w ramach 4 priorytetu FEL 2021-2027 tj. Efektywnego wykorzystania energii. Według tabeli kontraktacji dotyczącej przedmiotowego priorytetu, podpisano narastająco od 2023 roku **20 umów** na kwotę dofinansowania z UE **1 199,4 mln zł**, w tym:

- 16 umów z Efektywności Energetycznej na kwotę 558 mln zł,
- 4 umowy z OZE na kwotę 641,4 mln zł.

W procesie przeglądu zadań z zakresu energetyki, przewidzianych w ramach programu **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027**, w 2025 roku Województwo Lubelskie we współpracy z **PGE Dystrybucja S.A.**, zaktualizowało listę inwestycji strategicznych, której efektem jest 25 zadań. Wsparcie finansowe uzyskało obecnie **7 przedsięwzięć**, tj.:

- przebudowa linii 110 kV relacji Radzyń – Łuków,
- projekt i budowa rozdzielni sieciowej SN Węglinek,
- projekt i rozbudowa stacji 110/15 kV Piszczac,
- przebudowa linii 110 kV Chełm Systemowa - Chełm Cementownia Tor 2,
- budowa nowej linii relacji Chełm Systemowa – Dorohusk,
- przebudowa linii SN, nn i stacji Łanowa, Błonie KR i Błonie Surowce Wtórne,
- modernizacja linii 110 kV Nisko – Biłgoraj)¹⁷².

W odniesieniu do innych instrumentów wsparcia rozwoju energetyki, na terenie województwa lubelskiego realizowane były programy priorytetowe wdrażane za pośrednictwem WFOŚiGW w Lublinie, m.in.: **Agroenergia, Czyste powietrze**.

Na poziomie krajowym Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował programy wspierające w szczególności rozwój energetyki opartej na OZE, tj.: **Doradztwo energetyczne, Mój prąd, Moje ciepło, Energia dla wsi**.

---

¹⁷² <https://www.fepw.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-realizowane-projekty/lista-projektow/>, stan na dzień 01.02.2026 r.

W 2025 r. kontynuowano międzynarodowe projekty w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, ukierunkowane na **rozwój społeczności energetycznych, gospodarki wodorowej i wzmocnienie współpracy międzyregionalnej**, realizowane przez Województwo Lubelskie z partnerami m.in. z Włoch, Słowacji, Hiszpanii, Belgii, Francji, Finlandii, Cypru, Bułgarii, Słowenii i Łotwy, tj.:

- **REC4EU** – Renewable Energy Communities for EU regions, którego celem jest tworzenie i rozwój społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej.
- **UNIFHY** – Unifying policies to support the uptake of green hydrogen to decarbonize Europe, którego celem jest poprawa skuteczności instrumentów polityk regionalnych w zakresie dekarbonizacji poprzez rozwój i wykorzystanie zielonych gazów, w tym wodoru.
- **GreenHydra** – Increase the uptake of green hydrogen in small industries and SMEs, którego celem jest poprawa polityki regionalnej i lokalnej różnych partnerów UE, w celu ustanowienia inicjatyw i środków wsparcia dla rozwoju wodoru poprzez programy badawcze, strategie rozwoju, programy podnoszenia świadomości i inwestycje pilotażowe.
- **HERCULES-CE** – Enhancing the energy transition in Central Europe with the support of renewable energy communities, którego celem jest wsparcie inicjatyw oddolnych takich jak grupy energetyczne i klastry, z naciskiem na rozwijanie istniejących w regionie grup energetycznych.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których Zarząd WL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze **energetyki** przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

4.16. Obszar: Gospodarowanie Mieniem Wojewódzkim

Mieniem województwa jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez województwo lub inne wojewódzkie osoby prawne. Samorząd Województwa dysponuje mieniem wojewódzkim, w tym odpowiednio:

- do wyłącznej własności sejmiku województwa należy stanowanie aktów prawa miejscowego dotyczących zasad gospodarowania mieniem wojewódzkim,
- do zadań Zarządu Województwa należy gospodarowanie mieniem województwa, w tym wykonywanie praw z akcji i udziałów posiadanych przez województwo¹⁷³.

Samorząd Województwa Lubelskiego dysponuje **24 400 nieruchomościami gruntowymi** o łącznej powierzchni ponad **7,5 tys. ha** i łącznej wartości wynoszącej **630 mln zł** (według stanu na koniec 2025 r.), do których prawa posiadają łącznie **44** wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne działające w następujących obszarach:

- **ochrona zdrowia** – 18 jednostek,
- **edukacja** – 14 jednostek,
- **kultura** – 6 instytucji,
- **inne** – 6 jednostek (m.in. jednostki infrastruktury technicznej, geodezji, rolnictwa i ochrony środowiska, rozwoju regionalnego).

Większość nieruchomości w liczbie **23 864** stanowią grunty przeznaczone pod **drogi wojewódzkie**, pozostałe należą do jednostek samorządowych. W latach **2024-2025**, w odniesieniu do ogólnej wartości nieruchomości gruntowych nastąpił **wzrost ich wartości o 50,103 mln zł**.

Dochody uzyskane z tytułu wykonywania praw własności i innych praw majątkowych

Łączna wartość opłat za władanie nieruchomościami wyniosła ponad **1 164,6 tys. zł** w tym wynikająca z:

- użytkowania wieczystego – **254,2 tys. zł**,
- trwałego zarządu – **449,2 tys. zł**,
- przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – **3,4 tys. zł**
- odpłatnego nabycia prawa własności/użytkowania wieczystego nieruchomości – **457,8 tys. zł**, na którą złożyła się wysokość odszkodowań za nieruchomości Województwa Lubelskiego przejęte na rzecz Skarbu Państwa. Są to następujące nieruchomości:
  1. 29 111,38 zł - działka nr 164/1 - obręb Głębokie, gm. Cyców.

Wartość mienia województwa ogółem wyniosła **2,704 mld zł** z czego:

- **wartość nieruchomości gruntowych - 630 mln zł**,
- **wartość budynków i lokali - 1,732 mld zł**
- **wartość budowli - 342 mln zł**

Wartość opłat za władanie nieruchomościami w 2025 r. wyniosła **1 164 584 zł**

¹⁷³ Art. 41 ust. 1-2 pkt 1 ustawy z dnia 5 marca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 581 z późn. zm.)

2. 204 190,00 zł - działka nr 2260/1 - obręb Niemce, gm. Niemce.
3. 224 527,56 zł - działka nr 1576/4 - obręb Rokitno, gm. Lubartów.

Nieruchomości zbędne do działalności statutowej jednostek, przekazywane są (do momentu ich sprzedaży) w zarządzanie Lubelskiemu Centrum Innowacji i Technologii w Lublinie.

Wykaz spółek prawa handlowego, w których Województwo Lubelskie posiada udziały lub akcje:

	Lubelskie Dworce S.A. z siedzibą w Lublinie	100%
	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Międzyrzecu Podlaskim sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim	100%
	Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie	100%
	Lubelskie Centrum Nieruchomości sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie	100%
	Lubelski Park Naukowo-Technologiczny S.A. z siedzibą w Lublinie	96,77%
	Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie	47,02%
	Targi Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie	25,81%
	Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo – Technologicznego sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Lublinie	21,19%
	POLREGIO S.A. z siedzibą w Warszawie	2,75%
	Lubelski Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Elizówce k/Lublina	1,02%
	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Biłgoraju sp. z o.o. z siedzibą w Biłgoraju	0,21%

W **pięciu** spośród wskazanych spółek, Województwo Lubelskie **posiada dominującą** pozycję w strukturze kapitałowej. Funkcję zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia w jednoosobowych spółkach województwa pełni Zarząd Województwa Lubelskiego. Natomiast w spółkach, gdzie województwo nie jest jedynym udziałowcem

lub akcjonariuszem, Województwo Lubelskie reprezentuje odpowiednio na zgromadzeniach wspólników albo walnych zgromadzeniach upoważniony każdorazowo przez Zarząd Województwa Lubelskiego pełnomocnik.

W 2025 roku powstało Lubelskie Centrum Nieruchomości spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Głównym zadaniem Spółki jest zarządzanie nieruchomościami, co do których Województwo Lubelskie posiada prawo własności lub użytkowania wieczystego, a które nie są wykorzystywane do działalności statutowej Województwa Lubelskiego.

Ponadto, Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 18 grudnia 2025 podjął Uchwałę Nr XVIII/285/2025, na mocy której wyraził zgodę na utworzenie przez Zarząd Województwa Lubelskiego spółki pod firmą Lubelskie Koleje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Organizacja nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego, w których Województwo Lubelskie posiada udziały bądź akcje, polega w głównej mierze na prowadzeniu spraw związanych z obejmowaniem, nabywaniem i zbywaniem przez Województwo akcji spółek prawa handlowego, prowadzeniu ewidencji spółek oraz dokumentacji organizacyjnej tych podmiotów. Istotna jest również współpraca z organami spółek oraz z innymi wspólnikami i akcjonariuszami, a także monitorowanie sytuacji ekonomicznej. Ważny element stanowi koordynacja działań realizowanych przez zarządy spółek w kontekście osiągnięcia celów określonych przez województwo lubelskie.

5. Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim¹⁷⁴

W 2025 roku Zarząd Województwa Lubelskiego pełnił **wiodącą i odpowiedzialną** rolę w procesie wdrażania programów operacyjnych finansowanych w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Jako organ wykonawczy samorządu województwa, Zarząd Województwa konsekwentnie realizował zadania związane z **wyznaczeniem kierunków** interwencji, podejmowaniem **kluczowych decyzji strategicznych** oraz zapewnieniem skutecznego, transparentnego i zgodnego z zasadami należytego zarządzania wykorzystania środków europejskich na rzecz rozwoju regionu.

Podjęte przez Zarząd Województwa Lubelskiego w 2025 roku działania cechowały się wysokim poziomem odpowiedzialności za środki publiczne oraz dbałością o trwałość osiągniętych efektów. Zarząd Województwa konsekwentnie realizował funkcję **lidera rozwoju regionalnego**, zapewniając stabilne i efektywne zarządzanie funduszami europejskimi oraz tworząc warunki sprzyjające długofalowemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu województwa lubelskiego. Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie tych działań oraz potwierdzenie kluczowej roli Zarządu Województwa w procesie wdrażania Polityki Spójności w regionie.

5.1. Polityka Spójności 2021-2027 w Polsce i w województwie lubelskim

Według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. w skali kraju realizowanych jest 26 017 projektów współfinansowanych ze środków **Polityki Spójności 2021-2027**, o łącznej wartości 278,4 mld zł, w tym z udziałem dofinansowania Unii Europejskiej na poziomie **186,5 mld zł**.

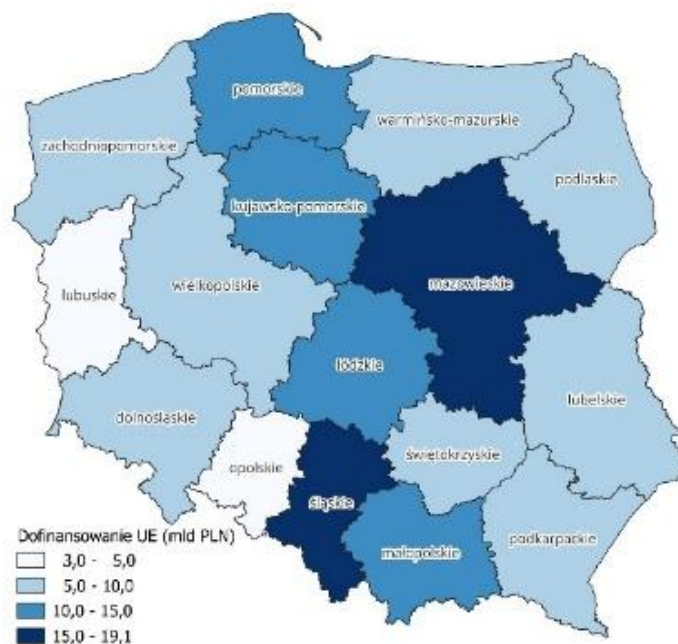
Pod względem ilościowym, najwięcej **projektów** realizowanych jest w ramach programów regionalnych – 18 269 projektów. Z programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki realizowanych jest ponad 1 889 projektów, zaś z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 – 1 424 projekty. Ogółem najwięcej projektów prowadzonych jest na terenie województwa śląskiego (2 809 projektów) oraz województwa lubelskiego (2 282 projekty).

Polityka Spójności 2021-2027 w Polsce:

- **26 017** liczba projektów realizowanych
- **278,4 mld zł** wartość ogółem
- **186,5 mld zł** wartość wkładu UE

¹⁷⁴ Szczegółowe informacje w 29. Raporcie. Fundusze Europejskie w woj. lubelskim (wg stanu na 31.12.2025 r.) UMWL DSiR 2026 r.

Mapa 44 Polityka Spójności 2021-2027 w województwach (dofinansowanie UE w mld zł)

Źródło: Oprac. własne DSIr UMWL na podstawie danych SL2021, wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

Najwyższą **wartość wkładu UE** dla wdrażanych projektów w analizowanym okresie wykazano dla projektów realizowanych na terenie całego kraju lub kilku województw. Wśród regionów natomiast najwyższą wartość wykazały województwa: śląskie (19 mld zł), mazowieckie (17 mld zł), pomorskie (14,1 mld zł), a najniższą województwo opolskie (3 mld zł).

Tabela 17 Polityka Spójności 2021-2027 ogółem wg programów operacyjnych w woj. lubelskim

Program	Wartość ogółem (PLN)	Wkład UE (PLN)	Liczba projektów	Wartość projektów per capita (PLN)	Wkład UE per capita (PLN)	Udział wkładu UE poszczególnych programów w stosunku do wkładu UE dla województwa (%)
Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki	761 923 516	431 034 213	97	381,6	215,9	4,6%
Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	1 521 703 125	941 445 876	333	762,2	471,6	10,0%
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	64 028 556	53 988 632	26	32,1	27,0	0,6%
Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko	4 035 597 052	2 159 172 644	29	2 021,4	1 081,5	23,0%
Fundusze Europejskie dla Rybactwa	63 389 566	38 869 600	126	31,8	19,5	0,4%
Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy	259 771 865	131 719 435	7	130,1	66,0	1,4%

Program	Wartość ogółem (PLN)	Wkład UE (PLN)	Liczba projektów	Wartość projektów per capita (PLN)	Wkład UE per capita (PLN)	Udział wkładu UE poszczególnych programów w stosunku do wkładu UE dla województwa (%)
Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027	7 169 209 575	5 649 059 665	1 664	3 591,0	2 829,6	60,1%
Ogółem LUBELSKIE	13 875 623 255	9 405 290 065	2 282	6 950,2	4 711,0	100,0%

Źródło: DSiR UMWL na podstawie SL2021 według stanu na 31.12.2025 r.

Według stanu na koniec 2025 roku, w ramach Polityki Spójności 2021-2027 realizowanych w województwie lubelskim jest **2 282 projekty** o łącznej wartości ogółem **13,8 mld zł**. Kwota dofinansowania dla tych projektów wynosi 9,9 mld zł, a wartość wkładu UE **9,4 mld zł**. Udział dofinansowania UE w ramach Polityki Spójności 2021-2027 w województwie lubelskim w porównaniu do poziomu dofinansowania UE w kraju wynosi niespełna 5%. Po przeliczeniu wartości na 1 mieszkańca regionu, wartość projektów per capita osiągnęła poziom **6,9 tys. zł/os.**, zaś wartość dofinansowania UE per capita **4,7 tys. zł/os.** Średnia wartość projektu zrealizowanego w ramach Polityki Spójności 2021-2027 w województwie lubelskim kształtuje się na poziomie 6,1 mln zł, natomiast średnia wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na jeden projekt w regionie wynosi 4,1 mln zł.

5.2. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (FEL 2021-2027) jest kluczowym instrumentem realizacji polityki spójności w województwie lubelskim w obecnej perspektywie finansowej. Był to **pierwszy przyjęty program regionalny w Polsce**, co umożliwiło szybkie uruchomienie naborów i sprawne rozpoczęcie wdrażania środków unijnych. Wsparcie w ramach FEL 2021-2027 koncentruje się m.in. na rozwoju innowacyjności, transformacji energetyczno-klimatycznej, poprawie dostępności transportowej oraz jakości usług publicznych, przyczyniając się do wzmacniania potencjału rozwojowego regionu.

ALOKACJA UE NA PROGRAM FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LUBELSKIEGO 2021-2027: 2 431 957 819 EUR

Cel główny: wzmacnianie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające zintegrowanemu, zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa lubelskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców, który zostanie osiągnięty poprzez interwencję w ramach **13 Priorytetów** (9 współfinansowanych z EFRR oraz 4 z EFS+).

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia ogólnego¹⁷⁵ programy na lata 2021-2027 podlegają procedurze **przeglądu śródkresowego**. W związku z tym w I kwartale 2025 roku program FEL 2021-2027 podlegał procedurze I etapu przeglądu śródkresowego, którego celem było potwierdzenie prawidłowego procesu wdrażania programu przez IZ FEL, a także odblokowanie przez KE kwoty elastyczności w wysokości 391 680 696,00 EUR, z czego 278 317 235,00 EUR to środki EFRR, a 113 363 461,00 EUR to środki EFS+ oraz modyfikacja programu, m.in. poprzez dodanie typu projektu Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska. W dniu 31 marca 2025 r. IZ FEL przekazała do Komisji Europejskiej w systemie SFC 2021 komplet dokumentów. Komisja Europejska zatwierdzając zmiany zaproponowane przez IZ FEL Decyzją Wykonawczą z dnia 14 lipca 2025 r. potwierdziła wyżej wymienione kwestie.

W ramach **II etapu przeglądu śródkresowego** programu FEL 2021-2027 ma miejsce dostosowanie programu do zmian pakietu Rozporządzeń Polityki Spójności. Przekazana do KE w dniu 19 grudnia 2025 roku propozycja zmiany programu FEL 2021-2027 uwzględniała **rozszerzenie wsparcia** o nowe priorytety obejmujące:

1. wsparcie przemysłu obronnego oraz wspieranie działalności gospodarczej możliwej do podwójnego wykorzystania,
2. wsparcie infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej oraz zaopatrzenia w wodę szpitali i budynków użyteczności publicznej jako kluczowego sektora infrastruktury krytycznej,
3. wsparcie krytycznej infrastruktury szpitali i ratownictwa medycznego w zakresie przygotowania na wypadek sytuacji kryzysowej lub konfliktu zbrojnego, zwiększenie cyberbezpieczeństwa infrastruktury IT w szpitalach i ratownictwie medycznym, inwestycje w zakresie zwiększenia odporności i bezpieczeństwa ruchu lotniczego,
4. aktywizację zawodową w celu zwiększenia szans na znalezienie zatrudnienia w przemyśle obronnym i związanym z bezpieczeństwem oraz w sektorach związanych z dekarbonizacją, jak również szkolenia w zakresie obronności, gotowości cywilnej, bezpieczeństwa oraz dekarbonizacji.

Łącznie na nowe Priorytety zaplanowano środki w wysokości 249 405 952 EUR (1 062 918 286 PLN) czyli 10,26% alokacji programu, z czego:

- Środki EFRR - 190 073 677 EUR (810 055 996,63 PLN), co stanowi 11,00% alokacji EFRR,
- Środki EFS+ - 59 332 275,00 EUR (252 862 289,59 PLN), co stanowi 8,43% alokacji EFS+.

FEL 2021-2027 zakłada realizację **trzech instrumentów terytorialnych**:

- Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), które będą realizowane poprzez projekty zintegrowane¹⁷⁶ na terenie 17 Miejskich Obszarów Funkcjonalnych

---

¹⁷⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

¹⁷⁶ Projekty nie mające zintegrowanego charakteru nie mogą być realizowane w ramach instrumentu ZIT.

wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.,

- Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) dedykowanego współpracy partnerstw JST w ramach OSI krajowych wyznaczonych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 tj. miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze i gmin zagrożonych trwałą marginalizacją (partnerstwa JST, w ramach których ze wszystkich gmin wchodzących w skład partnerstwa min. 70% to gminy zdelimitowane jako ww. OSI krajowe),
- Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) dedykowanego obszarom, dla których planowane są działania rewitalizacyjne, wdrażane poprzez pojedyncze gminy w oparciu o gminny program rewitalizacji.

Do końca 2025 r., w wyniku przeprowadzonej oceny zgodnie z przyjętymi procedurami zatwierdzonych zostało łącznie 123 strategie terytorialne w tym:

- **99 Gminnych Programów Rewitalizacji, pełniących funkcję strategii IIT,**
- **17 strategii ZIT,**
- **7 strategii IIT.**

Tabela 18 Stan wdrażania Instrumentów Terytorialnych w programie FEL 2021-2027 (stan na 31.12.2025 r.)

Instrument	Liczba umów	Wartość ogółem [PLN]	Dofinansowanie UE [PLN]	% wykorzystania alokacji ZIT w umowach o dofinansowanie	Liczba zatwierdzonych wniosków o płatność	Wartość ogółem [PLN]	Dofinansowanie UE [PLN]
ZIT EFRR	87	493 592 754	346 190 107	39,42%	207	35 098 255	24 611 125
ZIT EFS+	35	100 077 459	85 065 837	90,87%	41	6 009 037	5 119 877
ZIT ogółem	122	593 670 213	431 255 945	44,37%	248	41 107 292	29 731 002
GPR	28	260 488 996	200 960 378	36,41%	70	3 481 218	2 869 294
IIT Partnerstwa	5	126 733 132	107 320 681	31,55%	43	65 608	50 016
SUMA	155	980 892 342	739 537 005	39,68%	361	44 654 118	32 650 313

Źródło: DZPR UMWL, 2026 r.

Dokumentem określającym kierunki i warunki dofinansowania programu FEL 2021-2027 oraz przedsięwzięć priorytetowych jest **Kontrakt Programowy dla Województwa Lubelskiego**, podpisany pomiędzy Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej a Zarządem Województwa Lubelskiego w dniu 8 grudnia 2021 roku.

W 2025 r. Instytucja Zarządzająca FEL dwukrotnie aktualizowała Załącznik nr 10 do KP pn. „**Wykaz przedsięwzięć priorytetowych finansowanych w ramach Programu Regionalnego**” – 13 maja oraz 3 października.

W ramach pierwszej aktualizacji zwiększone zostały wartości całkowite dla przedsięwzięcia dotyczącego modernizacji i przedsięwzięcia dotyczącego poprawy

efektywności energetycznej Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie oraz zmniejszona została wartość całkowita i dofinansowanie przedsięwzięcia pn. Polityka Senioralna (EFS+). Jednocześnie w ramach pierwszej aktualizacji zmienione zostały tytuły przedsięwzięć i zaktualizowana została informacja na temat podmiotów realizujących 2 przedsięwzięcia Rowerowego Roztocza. Z kolei druga zmiana niniejszego załącznika obejmowała wprowadzenie na wykaz przedsięwzięcia w zakresie rozbudowy drogi wojewódzkiej Nr 830 i przedsięwzięcia dotyczącego usuwania azbestu.

Ponadto dokonano wykreślenia z przedmiotowego wykazu przedsięwzięcia dotyczącego rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 837 i 2 przedsięwzięć Green Human Space z obszaru kultury i rewitalizacji. W ramach drugiej aktualizacji załącznika 10 do KP uwzględnione zostało również zwiększenie kwoty dofinansowania dla przedsięwzięcia dotyczącego modernizacji Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie i wprowadzono zmianę w zakresie podmiotów realizujący przedsięwzięcie Rowerowego Roztocza na obszarach wiejskich.

25 marca 2025 r. Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził zmianę Załącznika nr 35 do KP pn. „Algorytm przeliczania środków budżetu państwa w odniesieniu do środków pochodzących z EFRR i EFS+”. Algorytm przeliczania środków z budżetu państwa został przygotowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z Ministrem Finansów i jest identyczny dla wszystkich województw.

Do końca 2025 r., w wyniku przeprowadzonych dotychczas naborów wniosków o dofinansowanie, w ramach 20 przedsięwzięć priorytetowych zawartych zostało 88 umów o dofinansowanie na kwotę wsparcia ze środków FEL 2021-2027 w wysokości blisko 1,02 mld PLN.

Według stanu na koniec 2025 r. w Załączniku nr 10 do Kontraktu Programowego zostało zaplanowanych 27 przedsięwzięć priorytetowych o łącznej wartości całkowitej wynoszącej 579,03 mln EUR i dofinansowaniu ze środków UE wynoszącym 452,5 mln EUR.

Warunkiem koniecznym do podejmowania interwencji w obszarze zdrowia w ramach FEL 2021-2027 jest ich zgodność z **Planem działań w sektorze zdrowia**, przyjętym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia. W ramach prac Komitetu uzgadniane są planowane do realizacji w obszarze zdrowia projekty zgodnie z wymogami regulaminu tego gremium. W związku z tym Komitet Sterujący przyjął dotychczas 7 Planów działań w sektorze zdrowia w ramach FEL 2021-2027, w tym 2 w 2025 r. tj.:

- 9 października 2025 r. – Plan działań w sektorze zdrowia na rok 2026 uwzględniający 2 nabory, w tym 1 dla projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny oraz 1 dla projektów wybieranych w sposób konkurencyjny:
  - Funkcjonowanie i rozwój Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie – Etap II - wdrożeniowy (cel szczegółowy 4(k) EFS+) – projekt realizowany w sposób niekonkurencyjny, ujęty w Załączniku nr 10 do Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego,
  - Standardy dostępności w POZ (cel szczegółowy 4(k) EFS+) – projekty realizowane w sposób konkurencyjny,
- 19 grudnia 2025 r. – Plan działań w sektorze zdrowia na rok 2026 uwzględniający 3 nabory dla projektów wybieranych w sposób konkurencyjny:
  - Realizacja programu profilaktycznego dotyczącego profilaktyki chorób układu nerwowego (cel szczegółowy 4k) EFS+),

- Realizacja programu profilaktycznego dotyczącego profilaktyki chorób nowotworowych (cel szczegółowy 4k) EFS+),
- Realizacja programu rehabilitacyjnego w zakresie chorób układu krążenia związanych ze środowiskiem pracy (cel szczegółowy 4d) EFS+).

■ Postęp finansowy FEL 2021-2027

Według stanu na koniec 2025 roku, w ramach **Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027** realizowanych w województwie lubelskim jest **1 664 projektów**, o łącznej wartości ogółem 7,2 mld zł. Kwota dofinansowania dla tych projektów wyniosła 5,9 mld zł, a wartość **wkładu UE 5,6 mld zł**. Udział dofinansowania UE w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 w województwie lubelskim w porównaniu do poziomu dofinansowania UE wszystkich programów z Polityki Spójności w województwie lubelskim wynosi **60%**. Po przeliczeniu wartości na 1 mieszkańca regionu, wartość projektów per capita osiągnęła poziom **3,6 tys. zł/os.**, zaś wartość dofinansowania UE per capita **2,8 tys. zł/os**. Średnia wartość projektu zrealizowanego w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 w województwie lubelskim kształtowała się na poziomie 4,3 mln zł, natomiast średnia wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na jeden projekt w regionie wyniosła 3,4 mln zł.

Według stanu na koniec 2025 r., od początku uruchomienia Programu:

- **Ogłoszono 217 naborów** wniosków o dofinansowanie, w ramach których ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie wyniosła 10,3 mld zł w tym 9,9 mld zł dofinansowania z UE, co stanowi 96,90% alokacji na Program,
W 2025 r. ogłoszono **72 nabory** wniosków o dofinansowanie, w ramach których ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie wyniosła 3,5 mld zł, w tym 3,4 mld zł dofinansowania z UE, co stanowi 33,27% alokacji na Program.
- **Złożono 4 122 wnioski** o dofinansowanie o całkowitej wartości wynoszącej 15,2 mld zł w tym wartości dofinansowania ogółem wynoszącej 12,1 mld zł.
W 2025 r. złożono 1 306 wniosków o dofinansowanie o wartości ogółem wynoszącej 5,8 mld zł, w tym wartości dofinansowania ogółem wynoszącej 4,3 mld zł.
- **Zatwierdzono do realizacji 1 778 wniosków** o dofinansowanie o całkowitej wartości wynoszącej 7,3 mld zł w tym wartości dofinansowania ogółem wynoszącej ponad 6 mld zł.
W 2025 r. zatwierdzono do realizacji 702 wnioski o dofinansowanie o wartości ogółem wynoszącej 2,5 mld zł w tym wartości dofinansowania ogółem wynoszącej 1,9 mld zł.
- **Podpisano 1 664 umowy** o dofinansowanie projektów, o całkowitej wartości wynoszącej 7,1 mld zł w tym wartości dofinansowanie z UE wynoszącej 5,6 mld zł, co stanowi 54,96% alokacji na Program.
W 2025 r. podpisano 767 umów o dofinansowanie na całkowitą wartość projektów wynoszącą 2,4 mld zł w tym dofinansowanie z UE wynoszącym 1,8 mld zł, co stanowi 17,55% alokacji na Program.

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027:

- **1 664** liczba projektów realizowanych
- **7,2 mld zł** wartość ogółem
- **5,6 mld zł** wartość wkładu UE

- **Zatwierdzono 7 243 wnioski**, o wartości ogółem wynoszącej 1,8 mld zł w tym kwotę dofinansowania z UE wynoszącą 1,4 mld zł, co stanowi 14,24% alokacji na Program. W 2025 r. zatwierdzono 4 764 wniosków o płatność o wartości ogółem wynoszącej 1,2 mld zł w tym wartości dofinansowania z UE wynoszącej ponad 1 mld zł, co stanowi 9,80% alokacji na Program.
- Przekazano do **Komisji Europejskiej wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą 2,2 mld zł w tym 1,8 mld zł wnioskowanego wkładu UE, co stanowi 18,05% Programu.
W 2025 r. przekazano do Komisji Europejskiej wnioski o płatność okresową na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą 1,2 mld zł w tym ponad 1 mld zł wnioskowanego wkładu UE, co stanowi 10,03% Programu.

■ Działania prowadzone przez Zarząd Województwa Lubelskiego w 2025 r.

Szczególne inicjatywy i osiągnięcia:

- Województwo Lubelskie **jest liderem** we wdrażaniu programu FEL 2021-2027 w skali kraju i wg danych na dzień 31 grudnia 2025 r. zajmuje **1. miejsce** pod względem:
  - liczby podpisanych umów¹⁷⁷,
  - liczby zatwierdzonych wniosków o płatność,
  - certyfikacji do KE (stan na dzień 31.01.2026 r.)¹⁷⁸.

Istotne wydarzenia o znaczącym oddziaływaniu regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym:

- **Udział w XII edycji Dni Funduszy Europejskich 2025**, których organizatorem było Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Wydarzenie na skalę międzynarodową organizowane od 2014 r. mające na celu promocję Beneficjentów UE oraz projektów realizowanych ze środków FE. Akcja DFE to część szerszej kampanii, którą prowadzi Komisja Europejska (w dniu 11 maja 2025 r. finał odbył się na Stadionie MOSiR w Kraśniku).
- **Organizacja 2 Rodzinnych Pikników Europejskich** zlokalizowanych w miejscowościach województwa lubelskiego tj. Rykach w dniu 29 czerwca 2025 r. i Firleju w dniu 7 września 2025 r. Głównym celem pikników było zwiększenie świadomości mieszkańców regionu na temat korzyści płynących z wdrażania Funduszy Europejskich.
- **Organizacja konferencji: „Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027: wsparcie dla przedsiębiorców”**, która odbyła się 15 grudnia 2025 roku w Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie. Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli administracji, ekspertów oraz przedsiębiorców zainteresowanych rozwojem innowacji i zielonej gospodarki. Podkreślono znaczenie funduszy unijnych dla wzmocnienia konkurencyjności regionu oraz współpracy między biznesem, nauką i samorządami.

¹⁷⁷ Liczba podpisanych umów o dofinansowanie (bez umów Funduszu Sprawiedliwej Transformacji).

¹⁷⁸ Kwota wnioskowana do Komisji Europejskiej (bez Funduszu Sprawiedliwej Transformacji).

Kluczowe inwestycje

Według stanu na koniec 2025 r. w Załączniku nr 10 do Kontraktu Programowego zostało zaplanowanych **27 przedsięwzięć** priorytetowych o strategicznym znaczeniu dla rozwoju województwa lubelskiego realizowane w ramach FEL 2021-2027 o łącznej wartości całkowitej wynoszącej **579,26 mln EUR** i dofinansowaniu ze środków UE wynoszącej **452,5 mln EUR**.

W ramach **9 przedsięwzięć** priorytetowych w 2025 r. zawartych zostało **29 umów** o dofinansowanie na kwotę ogółem wynoszącą ponad **363,4 mln PLN** oraz kwotę wsparcia ze środków UE w wysokości **277,8 mln zł**. Są to:

- **Budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów medycznych i weterynaryjnych o wydajności do 10 ton na dobę** ponieważ na obszarze województwa brakuje sprawnego systemu gospodarowania odpadami medycznymi i weterynaryjnymi, w tym spalarni. Beneficjentem jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łęcznej (Wartość projektu wynosi **60,9 mln zł**, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 24,3 mln zł).
-
- **Poprawa efektywności energetycznej budynków Regionalnego Ośrodka Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Cholewiance poprzez ich termomodernizację i wykorzystanie OZE.** Potrzeba realizacji projektu wynika z konieczności przywrócenia możliwości użytkowania obu budynków, w których powstanie Regionalny Ośrodek Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży. Oba budynki znajdują się w złym stanie technicznym i wymagają głębokiej termomodernizacji. Przedmiotowy projekt jest komplementarny z obecnie realizowanym projektem Poprawa dostępności do świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki psychologicznej, psychiatrycznej i leczenia uzależnień dzieci i młodzieży poprzez utworzenie Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie. Beneficjentem jest Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego w Lublinie. (Wartość projektu wynosi **3,1 mln zł**, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 2,6 mln zł).
  - **Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 812 na odcinku Żuków – Korolówka.** W ramach realizacji zadania planowane jest dostosowanie drogi wojewódzkiej do wymagań drogi klasy GP - głównego ruchu przyspieszonego, zwiększenie nośności drogi do przenoszenia obciążeń do 11,5 tony/oś, poszerzenie jezdni do 7,0 m, budowa ciągów komunikacyjnych dla rowerzystów oraz pieszych, a także uregulowanie szerokości poboczy drogi oraz wykonanie elementów odwodnienia powierzchniowego korpusu drogi. Celem rozbudowy DW 812 jest również poprawa bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu oraz zwiększenie komfortu podróżowania po omawianym ciągu komunikacyjnym. Beneficjentem jest Województwo Lubelskie. (Wartość projektu wynosi **108,9 mln zł**, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 92,2 mln zł).
  - **Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 830 Lublin - Nałęczów - Bochothnica** na odcinku od granicy m. Lublin do węzła drogowego „Lublin Szerokie”. W ramach Inwestycji planuje się kompleksową przebudowę i rozbudowę istniejącego układu drogowego, obejmującą poszerzenie jezdni, korektę geometrii trasy i niwelety, budowę obiektów

inżynierskich, infrastruktury towarzyszącej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu. Beneficjentem jest Województwo Lubelskie. (Wartość projektu wynosi 60,9 mln zł, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 48,6 mln zł).

- **Projekty Powiatowych Urzędów Pracy** (w ramach Działania 9.1 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP podpisano **62 umowy** na wartość ogółem **297,5 mln zł**, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 252,9 mln zł. Natomiast, w roku 2025 r. w zostało podpisanych **21 umów** na wartość ogółem **79,4 mln zł**, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 67,5 mln zł.
- **Lubelskie Obserwatorium Rynku Pracy II.** Projekt odpowiada na wyzwanie aktualizacji wiedzy i umiejętności pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia (PSZ) i innych regionalnych instytucji rynku pracy (IRP) wynikającej z potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (RRP). (Wartość projektu wynosi 10,7 mln zł, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 9,1 mln zł).
- **Kompas Kariery.** Celem głównym projektu jest udzielenie 500 osobom w wieku 15-29 lat wsparcia prowadzącego do nabycia kwalifikacji lub kompetencji ważnych na rynku pracy. (Wartość projektu wynosi 20,7 mln zł z czego 17,6 stanowi wkład z Funduszy Europejskich).
- **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2025-2026.** Celem projektu jest rozwijanie wiedzy i umiejętności specyficznych, motywowanie i wspieranie rozwoju emocjonalno-społecznego oraz wspieranie twórczego myślenia uczniów zdolnych, uczęszczających do szkół ogólnokształcących, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. (Wartość projektu wynosi 13,5 mln zł, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 11,5 mln zł).
- **Lubelska kuźnia talentów 2025-2026.** Celem projektu jest rozwijanie wiedzy i umiejętności specyficznych, motywowanie i wspieranie rozwoju emocjonalno-społecznego oraz wspieranie twórczego myślenia uczniów zdolnych, uczęszczających do szkół zawodowych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. (Wartość projektu wynosi 4,8 mln zł, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich stanowi 4,1 mln zł).

Dodatkowe wsparcie finansowe

W 2025 r. realizowane były działania w ramach uzyskanego dodatkowego wsparcia finansowego:

- Projektu **Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0** czyli wzmocnienie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych – 3 edycja współpracy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z Zespołami ds. rewitalizacji w urzędach marszałkowskich.

Umowa na realizację projektu została zawarta 23 kwietnia 2024 roku pomiędzy Województwem Lubelskim a Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej. Celem projektu jest wzmocnienie potencjału gmin z terenu województwa lubelskiego w zakresie wdrażania działań rewitalizacyjnych w oparciu o zatwierdzony przez ZWL w dniu

26 marca 2024 r. dokument pn. **Wojewódzka Inicjatywa Rewitalizacyjna Województwa Lubelskiego na lata 2024-2027.**

Okres realizacji projektu i okres kwalifikowalności wydatków w projekcie wyznaczono od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. Źródłem finansowania jest krajowy program Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027. Wartość dotacji na realizację projektu wynosi 5 mln zł bez wkładu własnego Województwa Lubelskiego. W ramach projektu gminom udzielane jest bieżące wsparcie doradcze w zakresie rewitalizacji. Na dalszym etapie realizacji projektu przewidziane jest wsparcie edukacyjne dla przedstawicieli JST, członków Komitetów Rewitalizacji w gminach i interesariuszy rewitalizacji oraz zorganizowanie konkursu grantowego na zintegrowane mini-projekty rewitalizacyjne obejmujące działania miękkie/społeczne oraz drobne inwestycje.

- Umowy dotacji dotyczącej realizacji projektu Pomocy Technicznej nr DKP/BDG-II/PTFE/13/23 w sprawie funkcjonowania na terenie województwa lubelskiego Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich.

Punkt Informacyjny
Fundusze Europejskie

Umowy dotacji dotyczącej realizacji projektu Pomocy Technicznej nr DKP/BDG-II/PTFE/94/25 w sprawie prowadzenia Głównego Punktu Informacyjnego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego.

5.3. Wspólna Polityka Rolna w województwie lubelskim

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Program PROW 2014-2020 został w 2025 r. **zakończony**. W ramach programu, według stanu na koniec 2025 roku zostały **zrealizowane ostatnie płatności** z wszystkich działań.

Na koniec 2025 r. łącznie złożono **5 855 wniosków** o przyznanie pomocy na kwotę **2,28 mld zł**, podpisano 2 973 umów na kwotę 1,39 mld zł oraz złożono **4 479 wniosków** o płatność na kwotę **1,5 mln zł**. Limit środków dla województwa wynosi 1,5 mld a jego wykorzystanie wynosi ok. **93%** względem podpisanych umów.

W roku 2025 podpisano **32 umowy** na kwotę ponad **83,3 mln zł** oraz złożono **162 wnioski** o płatność na kwotę **410,5 mln zł** z czego realizowano płatności wniosków na kwotę **325,9 mln zł**. Limit środków dla województwa wynosi 1,5 mld a jego wykorzystanie wynosi ok. **5,5%** względem podpisanych umów.

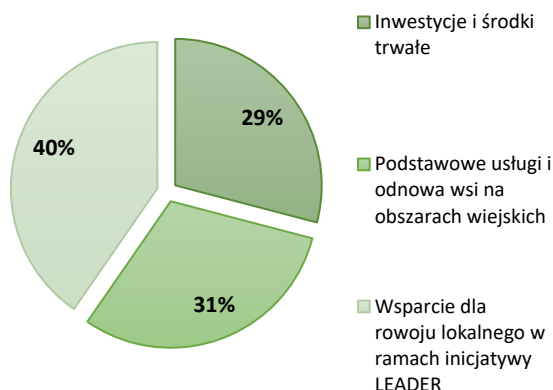
Realizacja Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 WL:

- **5 855** złożonych wniosków na kwotę **2,3 mld zł**
- **2 973** podpisanych umów na kwotę **1,4 mld zł**
- **4 479** wniosków o płatność na kwotę **1,5 mld zł**

Wykres 53 Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie woj. lubelskiego

Wykres 54 Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie woj. lubelskiego

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2026 r.

■ Działania prowadzone przez Zarząd Województwa Lubelskiego w ramach PROW

Wyróżnikiem lubelskich sukcesów w realizacji PROW okazało się scalanie gruntów, czyli zmniejszenie liczby małych, rozproszonych działek składających się na dane gospodarstwo i powiększenie jego średniej wielkości. Województwo Lubelskie jest **liderem w kraju pod względem liczby scalonych powierzchni** ponieważ scalonych zostało ponad **45 tysięcy hektarów**.

**WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
LIDEREM W KRAJU POD
WZGLĘDEM SCALANIA
GRUNTÓW.**

Natomiast w ramach dodatkowych środków pozyskanych przez Województwo Lubelskie na operacje typu Zarządzanie zasobami wodnymi w ramach poddziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 nastąpi **zwiększenie retencji na obszarach wiejskich**, co pozwoli przeciwdziałać negatywnym skutkom suszy oraz poprawi gospodarkę wodną w zakresie nawożenia i stosowania pestycydów.

Dla zadań realizowanych przez PGW Wody Polskie wysokość limitu dla całego kraju wynosi ponad **29 mln Euro**. W ramach tych środków PGW Wody Polskie w Województwie Lubelskim w ramach zakończonego naboru będzie realizowało 2 operacje:

- „**Szaniawy**” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. Łukowski – etap I - obiekt I, szacowany koszt zadania 8,7 mln zł,
- „**Szaniawy**” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. Łukowski – etap I - obiekt II, szacowany koszt zadania 9,9 mln zł.

Natomiast na zadania realizowane przez samorzady gminne podpisane zostało **60 umów** na kwotę **27,7 mln zł**.

Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER:

Działanie „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” w Województwie Lubelskim to:

- **925 podjętych nowych działalności** gospodarczych,
- **264** już istniejących **otrzymało wsparcie** na dalszy rozwój,
- **729 projektów** rozwinęło infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną czy kulturalną,

z czego 131 projekty nakierowane były na zachowanie dziedzictwa lokalnego, 112 na podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych, a także innowacji.

Dodatkowo w naszym województwie powstało w ramach PROW ponad **413 km sieci wodociągowych i ponad 290 km sieci kanalizacyjnych**. Pieniądze z PROW umożliwiły także budowę ponad **3800 przydomowych oczyszczalni** ścieków, jak również budowę lub przebudowę **113 gminnych oczyszczalni** ścieków i **72 ujęć wody**.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Wsparcie finansowe w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE na lata 2023-2027 jest przyznawane na podstawie dokumentu Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR). Zreformowana WPR ma zagwarantować bardziej ukierunkowane wsparcie mniejszym gospodarstwom, sprawić, że rolnictwo odegra większą rolę w osiągnięciu unijnych celów środowiskowych i klimatycznych, umożliwić państwom członkowskim większą elastyczność w dostosowywaniu środków do warunków lokalnych. Zakres wsparcia społeczności lokalnej jest podobny z poprzednią perspektywą. Dodatkowo przewidziano wsparcie rolników prowadzących działalność rolniczą w małych gospodarstwach i ich rodzin w zakresie: agroturystyki, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych, stworzenia krótkich łańcuchów żywnościowych, smart village.

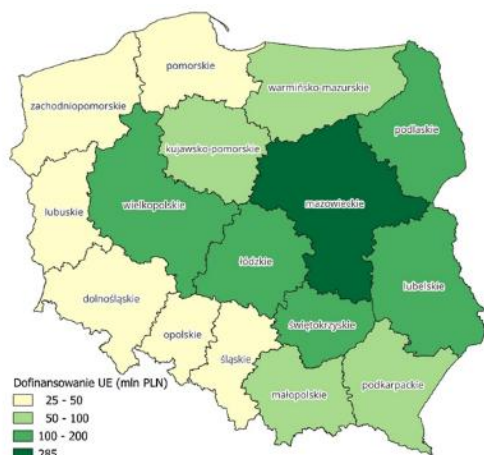
Według stanu na 31 grudnia 2025 r. w Polsce w ramach interwencji z zakresu rozwoju obszarów wiejskich zawarty zostało **20 737 umów** na łączną kwotę ponad **4,7 mld zł**. Najwięcej umów zawarty zostało w województwie mazowieckim (ponad 3 976) na drugim miejscu, ale już ze znacznie mniejszą liczbą znalazło się województwo wielkopolskie oraz województwo lubelskie (2 559 oraz 2 165 umów).

W tym samym czasie zrealizowane zostały płatności na łączną kwotę ponad 1,5 mld zł w kraju od ponad 12 tys. beneficjentów. Najwięcej zrealizowanych płatności było na terenie województwa mazowieckiego ponad 2 553 beneficjentów dostało płatności na kwotę 285 mln zł. **Województwo lubelskie** zajęło pod tym względem wysokie **drugie miejsce** i tym samym zrealizowano płatności **1 454 beneficjentów** na łączną kwotę ponad **174 mln zł**.

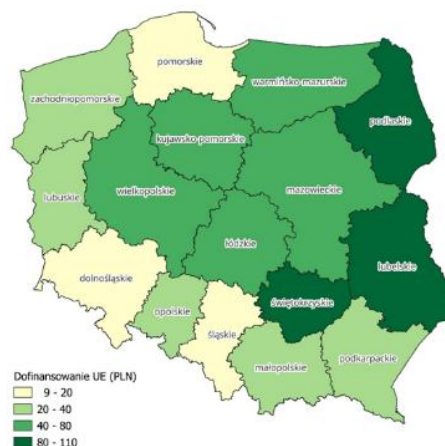
Największy udział kwoty płatności w województwie w płatnościach dla Polski (%) odnotowało województwo mazowieckie ponad 19%, na drugim miejscu znalazło się województwo lubelskie 12% oraz województwo wielkopolskie 11%. Najniższy 2% udział przypadł województwom: lubuskiemu, opolskim oraz zachodniopomorskim.

Kwota zrealizowanych płatności per capita w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla Polski wyniosła 40 zł/os. **W województwie lubelskim** wartość ta była zdecydowanie wyższa i osiągnęła poziom ponad **87 zł/os.**, plasując region na **3 pozycji w kraju** za województwem podlaskim i świętokrzyskim, w których kwota ta wyniosła odpowiednio 105 zł/os. i 93 zł/os. Najniższą wartość per capita odnotowano natomiast dla województwa śląskiego (9 zł/os.).

Mapa 45 Rozwoju obszarów wiejskich Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w województwach (kwota zrealizowanych płatności w mln zł).

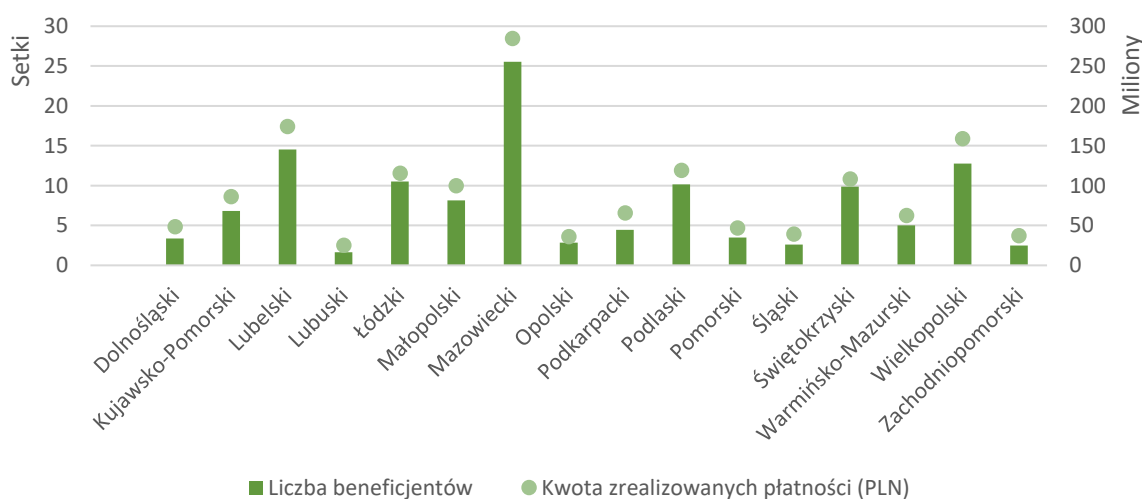

Mapa 46 Rozwoju obszarów wiejskich Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w województwach (kwota zrealizowanych płatności per capita w zł).

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2021, wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

Wykres 55 Informacja o wnioskach w ramach interwencji z zakresu rozwoju obszarów wiejskich Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (liczba beneficjentów, kwota zrealizowanych płatności).

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2021, wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

Wsparcie wypłacane jest w ramach **81 interwencji** określonych w PS WPR. Samorząd Województwa Lubelskiego **obsługuje** następujące interwencje:

- **Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym**, której celem jest poprawa rozłogu gruntów, a w konsekwencji poprawa konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz urządzeń wodnych zwiększających retencję.

Na koniec 2025 r. złożono **10 wniosków** o przyznanie pomocy na kwotę ponad **61 mln zł**, podpisano **10 umów** na kwotę **61 mln zł**.

- **Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi**, której celem jest wsparcie rozwoju infrastruktury wiejskiej, ukierunkowane na poszanowanie środowiska i klimatu przyczyniając się tym samym do poprawy warunków życia.
- **LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność**, której celem jest budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych.

Na koniec 2025 r. złożono **485 wniosków** o przyznanie pomocy na kwotę ponad **75 mln zł**, podpisano **76 umów** na kwotę ponad **12 mln zł**.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których Zarząd Województwa Lubelskiego prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze **funduszy unijnych wdrażanych na poziomie regionalnym** za rok 2025 przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr II i Załącznik nr III).

6. Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju

Jednym z narzędzi realizacji celów SRWL 2030 jest **Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju (LRFR)**¹⁷⁹.

Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju odpowiada za przygotowanie i wdrażanie **regionalnego systemu finansowania zwrotnego**, którego celem jest stworzenie odpowiednich warunków wspierających rozwój gospodarczy województwa lubelskiego. LRFR wspiera i promuje rozwój województwa kreując aktywność podmiotów gospodarczych, w szczególności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z terenu województwa lubelskiego lub chcących realizować przedsięwzięcia inwestycyjne na obszarze Lubelszczyzny, poprzez wprowadzanie na rynek regionalny zwrotnych instrumentów finansowych.

Zadaniem LRFR jest efektywne wykorzystanie środków publicznych przekazanych przez pośredników finansowych w ramach realizacji **polityki wyjścia z instrumentów finansowych** otrzymanych z budżetu Unii Europejskiej oraz budżetu państwa w ramach realizacji:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 (RPO WL 2007-2013),
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL 2014-2020).

W kontekście sposobu wykorzystania tych środków kluczowym dokumentem określającym kierunki, cele i sposoby wdrażania instrumentów finansowych jest **Strategia inwestycyjna dla środków finansowych zwróconych z instrumentów finansowych w ramach regionalnych programów operacyjnych Województwa Lubelskiego do roku 2031**.

Łączny kapitał z instrumentów finansowych przekazany do LRFR w latach 2021-2025 wyniósł ponad **375 mln zł**, w tym w 2025 roku przekazano **64,7 mln zł**, z czego:

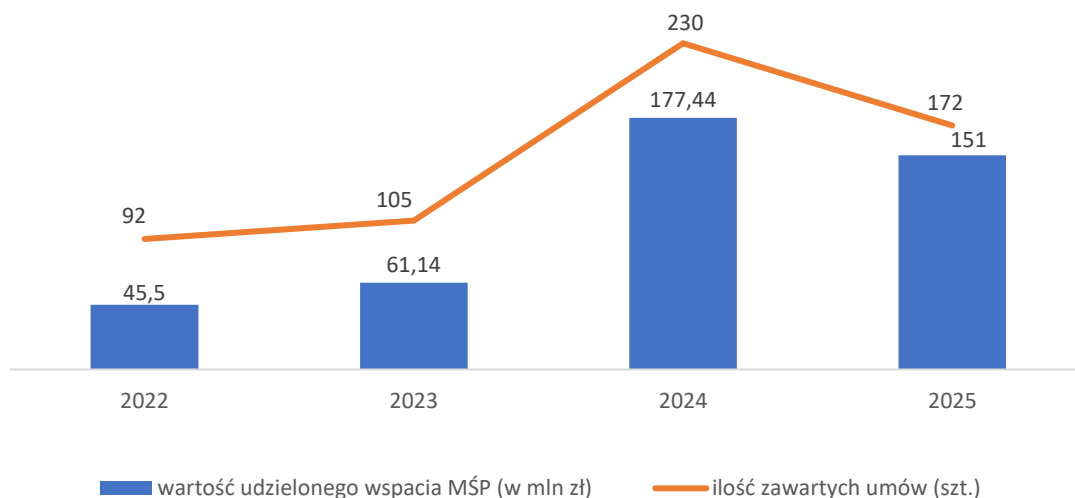
- z RPO WL 2007-2013 przekazano 136,5 mln zł, w tym w 2025 roku 6,9 mln zł,
- z RPO WL 2014-2020 przekazano 239,3 mln zł, w tym w 2025 roku 57,8 mln zł.

Stabilna sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki stanowi gwarancję kontynuacji realizacji polityki szerokiego wsparcia przedsiębiorczości regionu lubelskiego oraz zapewnia utrzymanie pozycji lidera wśród podmiotów zaangażowanych w udzielaniu pomocy w formie instrumentów zwrotnych. Dynamikę kształtowania się potencjału Lubelskiego Regionalnego Funduszu Rozwoju przedstawia poniższy wykres.

---

¹⁷⁹ Spółka Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju sp. z o.o. została utworzona na podstawie Uchwały Nr XXII/354/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie Spółki pod firmą Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Uchwały Nr CCLV/4549/2021 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie utworzenia Spółki pod firmą: Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Lublinie. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 3.500.000,00 zł i w całości został pokryty przez Województwo Lubelskie.

Wykres 56 Dynamika kształtowania potencjału LRFR

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji BNWiAE UMWL, 2026

W ofercie Funduszu znajdują się, w szczególności pożyczki: inwestycyjne, obrotowe, hipoteczne oraz inwestycyjno-obrotowe. Bardzo ważną funkcję rozwojową pełnią instrumenty zwrotne udzielane w formie pomocy *de minimis*, tworząc jednocześnie komplementarny ekosystem finansowy Lubelszczyzny. To fundament wysokiej stopy zwrotu zrealizowanych przez przedsiębiorców inwestycji – oprocentowanie preferencyjne pożyczek w ramach pomocy *de minimis* jest stałe i aktualne kształtuje się od 3,47% w skali roku. Na uwagę zasługuje również wprowadzenie w 2025 r. nowego rozwiązania finansowego na regionalnym rynku finansowym, tj. pożyczki Linia Finansowa dedykowanej Partnerom Finansującym wdrażającym Instrumenty Finansowe współfinansowane ze środków programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Nowy produkt finansowy w ofercie LRFR ma zapewnić Partnerom Finansującym środki finansowe z przeznaczeniem na wkład własny do IF w ramach FEL 2021-2027 w obszarach: odnawialne źródła energii oraz efektywność energetyczna.

Wdrażanie instrumentów wsparcia realizowane było w oparciu o Uchwałę Nr XLVI/687/2023 Sejmiku Województwa Lubelskiego oraz Uchwałę Nr XVI/243/2025 Sejmiku Województwa Lubelskiego, które określają ramy prawne i organizacyjne dla realizacji zadań w obszarze instrumentów finansowych, w tym udzielanych w formule pomocy *de minimis*.

Uchwała Nr XVI/243/2025 Sejmiku Województwa Lubelskiego ma charakter systemowy i koncentruje się na uporządkowaniu modelu wdrażania instrumentów finansowych poprzez doprecyzowanie zasad finansowania dla Partnerów Finansujących, stanowiąc podstawę do operacyjnego wdrażania wsparcia przez podmioty zaangażowane w regionalny system finansowania WL.

Przyjęte rozwiązania umożliwiają realizację wsparcia w modelu pośrednim, w którym wyspecjalizowane instytucje finansowe pełnią funkcję operatorów instrumentów, przy jednoczesnym zachowaniu nadzoru nad prawidłowością i efektywnością wykorzystania środków publicznych oraz podnoszenia potencjału PF we wdrażaniu instrumentów finansowych w Funduszu Powierniczym Województwa Lubelskiego, finansowanym

ze środków programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 poprzez dostarczania finansowania na wkład własny we wdrażanych działaniach.

Uregulowanie współpracy z Partnerami Finansującymi przyczynia się do zwiększenia przejrzystości systemu wdrażania instrumentów finansowych oraz jego spójności z krajowymi i unijnymi zasadami udzielania pomocy publicznej.

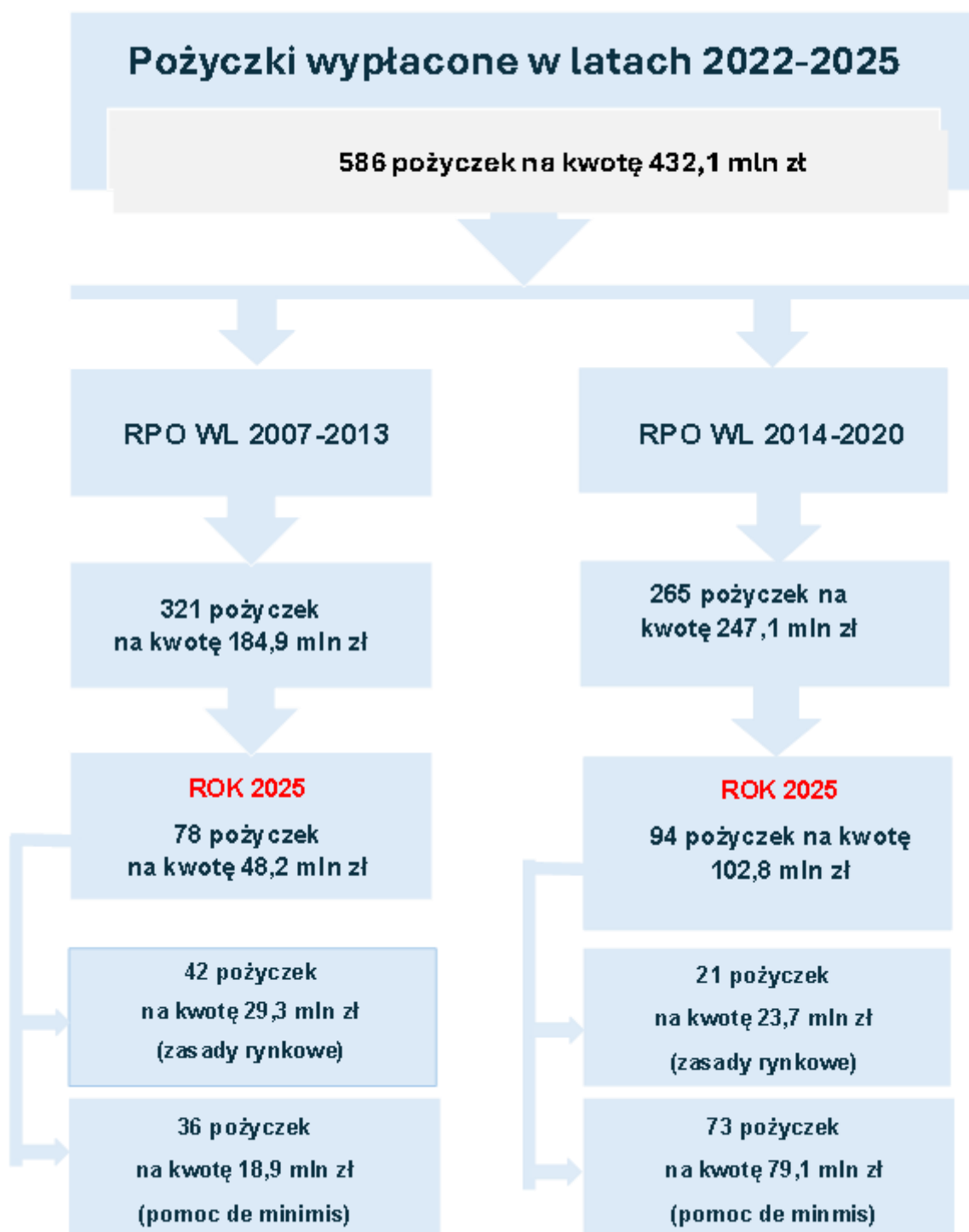
Realizacja zadań w tym modelu pozostaje skoordynowana przez Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju, który odpowiada za zapewnienie zgodności operacyjnej oraz nadzorczej nad wdrażanymi instrumentami.

Do końca 2025 roku Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju udzielił ogółem **586 pożyczek** na kwotę prawie **432,1 mln zł**. W 2025 roku LRFR wypłacił **172 pożyczek**, na łączną kwotę niemal **151 mln zł**, z czego w ramach pomocy *de minimis* wypłacono 109 pożyczki na łączną kwotę 97,9 mln zł.

Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju udziela **wsparcia finansowego** z zakresie realizacji zadań wynikających z SRWL 2030 oraz innych strategii regionalnych i programów, finansując realizację polityk i działań rozwojowych. Jednym z przykładów jest finansowanie rozwoju turystyki pod hasłem **Zainwestuj na Roztoczu** w ramach **Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie**, poprzez dedykowane instrumenty finansowe pożyczki inwestycyjno-obrotowej oraz inwestycyjnej - w 2025 roku LRFR udzielił przedsiębiorcom z terenu Roztocza 17 pożyczek na kwotę ponad 9,3 mln złotych.

Pożyczki wypłacone przez LRFF do końca 2025 roku w podziale na kapitał pochodzący z poszczególnych Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Lubelskiego przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 3 Efekty działalności LRFR do końca 2025 roku

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych BNWiAE UMWL, 2026 r.

Działania formalne podjęte w 2025 roku w **zakresie dokumentów programowych stanowiących podstawę działalności LRFR** zostały przedstawione w tabeli Załącznik II.

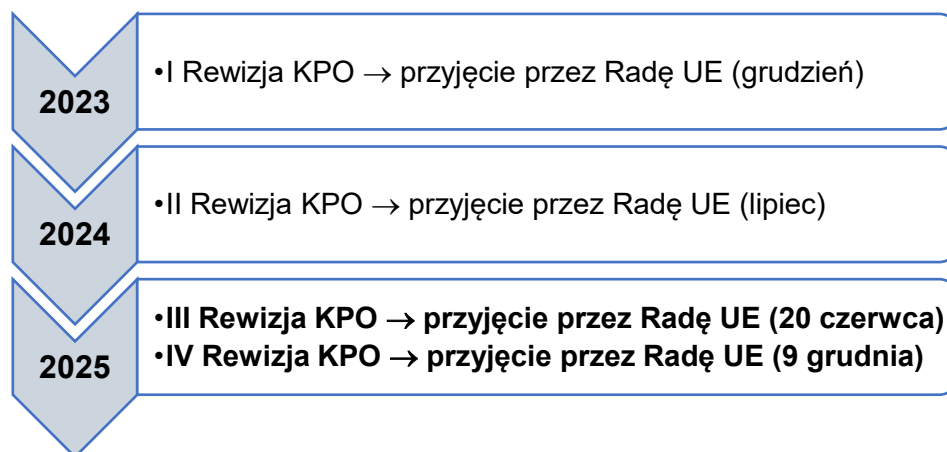
7. Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) jest planem rozwojowym, który stanowi podstawę realizacji reform i inwestycji objętych wsparciem ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Głównym celem KPO jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w **wyniku pandemii** oraz wsparcie **budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa** w dłuższym horyzoncie czasowym.

KPO zatwierdzony przez Radę UE 17 czerwca 2022 r. realizuje zalecenia Rady UE dla Polski oraz Krajowy Program Reform. Obejmuje on reformy i inwestycje, które rozpoczęły się po 1 lutego 2020 r. i zakończą się do 31 sierpnia 2026 r. W 2025 roku Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności był dwukrotnie zmieniany (III i IV rewizja KPO).

Kalendarium Rewizji KPO

Samorząd Województwa Lubelskiego aktywnie uczestniczył w pracach nad opracowaniem KPO, jak i w konsultacjach kolejnych rewizji KPO. Przedstawiciele Województwa Lubelskiego są członkami Komitetu Monitorującego KPO z ramienia Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej - w roku 2025 odbyły dwa posiedzenia Komitetu Monitorującego KPO (4 lipca i 11 września 2025 r.).

Na Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności po jego IV rewizji składa się **57 inwestycji i 54 reformy**, na realizację których przewidziano **łącną kwotę 54,7 mld euro** (ok. 240,2 mld zł¹⁸⁰). Za realizację inwestycji i reform przewidzianych w KPO odpowiedzialne są poszczególne resorty, adekwatnie do posiadanych kompetencji.

Obszary wsparcia (komponenty) KPO:

- Odporność i konkurencyjność gospodarki (Komponent A),
- Zielona energia i zmniejszenie energochłonności (Komponent B),

¹⁸⁰ Newsletter KPO – nr 26, 19 grudnia 2025 r. (1 EUR = 4,3898 PLN)

- Transformacja cyfrowa (Komponent C),
- Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia (Komponent D),
- Zielona, inteligentna mobilność (Komponent E),
- Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- REPowerEU (Komponent G).

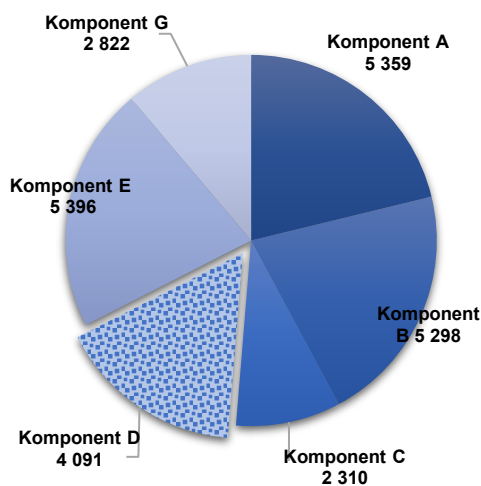
Zgodnie z politykami Unii Europejskiej na cele klimatyczne przeznaczono 40,26% budżetu KPO, a na transformację cyfrową 20,92%¹⁸¹.

Budżet KPO obejmuje **część dotacyjną** w wysokości prawie **25,3 mld euro** (ponad 110,5 mld zł¹⁸²) oraz **część pożyczkową** w kwocie **29,4 mld euro** (129,6 mld zł¹⁸³). Niemal we wszystkich obszarach finansowanych środkami KPO przewidziano wsparcie zarówno w formie dotacji, jak i preferencyjnych pożyczek, które to zaplanowano łącznie w 16 inwestycjach KPO¹⁸⁴. Jedynie w zakresie systemu ochrony zdrowia (komponent D) przewidziano wsparcie wyłącznie w formie dotacyjnej.

Podział środków w ramach KPO przeznaczonych na dotacje i preferencyjne pożyczki w poszczególnych obszarach wsparcia (komponentach) prezentują poniższe wykresy.

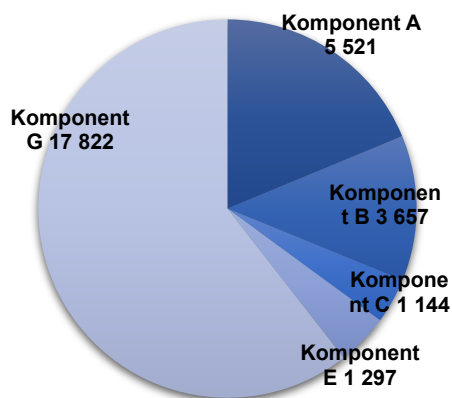
Wykres 57 Budżet KPO w poszczególnych komponentach - część dotacyjna w mln EUR

Dotacje (w mln euro)

Wykres 58 Budżet KPO w poszczególnych komponentach - część pożyczkowa w mln EUR

Pożyczki (w mln euro)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026¹⁸⁵

¹⁸¹ <https://www.kpo.gov.pl/strony/o-kpo/o-kpo/informacje/>, data pobrania 10.03.2026 r.

¹⁸² Ibidem

¹⁸³ Ibidem

¹⁸⁴ Newsletter KPO – nr 26, 19 grudnia 2025 r.

¹⁸⁵ Dane pochodzą z pliku Podział środków pobranego ze strony <https://www.kpo.gov.pl/strony/o-kpo/o-kpo/informacje/>, data pobrania 13.03.2026 r.

Według stanu na 15 grudnia 2025 r.¹⁸⁶ w ramach KPO uruchomiono **55 inwestycji**, w tym **42 inwestycji w części dotacyjnej** oraz **13 inwestycji w części pożyczkowej**. Do uruchomienia pozostały jeszcze 2 inwestycje. W uruchomionych inwestycjach z **części grantowej** zaangażowano **96,8% alokacji**, a z **części pożyczkowej 82,4% alokacji**.

Do 15 grudnia 2025 r.¹⁸⁷ zawarto **936 068 umów** o objęcie przedsięwzięć wsparciem **na kwotę** przekraczającą **166 222 mln zł**, co stanowi 69,2% całości alokacji KPO. W części dotacyjnej podpisano 931 300 umów o wartości prawie 82 154 mln zł, natomiast w ramach części pożyczkowej zawarto 4 768 umów na kwotę ponad 84 068 mln zł. Stan kontraktacji środków w ramach KPO na dzień 15 grudnia 2025 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela 19 Struktura kontraktacji środków z KPO (wg stanu na 15 grudnia 2025 r.)

Kontraktacja KPO, w tym	Liczba zawartych umów	Wartość zawartych umów w mln zł	Wykorzystanie alokacji
Część dotacyjna	931 300	82 153,7	74,3%
Część pożyczkowa	4 768	84 068,5	64,8%
Ogółem	936 068	166 222,2	69,2%

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026 r.¹⁸⁸

Wśród 100 największych ostatecznych odbiorców wsparcia KPO, wg danych opublikowanych przez MFIPR w październiku 2025 r.¹⁸⁹ znalazły się 3 podmioty z województwa lubelskiego: PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (2 projekty), Uniwersytet Medyczny w Lublinie (7 projektów) oraz PGE Dystrybucja S.A. (2 projekty).

Kontraktację inwestycji z KPO w poszczególnych województwach, w tym wartość dofinansowania oraz liczbę umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. obrazuje poniższa mapa.

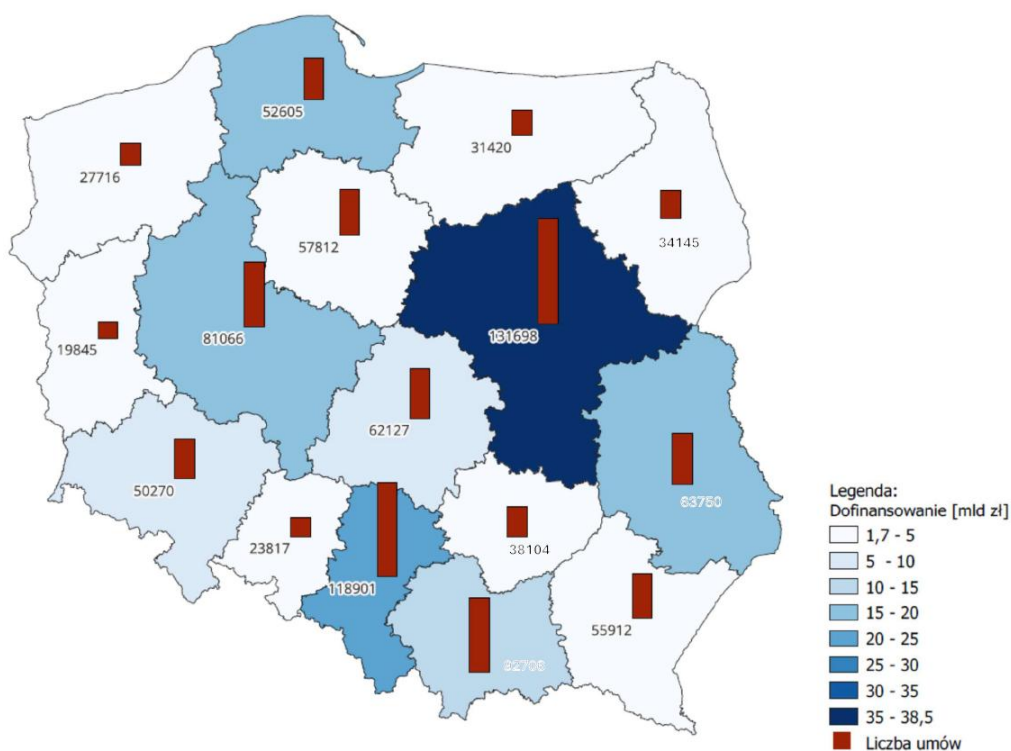
¹⁸⁶ Dane wg. stanu na dzień 15 grudnia 2025 r. pochodzą z Newslettera KPO – nr 26, 19 grudnia 2025 r.

¹⁸⁷ Załącznik 2, Stan wdrażania KPO, Newsletter KPO – nr 26, 19 grudnia 2025 r.

¹⁸⁸ Ibidem

¹⁸⁹ <https://www.kpo.gov.pl/strony/o-kpo/o-kpo/informacje/>, dane pochodzą z pliku *100 największych odbiorców wsparcia KPO październik 2025*, data pobrania 17.03.2026 r

Mapa 47 Zakontraktowane inwestycje z KPO w województwach

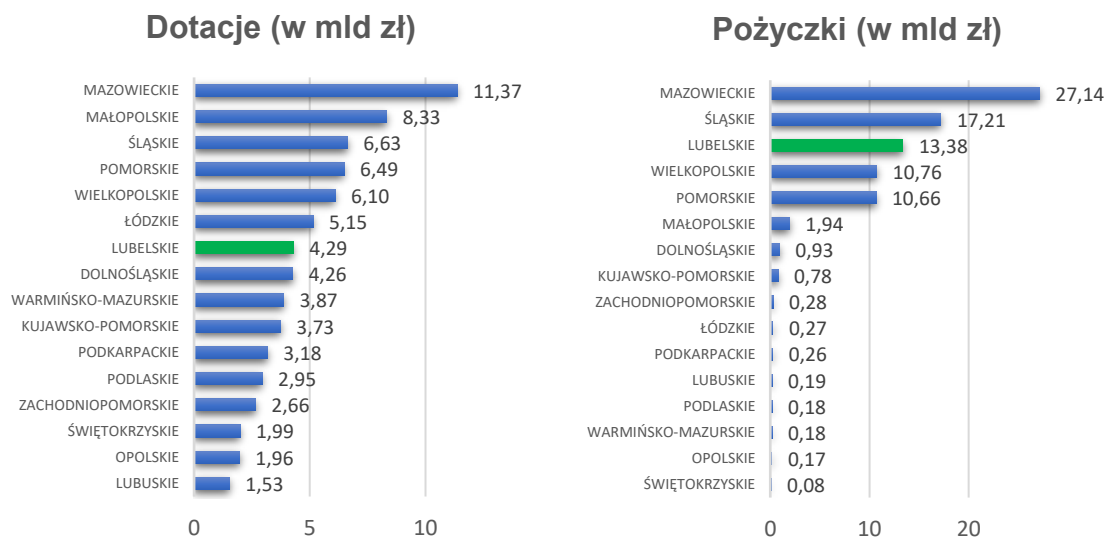

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych MFiPR, Lublin 2026 r.

Pod względem wartości dofinansowania ogółem województwo lubelskie zajęło trzecie miejsce w kraju (po województwach mazowieckim i śląskim), pozyskując ze środków KPO prawie **17,7 mld zł** w ramach **63 750 umów** podpisanych z ostatecznymi odbiorcami wsparcia.

Dofinansowanie inwestycji ze środków KPO w poszczególnych województwach w części dotacyjnej oraz w części pożyczkowej według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 59 Dofinansowanie KPO w poszczególnych województwach - część dotacyjna i pożyczkowa

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych MFiPR, Lublin 2026 r.

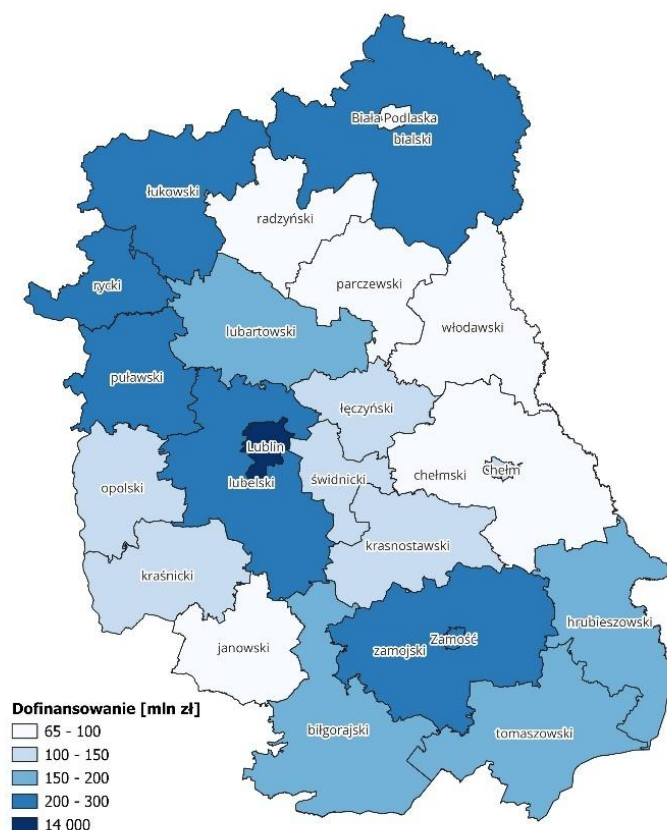
W województwie lubelskim dominującą formę wsparcia w ramach KPO stanowiły **preferencyjne pożyczki**, z tytułu których pozyskano ponad **13 375 mln zł** w ramach 261 zawartych umów. W **części dotacyjnej** lubelskie pozyskało niespełna **4 295 mln zł** w ramach 63 489 zawartych umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia, co uplasowało region na 7 miejscu w kraju. Wsparcie dotacyjne stanowiło zatem 24,3% dofinansowania z KPO przyznanego podmiotom z regionu. Wysoki, bo 75,7% udział pożyczek wynikał z dofinansowania w ramach Funduszu Wsparcia Energetyki (Inwestycja G3.1.4. Wsparcie na rzecz krajowego systemu energetycznego) pozyskanego przez PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Lublinie.

Środki Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności trafiły do **wszystkich powiatów województwa lubelskiego** i prawie wszystkich gmin regionu (210 gmin).

Największa wartość udzielonego wsparcia z dofinansowaniem przekraczającym 14 mld zł (79,4%) trafiło do podmiotów z miasta Lublin. Ponad 294 mln zł dofinansowania z KPO otrzymali beneficjenci z powiatu białskiego, a dofinansowanie przekraczające 280 mln zł trafiło do beneficjentów z powiatów lubelskiego i puławskiego. Najniższe dofinansowanie w wysokości niespełna 66 mln zł pozyskali beneficjenci z powiatu włodawskiego.

Przestrzenną analizę wykorzystania środków z KPO w województwie lubelskim, według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r., przedstawia poniższa mapa.

Mapa 48 Zakontraktowane inwestycje z KPO w powiatach województwa lubelskiego

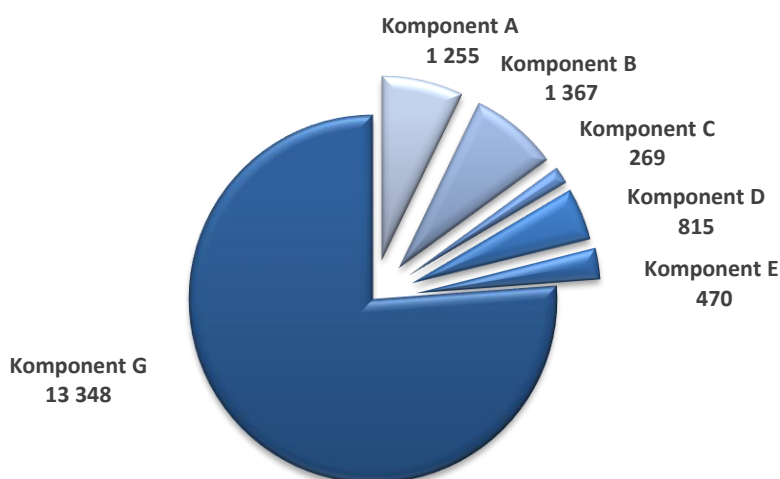
Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych MFiPR, Lublin 2026 r.

Województwo lubelskie **najwięcej środków** z KPO pozyskało w ramach Komponentu G – **REPowerEU - 13 348 mln zł**, z czego 13 209 mln zł z tytułu preferencyjnych pożyczek i tylko 138 mln zł w formie dotacji. Na drugim miejscu pod względem wartości przyznanego dofinansowania były inwestycje w zieloną energię i zmniejszanie energochłonności z Komponentu B ze wsparciem sięgającym prawie 1 367 mln zł, a tuż za nim inwestycje z Komponentu A wspierające odporność i konkurencyjność gospodarki (1 255 mln zł).

Najmniej środków dla regionu (niespełna 269 mln zł) pozyskano na transformację cyfrową w ramach Komponentu C.

Dofinansowanie inwestycji KPO w poszczególnych obszarach wsparcia (komponentach) w województwie lubelskim, według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r., przedstawia poniższy wykres.

Wykres 60 Dofinansowanie KPO na poszczególne komponenty w województwie lubelskim w mln zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych MFiPR, Lublin 2026 r.

W województwie lubelskim w ramach **wsparcia dotacyjnego** najwięcej środków pozyskano w Komponentach A i B → w każdym z tych komponentów do województwa trafiło **po ponad 1,2 mld zł** dofinansowania z KPO.

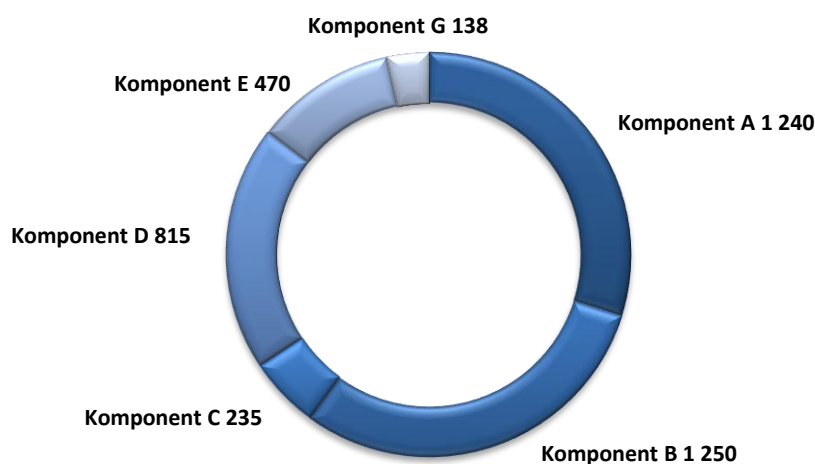
- **Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki** → największe dofinansowanie w wysokości ponad **902 mln zł** przypadło inwestycjom na rzecz **dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych** oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu (Inwestycja A1.4.1). Prawie **122 mln zł** dofinansowania trafiło w ramach Inwestycji A4.2.1 wspierającej placówki opieki nad dziećmi w wieku do trzech lat w ramach programu **MALUCH+**. Na inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności, w tym w szczególności z branży **HoReCa** (Inwestycja A1.2.1). pozyskano ponad **37 mln zł** dofinansowania,
- **Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności** → największe dofinansowanie, bo przeszło **811 mln zł** pozyskano w ramach inwestycji w zakresie **wymiany źródeł ciepła i poprawy efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych** (Inwestycja B1.1.2). Ponad **164 mln zł**

dofinansowania trafiło na inwestycje w **zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich** (Inwestycja B3.1.1), niewiele mniej bo przeszło **140 mln zł** na **termomodernizację instytucji edukacyjnych** (Inwestycja B1.1.3).

Ponad **815 mln zł** dofinansowania z KPO trafiło do podmiotów województwa lubelskiego w ramach inwestycji wspierających **system ochrony zdrowia** (Komponent D). Najwięcej środków, bo prawie 343 mln zł pozyskano na modernizację infrastruktury centrów opieki wysokospecjalistycznej i innych podmiotów leczniczych w ramach Inwestycji D1.1.1, a na modernizację i doposażenie obiektów dydaktycznych oraz zwiększenie liczby osób podejmujących studia medyczne (Inwestycja D2.1.1) pozyskano niemal 205 mln zł.

Wsparcie dotacyjne pozyskane z KPO przez podmioty z województwa lubelskiego w poszczególnych obszarach (komponentach), według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r., przedstawia poniższy wykres.

Wykres 61 Wsparcie dotacyjne z KPO na poszczególne komponenty w woj. lubelskim w mln zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych MFiPR, Lublin 2026 r.

Realizacja inwestycji KPO powierzonych Samorządowi Województwa Lubelskiego

W 2025 roku województwo lubelskie realizowało działania w ramach dwóch powierzonych inwestycji KPO:

- B3.1.1 Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich,
- B3.3.1 Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich (obszar B)¹⁹⁰.

Pierwotny **limit środków** przyznanych dla województwa lubelskiego na realizację tych inwestycji to **189,8 mln zł**, z czego na Inwestycję B3.1.1 przyznano 76,9 mln zł, a na Inwestycję B3.3.1 – 112,9 mln zł. Dzięki staraniom ZWL pod koniec roku 2025 województwo lubelskie dotrzymało dodatkowe środki na Inwestycję B3.1.1 w wysokości 102 mln zł. Tym samym

¹⁹⁰ Na podstawie umowy w sprawie powierzenia części zadań związanych z realizacją w ramach Komponentu B KPO Inwestycji B3.1.1 oraz B3.3.1, zawartej 26 września 2024 r. pomiędzy Samorządem Województwa Lubelskiego a Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi

łączna alokacja na inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich została zwiększona do poziomu 178,9 mln zł, a **łączny limit** przyznanych środków na realizację tych dwóch inwestycji KPO wyniósł po zwiększeniu prawie **291,8 mln zł**.

W ramach **Inwestycji B3.1.1 KPO** nabór wniosków nr KPOD.03.15-IW.15-001/24 przeprowadzono w dniach od 16.12.2024 r. do 17.01.2025 r. W ramach naboru wpłynęło 146 wniosków o wsparcie na łączną kwotę 568,4 mln zł.

- pierwotna alokacja pozwoliła na zawarcie 20 umów na kwotę dofinansowania ogółem 71,6 mln zł,
- w wyniku zwiększenia alokacji podpisano kolejnych 25 umów na kwotę dofinansowania 93,1 mln zł.

Ogółem w ramach Inwestycji B3.1.1 podpisano **45 umów** o objęcie przedsięwzięcia wsparciem na łączną wartość dofinansowania **164,7 mln zł**. Umowy te powinny zostać zrealizowane do 15 maja 2026 r. Oczekiwany wojewódzki wskaźnik inwestycji wynikający z zawartych umów to co najmniej **6 813 nowych połączeń** do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej.

Mimo znacznego zwiększenia alokacji dla Inwestycji B3.1.1 ponad 100 złożonych wniosków nie mogło uzyskać dofinansowania z powodu wyczerpania środków finansowych. Brak możliwości sfinansowania inwestycji o łącznej wartości przekraczającej 400 mln zł dofinansowania wskazuje na ogromne zapotrzebowanie na inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na obszarach wiejskich województwa.

W ramach **Inwestycji B3.3.1 KPO** uruchomiono 2 nabory wniosków:

- I. Pierwszy nabór wniosków nr KPOD.04.12-IW.15-001/25 został przeprowadzony w dniach 15.04.2025 r. – 09.05.2025 r., w ramach którego:
  - złożono 1 wniosek o wsparcie,
  - podpisano 1 umowę o objęcie przedsięwzięcia wsparciem na kwotę dofinansowania 580,3 tys. zł.
- II. Drugi nabór wniosków nr KPOD.04.12-IW.15-002/25 przeprowadzony został w dniach 18.06.2025 r. – 18.07.2025 r., w ramach którego:
  - złożono 8 wniosków o wsparcie na kwotę 5 117,3 tys. zł,
  - podpisano 3 umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem na łączną kwotę dofinansowania 2 237,4 tys. zł,
  - rozwiązano 1 umowę na kwotę 529,7 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych naborów w ramach Inwestycji B3.3.1 ostatecznie zostały zrealizowane **3 umowy** na łączną wartość dofinansowania **2 288 tys. zł** (gminy Gorzków, Chodel i Stoczek Łukowski). Umowy te zostały rozliczone na koniec 2025 r. na łączną kwotę 1 084 tys. zł, realizując wojewódzki wskaźnik inwestycji w zakresie gruntów rolnych/leśnych korzystających z ulepszonej retencji wody na poziomie 95,75 ha.

Brak zainteresowania realizacją Inwestycji B3.3.1 KPO na warunkach wynikających z obowiązujących regulaminów wyboru przedsięwzięć (zatwierdzanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi) skutkowało zmianą w zakresie realizacji tej inwestycji w ramach IV rewizji KPO zatwierdzonej w grudniu 2025 roku.

Wnioski o płatność w ramach KPO

W grudniu 2025 roku nastąpiła kolejna wypłata środków w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności z tytułu złożonych do Komisji Europejskiej i rozliczonych wniosków o płatność. Dnia 1 grudnia 2025 r. do Polski wpłynęło łącznie **26 mld zł** z czwartego i piątego wniosku o płatność (wnioski złożone do KE 27 grudnia 2024 r.). Tym samym Polska otrzymała z KPO **łącznie 93 mld zł** w ramach pięciu rozliczonych wniosków o płatność¹⁹¹.

23 grudnia 2025 roku Polska złożyła kolejne dwa wnioski o płatność do Komisji Europejskiej w ramach KPO¹⁹²:

- szósty wniosek o płatność na kwotę 16,9 mld zł,
- siódmy wniosek o płatność na kwotę 13,9 mld zł.

Wypłata środków z tytułu wniosków o płatność złożonych w 2025 r. spodziewana jest w maju 2026 r.

---

¹⁹¹ <https://www.kpo.gov.pl/strony/aktualnosci/polska-otrzymala-26-mld-zl-z-kpo/>, data pobrania 18.03.2026 r.

¹⁹² Wg informacji przedstawionych przez MFiPR na VII posiedzeniu KM KPO 11.03.2026 r.

8. Rządowy Program Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030

Rządowy Program Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030¹⁹³ ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców północno-wschodnich obszarów przygranicznych przez ograniczenie negatywnych skutków inwazji Rosji na Ukrainę oraz stworzenie trwałych podstaw umożliwiających rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

PROGRAM ROZWOJU
PÓLNO-CNO-WSCHODNICH OBSZARÓW
PRZYGRANICZNYCH 2024-2030

Zasięgiem terytorialnym program obejmuje powiaty bezpośrednio sąsiadujące z granicą państwa w czterech województwach: warmińsko-mazurskim, podlaskim, podkarpackim oraz lubelskim. W woj. lubelskim wsparciem z Programu zostały objęte powiaty bialski, włodawski, chełmski, hrubieszowski, tomaszowski, oraz miasta Biała Podlaska i Chełm. Budżet programu na lata 2024-2030 wynosi 500 milionów złotych (budżet państwa) i jest on równomiernie podzielony na cztery województwa, tj. po 125 mln zł. Program realizowany jest poprzez działania obejmujące w szczególności infrastrukturę drogową, ochrony środowiska, turystykę oraz infrastrukturę usług społecznych (Ryc. 4).

Ryc. 4 Działania określone w Rządowym Programie Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030

Działanie 1. Poprawa infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej i poprawa bezpieczeństwa drogowego;

Działanie 2. Zielona i niebieska infrastruktura dla ochrony środowiska naturalnego;

Działanie 3. Stworzenie warunków do rozwoju zrównoważonej turystyki w oparciu o endogeniczne potencjały;

Działanie 4. Działania służące poprawie stanu infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej w celu zwiększenia dostępności lub jakości usług publicznych.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie Rządowego Programu Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030, 2026 r.

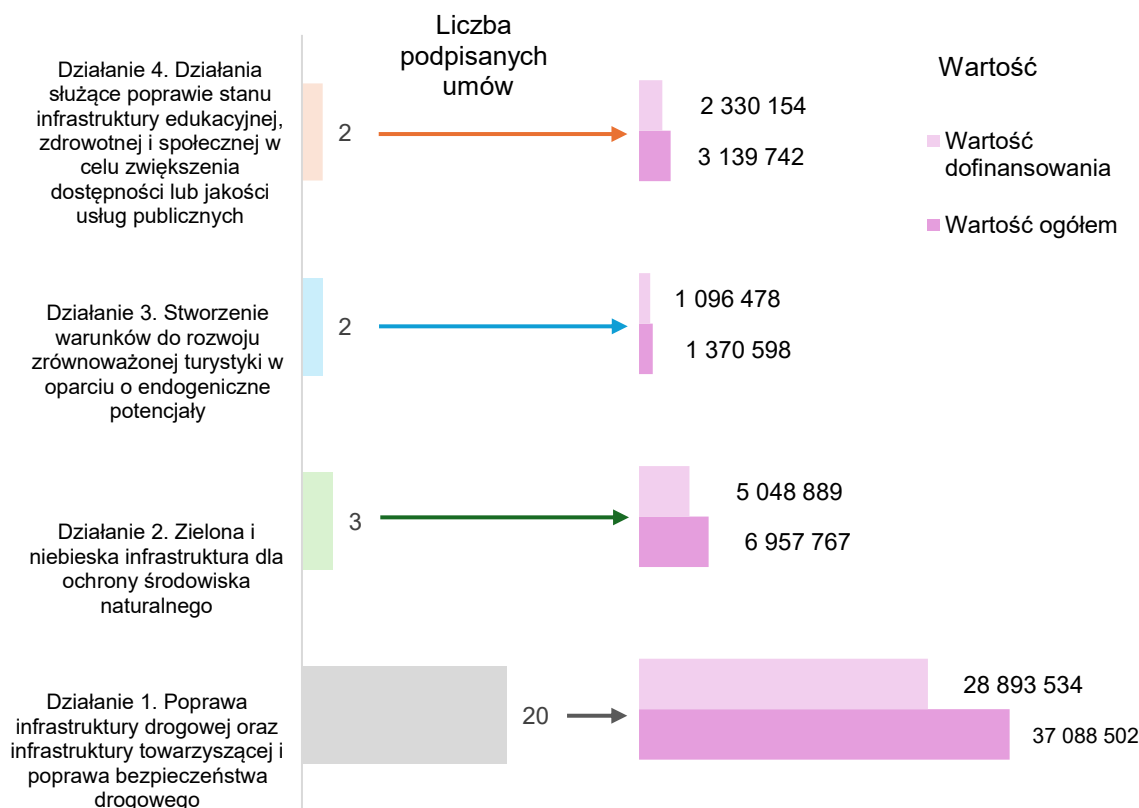
Za realizację programu na poziomie regionalnym odpowiada wojewoda. Środki z budżetu państwa są przekazywane w formie dotacji celowych przeznaczanych na dofinansowanie działań z zakresu polityki rozwoju stanowiących zadania własne JST. W tym kontekście Marszałek Województwa Lubelskiego wydaje opinie co do zasadności realizacji zadania, zgodności ze „Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” oraz spełniania

¹⁹³ Uchwała nr 157 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą "Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030"

przesłanek określonych w art. 20a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹⁹⁴.

W województwie lubelskim na koniec 2025 r. zrealizowanych bądź w trakcie realizacji było **27 zadań o łącznej wartości 48,6 milionów złotych**, z czego wartość **dofinansowania wyniosła 37,4 mln zł**.

Ryc. 5 Stan realizacji Rządowego Programu Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030 (XII.2025 r.)

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie danych LUW, 2026 r.

Najwięcej zadań o największej wartości zrealizowanych zostało w ramach Działania 1. Poprawa infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej i poprawa bezpieczeństwa drogowego, w ramach którego m.in. modernizowane lub przebudowywane są drogi, ścieżki rowerowe i ciągi piesze, a ich wartość stanowi około 76% ogólnej wartości zadań realizowanych z programu na terenie województwa lubelskiego. W ramach Działania 2. Zielona i niebieska infrastruktura dla ochrony środowiska naturalnego zrealizowane zostały trzy zadania o łącznej wartości niespełna 7 mln zł, co stanowi 14% ogólnej wartości zadań.

¹⁹⁴ Tj. zadania trwale przyczyniające się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub pozostające w związku z działaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa.

Fot. 14 Wieża widokowa w m. Gnojno, gm. Konstaktyńów

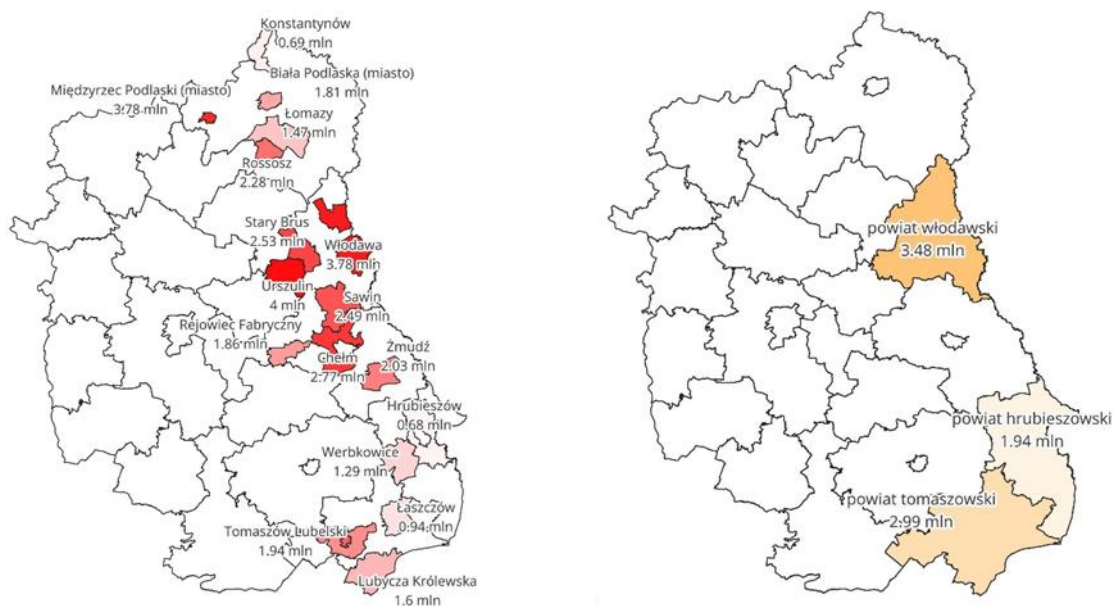
Źródło: <https://radiobiper.info/>, dostęp z dn. 12.03.2026 r.

Stan wykorzystania dostępnej alokacji Programu dla województwa lubelskiego, tj. 500 mln zł, na koniec 2025 r. wyniósł 7%.

Ryc. 6 Stan realizacji Rządowego Programu Rozwoju Północno-wschodnich Obszarów Przygranicznych województwa lubelskiego w poszczególnych JST (XII.2025)

a) gminy

b) powiaty

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie danych LUW, 2026 r.

9. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego

W 2025 roku Samorząd Województwa Lubelskiego nie realizował budżetu obywatelskiego.

10. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań

Istotnym elementem działalności Zarządu Województwa Lubelskiego jest **kontrola sposobu realizacji celów i zadań** powierzonych poszczególnym komórkom i jednostkom organizacyjnym UMWL, a także celów i zadań realizowanych przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne Województwa Lubelskiego. Działania kontrolne podjęte zostały również w stosunku do Beneficjentów, z którymi Samorząd Województwa Lubelskiego podpisał umowy o dofinansowanie realizacji projektów w ramach EFS i EFRR.

Zadania realizowane w ramach działań prowadzonych przez Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego UMWL w 2025 r. objęły łącznie **45 kontrole**, w tym:

- **39 kontroli** własnych w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych¹⁹⁵,
- **2 kontrole własne w Filiach Urzędu**¹⁹⁶,
- **4 kontrole poza planami**, w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych, na podstawie decyzji Marszałka Województwa Lubelskiego.

Podstawą prowadzonych działań w zakresie funkcjonowania **systemu kontroli zarządczej** w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie w 2025 r. były **Zasady kontroli zarządczej**¹⁹⁷.

Istotnym elementem działalności Zarządu Województwa Lubelskiego była także kontrola sposobu realizacji celów i zadań powierzonych poszczególnym komórkom i jednostkom

NADZÓR I KONTROLA

- **45** przeprowadzone **kontrole własne**
- **7 kontroli wewnętrznych** z zakresu funkcjonowania systemu kontroli zarządczej
- **7 zadań zapewniających**
- **6 czynność sprawdzających**
- **190 kontrole** przeprowadzone przez Oddział Kontroli Programów Regionalnych ds. EFS
- **215 kontroli** przeprowadzonych przez Oddział Kontroli Programów Regionalnych ds. EFRR

¹⁹⁵ Na podstawie uchwały Nr LXIX/1281/2024 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 grudnia 2024 r. w sprawie przyjęcia Planu kontroli własnych w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych Województwa Lubelskiego na rok 2025 (z późn. zm.).

¹⁹⁶ Na podstawie Planu kontroli własnych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie na rok 2025, prowadzonych przez Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego, zatwierdzonego przez Marszałka Województwa Lubelskiego w dniu 6 grudnia 2024 r.

¹⁹⁷ Zasady kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie zatwierdzone zostały Zarządzeniem Marszałka Województwa Lubelskiego Nr 110/2025 z dnia 11 czerwca 2025 r. (z późn. zm.).

organizacyjnym UMWL w Lublinie. W ramach przeprowadzonych **7 kontroli wewnętrznych** z zakresu funkcjonowania systemu kontroli zarządczej, zakresem kontroli objęto:

- **wiarygodność sprawozdań**, w tym zgodność informacji zawartych w półrocznych sprawozdaniach z funkcjonowania systemu kontroli zarządczej;
- **efektywność i skuteczność przepływu informacji** w komórce organizacyjnej;
- **proces zarządzania ryzykiem**, w tym identyfikacja ryzyk i założone mechanizmy kontrolne.

W **2025 r.** gromadzone były informacje z dokonanych w komórkach organizacyjnych Urzędu przeglądów **rejestrów ryzyk**, jak również dokonywano procesu aktualizacji rejestru ryzyk Urzędu do celów i zadań aktualizowanego **Planu działalności UMWL** w Lublinie na rok 2025¹⁹⁸. Tak realizowany proces monitorowania ryzyk miał na celu **zapewnienie skuteczności wdrożonych** dotychczas mechanizmów kontroli.

W 2025 r. audyt wewnętrzny¹⁹⁹ **poprzez niezależną i obiektywną ocenę systemu kontroli zarządczej** zarówno w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie jak i wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych, wspierał Marszałka Województwa Lubelskiego w **realizacji celów i zadań**, dokonując systematycznej oceny adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej, rozumianej jako ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.

W trakcie roku 2025 przeprowadzono:

- **7 zadań zapewniających**²⁰⁰:
  - **pięć zadań** w zakresie funkcjonowania systemu kontroli zarządczej obejmujących takie elementy jak środowisko wewnętrzne oraz planowanie i monitorowanie kontroli zarządczej w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych. Audytorzy wewnętrzni stwierdzili, iż kontrola zarządcza funkcjonuje w stopniu wystarczającym w czterech jednostkach a w jednej w stopniu ograniczonym,
  - **dwa zadania** w departamentach UMWL w zakresie poświadczenia skuteczności systemu zarządzania i kontroli w odniesieniu do roku budżetowego 2025 w ramach PROW 2014-2020 oraz w zakresie realizacji obowiązków wynikających z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Audytorzy wewnętrzni potwierdzili, iż w powyższych obszarach funkcjonował adekwatny, skuteczny i efektywny system kontroli zarządczej.

---

¹⁹⁸ Plan działalności UMWL na rok 2025 r. został zatwierdzony Zarządzeniem Marszałka Województwa Lubelskiego Nr 187/2024 z dnia 22 listopada 2024 r. Aktualizacja Planu Działalności UMWL nastąpiła w drodze Zarządzeń Marszałka Województwa Lubelskiego Nr 8/2025 z dnia 14 stycznia 2025 r. oraz Zarządzenia Marszałka Województwa Lubelskiego Nr 215/2025 z dnia 13 listopada 2025 r.

¹⁹⁹ Audyt wewnętrzny funkcjonuje i realizuje zadania w oparciu o przepisy prawne, tj.: ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu, a także zgodnie z Międzynarodowymi standardami praktyki zawodowej audytu wewnętrznego, określonymi w Komunikacie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie standardów audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych.

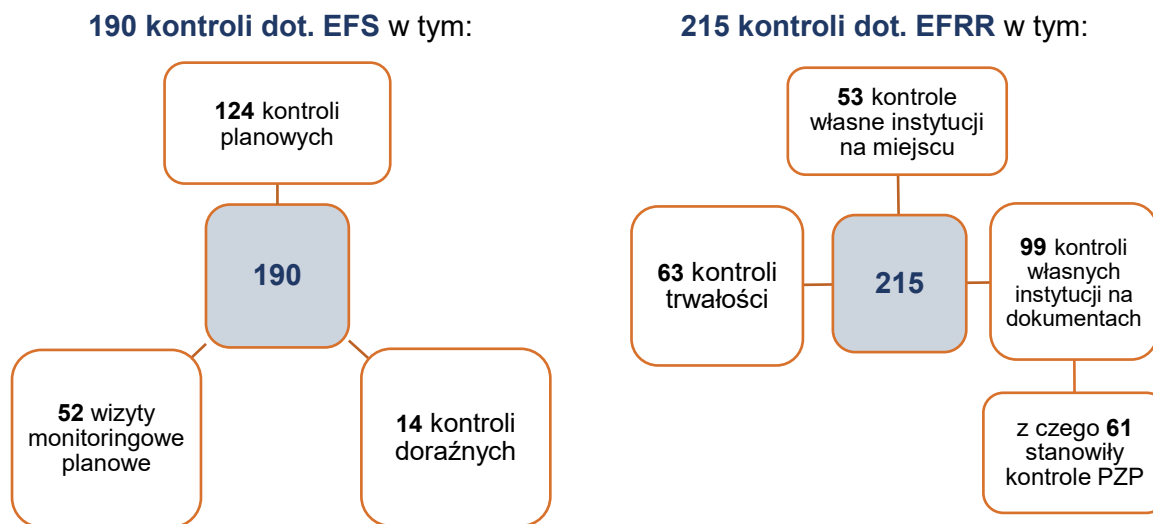
²⁰⁰ Zadanie zapewniające – jest to zespół działań podejmowanych w celu dostarczenia Marszałkowi Województwa Lubelskiego niezależnej i obiektywnej oceny adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w komórce/jednostce audytowanej.

- **6 czynności sprawdzających**²⁰¹:

- służące dokonaniu **oceny** sposobu **wdrożenia** i **skuteczności** zaleceń jakie przekazano audytowanym (tj. 5 wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych i 1 departament UMWL). Audytorzy wewnętrzni pozytywnie ocenili działania audytowanych w zakresie sposobu wdrożenia zaleceń przedstawionych w poszczególnych sprawozdaniach z audytu wewnętrznego.

W ramach **kontroli programów regionalnych** przeprowadzone zostały w 2025 roku **405 kontrole** u beneficjentów (Ryc. 7).

Ryc. 7 Działalność kontrolna w zakresie programów regionalnych w 2025 roku

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych z DKiAW, Lublin 2026 r.

W toku prowadzonych kontroli, w przypadku stwierdzenia uchybień i nieprawidłowości, podmioty kontrolowane składały **wyjaśnienia i korekty**. Efektem prowadzonych działań było także wydanie stosownych **rekomendacji/zaleceń pokontrolnych**, zobowiązujących Beneficjentów do podjęcia działań **korygująco-naprawczych**, w szczególności w obszarach takich jak:

- postępowania z zastosowaniem zasady konkurencyjności/ustawy Prawo zamówień publicznych;
- dokumentacja projektowa;
- rekrutacja uczestników;
- księgowanie wydatków;
- realizacja zajęć/usług w ramach projektu.

W trakcie prowadzonych kontroli głównymi obszarami, w których stwierdzono nieprawidłowości skutkujące nałożeniem **korekt finansowych**, były postęp finansowy, partnerstwo, personel projektu oraz postępowania o udzielenie zamówienia, przeprowadzane w ramach ustawy **Prawo zamówień publicznych**.

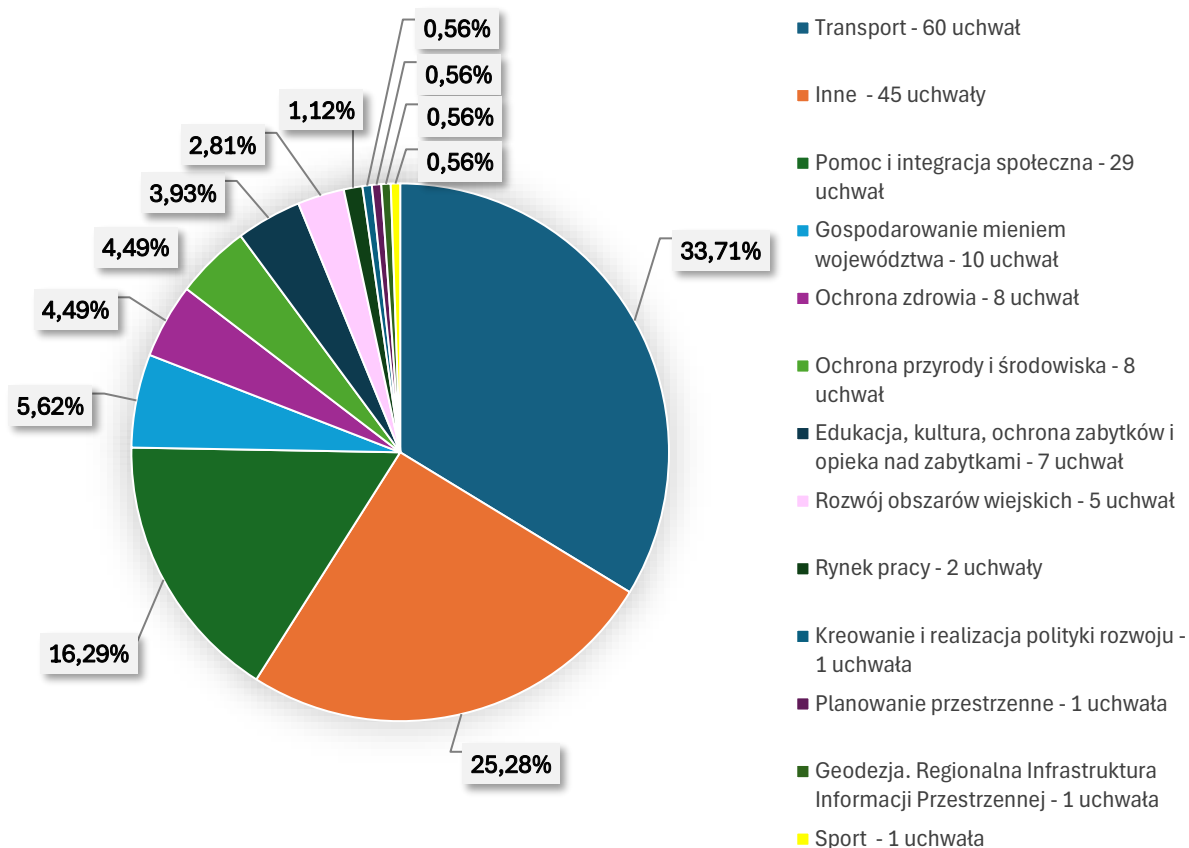
²⁰¹ Czynności sprawdzające – są to czynności służące dokonaniu przez audytorów wewnętrznych oceny sposobu wdrożenia i skuteczności zaleceń zrealizowanych przez komórkę/jednostkę audytowaną.

11. Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym

Sejmik Województwa Lubelskiego w 2025 r. na sesjach plenarnych podjął **178 uchwał**, których wykaz został zawarty w zestawieniu tabelarycznym (Załącznik nr I).

Uchwały przyjęte przez Sejmik WL w podziale na **obszary tematyczne** przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 62 Zestawienie liczby uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego podjętych w 2025 roku w podziale na obszary tematyczne

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, Lublin 2026 r.

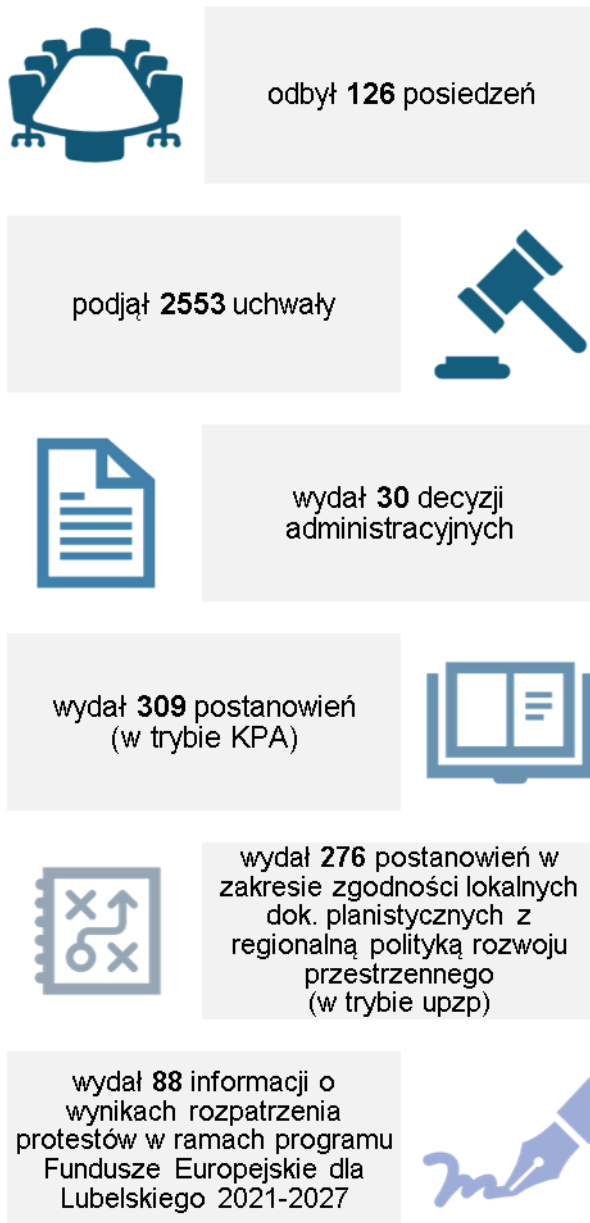
Największa ilość uchwał podjętych przez Sejmik Województwa Lubelskiego dotyczyła transportu, organizacji prac organów Samorządu Województwa Lubelskiego (kategoria-Inne), pomocy i integracji społecznej, gospodarowania mieniem województwa, ochrony zdrowia, a także, a także ochrony przyrody i środowiska.

W odniesieniu do wszystkich 178 uchwał Sejmiku WL podjęto działania wdrażające i realizacyjne.

12. Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego

Prowadzenie efektywnej polityki rozwoju i koordynacja działań mających na celu wdrażanie zapisów obowiązujących dokumentów strategicznych wiąże się z odpowiedzialnym i sprawnym podejmowaniem decyzji. W tym kontekście, w ramach prowadzonych procesów decyzyjnych na poziomie regionalnym, szczególne znaczenie ma intensywność i częstotliwość obrad organów wojewódzkich, a także ilość podjętych decyzji wyrażonych stosownymi uchwałami (Ryc. 8).

Ryc. 8 Podsumowanie działalności decyzyjnej Zarządu Województwa Lubelskiego w 2025 r.

Źródło: oprac. DSiR, Lublin 2026 r.

Strukturę tematyczną podjętych przez Zarząd Województwa Lubelskiego w 2025 r. uchwał ukazuje Ryc. 9

Ryc. 9 Zakres przedmiotowy uchwał Zarządu Województwa Lubelskiego

13. Podsumowanie – synteza treści Raportu

Rok 2026 jest **ósmym**, w którym jest sporządzany **Raport o stanie województwa lubelskiego**. Dokument ten zawiera między innymi przegląd wdrażania strategii rozwoju województwa, programów, polityk oraz uchwał sejmiku, a także ocenę stanu i gospodarki, wykorzystania źródeł finansowania rozwoju, stanu infrastruktury gospodarczej i społecznej oraz ocenę zadań realizowanych przez Zarząd Województwa Lubelskiego w 2025 r.

Głównym zadaniem Zarządu Województwa jest **wykonywanie działań** wynikających z ustawy o samorządzie województwa. Obejmują one w szczególności podejmowanie działań i decyzji na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w tym zwłaszcza budowy konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki, zapewnienia dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, rozwoju wykwalifikowanych kadr, realizacji inwestycji służących poprawie infrastruktury gospodarczej i technicznej umożliwiającej wykorzystanie własnego potencjału i wszechstronnego rozwoju regionu.

Należy wskazać, że rok 2025 był okresem **intensywnych działań prorozwojowych i inwestycyjnych**. Samorząd województwa **skutecznie podejmował i realizował** przyjęte ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku polegające na wdrażaniu kluczowych jej ustaleń oraz na wdrażaniu strategii tematycznych, programów i przedsięwzięć ukierunkowanych przede wszystkim na poprawę infrastruktury, wspieranie gospodarki i podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Raport wskazuje na kontynuację wielu **pozytywnych procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych** zapoczątkowanych w latach poprzednich, osiągnięte efekty wdrażania programów czy też **dobre tempo** wykorzystania funduszy unijnych przyznanych na rozwój. W dokumencie identyfikuje się jednocześnie zagrożenia i wyzwania w tym związane **z negatywnymi procesami** demograficznymi oraz na potrzebę zapewnienia **zrównoważonej dostępności** do usług publicznych dla mieszkańców całego regionu czy też wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców.

Na zadania realizowane przez zarząd województwa istotnie wpływały często trudne uwarunkowania **wewnętrzne i zewnętrzne**. Przykładem tego może być wojna na Ukrainie, której skutki wpływają także na rozwój gospodarczy i bezpieczeństwo, zmniejszenie zainteresowania i ograniczanie działalności gospodarczej i rozwojowej, w konsekwencji mniejsze zainteresowanie lokowaniem działalności firm zewnętrznych na terenie województwa lubelskiego. Duży wpływ na rozwój wywierają transformacyjne procesy gospodarcze i energetyczne oraz ograniczenia z tym związane. Tego typu czynniki znacznie zmniejszają **przewidywalność rozwoju sytuacji oraz skuteczność** prowadzonej przez samorząd województwa własnej polityki **rozwoju**.

W kontekście **uwarunkowań zewnętrznych i zidentyfikowanych procesów wewnątrzregionalnych** wpływających na kształtowanie życia społecznego i gospodarczego, **stan rozwoju Lubelszczyzny** należy generalnie **ocenić pozytywnie**. Świadczy o tym szereg wskaźników wskazujących na stopniową **poprawę** pozycji rozwojowej regionu względem innych województw, a także trendy obrazujące pozytywne kierunki przemian w tym zakresie.

I. Wykorzystanie narzędzi i instrumentów wsparcia

Realizacja przyjętej w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 **polityki rozwoju** następuje przede wszystkim przy wykorzystaniu dostępnych finansowych **narzędzi regionalnych, krajowych i europejskich**. Korzystanie z wielu źródeł finansowania rozwoju regionu pozwala na **synergę działań, zwiększenie efektywności i skali** realizowanych projektów oraz przedsięwzięć. Oznacza to **łączenie środków** z różnych funduszy i źródeł finansowania w tym między innymi z: programów europejskich, programów krajowych, programów regionalnych, KPO, budżetowych, funduszy celowych i innych.

➤ Polityka Spójności

- Według stanu na koniec 2025 roku, w ramach Polityki Spójności 2021-2027 w woj. lubelskim realizowane są **2 282 projekty** o łącznej wartości ogółem **13,8 mld zł**. Kwota dofinansowania dla tych projektów wynosi 9,9 mld zł, a wartość wkładu UE **9,4 mld zł**.
  - **Wartość dofinansowania** z UE projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego w ramach Polityki Spójności 2021-2027 stanowi ok. **5%** wartości dla całej Polski.
  - Po przeliczeniu wartości **na 1 mieszkańca** regionu, wartość projektów per capita osiągnęła poziom **6,9 tys. zł/os.**, zaś wartość dofinansowania UE per capita **4,7 tys. zł/os.**
  - **Średnia wartość projektu** kształtuje się na poziomie 6,1 mln zł, natomiast średnia wartość **dofinansowania UE** w przeliczeniu na jeden projekt w regionie wynosi 4,1 mln zł.

➤ Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

- Jest kluczowym **instrumentem realizacji polityki spójności** w województwie lubelskim w obecnej perspektywie finansowej. Wsparcie w ramach FEL 2021-2027 **koncentruje się m.in.** na rozwoju innowacyjności, transformacji energetyczno-klimatycznej, poprawie dostępności transportowej oraz jakości usług publicznych, przyczyniając się do wzmocnienia potencjału rozwojowego regionu.
- Według stanu na koniec 2025 roku, w ramach **Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027** realizowanych w województwie lubelskim jest **1 664 projektów**, o łącznej wartości ogółem 7,2 mld zł. Kwota dofinansowania dla tych projektów wyniosła 5,9 mld zł, a wartość wkładu UE **5,6 mld zł**.
  - Udział dofinansowania UE w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 w porównaniu do dofinansowania UE wszystkich programów z Polityki Spójności w regionie wynosi **60%**.
  - Po przeliczeniu wartości **na 1 mieszkańca** regionu, wartość projektów per capita osiągnęła poziom 3,6 tys. zł/os., a wartość dofinansowania UE per capita 2,8 tys. zł/os.
  - **Średnia wartość projektu** z FEL 2021-2027 kształtowała się na poziomie 4,3 mln zł, a średnia wartość dofinansowania UE w na jeden projekt wyniosła 3,4 mln zł.
- Według stanu na koniec 2025 r. w Załączniku nr 10 do Kontraktu Programowego zostało zaplanowanych **27 przedsięwzięć priorytetowych** o strategicznym znaczeniu

dla rozwoju województwa lubelskiego realizowane w ramach FEL 2021-2027 o łącznej wartości całkowitej wynoszącej **579,03 mln EUR** i dofinansowaniu ze środków UE wynoszącej **452,5 mln EUR**.

➤ Wspólna Polityka Rolna

- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020** został w 2025 r. **zakończony** i zrealizowane ostatnie płatności z wszystkich działań.
  - Według stanu na koniec 2025 r. łącznie złożono 5 855 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 2,28 mld zł, podpisano **2 973 umów** na kwotę 1,39 mld zł oraz złożono **4 479 wniosków o płatność** na kwotę **1,5 mln zł**.
- W ramach **Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027** (PS WPR) w województwie zawartych zostało 2 165 umów. W tym samym czasie zrealizowane zostały **płatności** 1 454 beneficjentów na łączną kwotę ponad **174 mln zł** (2 miejsce w kraju).
  - Kwota zrealizowanych płatności per capita w regionie osiągnęła poziom ponad 87 zł/os., plasując region na 3 pozycji w kraju.

➤ Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju

- Powołany przez Samorząd Województwa Lubelskiego **Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju** odpowiada za przygotowanie i wdrażanie regionalnego systemu finansowania zwrotnego.
- Łączny **kapitał z instrumentów finansowych** przekazany do LRFR w latach 2021-2025 wyniósł ponad 375 mln zł, w tym w 2025 roku przekazano **64,7 mln zł**, z czego:
  - z RPO WL 2007-2013 przekazano 136,5 mln zł, w tym w 2025 roku 6,9 mln zł,
  - z RPO WL 2014-2020 przekazano 239,3 mln zł, w tym w 2025 roku 57,8 mln zł.
- Do końca 2025 roku Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju udzielił ogółem **586 pożyczek** na kwotę prawie **432,1 mln zł**.
  - W 2025 roku LRFR wypłacił **172 pożyczek**, na łączną kwotę niemal **151 mln zł**, z czego w ramach pomocy de minimis wypłacono 109 pożyczki na łączną kwotę 97,9 mln zł.

➤ Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

- Województwo lubelskie pozyskało ze środków KPO prawie **17,7 mld zł** w ramach **63 750 umów** podpisanych z ostatecznymi odbiorcami wsparcia i zajęło trzecie miejsce w kraju pod względem wartości dofinansowania ogółem.
- W regionie dominującą formę wsparcia w ramach KPO stanowiły preferencyjne **pożyczki**, z tytułu których pozyskano ponad **13 375 mln zł** w ramach 261 zawartych umów.
- W części **dotacyjnej** lubelskie pozyskało niespełna **4 295 mln zł** w ramach 63 489 zawartych umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia, co uplasowało region na 7 miejscu w kraju.
  - Wsparcie **dotacyjne** stanowiło zatem **24,3%** dofinansowania z KPO przyznanego podmiotom z regionu.

- Wysoki, bo 75,7% udział pożyczek wynikał z dofinansowania w ramach Funduszu Wsparcia Energetyki pozyskanego przez PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Lublinie.
- Środki Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności trafiły do wszystkich **powiatów** województwa lubelskiego i prawie wszystkich **gmin** regionu (210 gmin).

➤ Rządowy Program Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030

- Program ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców północno-wschodnich **obszarów przygranicznych** przez ograniczenie negatywnych skutków inwazji Rosji na Ukrainę oraz stworzenie trwałych podstaw umożliwiających rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.
- W województwie lubelskim wsparciem z Programu zostały objęte **powiaty**: bialski, włodawski, chełmski, hrubieszowski, tomaszowski, oraz miasta Biała Podlaska i Chełm.
- W regionie na koniec 2025 r. zrealizowanych bądź w trakcie realizacji było **27 zadań** o łącznej wartości **48,6 mln zł**, z czego wartość dofinansowania wyniosła **37,4 mln zł**.
- Stan wykorzystania dostępnej alokacji Programu dla województwa lubelskiego, tj. 500 mln zł, na koniec 2025 r. wyniósł **7%**.

II. Społeczeństwo

Województwo lubelskie utrzymuje status **obszaru depopulacyjnego**. Rok 2025 przyniósł dalszy spadek liczby mieszkańców regionu, co jest bezpośrednim skutkiem zarówno ujemnego przyrostu naturalnego, jak i odpływu migracyjnego. Zjawiska te powodują pogłębianie się procesu starzenia ludności.

1. Kapitał ludzki

Demografia

- Na koniec 2025 r. w województwie mieszkało 1 980,8 tys. osób, co oznacza **spadek** w ciągu roku o 15,2 tys. osób (a w ostatnich 10 latach o 158,5 tys. osób), potwierdza to postępujący proces depopulacji.
  - Zmienia się **struktura ludności** według wieku:
    - systematycznie **maleje** liczba dzieci i młodzieży ze względu na niski współczynnik dzietności,
    - **wzrasta** liczba ludności w starszych rocznikach, co jest efektem wydłużania się życia przy jednoczesnym braku zastępowalności pokoleń.

Edukacja

- W roku szkolnym 2024/25 **wychowaniem przedszkolnym** objętych było 70,2 tys. dzieci, czyli 94,8% (w kraju 97,1%).
- We wszystkich typach **szkół** uczyło się 285 tys. osób (tj. o 0,1% mniej niż rok wcześniej).

- W publicznych i niepublicznych **szkołach wyższych** kształciło się 66,4 tys. studentów, tj. więcej o 3% w stosunku do 2024 roku wyprzedzając tym samym średnią dynamikę wzrostu dla Polski, która wyniosła 2,2%.
  - Utrzymała się tendencja wzrostowa **umiędzynarodowienia lubelskich szkół wyższych** – nastąpił wzrost odsetka studentów cudzoziemców z 10,1% (2018 r.) do 13,6% (2024 r.).
- Odsetek **osób dorosłych** uczestniczących **w kształceniu lub szkoleniu** w 2024 r. wyniósł 12% (w Polsce 10%).

Rynek pracy

- W 2025 r. w województwie lubelskim zaobserwowano pogorszenie się sytuacji na rynku pracy.
  - Według stanu na koniec 2025 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było **61,5 tys. bezrobotnych**, czyli więcej o 10,2% niż rok wcześniej (w kraju o 12,9%).
  - **Stopa bezrobocia rejestrowanego** w regionie wyniosła 8,1% i była wyższa o 0,7 p. proc. niż przed rokiem (w Polsce wzrosła o 0,6 p. proc. i wyniosła 5,7%).
  - Zarejestrowanych było **2 845 osób niepełnosprawnych** (4,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych), tj. o 11,9% więcej niż rok wcześniej.
  - Do powiatowych urzędów pracy zgłoszono **30,9 tys. ofert pracy** (4,9% wszystkich ofert w kraju), co oznacza, że w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego było ich mniej o 32,9%.
- Według stanu na koniec III kwartału 2025 r. w województwie lubelskim **liczba osób pracujących** kształtowała się na poziomie **881 tys. osób**, w tym 470 tys. mężczyzn i 411 tys. kobiet.
- **Współczynnik aktywności zawodowej** wyrażony udziałem pracujących i bezrobotnych w populacji osób w wieku 15-89 lat wyniósł dla województwa lubelskiego w IV kwartale 2025 r. **57,1%** (9 miejsce w kraju).
- **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w sektorze przedsiębiorstw na koniec 2025 r. w województwie lubelskim wynosiło **8 385 zł** i było niższe o 1 198 zł od średniego wynagrodzenia dla kraju.
  - W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano natomiast **wzrost** przeciętnego wynagrodzenia o 7,9% (w kraju o 8,6%).

2. Jakość życia

Zamożność mieszkańców

- Z roku na rok poprawia się sytuacja materialna gospodarstw domowych, co przejawia się we:
  - wzroście o 18% w 2024 r. przeciętnego miesięcznego **dochodu rozporządzalnego na 1 osobę** w gospodarstwach domowych (do 2 905,42 zł),

- o wzroście o 7,9% przeciętnego miesięcznego **wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** (do 8 385 zł na koniec 2025 r.) oraz przeciętnej miesięcznej emerytury o 8% i renty 9% (2025 r.),
- o spadek o 3,7% wskaźnika **zagrożenia ubóstwem** (do poziomu 16,7%).

Pomoc społeczna

- Utrzymał się **spadek liczby beneficjentów** środowiskowej **pomocy społecznej**:
  - o ze świadczeń w 2024 r. korzystało 221 osób na 10 tys. ludności (rok wcześniej 237 os.).

Ochrona zdrowia

- Systematyczne inwestycje w infrastrukturę medyczną oraz usprawnienie dostępu do specjalistów przełożyły się na poprawę standardów ochrony zdrowia w województwie w ostatnich latach:
  - o większa niż średnia w kraju dostępność do **kadry medycznej**, pracującej bezpośrednio z pacjentem:
    - **lekarzy** – 40,2 na 10 tys. mieszkańców (w Polsce - 37,7),
    - **lekarzy dentyistów** – 10,3 na 10 tys. ludności (w kraju - 9,9),
    - **położnych** – 16,9 na 10 tys. kobiet (w Polsce - 14,9),
    - **pielęgniarek** – 69,8 na 10 tys. mieszkańców (w kraju - 58,7),
  - o bardziej korzystny niż średnia w kraju wskaźnik liczby **pacjentów przypadających na łóżko w szpitalach** ogólnych - 209 (w Polsce - 234),
  - o dostęp do szybkiej pomocy medycznej – 119 jednostek systemu ratownictwa medycznego udzieliło pomocy łącznie 170,9 tys. osobom
- Nastąpiły **pozytywne** zmiany **w dziedzinie onkologii**, tj. dziedzinie priorytetowej dla regionu, w odniesieniu do której nastąpił blisko 18% przyrost łącznej liczby łóżek, tj. z 288 w 2018 r. do 340 łóżek w 2024 r.

Sport

- W 2025 roku sport stał się jedną z **najważniejszych wizytówek** województwa. Prestiżowe turnieje oraz wybitne osiągnięcia naszych zawodników, wsparte aktywnością lokalnych społeczności, ugruntowały silną pozycję regionu na sportowej mapie kraju.
- Sport jest dziedziną, która wyróżnia region na tle Polski, co odzwierciedlają działania i wyniki sportowe, między innymi:
  - o **złoty medal oraz rekord świata we wspinaczkę sportową** w konkurencji na czas - Aleksandra Mirosław,
  - o **srebrny medal mistrzostw świata w boksie** w kategorii wagowej do 57 kg oraz **złoty medal młodzieżowych mistrzostw Europy U23** - Julia Szeremeta,
  - o **mistrz świata amatorów IBSF w snookerze**, oraz **mistrz Europy** w kategorii wiekowej do lat 16 i 18 - Michał Szubarczyk,
  - o **mistrz świata na żużlu** - Bartosz Zmarzlik,

- o **srebrny** medal mistrzostw Europy w singlu, **złoty** w deblu i mikście w **paratenisie stołowym** - Karolina Pęk,
- o w systemie **sportu młodzieżowego 10 miejsce** w Polsce (punkty do klasyfikacji zdobyli przedstawiciele 50 dyscyplin sportowych).

Kultura

- W zakresie dostępności **usług** oferowanych przez **instytucje kultury** na terenie województwa w ostatnich latach odnotowano:
  - o wzrost **wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego** o 12,6% względem roku poprzedniego,
  - o wzrost liczby uczestników **impres masowych** z 884 tys. w 2018 roku do ponad 1 mln w 2024 r.
  - o **spadek liczby** w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 tys. mieszkańców województwa ze 165 w 2018 r. do 79 w 2024 r., tj. **o 52%**. W tym samym okresie wskaźnik ten w skali kraju spadł z 388 w 2018 r. do 324, tj. o 16,5%,
  - o liczba osób zwiedzających **muzea** wzrosła o 19,3%, względem roku 2019,
  - o w imprezach zorganizowanych przez **centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice uczestniczyło** o 27,5% więcej osób niż w 2022 r.

Obronność i bezpieczeństwo publiczne

- Działania w dziedzinie obronności, bezpieczeństwa oraz porządku publicznego, a także ochrony ludności i obrony cywilnej, realizowane w regionie przy udziale Samorządu Województwa Lubelskiego koncentrują się na czterech kluczowych obszarach:
  - o **Obronność Państwa** - w zakresie zapewnienia gotowości jednostek i komórek organizacyjnych UMWL w Lublinie do udziału w zadaniach obronnych państwa, samorząd realizuje priorytetowe działania w obszarze **budowania odporności regionalnej**.
  - o **Zarządzanie Kryzysowe, Ochrona Ludności i Obrona Cywilna** - w zakresie przygotowania podmiotów zarządzanych przez Województwo do właściwych reakcji w sytuacjach kryzysowych, działania obejmują **Ochronę Ludności i Obronę Cywilną**.
  - o **Bezpieczeństwo Publiczne i Infrastruktura** - w zakresie wspierania organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne oraz rozwiązań technicznych i organizacyjnych wpływających na poprawę bezpieczeństwa tj. Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego (BRD) realizowane poprzez Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego (WORD) w formie edukacji oraz finansowego wspierania Policji w zakupie nowoczesnego sprzętu kontrolno-pomiarowego.
  - o **Przeciwdziałanie Zagrożeniom Naturalnym i Klimatycznym** - w zakresie udziału samorządu województwa w projektowaniu rozwiązań planistycznych oraz wspierania służb ratowniczych.
- W 2025 roku bezpieczeństwo publiczne w regionie sukcesywnie się **poprawia**.
  - o **spadek** o blisko 4 tysiące w skali roku przestępstw,

- **wykrywalność** przestępstw na poziomie **77,6%** (lubelska policja zajęła 3. miejsce w kraju),
- **spadek** liczby ofiar śmiertelnych **wypadków drogowych** o **21%** w 2025 r.
- **spadek** o **1,5%** interwencji **straży pożarnej** w stosunku do roku ubiegłego.

Spółeczeństwo informacyjne

- Rozwój usług **e-administracji** stworzył nowe możliwości szybszej obsługi interesantów w administracji publicznej oraz umożliwił załatwianie spraw bez wychodzenia z domu.
  - odsetek osób korzystających z **usług administracji publicznej** za pomocą **Internetu** w 2025 r. wyniósł 61,1%.
- **Wzrósł** do 93,9% odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do **Internetu**

III. Gospodarka

Rozwój gospodarczy ma podstawowe znaczenie dla rozwoju województwa, powodując zmiany w strukturze tworzenia PKB i zmiany w strukturze zatrudnienia. Proces ten bezpośrednio przekłada się na poprawę jakości życia obywateli, dynamizację produkcji oraz wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego.

Przedsiębiorczość

- **Liczba podmiotów** gospodarki narodowej wykazuje **stałą tendencję wzrostową od 2005 r.** W największym stopniu jest to wynik wzrostu liczby osób fizycznych podejmujących prowadzenie działalności gospodarczej – ich udział wyniósł **74,6%** ogółu podmiotów.
  - Na koniec 2025 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było **221,1 tys. podmiotów** gospodarki narodowej, co stanowiło **4,1%** podmiotów w kraju.
  - W 2025 r. w województwie lubelskim liczba podmiotów gospodarki narodowej, w porównaniu z 2024 r. wzrosła o **2,1%** (w kraju zanotowano wzrost o 2,6%).
  - W strukturze podmiotów **najliczniejszą** grupę stanowiła sekcja: Handel; naprawa pojazdów samochodowych (**19,9%**), zaś **najmniejszą** – Przetwórstwo przemysłowe (**7,1%**).
  - W strukturze **MŚP** znacząco dominował udział **małych podmiotów** – stanowiły one **97,2%** zarejestrowanych podmiotów, najwięcej w sekcjach: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Budownictwo”.
  - W 2025 r. w województwie lubelskim **oddano do użytkowania 8 167 mieszkań** o łącznej powierzchni **752,3 tys.m²** (spadek liczby mieszkań o **15,9%** w skali roku).
  - Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych **na eksport** w 2025 r. wyniosły **18942,6 mln zł** i były o **5,6%** wyższe od osiągniętych w 2024 r.

PKB / WDB

- Wartość **PKB** wytworzona w 2024 r. w województwie szacowana jest na ponad **135 mld zł**, co oznacza **10. pozycję** w kraju i kształtuje ją rolniczy profil struktury gospodarczej regionu.
  - Udział PKB województwa w PKB Polski kształtował się na poziomie **3,7%**.

- W 2024 r. we wszystkich regionach odnotowano wzrost produktu krajowego brutto w cenach bieżących w porównaniu z 2023 r., przy czym **największy w regionie lubelskim – o 9,2%**.
- Szacunkowa wartość **PKB na 1 mieszkańca** w województwie w 2024 r. wyniosła **68,8 tys. zł**, co stanowiło **70,6%** ogólnopolskiego PKB per capita. Plasuje to województwo lubelskie na ostatniej pozycji wśród wszystkich województw w Polsce.
- **Wartość dodana brutto** (WDB) w województwie lubelskim wyniosła ponad **120 mld zł**, co stanowiło **3,7%** wielkości krajowej. W porównaniu z 2023 r. była ona wyższa o **7,5%**.

Rolnictwo

Rolnictwo stanowi dominujący sektor gospodarki województwa lubelskiego.

- W 2024 r. funkcjonowało **153,4 tys. gospodarstw rolnych** (w 2016 było 180 tys.).
- W strukturze gospodarstw rolnych **dominuje udział małych gospodarstw o powierzchni do 10 ha**, stanowiących 76,7% ogólnej liczby gospodarstw rolnych.
- W 2025 r. przeciętna powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie od 2018 r. zwiększyła się o 7,5% i wyniosła 8,45 ha (średnia dla Polski – 11,75 ha).
- W 2024 r. nastąpił **wzrost liczby gospodarstw ekologicznych** o 10,6% od 2018 r.
- **Specjalizacje rolnicze** w województwie lubelskim:
  - **przewaga produkcji roślinnej**, której udział w 2024 r. wyniósł 59,6% (spadek o 11,7% w porównaniu do 2023 r.) – 3 miejsce w kraju,
  - dominującym zbożem w strukturze zasiewów stanowi **pszenica – 1 miejsce** w kraju (305,9 ha – co stanowi 12,8% zasiewów krajowych),
  - **1 miejsce** w kraju w **uprawie tytoniu** (60,6% produkcji w Polsce) i **chmielu** (90,1% krajowej produkcji),
  - **uprawa lnu** (29,7% krajowej produkcji) – **2 miejsce** w kraju,
  - **uprawy sadownicze** – 2 miejsce.
- Województwo Lubelskie od wielu lat jest **liderem w zbiorach owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** (głównie maliny, porzeczki i truskawki) – co stanowi 32,2% zbiorów krajowych.
- **Dominujące branże** w województwie lubelskim:
  - przetwórstwo owoców i warzyw,
  - przetwórstwo zbóż,
  - cukrownictwo, mleczarstwo i przetwórstwo mięsne,
  - piwowarska i gorzelnicza.

Transport

Ostatnie lata to okres intensywnej modernizacji infrastruktury transportowej województwa lubelskiego. Dzięki inwestycjom w sieć drogową, kolejową oraz lotniczą regionu nastąpiła **poprawa dostępności komunikacyjnej**:

- do 22,3% zwiększył się **udział dróg ekspresowych** w ogólnej długości dróg krajowych (wzrost o 128% ich długości od 2018 r.),
- zmodernizowano **odcinki dróg wojewódzkich** o łącznej długości ok. 263 km,

- o **budowa chodników i dróg rowerowych** na 41 odcinkach dróg o łącznej długości ok. **51 km**,
- o budowa, rozbudowa i przebudowa **7 obiektów mostowych**,
- o **organizacja publicznego transportu autobusowego**, w tym uruchomienie w 2025 r. **6 linii** o charakterze użyteczności publicznej,
- o nastąpił **wzrost** o około 35% **kolejowych** przewozów **pasażerskich**, w których przewieziono ponad 3,1 mln pasażerów,
- o **Port Lotniczy Lublin** w 2025 r. zanotował blisko **11% wzrost** liczby pasażerów (471,1 tys. osób),
- o Port Lotniczy Lublin sukcesywnie rozwija **segment cargo**, stając się regionalnym centrum obsługi ładunków. W 2025 r. lotnisko obsłużyło rekordowe 7 304 tony frachtu w ramach **272 operacji cargo**.
- o Współpraca z Ministerstwem Obrony Narodowej w zakresie transferu pomocy militarnej dla Ukrainy potwierdziła strategiczne znaczenie lotniska dla bezpieczeństwa i wsparcia międzynarodowego. Lotnisko pełniło rolę ważnego hubu transferowego pomocy dla Ukrainy.

Energetyka

Energetyka stanowi jeden z kluczowych obszarów determinujących rozwój społeczno-gospodarczy województwa lubelskiego.

- W **2024** r. na terenie woj. lubelskiego **wyprodukowano 3,34 TWh energii**, co stanowiło 1,94% produkcji krajowej, przy czym:
  - o produkcja z **odnawialnych źródeł energii** wyniosła **1,80 TWh** (53,8% produkcji ogółem),
  - o **moc zainstalowana elektryczna** wszystkich jednostek wytwórczych kształtowała się na poziomie **2 034,2 MW**, z czego **449,6 MW w elektrowniach zawodowych**.
- **Zużycie energii elektrycznej** w województwie lubelskim w **2024** r. wyniosło **5,9 TWh**, (**3,55%** zużycia krajowego). W porównaniu do 2018 r. odnotowano **spadek zużycia** energii elektrycznej ogółem o 7,24%.
- W 2024 roku **moc zainstalowana** źródeł ciepłowniczych w województwie lubelskim wyniosła **2 398,3 MW**, co oznacza blisko **10% spadek** względem roku 2018 (2 654 MW). Tendencja ta wpisuje się w ogólnopolski trend (spadek z 55 209,6 MW do 51 817,7 MW).
- **Zużycie gazu ziemnego** w regionie lubelskim w **2024 r.** wynosiło **48 419,59 TJ** i było większe w stosunku do 2023 r. o blisko 8%.
- Według danych URE, na koniec **2025** r. na terenie **województwa lubelskiego zlokalizowanych było 501** (spośród **10 134** funkcjonujących w Polsce) instalacji OZE.
  - o W efekcie dynamicznego rozwoju inwestycji w regionie, w latach **2018-2025** wzrost **mocy instalacji OZE** przekroczył **377%**, w 2018 r. łączna wartość zainstalowanej mocy wynosiła 189,8 MW, natomiast w 2025 r. - **905,8 MW** (2,37% mocy krajowych).
- Uwzględniając **zróżnicowany potencjał** oraz wykorzystanie poszczególnych odnawialnych źródeł energii w regionie:
  - o **59%** mocy (534,6 MW) zainstalowane jest w 452 **farmach fotowoltaicznych**,
  - o **34,9%** mocy w 19 **farmach wiatrowych** (315,7 MW),

- **6%** mocy (54,6 MW) w 24 instalacjach **wykorzystujących biogaz, biomasę, współspalanie** paliwa konwencjonalnego i biomasy lub biogazu,
- **0,1%** mocy (0,9 MW) w funkcjonujących **6 małych elektrowniach wodnych**, które ze względu na ograniczony potencjał energetyczny rzek mają relatywnie niewielkie znaczenie.
- Na terenie województwa lubelskiego działalność prowadziło **14 klastrów energii** oraz **20 spółdzielni energetycznych** (42 członków, 98 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 4,41 MW).

Turystyka

- W 2025 r. funkcjonowało **505 turystycznych obiektów noclegowych** (co stanowi ok. 4,5% obiektów w Polsce), oferujących łącznie ponad 27,5 tys. miejsc noclegowych (z czego 71% to miejsca całoroczne). W stosunku do roku ubiegłego liczba miejsc noclegowych **wzrosła o 6,6%**.
- Na koniec 2025 r. **łączna ilość przedsiębiorców turystycznych wpisanych do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców wynosiła 181 podmiotów** (w 2025 r. dokonano 50 wpisów/zamian wpisów).

IV. Środowisko

- Systematyczna realizacja programów ochrony środowiska oraz inwestycje w niskoemisyjne źródła energii przyniosły wyraźne efekty. W ostatnich latach w województwie lubelskim odnotowuje się stałą poprawę parametrów jakości powietrza.
  - Ocena stanu powietrza za 2024 rok wykazała, brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz PM₁₀, a także brak przekroczeń poziomu docelowego stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀.
  - W stosunku do roku 2018 obserwowany jest znaczący **spadek emisji zanieczyszczeń** z zakładów szczególnie uciążliwych, zarówno pyłowych o 46,94%, jak i gazowych – o ponad 26,47% (bez CO₂).
- Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej przyczynia się do **poprawy stanu wód** w regionie.
  - Długość **sieci wodociągowej** w województwie wynosi ok. 23 tys. km, natomiast długość **sieci kanalizacyjnej**, wynosi ok. 7,9 tys. km (wzrost o prawie 15,4% od 2018 r.).
  - Wyraźnie zaznacza się dysproporcja pomiędzy **obszarami miejskimi**, w których 90,6% mieszkańców korzysta z kanalizacji sanitarnej, a obszarami **wiejskimi**, gdzie odsetek korzystających z kanalizacji wynosi 24,7%.
- Od wielu lat w regionie obserwowany jest stopniowy wzrost ilości **wytwarzanych odpadów** komunalnych przypadająca na 1 mieszkańca województwa, która w 2024 r. wyniosła 278 kg, tj. więcej o 25% niż w 2018 r. (średnia dla kraju to 377 kg).
  - Województwo lubelskie jest liderem pod względem udziału zbieranych **selektywnie odpadów komunalnych** w stosunku do ilości wszystkich zebranych odpadów. W 2024 r. wskaźnik ten wyniósł **50,3%** (średni udział w kraju 42%).

V. Zarządzanie rozwojem

➤ Budżety JST

- W latach 2018-2025 następował systematyczny wzrost dochodów i wydatków z **Budżetu Województwa Lubelskiego**. W tym okresie najwięcej środków z budżetu w ramach wydatków majątkowych przeznaczonych zostało na dwa obszary, tj.: **transport i ochrona zdrowia**.
- Rok 2025 Województwo Lubelskie zamknęło **dodatnim wynikiem finansowym**, liczonym jako różnica pomiędzy wykonanymi dochodami i wydatkami w kwocie **274,7 mln zł**.
- W okresie 2018-2024 nastąpił **wzrost dochodów i wydatków ogółem JST** w województwie lubelskim.
  - **Dochody własne JST na 1 mieszkańca** regionu zwiększyły się o 87,6% do poziomu 4,1 tys. zł/os. (w Polsce jest to 5,8 tys. zł/os.).
  - **Wydatki inwestycyjne JST** w przeliczeniu **na 1 mieszkańca** wzrosły o ok. 85,7% do kwoty 2,6 tys. zł/os. (w Polsce jest to 2,2 tys. zł/os.).
  - **Udział wydatków inwestycyjnych JST w wydatkach ogółem** w województwie wzrósł nieznacznie z 21,5% do 23,2% (w Polsce nastąpił spadek z 19,7% na 18,9%).

➤ Kreowanie i realizacja polityk rozwojowych

- Uwzględniając szerokie uwarunkowania społeczno-gospodarcze i zmiany w otoczeniu formalno-prawnym, Sejmik Województwa Lubelskiego w grudniu 2025 r. podjął uchwałę o rozpoczęciu procesu **aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku”**.
- W 2025 roku dokonywano:
  - aktualizację **Zintegrowanej listy przedsięwzięć** dla realizacji celów SRWL 2030,
  - ocenę spójności projektów **Strategii gminnych i ponadlokalnych** z ustaleniami SRWL 2030,
  - ocenę zgodności projektów z kierunkami **regionalnej polityki rozwoju** określonymi w SRWL2030, planowanych do realizacji ze środków Rządowego Programu Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2025-2030 oraz z rezerwy celowej,
- W 2025 r. realizowano też szereg **projektów rozwojowych** finansowanych z wielu źródeł, przede wszystkim z programu regionalnego – FEL 2021-2027, ale także krajowych programów operacyjnych (FEPW, FEnIKS, FENG, FERS).

➤ Planowanie przestrzenne

- **Stan planistyczny** województwa lubelskiego w latach 2018-2025 charakteryzuje:
  - stała liczba tj. **211** obowiązujących **SUIKZP** gmin,
  - po okresie spadku o 18,3% powierzchni terenów wskazanych w studium **do sporządzenia MPZP** w latach 2018-2022, nastąpił gwałtowny **wzrost** o 35,3% w latach 2022-2024, tj. do **1,13 mln ha** powierzchni terenów w roku 2024,

- **wzrost** o 47,9% liczby obowiązujących **planów zagospodarowania przestrzennego** do 2 352 obejmujących 1,45 mln ha w roku 2024 (procentowy wzrost powierzchni, dla której uchwalono MPZP wzrósł o 2%).
- W 2025 r. w wielu gminach województwa lubelskiego rozpoczęły się lub były kontynuowane prace zmierzające do uchwalenia **planu ogólnego gminy**. Od czasu nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do końca 2025 r., **203 Rady Gmin** podjęło uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.
- Województwo lubelskie znajduje się w czołówce regionów z największym **udziałem powierzchni objętej planami miejscowymi** - blisko 58%, co stanowi 4 wynik w kraju.
- W 2025 r. kontynuowane były prace nad **Audytem krajobrazowym województwa lubelskiego**, które koncentrowały się na przeprowadzeniu procesu opiniowania projektu Audytu przez organy i instytucje wskazane w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wykaz skrótów

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
AWU	Roczna jednostka pracy (Annual Work Unit)
BDL	Bank Danych Lokalnych
BDO	Baza Danych Odpadowych
BDOT	Baza Danych Obiektów Topograficznych
BWL	Budżet Województwa Lubelskiego
COIE	Centra Obsługi Inwestorów i Eksporterów
CPK	Centralny Port Komunikacyjny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFŚ / EFŚ+	Europejski Fundusz Społeczny / Europejski Fundusz Społeczny Plus
EGiB	Ewidencja Gruntów i Budynków
EWT	Europejska Współpraca Terytorialna
FEL 2021-2027	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027
FENG	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki
FEniKS	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat i Środowisko
FEPW	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej
FERS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GESUT	Geodezyjna Ewidencja Sieci Uzbrojenia Terenu
GUS	Główny Urząd Statystyczny
jcwp	jednolite części wód powierzchniowych
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KP	Kontrakt Programowy dla Województwa Lubelskiego
KPA	Kodeks Postępowania Administracyjnego
KPO	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
KSE	Krajowy System Elektroenergetyczny
KSF	Krajowy Fundusz Szkoleniowy
LCIT	Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii
LORP	Lubelskie Obserwatorium Rynku Pracy
LPT	Lista Produktów Tradycyjnych
LRFR	Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju
MDP	Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza
MKiDN	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MPZ	Mapa Potrzeb Zdrowotnych
MPZP	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
NOSG	Nadbużański Oddział Straży Granicznej
OPP	Organizacja pożytku publicznego
OSI	Obszar strategicznej interwencji
OZE	Odnawialne Źródła Energii

PES	Podmioty Ekonomii Społecznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PPKR	Plan Partnerstwa Krajowego i Regionalnego
PPS	Parytet Siły Nabywczej
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PTTK	Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PZP	Prawo Zamówień Publicznych
PZPWL	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie
RPDZ	Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia
RPO WL 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020
RSI WL 2030	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 r.
SRWL 2030	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.
SUiKZP	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
TRB	Transgraniczny Rezerwat Biosfery
UE	Unia Europejska
US	Urząd Statystyczny
WDB	Wartość Dodana Brutto
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
WZK	Wojewódzki Zespół Koordynacji ds. wdrażania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030
ZLPK	Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych

Spis tabel

Tabela 1 Struktura wykonanych dochodów budżetu województwa w 2025 r. w porównaniu do planu 2025 r. oraz wykonania 2024 r. w zł	11
Tabela 2 Wydatki majątkowe Budżetu WL wg przyjętych obszarów tematycznych.....	13
Tabela 3 Wyniki finansowe, zatrudnienie i liczba łóżek w jednostkach ochrony zdrowia podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego	37
Tabela 4 Zakres prac na Audytem krajobrazowym województwa lubelskiego w latach 2019-2025.	69
Tabela 5 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tonach (t)	77
Tabela 6 Efekty redukcji emisji poszczególnych substancji w ramach realizacji Programu ochrony powietrza w województwie lubelskim w 2025 r.	78
Tabela 7 Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi na terenie województwa lubelskiego [hm ³]	81
Tabela 8 Efekty ekologiczne programu Czyste Powietrze w województwie lubelskim w 2025 r.	89
Tabela 9 Inwestycje liniowe realizowane na drogach wojewódzkich w latach 2018-2025 wg źródeł finansowania	105
Tabela 10 Wybrane kategorie zarejestrowanych bezrobotnych	135
Tabela 11 Bezrobotni korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (od początku roku)	136
Tabela 12 Projekty realizowane w 2025 roku	161
Tabela 13 Elektrownie wiatrowe w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.	195
Tabela 14 Instalacje fotowoltaiczne w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.	196
Tabela 15 Wykaz biogazowni funkcjonujących w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.	197
Tabela 16 Małe elektrownie wodne w woj. lubelskim - stan na dzień 31.12.2025 r.	198
Tabela 17 Polityka Spójności 2021-2027 ogółem wg programów operacyjnych w woj. lubelskim.	208
Tabela 18 Stan wdrażania Instrumentów Terytorialnych w programie FEL 2021-2027 (stan na 31.12.2025 r.)..	211
Tabela 19 Struktura kontraktacji środków z KPO (wg stanu na 15 grudnia 2025 r.).....	228

Spis wykresów

Wykres 1 Wykonanie (dochody i wydatki) Budżetu WL w latach 2018-2025 (mld zł)	10
Wykres 2 Wydatki majątkowe Budżetu WL wg przyjętych obszarów tematycznych.....	13
Wykres 3 Przedsięwzięcia ujęte na zintegrowanej liście w układzie celów strategicznych SRWL 2030	17
Wykres 4 Odsetek studentów cudzoziemców w woj. lubelskim i w Polsce w latach 2018-2024.....	24
Wykres 5 Ludność według wielkości miast i delimitacji obszarów wiejskich	50
Wykres 6 Struktura użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej.....	52
Wykres 7 Powierzchnia zasiewów zbóż [tys. ha].....	54
Wykres 8 Zróżnicowanie produktów z Listy Produktów Tradycyjnych w województwie lubelskim.....	60
Wykres 9 Liczba produktów z Listy Produktów Tradycyjnych w podziale na województwa	60
Wykres 10 Aktywność ekonomiczna ludności obszarów wiejskich województwa lubelskiego	62
Wykres 11 Tereny zieleni w miastach i na wsi w województwie lubelskim w 2024 r. [w ha].....	75
Wykres 12 Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca województwa lubelskiego [m ³].....	80
Wykres 13 Oczyszczalnie ścieków w województwie lubelskim [w szt.]	81
Wykres 14 Odpady komunalne w woj. lubelskim w latach 2018 i 2024 [w tys. Mg].....	83
Wykres 15 Masa zebranych odpadów komunalnych z podziałem na sposoby zagospodarowania [Mg] w latach 2018 i 2024	85
Wykres 16 Koncesje i decyzje z zakresu geologii wydane w latach 2018-2025	88
Wykres 17 Liczba turystycznych obiektów noclegowych w woj. lub. w latach 2018-2025	91
Wykres 18 Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w woj. lubelskim (w %)	92
Wykres 19 Kluby sportowe w woj. lubelskim w 2024 r.	97
Wykres 20 Udział ćwiczący wg grup sportowców w woj. lubelskim w 2024 r.	97
Wykres 21 Klasyfikacja punktowa SSM wg sportów w woj. lubelskim	99
Wykres 22 Ruch osobowy na przejściach granicznych w latach 2018-2025	112
Wykres 23 Ruch pojazdów na przejściach granicznych w latach 2018-2025	113
Wykres 24 Liczba odprawionych pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin (w tys.) w latach 2018-2025	115
Wykres 25 Wypadki drogowe i ich ofiary śmiertelne w latach 2018-2025	125
Wykres 26 Pożary w województwie lubelskim w latach 2018-2025	129
Wykres 27 Napływ i odpływ bezrobotnych w województwie lubelskim w latach 2024-2025.....	132
Wykres 28 Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy ogółem. Stan na koniec grudnia 2025 r.	133
Wykres 29 Bezrobotni zarejestrowani według wieku i płci. Stan na koniec grudnia 2025 r.	133
Wykres 30 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia.....	134

Wykres 31 Struktura pracujących w gospodarce narodowej (stan na koniec III kw.2025 r.).....	137
Wykres 32 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wg województw (stan na koniec 2025 r.).....	138
Wykres 33 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wg PKD 2007 (stan na koniec 2025 r.).....	139
Wykres 34 Udział punktów adresowych z dostępem do usług szerokopasmowych w ogólnej liczbie punktów adresowych wg województw w 2025 r. [%].....	151
Wykres 35 Liczba gospodarstw domowych z osobami w wieku 16-74 lata z dostępem do Internetu w woj. lubelskim.....	152
Wykres 36 Odsetek osób korzystających z usług e-administracji publicznej w woj. lubelskim.....	152
Wykres 37 Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2024 r. w zł.....	164
Wykres 38 Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów w 2023 r. w %.....	166
Wykres 39 Nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów w 2023 r. w zł.....	167
Wykres 40 Podmioty gospodarki narodowej według form prawnych w 2025 r.	167
Wykres 41 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w woj. lubelskim.....	168
Wykres 42 Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w woj. lubelskim.....	168
Wykres 43 Udział przychodów ze sprzedaży produktów i materiałów w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem.....	169
Wykres 44 Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.....	170
Wykres 45 Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania.....	171
Wykres 46 Liczba powiatów w województwie lubelskim ze zaktualizowanymi danymi w BDOT10k w latach 2018-2025.....	182
Wykres 47 Zużycie energii [w GWh] w województwie lubelskim wg sektorów w latach 2018-2024.....	187
Wykres 48 Udział sektorów w zużyciu gazu ziemnego [w %] na terenie woj. lubelskiego w 2024 r.	192
Wykres 49 Udział ludności korzystającej z gazu [w %] w woj. lubelskim wg powiatów w 2024 r.	193
Wykres 50 Łączna moc instalacji OZE [w MW] w województwie lubelskim wg powiatów w 2025 r.	194
Wykres 51 Udział mocy instalacji OZE [w MW] w woj. lubelskim wg rodzajów w 2025 r.	195
Wykres 52 Opinie Zarządu Województwa Lubelskiego dotyczące dokumentów z zakresu energetyki w latach 2018-2025.....	199
Wykres 53 Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie woj. lubelskiego.....	218
Wykres 54 Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie woj. lubelskiego.....	218
Wykres 55 Informacja o wnioskach w ramach interwencji z zakresu rozwoju obszarów wiejskich Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (liczba beneficjentów, kwota zrealizowanych płatności).....	220
Wykres 56 Dynamika kształtowania potencjału LRFR.....	223
Wykres 57 Budżet KPO w poszczególnych komponentach - część dotacyjna w mln EUR.....	227
Wykres 58 Budżet KPO w poszczególnych komponentach - część pożyczkowa w mln EUR.....	227
Wykres 59 Dofinansowanie KPO w poszczególnych województwach - część dotacyjna i pożyczkowa.....	229
Wykres 60 Dofinansowanie KPO na poszczególne komponenty w województwie lubelskim w mln zł.....	231
Wykres 61 Wsparcie dotacyjne z KPO na poszczególne komponenty w woj. lubelskim w mln zł.....	232
Wykres 62 Zestawienie liczby uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego podjętych w 2025 roku w podziale na obszary tematyczne.....	241

Spis map

Mapa 1 OSI Roztocze.....	19
Mapa 2 Oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (HLYo) dla mężczyzn w 2024 r. w podziale na województwa.....	31
Mapa 3 Oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (HLYo) dla kobiet w 2024 r. w podziale na województwa.....	31
Mapa 4 Szpitale ogólne na 100 tys. ludności oraz łóżka w szpitalach na 100 tys. ludności według województw w 2024 r.	33
Mapa 5 Jednostki Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w 2025 r.	34
Mapa 6 Lekarze pracujący bezpośrednio z pacjentem według wojew. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r.	34
Mapa 7 Lekarze dentyści pracujący bezpośrednio z pacjentem wg województw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r.	35
Mapa 8 Pielęgniarki pracujące bezpośrednio z pacjentem wg województw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r.	35
Mapa 9 Łóżka w zakładach opieki długoterminowej na 10 tys. ludności w 2024 r.	43
Mapa 10 Łóżka w hospicjach, oddziałach opieki paliatywnej oraz na oddziałach opieki hospicyjno-paliatywnej w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2024 r.	44
Mapa 11 Delimitacja Obszarów Wiejskich.....	51
Mapa 12 Udział powierzchni objętej MPZP w ogólnej powierzchni gmin.....	65

Mapa 13 Gminy, które przystąpiły do sporządzenia planu ogólnego	65
Mapa 14 Gminy posiadające strategie rozwoju ponadlokalnego opiniowane przez ZWL w latach 2021-2025 w kontekście OSI.....	67
Mapa 15 Projekty strategii rozwoju gmin opiniowane przez ZWL w latach 2021-2025.....	67
Mapa 16 Gminne Programy Rewitalizacji, które uzyskały pozytywną opinię ZWL w zakresie możliwości finansowania z Funduszy Europejskich	68
Mapa 17 Powierzchnia obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych (bez obszarów Natura 2000) w 2024 r.	71
Mapa 18 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2024 r. wg powiatów	80
Mapa 19 Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w 2024 r.	82
Mapa 20 Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w woj. lubelskim w 2024 r.	82
Mapa 21 Odpady komunalne wytworzone w woj. lubelskim w 2024 r.	84
Mapa 22 Poziom unieszkodliwiania odpadów azbestowych [Mg] wg powiatów	85
Mapa 23 Wskaźnik atrakcyjności turystycznej uwzględniający otoczenie i poprawkę transgraniczną.....	90
Mapa 24 Przebieg szlaku rowerowego GreenVelo	93
Mapa 25 Regionalne szlaki i drogi rowerowe w województwie lubelskim	93
Mapa 26 Poleski Szlak Konny	93
Mapa 27 Stan budowy dróg krajowych.....	102
Mapa 28 Inwestycje i remonty na drogach wojewódzkich wykonane do końca 2025 r.	107
Mapa 29 Przebieg linii kolejowych na terenie województwa lubelskiego	109
Mapa 30 Ruch osobowy na przejściach granicznych w województwie lubelskim w 2025 r.	111
Mapa 31 Siatka połączeń lotniczych z Portu Lotniczego Lublin w 2025 r.	114
Mapa 32 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w województwie lubelskim	127
Mapa 33 Stan łącznego zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną (1987-2018).....	128
Mapa 34 Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. lubelskim w 2025 r. Stan na koniec grudnia 2025 r.	135
Mapa 35 Współczynnik aktywności zawodowej wg BAEL w IV kw. 2025 r.	138
Mapa 36 Węzły szkieletowe i dystrybucyjne Lubelskiej Regionalnej Sieci Szerokopasmowej	148
Mapa 37 Pokrycie obszarów programami pomocowymi na terenie Polski	150
Mapa 38 Regiony partnerskie Województwa Lubelskiego	156
Mapa 39 Obszar wsparcia Programu Interreg NEXT Polska-Ukraina 2021-2027	162
Mapa 40 PKB na mieszkańca wyrażony w standardach siły nabywczej (PPS) w 2024 r.	165
Mapa 41 Patenty na wynalazki i prawa ochronne na wzory użytkowe udzielone w 2024 r. podmiotom krajowym według województw	172
Mapa 42 Istniejące i projektowane sieci przesyłowe najwyższych napięć w woj. lubelskim na tle Polski	185
Mapa 43 Krajowy System Przesyłowy, którego operatorem jest GAZ-SYSTEM wraz z lokalizacją połączeń transgranicznych (stan na dzień 31.12.2024 r.).....	191
Mapa 44 Polityka Spójności 2021-2027 w województwach (dofinansowanie UE w mld zł).....	208
Mapa 45 Rozwoju obszarów wiejskich Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w województwach (kwota zrealizowanych płatności w mln zł).....	220
Mapa 46 Rozwoju obszarów wiejskich Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w województwach (kwota zrealizowanych płatności per capita w zł).....	220
Mapa 47 Zakontraktowane inwestycje z KPO w województwach.....	229
Mapa 48 Zakontraktowane inwestycje z KPO w powiatach województwa lubelskiego.....	230

Spis rycin

Ryc. 1. Układ celów i priorytetów Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie	21
Ryc. 2 Obszary wsparcia wynikające z Programu Strategicznego Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2021-2027	37
Ryc. 3 Efekty działalności LRFR do końca 2025 roku	225
Ryc. 4 Działania określone w Rządowym Programie Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030	235
Ryc. 5 Stan realizacji Rządowego Programu Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych na lata 2024-2030 (XII.2025 r.)	236
Ryc. 6 Stan realizacji Rządowego Programu Rozwoju Północno-wschodnich Obszarów Przygranicznych województwa lubelskiego w poszczególnych JST (XII.2025)	237
Ryc. 7 Działalność kontrolna w zakresie programów regionalnych w 2025 roku	240
Ryc. 8 Podsumowanie działalności decyzyjnej Zarządu Województwa Lubelskiego w 2025 r.	242
Ryc. 9 Zakres przedmiotowy uchwał Zarządu Województwa Lubelskiego	243

Spis fotografii

Fot. 1 59. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym	28
Fot. 2 Poradnia Ortopedyczna z nowoczesnym zapleczem diagnostyczno-zabiegowym w WOMP-ie w Lublinie.	40
Fot. 3 Gamma-kamera SPECT/CT w WSS im. S.K. Wyszyńskiego w Lublinie znacząco podnosi jakość diagnostyki	40
Fot. 4 Czynna ochrona żoły w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym	73
Fot. 5 Inwentaryzacja nor chomika europejskiego w Szczepreszyńskim Parku Krajobrazowym	74
Fot. 6 Siatkarze Bogdanki LUK - Mistrz Polski 2025	98
Fot. 7 Aleksandra Mirosław 3-krotną mistrzynią świata. Seul 2025 r.	98
Fot. 8 Liga Mistrzów o Puchar Marszałka Województwa Lubelskiego 2025	100
Fot. 9 Kongres Sport-Biznes-Samorząd. Lublin wrzesień 2025	100
Fot. 10 Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 812 na odcinku Żuków – Korolówka	104
Fot. 11 Drogowe przejście graniczne Terespol – Brześć	113
Fot. 12 Port Lotniczy Lublin	115
Fot. 13 Elektrownia fotowoltaiczna o mocy 1,1 MW (Lublin)	196
Fot. 14 Wieża widokowa w m. Gnojno, gm. Konstantynów	237

Wykaz załączników do Raportu o stanie Województwa Lubelskiego

Załącznik nr I	Wykaz Uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym / operacyjnym (podjętych w 2025 r.)
Załącznik nr II	Regionalne dokumenty strategiczne i programowe właściwe dla realizacji polityk sektorowych
Załącznik nr III	Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji polityki w obszarach tematycznych